

Szeivolt István
Keserédes

Szeivolt István
Keserédes

Az illusztrációk Szeivolt Kati
képzőművész alkotásai
Kiadó: Karizma Kft.

Felelős kiadó: ifj. Szeivolt István

Szerkesztette: Szeivolt Istvánné (Budapest),
Molnár Zsuzsa (Veszprém)

Közreműködő:

A kötetet és a borítót összeállította:
Szegő Miklós (Budapest)

Készült:

a Karcag Nyomda Kft. műhelyében

Felelős vezetők:

Márkusné Tankó Orsolya, Nagyné Tankó Timea
Karcag 2016

ISBN: 978-615-5114-07-6

Gondolatok a könyvről

„Gyűlölök és szeretek. Miért? Nem tudom én sem, de érzem: Így van ez, és a szívem élve keresztre feszít.”

Catullus
LXXXV

Két év telt el a Hazugság? című kötet megjelenése óta. E két remekében ismét megtalálta az író legigazibb témáját és legmélyebb ihletőjét, a szerelem és a természet lenyűgözően szépséges ábrázolását.

K. Nagy Kati – immár két kisgyermekével – egyedül él Tlalmaxon, élete nagy szerelme, Botos Jancsi elhagyta! Hogyan történhetett ez meg, lesz-e még boldog, kitől kap választ, mi lesz ezután?

Ezek az érzelmek és kérdések töltik ki Kati mindennapjait a kis tilalmasi lakásban, ahol nagyon szeret álmodozni, de mostanában egyre kevesebbet.

...Szeret elgondolkodni, talán újabb próbálkozásai vannak a szerelem megtalálására..., ki is ő egyáltalán? Ki az a titokzatos Keserű Jánosné, aki Szombathelyről küldött neki levelet? A még mindig szeretett Jancsi új nője lehet?

Nem is figyel fel rá, hogy Imre, a műhelyfőnök már-már elcsábítja, és a repülőgép-vezető szintén ostromolja szerelmével. Nem, senki nem kell neki, ő Botos Jancsi elhagyott felesége! De akkor sem kell neki újra! Nem tud megbocsátani neki soha többé! Gyűlöli ezt az embert, aki így tudott vele viselkedni, miközben az ő két kicsiny gyermekét neveli. Ez a két kicsiny virágszál jelent neki mindent, minden boldogságot,

örömet, szeretetet, és akikre ha ránéz elfelejti, hogy milyen nehéz sorsa van itt a rideg valóságban, hogy bármennyire is fáj, az ő igaz szerelme sorsára hagyta.

Kati keserűes érzelmei dúlnak végig a történeten, miközben felvonul előttünk a pusztai tél, megannyi könyörtelenségével és szépségével, hiszen a büszke és beképzelt jégcsap beragyog mindent, és szinte ott élünk a tilalmasi január valóságában. A regény végére mindenre választ kapunk, de addig sok minden történik. Nagy érzelmi feszültségeket hordozó, döntő fordulatok, mellékszereplők egész csoportja, a cselekmény gazdagsága gondoskodik arról, hogy egy csodálatos élményben legyen részünk a regény olvasásakor.

*Márkus Anna
Budapest, 2016. április 18.*

Korán reggel kezdett hozzá a kapu javításához. A téli nap – a hosszú sötét éjszaka után – az ecsezugi határ mögött keverte a vele együtt felkelő embereket. Vakító fényű szikrázó sugaraival táncoltatta a megfagyott havas táj felületén. Imre szereti ezt az időszakot. A végeláthatatlan, mérhetetlen mélységű csendet, amit csak a csizma és a vékony jégréteg találkozásának zaja tör meg.

Minden lépésnél roppan és serceg a lába alatt a havon kialakult vékony kéreg, hogy aztán a fehérség megadja magát a súlya alatt. Még nem gondolkozott el soha azon, hogy miért érzi ezeken a reggeleken, mikor kilép a ház ajtaján, hogy a felkelő nap sugaraival ő is legszívesebben táncolna és repülne a határtalan síkság felett.

Talán a tisztaságért, ami az ő életét is érintetlenné teszi? A mindent tisztára festő fehérségéért, ami ebben a mennyiségben a mennyországot juttatja eszébe? Az őszinte gyermeki érzésért, ami az első lépésnél eltölti, amikor hallja a hó hangját? Vagy a megnyugvásért, ami a rosszat, a nemszeretemet történeteket, eseményeket eltakaró csendes hótakaró ad, és ami záloga az élet folytatásának.

A mindent beburkoló hólepel a vége nincs síkságot, a tilalmi határt még végtelenebbé teszi. A két rövid utcácskában a fehér takaró alatt megbújó házak között is fellelhető ez a furcsa érzés. Kátival beszélgettek tegnap erről. Nagyon érzékeny ez a szépasszony. Ahogy a gondolatai a kapu pántjainak felszegelése közben idejutnak, a fehér kőporos ház felé néz. Két ablaka figyeli őt a barkácsolás közben. Sejtí, hogy időnként Kati is meglesi, hogyan halad. Ezért minden mozdulatával szerepet is játszik. A kapu le van fektetve a betonjárdára. Már olyan formát mutat, amiből lehet

következtetni, milyen lesz, ha a helyére kerül. A szeget a szájában tartja, a hegyes részével a nyelve felé. Jobb kezével markolja a szekercét, amivel nagyokat és keveset üt a szög fejére, ahogy a hálót feszíti ki a keretre.

Az ő ötlete volt. Ajánlkozott, az egyedül maradt kék szemű, majdnem szőke, világosbarna hajú fiatalasszonynál, hogy megjavítja a kapuját. Úgy tervezte, ma délre elkészül vele. Tegnap este bement a műhelybe és megcsinálta a zárt helyettesítő drótkarikát. Ezt fogják ráhúzni az oszlopra és a kapu szélső felálló lécére. A kisgyerek nem éri el. Nem tudja kinyitni. Így nem kell félni, ha nyáron elindul a ház előtti árok kanálisa felé, és esetleg beleesik.

A kutyának pedig nincs esze hozzá. Bezzeg a kilincset lenyomta a beste állat – jut eszébe a saját kutyája, ami a tanyán kóborolt egy ideig, míg egy este be nem kéredzkedett hozzá. – Szszz, az anyádat nyomd szájba! – káromkodja el magát, amint a szekerce foka leugrott a szög fejéről és az ujjá végét érte el. Könnyes szemével az ablakok felé fordul. – Remélem nem hallotta meg! – gyorsít a javítás ütemén.

A felszerelés közben látta meg az utca sarkán beforduló kutyáját. Ronda egy jószág, az biztos – fogalmazódik meg benne, mint előtte számtalanszor. Ennek ellenére az első pillanattól kezdve megkedvelte. Gubancos fekete szőre alól alig látszik ki. És mégis a szeme, valahogy mindig utat talál magának. Feketén és értelmesen néz szembe vele. Nem fél. Néha, ha szükséges, rákiabál, akkor sem húzódik el. Nem sunnyog. Nem lógatja a fejét, húzza be maga alá a farkát. És még csak nem is veszekszik vele. Soha nem fordult elő, hogy ráugatott, vagy morgott volna. Pedig, bizony, ha egy névnapon többet ivott a barátokkal, előfordult, hogy beleakadt a lába.

A fekete állat, akkor is szemben állva vele nézett rá. Nem mozdult. Talán még megvetés is volt a szemében. Az egyik ilyen alkalommal kezdte volna elkergetni. Piás volt, és kiakadt a kutya viselkedése miatt. Csúnya éjszaka, este volt. Reggel rosszkedvűen ébredt. Elment a tejházba és a reggeli fejésből hozott egy kanna tejet. Az egészet odaadta a kutyának.

- Hát te? Minek jöttél? - szólítja meg. De az, mint szokott, nem foglalkozik vele. Elmegy mellette be az udvarba. Ismerősként jár körbe. Nem pisil, jelöl. Minek, hiszen ő is tudja, itt van otthon, még ha egy ideig el is hagyta a jó illatú gazdaasszonya. Imre, a gazdaság műhelyének vezetője megrántja a vállát. - Hülye ez. Már így is marad. Még jó, hogy kan. Nem kell minden évben a kiskutyákat eltenni.

- Imre, ha végzett, akkor az én kapumat is megjavíthatná! - szól rá a szomszédból a Terike -, bár én már nem vagyok olyan szép, mint a Kati - teszi hozzá, és csúfondáros mosollyal az arcán visszavonul a háza felé.

A zömök, rövid fekete hajú férfi felé sem néz. Nem jutnak el a fülébe ezek a beszédek. A betonjárda be van terítve a szerszámokkal és a maradék anyagokkal. Az ellapátolt hó oldalt, mint egy sánc követi a járda felületet. A reggel bedobott Népszabadság félig elázva vár a sorára.

1975. január 17., olvasható az újság első oldalán. Ránéz az órájára. Kilencet mutat. Vége a hajnali műszaknak, jönnek haza a tehenészek - ugrik be neki. - Biztosan többen meg fogják szólítani. Nem baj. Hadd beszéljenek. Ő soha nem titkolta, tetszik neki a K. Nagy Kati. Katit is elhagyta a férje. Persze ez várható volt. Soha nem illettek egymáshoz. Hogy nem képzelte az a buta gyerek, hogy ennek a szép, okos lánynak elege lesz? Tőlem is elment az asszony - sorolja magában az érveket, így készülve fel a félreérthető gúnyos megjegyzésekre.

- Na és, ha idősebb vagyok? Öreg kecske is megnyalja a sót! - lepi el arcát a férfimosoly. Senki élőlény nem látható, kivéve egy rigó, ami kíváncsian bemerészkedett a csendes utcácskába. Ő meg, nem sok figyelmet fordít, az önbizalomból táplálkozó, mohóságról árulkodó álmoképről, amit Imre arca mutat. A tanyaközpontban, Tilalmason, az eddig csendben kaparászó tyúkok egymás után kezdenek hangosan kárálni. Mintha egy láthatatlan karmester vezényelne, úgy adják át a szomszéd udvarban lévőknek a hangot, hogy aztán nagy összevisszaságban mindenhol felhangozzon ez a különleges koncert.

Rendszeres időközönként, egy rövid hangolás után elindul ez a rövid tanyasi szimfónia. Ami mindig más és mégis ugyanolyan. A vége felé, a kakasok is beszállnak. Akkor már kevés van hátra a műből. Egy-egy hosszú kukorékolás után, már csak itt-ott hallatszik a jellegzetes kárálás, ami kifejezi a női nem egyet nem értését és vitatkozását. Többen nem tartanak velük, mintha nem hagynák magukat. Így Kati udvarában is a lerugdalt hótól megszabadított kicsi szemétdombon, ami a hátsó, elkerített udvar szélén emelkedik ki, a kakas biggyeszkedik, járkál, magasra kihúzva magát, meglengetve színes szárnyait, királyi pózban tetszelegve. Már a nagy kukorékoláson túl van. Lenéz az alatt kapirgálókra. Aztán reppen egyet az ól mellett lévő kendermagos felé. Rövidet futnak. A tyúk megadja magát. Leül. A kakas pedig elvégzi vitézi tettét. Ez ad okot ismét a kukorékolásra. De ennek más a hossza, a hangszíne. Egy oktávval magasabban dalolja a győzelem baromfidalát. A tyúk hátra sem néz. Felemelkedik, megrázza magát. Felborzolja a tollát, aztán újabb eleséget keres.

Mennyi mindent kifejez, ez a hátsó udvari történet – mosolyodik el Kati, a konyhaablakból látva a kakas igen rövid udvarlását. A mosoly, ami egy pillanatra az árnyékban elbújt arcán szája szegletében világosságot gyújtott, gyorsan elillan.

Imre csak hallotta az eseményeket követő kakasszólót. Talán sejti is, mi történhetett a baromfiudvarban, de miután nem gépről, vasról, szerszámról szól, így most sem érdekelte a zenebona.

Két éve költöztek ide a tanyára. A szép házat, amit nem nagy, de nem is kicsi, udvar vett körül, örömmel fogadták el. Ő, a gépműhely vezetőjeként hamar elismerést vívott ki magának a főnökei és a dolgozói előtt. A felesége az irodában kapott beosztást. Nem szívesen gondol a múlt évre, de most – talán a tyúkok, és a kakas cicerélése kapcsán – ismét belopózott a gondolatai közé.

Szerette az asszonyt. Minden hajnalban, amikor felkelt az asszony által meleggé tett ágyból, letette a lábát a papucs mellé a szőnyegre. Mögötte a felesége, Gizi szuszogását hallgatta. Nem nézett hátra. A szívében látta a gyermekei anyját, a szerelmét, aki illatával minden éjszaka egy másik dimenzióba repítette. A háta közepén vélte érezni az apró lehetet, amit átszellemülten hallgatott egy ideig.

Nem volt olyan reggel, hogy úgy tudott volna kiugrani az ágyból, mint ahogy a katonaság alatt tette. Öt órakor csörgött mellette az óra. Általában akkor már ébren volt. Oldalán fekve ölelte asszonyát. Soha nem gondolt rá, vajon ébren volt-e Gizi, mikor az ébresztő előtt befészkelte az ölébe, vagy fordítva, átölelve, megfogta markába illő kebleit, miközben fészkelődve igazgatta az asszony fenekét a férfiasságához.

Erről soha nem beszéltek. De úgy gondolta, mind a ketten tudják, ez a hajnali rituálé, az ő imájuk, amit a saját dupla ágyas templomukban mondanak el. Hangtalanul ugyan, de annál mélyebb érzésekkel.

Aztán lassan felkelt. Odament az ablakhoz és a függöny sarkát egy kicsit felbillentette. Akkor szembesült a kinti időjárással. Ezzel a mozdulattal lépett ki abból a világból, amibe este lefekvéskor bekerült. Csak úgy meztelenül, megszabadulva a hálóingjétől az ágy végének sarkából nézett még vissza a szeretett nőre. A fekete hajú, kicsi, vékony, neki nagyon szép, kecses alakú asszony, kezét az ő feje helyén kinyújtva aludt. Csak egy pillanatra állt meg az ágy végénél. Már a gépműhelyen járt az esze. A konyhában és a fürdőszobában öltözött fel. Csendben, mint egy tolvaj, aki besurranásból szeretne gazdagodni.

Gyorsan elkészült. Gyalog ment minden reggel a műhelybe. A keskeny járdán sietve, a vele együtt munkába indulók köszönését viszonzva, még egyszer visszarepült az asszonyhoz. Ez reggelente, körülbelül ugyanazon a részen, a kicsi, árkon átvezető híd fölött történt. Először észre sem vette, hogy helyhez is kötött az élmény. Az érzés ízét élvezte. Látta maga előtt a meleg barna szemű, vékony derekú feleségét, aki a két gyerek után sem változott sokat. Orrában érezte az illatot, ami majd este ismét elrepíti a boldogságvilágba. Így nevezte egyszer, véletlenül hangosan is kimondva a műhelyben azt, amit a felesége varázsolt neki. – Ilyen a tanya. Hamar visszajutott Gizi fülébe.

– Elég nekem az ország is, Imre – mondta nevetve, és utána hajnalonként még nehezebben kelt fel.

Akkor kezdett megváltozni, mikor beiskolázták a marxista középiskolába. Először csak hetente egyszer ment be Karcagra. Aztán már kétszer, és nagyon későn jött haza. Elhitte neki, hogy fontos az előadásokon való részvétel. Végül kitudódott, de sajnos későn. Ő tudta meg utoljára egy pénteki napon.

A sportpálya túlsó oldalán, szemben a házával, a kocsmá és vegyesbolt előtt itták a sörüket a járatra várakozók és a helyiek. A cigaretta füstje felhővel takarta volna be őket, ha az épület mögött lévő úton időnként nagy hanggal elrohánó traktor el nem bolondítja a felkevert porral. Ő is péntekenként, ha kedve és ideje volt rá, megengedett magának egy üveg Kőbányait. Jó hangulatban két szerelőjével beszélgetett. Régi dolgozói voltak. Ilyenkor nem a munkáról esett szó, hanem a családról, építkezésről, gyerekekről.

Akkor sem volt ez másként, egészen addig, míg az előtött tartó oszlop mellől a hangos veszekedés el nem nyomott minden más diskurzust. Két tehenész esett egymásnak.

- Te, te! Te mersz nekem ilyent mondani? Ki lopott a hét végén is a takarmányosból? Azt hiszed, nem látja más is? Csak a hülye nem tudja! Te, te mutogatsz rám, baszd meg?

- Befogod a pofádat, mert azonnal szétverem, a kurva anyádat, tolvajozol le engem!

- Én-e? Csak az igazat mondtam! Te mondtad, hogy tolvaj vagy! De ezt mindenki tudja baszd meg! Igazam, van emberek? - emelte fel a hangját az alacsony köpcös férfi, aki a tehenészetben dolgozik. Tágulni kezdett a kör a körülöttük. Mindkettőnek sörös üveg volt a kezében. Azzal hadonásztak a másik felé. Addig hergelték egymást, és szidták felmenőiket, míg az alacsony köpcöst meglökte a mellénél a vékony bajszos, akinek ütött-kopott kalap volt a fején.

- Józsi, ne tegyed! - szoltak rá többen, és léptek volna feléje, hogy lefogják. Ismerték a tanyában a rossz természetét, és a kést, amit az övében hordott. Ha tehette, mindig mutogatta. Messzire el tudta hajítani. Úgy állt bele az istálló fa kapujába, hogy alig lehetett kihúzni belőle. Pontosan tudott vele célozni, amit az ajtófélfá is bizonyított. Akkor is a jobb kezét már az övén tartotta. Kicsapta a kés feletti bőrfedelet és ugyanazzal a mozdulattal a levegőbe repült a bicska. Elkapta. Gombnyomásra ugrott ki a penge a nyélből, de arra, akkor még nem került sor. Kettő tehenész fogta, markolta a karját. A tilalmasi alacsony, erőteljes férfi sem látszott ijedtnak.

- Meg akarsz ölni, baszd meg? Gyere! Legalább végre valaki megtanít rá, hogy tisztelni kell a másikat, ha már anyád nem tette ezt meg veled! - lökte vissza a mellénél, de már őt is fogták.

- Elég volt! - lépett akkor közéjük ő. - Menjenek haza! Eleget ittak már, mára! - nyomta szét tenyérrel a közel álló két veszekedőt. Csend lett. Imrének tekintélye van, és mint vezetőnek, hatalmas. A tanyasi lakos, az alacsony, fekete férfi, elmenetele előtt odafordult melléje.

- Maga is, inkább otthon őrizné a feleségét, mint itt osztja az észet.

- Mi van? Mi baja van? Menjen már haza, és aludja ki magát!

- A feleségét már egy jó ideje más kúrogatja. Már az is lehet, hogy otthon sem találja - tette hozzá.

- Milyen hülyeséget ugat itt nekem? Vigyázzon magára, mert holnap már nem lesz kivel kötözködni!

- Én-e? Kérdezze meg az embereit, meg a feleségét, ha nem hiszi! Az asszony, biztosan nem tagadja le, hiszen annyira szerelmes, hogy rossz ránézni.

Szombaton elköltözött tőle a Gizi. Pedig őerte bármit megtett volna. Még szerencse, hogy a két gyerek felnőtt és nincsenek velük. Ritkán látják őket. A Dunántúlon élnek. Két fiú. Az egyik katona, a másik pedig gépszerelő, mint ami ő volt, mielőtt elvégezte volna estin az iskolát.

Ezek a gondolatok az elmúlt évben számtalanszor végigfutottak a fejében. Először hosszan beletemetkezve a múltba, minden stációnál kicsit elidőzve, mint a karácsony, a nyaralások, vagy éppen egy malacvágás, vagy a nagyobbik fia bekakálása és önmaga kimázolása a járókában, és persze az együttlét Gizivel a dunyha alatt. Ezeknek a önmarcangoló kóborlásoknak se vége, se hossza nem volt. Az egyik elveszett, régen még boldogságot jelentő élmény hozta a másikat. Ettől egyre rosszabb lett a kedve. Már nem csak megcsalva érezte magát, hanem becsapottan is. Hiszen elhitte a felhőtlen örömet, amit a felesége jelentett neki. Úgy hitte, neki van a legszebb és legjobb felesége, aki anyának is különleges, aki mellett napról-napra többnek érezte magát.

Igaz, ami igaz. Észrevehette volna. A nagyravágyás sem maradt ki a tulajdonságai közül. Az Úristennél biztosan kétszer, vagy többször állt sorba, mikor ezt osztotta.

A fenének kell még mindig a Gizin törnöm a fejemet – hessegetné el az ismét előjövő önmarcangolást. Nem sikerül neki. Most eszébe sem jut, hogy a mögötte álló kétablakos ház felé forduljon, és kihúzott derékkal mutassa férfias hozzáértését. Kalapálás közben a Gizi arcát látja. A meleg barna szemű asszony, mikor hazaért azon a pénteken, a konyha közepén állva várta.

– Te Gizi, az anyád mindenit! – kezdte köszönés helyett, hiszen alig egy órával előtte nyomták a szemébe, az igazságot. – Most mondd meg az igazat, ide a képembe – emelte fel a hangját.

Ő is hallotta a saját kiabálását. Nem szokott ilyesmikhez hozzá a házuk. Gizi mozdulatlanul állt előtte. A szeme sem rebbent. Pontosán nem meghatározható szomorúság sugárzott feléje. Mintha őt sajnálta volna a felesége, de nem mondta ki.

- Hallottad mit kérdeztem? - kiabálja tele torokkal, pedig semmit nem kérdezett. Neki akkor a hangoskodás adott biztonságot. Félt. Nagyon félt, mert nem akarta hallani azt, amitől, tudta, ha Gizi elmondja, vége mindennek.

- Na, mondd! - biztatja, de aztán azonnal!

- Tudod mit, inkább ne szólj egy szót sem! - üvöltötte, és tehetetlenségében befutott a szobába.

Eddig soha nem tett ilyent. Csizmával a lábán rohant az ablakhoz. Kinézett. Az elhúzott függöny mögött a tanyasi este bámult vissza rá. A majdnem új kerítés és kapu, a hozzá vezető, általa készített járda nem az otthon melegét mutatta. Idegenül, elfordulva zárkózott el tőle. A fekete kutya, aki már egy ideje a kinti keskeny járdán ólálkodott a kapu mellett. Az is hátat fordítva nézett a sportpálya felé. Mind ez a szeme előtt volt, de minden idegszálával a konyha felé figyelt. Ott a csend, majdnem síri csend vert tanyát. Csak a falon lógó orosz kakukkos óra ütötte a másodperceket.

Ennyi idő elteltével már nem emlékszik rá, meddig álldo-gált az ablak előtt. Mögötte a páros ágy, aminek szerelmüket kellett volna őriznie. A dunya magasra verve, színes takaróval a tetején. Az apró baba, hiába ült mosolyogva középen, a ráfestett szája sarkán a gúny jele taposott még egyet rajta. Nem akart emlékezni a szeretkezéseikre. De aztán mégis bevonja az ágy látványa, a szoba illata az emlékek útvesztőjébe. Gizi először csak sötétben szeretett ölelkezni

vele. Nem tudta mi végre, ez a szégyenlősség. Egyszer aztán úgy alakult, hogy vasárnap délután is összebújtak. Nem ismert a feleségére. Az éjszakai, gátlások nélküli, mindent kipróbáló asszonyból, a fény hatására egy ismeretlen, zárkózott, alig megmozduló nő lett. Szó nélkül értek a végére. Ijedten kérdezte, Gizitől:

- Már nem szeretsz?

- De igen, nagyon - jött a megszokott válasz, de nem mosolygott rá.

- Akkor? Nem hallottam a hangodat, a sóhajtásodat, nem éreztem, hogy akarsz engem - sorolta. Nem szemrehányás-ként, hanem inkább úgy, mint amikor a nagyobbik kisfiúknak eltört az autója, és kérte őt, hogy javítsa meg.

Gizi, átölelte. - Tudod, hiszen tudnod kell, hogy nagyon szeretlek. Nálad tökéletesebb férfi talán nincs is a világon. De én csak sötétben tudok veled lenni. Akkor is látlak, de jobban érzek, mint világosban. Mindent szeretek, ami te vagy, Imrém.

Utána soha nem próbálkozott nappal. De nem is volt szükség rá. Az éjszakai szeretkezéseik csodálatosak voltak. Gizi, az alacsony, törékeny asszony a dunyha alatt olyan lett, mint egy éhes oroszlán, miközben megmaradt alárendelt, alkalmazkodó, mindennek boldogan örülő, kiszolgáltatott nőnek. Imre úgy adta át magát a felesége által gerjesztett kénynek, hogy tudta, ilyen biztosan nincs több a világon.

Ha tehetette, bár nem volt tanácsos, bement a karcagi templomok némelyikébe. Nem volt különösképpen vallásos. Csecsemőként megkeresztelték, hiszen az ő idejében ez természetes volt. Miután a szülei már akkor az egyik az alföldi, Hortobágyon megbújt tanyán laktak, az Istennel való

kapcsolatot a vályogfalú házikóban egy kép jelentette, ami a szoba falán lógott. A keresztlevele is elkallódott valahol. Úgy sejtette református, hiszen az alföldi emberek többsége az, de bizonyosan nem tudta. Ezért, úgy döntött, minden templom az övé is. Nem kellett válogatnia. Körbenézett, mielőtt betért a magas tornyú épületbe. Ha nem látott senki ismerőst, akkor gyorsan bement. Imádkozni nem tudott, de kérni igen. A Gizit kérte Istentől. A Gizit, aki a felesége volt. Ahogy a kaput illesztgeti az oszlophoz, eszébe jut, már az időben érezhette, hogy elhagyja az asszony.

Az ágy keltette ábrándozásából nehezen szabadította ki magát. Elindult vissza a konyhába. Akkor botlott meg a szekrény, amit ő hozott a keresztanyjától, ajtaja előtt, a padlón fekvő bőröndbe. Összecskva, menetkészen várta a gazdáját.

- Mi ez? - üvöltötte el magát, és kezében a bőrönddel kirohant a konyhába. Gizi változatlanul ugyanott állt, mint ahogy otthagyta. Nem nézett feléje. Merev arcának képét a konyha ablak tükröződése adta vissza. Ő pedig behergelve, teljesen kifordulva magából feje fölé tartotta a mintás vulkánfibert. Kinyitotta, és mint egy eszelős a benne lévő tartalmat kiszórta belőle. A kevés bugyi, blúz, a plusz melltartó, kardigán és egyéb ruhadarabok, megérezve a tehetetlen dühöt, repültek szanaszét. A fehérenemű egy része Gizivel tartott. A kombiné, dacolva Imrével, mintha szép szárnyú pillangó lenne, először a lámpát, majd a tűzhelyt kikerülve, lebegve landolt a szék karfáján. Ezt már Gizi is követte. Mindkettőjüket megdelejezte a kombiné lebegő tánca. Miután a szék karfáján élvezettel elnyúlt a műszálas anyag, egymás felé fordultak. Gizi arcát halvány mosoly szele legyezte meg. A befeszült szomorú konokság egy pillanatra felolvadt. A két szempár

felszabadultan nevetve merült el egymásba. A konyha addig sötét, nyirkos hidegsége, színesen világos, meleg sárga lett. Az asztal fölött, közepén lógó villanykörte fején lévő, fehérre zománcozott tányér mókásan billegni kezdett.

Ő, a nagy barom – áll meg a kapu oszlopának függőbe ékelése közben és egyenesíti ki a derekát – azonnal rávetette magát, mint fuldokló a szalmaszálla. – Azt gondolta, minden újra olyan lesz, mint előtte volt.

Kati kerítésének az utca felőli részén, a leendő kapu helyén, tüsténkedik. A kalapácsolás, fűrészelés, a szekercével való bárdolás hangja betölti az üres, fehér hóval fedett utcát. A nap nem tudja leküzdeni kíváncsiságát. Kinéz az elé merészkedő felhő mögül. Vakító fényesség árasztja el Tilal-mast. A jégcsapok, mint megannyi hegyes lámpa, és a fagyott hópaplan tetejét befedő, tükörként viselkedő kemény kéreg életre kel. A nap sugaraitól válnak hatalmassá és szemet gyönyörködtetően szépségessé, és mégis azt mutatják magukról, hogy ők azok, akik mindennek az eleje és vége. Ők azok, akik nélkül nincs élet és halál. Ők azok, akik mindenkinek, aki a földön létezik, az örömet, bánatot, szeretetet, tiszteletet, megbocsájtást, vigaszt adnak. Eltelve saját nagyságuktól, a jégcsapok hegyes orral az alanti jégmező felé nyújtják testüket, a lentiek felé. Mert egyben rivalizálnak is egymással. Ha a hegyes lámpások közül némelyik feláldozza magát és betöri a hómezőt befedő tükör arcát, a többiek kicsit megremegve, megkönnyezve összetört társukat, konstatálják az ellenfél részbeni megsemmisítését.

A világosság felébreszti az ól falában eddig melegedő verebet. Hangos szárnycsapásokkal száll le a tyúkudvaron kívüli placra. Nem sok esze van szegénynek. Eleséget a

szárnyasok között könnyebben találhatott volna és kellemtelenség sem éri utol. De ki tudná kitalálni egy veréb szándékait. Mindenesetre nem számított a jeges, csúszós felületre. A szél által odakergetett száraz kenyérháj látványa vonta el a figyelmét. Landolásnál hosszan és nagyot csúszik a fenekén. Először még a szárnyát sem emeli, annyira hirtelen történt a csuszka. Aztán, mikor végül megáll, szemlátomást megszeppenve üldögél egy keveset. Felborzolja tollazatát, és óvatosan rááll a lábaira. Igen ám, de most hogyan tovább? – gondolkozik el. Jobbra és balra nézeget, majd a fejét forgatva gyűjti az optimizmust és a bátorságot. A két kicsi lába, mint ha lecövekelték volna, nem mozdul. Aztán leteszi a szárnyát a jégre. Arra is támaszkodik egy kicsit.

Imre mind ezt végignézi. Nincs messze tőle a kicsi barna madár. Eszébe jut, talán megsérült, vagy segíteni kellene neki, de aztán elveti. Nem szeretné megriasztani a verebet. Ő pedig úgy tesz, mintha a fekete, rövid hajú kalapácsos ember ott sem lenne. Ha valaki most látja először a tanácsatlan kicsi jószágot, akkor azt hiszi, vár valamire és gondolkozik. Pedig szó sincs erről.

Így lelógó szárnyal indul neki, és gyors szárnycsapásokkal igyekszik a levegőbe emelkedni. Nem sikerül azonnal. A lába megcsúszik, és akkor újra kell a hideg időben elgémberedett szárnyait megmozgatnia. Végül boldogan emelkedik a levegőbe. – De nézd csak a buta madarát! – mondja magának Imre és akkor már hangosan nevet. A veréb, ahelyett, hogy biztonságos föld közeli fát, kerítést keresett volna, a szemben lévő ház ereszéhez szerelt esőcsatorna felé veszi az irányt. Oda szállna le. De azon is vastagon áll a hó, és rajta a jeges páncél. Észveszejtve csapdos a szárnyaival.

Közben a lábaival segíti magát. Így előre jut a tető síkján, majd vissza. Tényleg buta. Már régen leugorhatott volna a ház udvarában várakozó, téli álmukat alvó fák egyikére, de nem, ő felfelé menne még most is.

A hangos szárnycsapkodásra két macska is előkerül. Méltósággal lépkednek a letakarított járdán. Az egyik a túloldalon, ahol nincs kiépített gyalogoshely, csak az emberek tapostak ki maguknak a szomszédoláshoz egy keskeny járatot, a másik pedig Kati házának oldalán Terike felől közelít. Nem siet egyik sem. Mindketten szinte egyszerűen állnak meg és néznek fel a veréb felé. Mint akit nem érdekel az egész hajcihő, úgy viselkednek. Kétlépésenként utálkozva rázzák meg a lábukat, a ráragadt, szemmel nem látható hópehelytől, piszoktól.

A jégcsapok, és ellenfelük, a lenti végtelen nagyságú tökör pedig csak önmagával van elfoglalva. Ragyog és beképzelt. Az eresz alja, a kerítés teteje nézegeti magát. Na, nem a lenti jégpáncélban. Dehogy. Pedig megtehetné, hiszen a fény és a puszta itt a tanyaközponton csalfa játékot játszik az itt élőkkel. Semmiről nem lehet tudni, hogy becsapás, vagy valóság. Ilyenkor kell nagyon ügyelni, mert a vigyázatlan könnyen pórul járhat. Beleeshet egy kútba, nagyméretű gödörbe, de még egy kisebbnek számító mélyedés is lábtörést okozhat. Az elcsúszást követő zúzódásról nem is szólva. A jégcsap, hidegségében befelé fordulva, meggyőződve utánozhatatlan szépségéről, hangtalan zenét sugallva, a nap sugaraival világítva, önmagát dicsőítve pózol. Szintúgy, mint a jégtenger, ami alatta terül el. Mindketőjüknek meggyőződésük, hogy csak ők vannak a világon, és minden róluk szól. Eszükbe sem jut a meleg, az olvadás.

A gyerekek, az iskolából hazafelé jöttükben, hógolyóval, hosszú bottal verik le a hosszú, hegyes, beképzelt jégcsapokat, hogy aztán élvezettel szopogathassák. Csizmájuk biztonságában az érintetlen felületeket keresik. Nagy erővel verik bele a talpukat a jeges tükörcsába. Az pedig megadó reccsenéssel lesz az enyészete. Minderre még nem gondolnak. Hiszen talán tíz óra lehet. A gyerekek, majd csak egy óra körül jönnek ki az iskolából, ami két tanteremmel itt, Tilalmason működik. A nap élvezettel keresi a tanyaközpontonban a világitánivalót. Sajnos hiába igyekszik, melegebb nem lesz.

Imre keze csupasz. – Kesztyűben nem lehet dolgozni! – szól hírhedtté vált mondása, amit tetézett. – Akin mégis meglátok ilyent, legjobb, ha megy a munkakönyvéért. Könynyű hámos, csak kavar, és bajt tesz. – Nem hord kesztyűt. Nincs is neki. Bármilyen hideg van, ő – aztán fel nem vesz ilyen úri holmit. Pedig Gizitól kapott egyszer. Karácsonyra. Bőrből. Az oroszoktól vette, akik Madarason vannak a laktanyában. Megfagyott ujjait a szája elé emeli. Többször lehel rá. A meleg levegő, ami a tüdejéből áramlik ki, kicsit felmelegíti az elgémberedett kézfejét. A szerszám szorítása és a nyél hidege miatt hamarabb érzéketlenné válnak az ujjai, mint egyébként. Megmozgatja, hogy friss vér áramoljon belé. Aztán ismét nekiáll és a kalapács hangja tör utat a fehérséggel takart házak melegébe. A feketerigó, aki eddig követte minden mozdulatát, megunta a közeli szemlélődést. A szemben lévő kerítés faoszlopának tetejére repül.

– Itt hagysz? – szólítja meg, csak hogy beszéljen valakihez. – Ez is! – fogalmazódik meg benne. Szabadulni akar a múlt egy részétől. Megfordul. Kati házának ablakait szemléli. Hosszan és áthatóan. Még mindig Gizi jár az eszében,

de már nem szeretne a több ezerszer végiggondolt utolsó estének történetébe beleveszni. – Ha Kati kinézne, vagy kijönne, esetleg behívná egy kávéra, az jó lenne. Előre kellene lépni. Helyes asszony, de úgy látszik ő is magasan hordja az orrát. Bezzeg, ha az inszeminátor volt feleségének tenném a szépet, biztosan itt lenne velem és segítene, még ha nincs is szükség rá! – fut át rajta, de azonnal elszégyelli magát, mert nagy elánnal veti bele magát újra a kapu barkácsolásába. A sarkon éppen most fordul be a reggeli műszakot végzett, ebben az utcában lakó tehenészek háromtagú csoportja. Elöl az a férfi jön, aki szemébe mondta Gizi hűtlenségét. Nem tud ellenállni. Ismét visszazökken az otthagytott pénteki konyhai történetbe. Miközben veri, üti a kapuoszlopot, fülében hallja a saját és Gizi nevetését, ami fulladásba menő röhögéssé fajul a konyha közepén állva, a fehérneműt nézve. Látja magukat, ahogy először előrehajolva, egymást nem érintve imbolyognak a hahotázástól, majd összeborulva, ölelkezve önfeledten röhögnek. Abbahagyják. Aztán intés és mozgás nélkül összefonódva egyszerre kezdenek ismét rázkódni és tele tüdővel, könnyes szemmel nevetni. Nem tudják abbahagyni. Csak a k betűt kell kiejteniük, és máris újra kezdődik a nevetés. Aztán már nem szólnak. Úgy tesznek, mintha ki akarnák mondani a kombiné szót. Máris hahotázás és könnyezés a következmény.

Közben eszébe jut, de szép is az élet az ő Gizijével! Szereti őt az Isten, pedig nem ismerik egymást közelebbről. Elhatározza, ha most minden jóra fordul, akkor nem érdekli, ki látja és ki nem, szól-e a pártitkár vagy sem, ő bizony többször is elmegy a templomba. A gondolatától bizakodni kezd. Ölelés közben érzi Gizi feszes keblét, hasát és meleg ölét.

Most már tudja, nem igaz, amit róla beszélnek és elmenni sem akar tőle. Az egész csak egy vicc volt, aminek ő bedőlt. Hogyan is hihette el ezt a képtelenséget? Hogy őt az élete szerelme elhagyja, megcsalja? Na, majd holnap ad olyant annak a hülyeségeket összehordó tehenésznek, amit nem fog megköszönni, az biztos. Teljes erőből öleli, szorítja magához az asszonyt és nevetve, a könnyeivel áztatja, dús fekete haját. Gizi nem gondol semmire. Örül, hogy felhőtlenül hahotázni látja férjét, mert ettől a lelke is könnyebbé lett.

Egyszer mindennek vége lesz. Angyal száll el felettük. Visszazökkenek a konyhai valóságba. De csak félig. Hirtelen, egyszerre hagyják abba a nevetést. Imre, megfogja az asszony törekeny vállait és kicsit eltolja magától. Az arcát akarja látni, és csókolni szeretné. Így állnak hosszan szemezve, kutatva a másikban.

Imre mindezt egy kívülálló szemével látja, miközben egy év elteltével a K. Nagy Kati kerítésén lévő kaput készíti. Számtalanszor végiggondolta az elmúlt időszakban. – Mit és hol szúrtam el? – tette fel ezerszer a kérdést, de igazán megnyugtató választ nem tudott rá adni. Nem volt részeges. Ha előfordult, hogy a barátokkal elkenték a szájukat, ő utána hónapokig egy korty alkoholt sem vett a szájába. Nem verte az asszonyt. Egyszer adott neki egy pofont, de akkor is a Gizi kezdte.

Azon a napon, pénteken este, a kombiné repülésétől keletkezett jókedvű nevetés után, miközben a két kezével Gizi vállait fogva kereste a szemében a bizonyosságot, sok minden az eszébe jutott. De leginkább fohászzkodott. Mindenkihez, aki hallja, látja őt. – Kérlek, kérlek, add, hogy maradjon, és ne legyen igaz semmi sem!

Ahogy az óra a falon ütötte a másodperceket úgy erősödött benne a bizonyosság, hogy minden rendben lesz, majd a következő órahangnál pontosan az ellenkezője került pozícióba. Ettől a szorítása, akaratlanul erősebb lett. A félelem és a nyomorúság öntötte el lelke minden szegletét, miközben távolinak, idegennek kezdte érezni az előtte, vele szemben álló asszonyt, hogy aztán mindez megváltozzon. És akkor ráébredve tudja, nélküle nem élet az élet, és nem csak agyonver mindenkit, de mielőtt megbolondul, felköti magát, ha elhagyja ez a szeretni, ölelni, imádni való asszony, az ő Gizije.

Aztán lehullott a lepel. Felesége, a szemében való kutakodást megelégedve, kifordult a kezei közül. Az arcán ismét a konok szomorúság, a hidegség, az elutasítás telepedett le.

- Imre! Én elmegyek! Ne haragudj! - mondta, és ezzel őbenne minden véget ért. Leült a legközelebbi székre. Kénytelen volt. Ha nem teszi, akkor, biztosan elvágódik. Minden erő elszállt belőle. A füle zúgott, a szeme előtt színes foltok villóztak. Valaki vízzel teli poharat rakott eléje. Beleivott. Érezte, tudta, ott van mögötte az asszony, aki a bőröndbe pakolja a holmiját. Előredőlve, feje az asztalon feküdt. Nem tudott felé fordulni. Képtelen volt nézni, amint egy álom, egy élet elvész. Az ő élete.

- Jó munkát! Én is beszálnék egy javításra! Kell is az, ha szép az asszony! - mondják neki élcelődve a hajnali munkából hazatérők, hogy aztán egymást ugrassák.

- Na, hiszen! Mit tudnál te tenni? Először a saját asszonyodat rendezd le, utána ugrálj komám!

- Én-e?

- Te, hát! - nevetnek nagy hangon, és ezzel élet költözik az eddig néptelen utcába. Pedig eddig sem volt csend. A szerszámok hangja követelte a teret magának, de hiába, mert az emberi beszéd, még ha esetleg halkabb is a kalapácsnál, mégis jobban betölti a házak között.

Imre kizökken az önsajnálataból. Ő is szívesen beszállna a jókedvű kötözködésbe, de már késő. Mikor tehetne volna, akkor még Gizinél járt és a régmúlt konyhakövét taposta. Észreveszi a környék életre kelését. Mint a víz és a kő, jut eszébe a hasonlat. A víz olyan, mint az ember maga. Ha a pusztában kint vagyok, és a munkagép egyedül rója az útját, oda- vissza, a motor hangja ellenére a határ üres, a traktoros nagyon magányos. Olyankor igazán végtelen hosszúságú, és szélességű a puszta. Nagyon régen ő is kénytelen volt, az egyik korán beköszönő téli napon, az ősszel letakarított táblát felszántani. Rótt a köröket körbe, és egyre beljebb, miközben igyekezett tartani az ütemet és az irányt is. Kis rádiót tett maga elé, de menet közben bekapcsolni nem volt értelme a csörömpölés, motorzúgás miatt.

Időnként körbenézett. Megtehetette, hiszen nagy, hosszú és széles volt a földrész, amit fel kellett szántania. Ahogy telt az idő, és látszólag fogyott a felhasítatlan felület, úgy hatalmasodott el rajta a kiszolgáltatottság érzetéből fakadó rossz érzés. Amikor aztán délben megállt, bekapcsolta a rádióját, elővette a táskájából a szalonnát, kenyeret, hagymát, almát tartalmazó ebédjét a csatos üveg vízzel, és hallgatta a Jó ebédhez szól a nóta műsort a Petőfin, már nagyon egyedül volt. Akkor még egyszer körbenézett. Egy teremtetett lelket sem látott. Még egy árva madár sem próbálkozott megnézni, mi lehet az a hangos valami, ami a táblán megy fel és alá? A szántás befejezéséig nem bámészkodott. Tudta, hogy

ennek a határnak talán sehol sincs vége, és ő egy kicsi apró pont, aki talán örökre itt is veszhet. Nagyobb biztonságban érezte magát, ha csak a traktor orrát figyelve követte a sort. Közben a tükörben konstatálta a barázdák egyenességét. Később tapasztalta, hogy ezzel szemben, ha a traktoros, a szabad ég alatt, a tábla szélén ácsorog, és várja, hogy érte menjenek, és ha ráadásul integet, kiabál, akkor máris tele lesz a határ. Ezt ő is kipróbálta. Gizivel a G.10-es mellett, ami egy gabonatóbla. A búza éppen kidugta a fejét. A kicsi, apró zöld növény igyekezetében foltos szőnyeget utánozott.

- Szeretem a Gizit! - kiáltotta el magát az életet adó gabonacsecsemő felé. Egyedül volt. Mégis, mintha mindenki meghallotta volna, és örömmel vette a közlését. Újra és újra kiabálta, üvöltötte: Szeretem a Gizit!

Nem messze tőle ürge ugrott ki egy lyukból. Nem sokáig nézegette, ki az, aki zavarni merészeli. A boldogságtól úgy tele volt a szíve, hogy ha szárnya lett volna, a nap közeléből nézi Tilalmast. Mert akkor is a tanyaközpont a legfontosabb hely számára, hiszen itt lettek újra szerelmesek egymásba. Azelőtt sem voltak soha rosszban, de a gyerekek, meg az ezzel járó problémák, megszokások, az ő házasságukat is megváltoztatták. Amikor Tilalmasra költöztek, mintegy gombnyomásra, minden megváltozott. Csak néztek egymásra, és egyszerre mondták: Nem csak szeretlek, de ismét szerelmes vagyok beléd! Abban az időszakban ki kellett mennie a Köztársaság tanyaközpontba. Útközben állt meg. Beszélnie kellett. Meg kellett osztania az érzéseit valakivel, és úgy gondolta, a határ, a szikes puszta, az abban nehezen megélő növények-állatok lesznek a legjobb hallgatósága.

- Szeretlek Gizi - kiabálta már többször, mikor meghallotta mögüle:

- Szeretem az Imrémet! Elsőre azt hitte, valaki játszik vele. Talán ő maga, képzelte el a választ? Kivárt és nem fordult hátra. Nem kereste a hang gazdáját, mert az olyan volt, mint a Gizié. Aztán újra elüvöltötte magát:

- Szeretem a Gizit! Kivárt. Aztán még várt. Az előtte elterülő foltos zöldesfekete szőnyeg némán nézett vissza rá. Mire a csalódás tanyát vert volna benne - amit akkor butaságnak is gondolhatott, hiszen bizonyosan a saját fejében jött a válasz - a szeretett, jó illatú tenyér befogta a szemét. Tudta, érezte, hogy a felesége most pipiskedik mögötte, mert egyébként nem érte volna el. Biciklivel tekert utána, és miután ő megállt az MZ motorjával, utolérte.

- Hol van itt a kő? - tér vissza, és neveti el hangosan magát saját hasonlatától. Körbenéz. - Itt csak hó van és az alatt pedig a föld, a szikes, nélkülözhetetlen föld! - mondaná ki, ha nem félne, hogy Kati meghallja, és bolondnak tartja. Nem csak öregnek, hanem hülyének is! - változik a hangulata.

A Gizi emlékeiben járva, most olyan helyről szakad ki, amitől jó kedve kerekedik. - Mert ha nem lenne itt a karcagi határban ez a semmirevaló föld, akkor bizony lyukas lenne a golyóbis és leesnénk a közepére - folytatja. Szeme sarkában nevető ráncok jelennek meg, amikor a szélső utca utolsó házában lakó szakács negyedik gyerekének a gondolait idézi. A kisfiú, még kisiskolásként tavaly nyáron jutott erre a következtetésre. Nagyot nevetett rajta.

Egyrészt, mert figyelt arra, ami véletlenül előtte elhangzott, másrészt nagy fantáziára vall.

- A kiskapu után a nagy kétszárnyút is megeszkábálok - gondolja, miközben egy jó méteres deszkát keres a kiterített anyagok között. Ezzel akarja megtámasztani az

elkészült drótfonatos keretet, amíg felerősíti a félfára. Miután több deszkát felvesz, majd lehajít a járdára, megtalálja a megfelelőt. Felegyenesedik. A talán két méterre lévő nagykapu felé néz, aminek, csak a helye van kihagyva. Nem nyitható, csak a drótháló van ráakasztva a nyílásra.

– Először el kell lapátolni a havat, mert már bokánál is magasabb – állapítja meg. – Látom, szépen halad, Imre! – szólítja meg Terike szomszédból. A zömök testű, fekete, rövid hajú, közel ötvenes férfi észre sem veszi a hasonló korú asszony közeledését. A kezében tányér van. Rajta fehér, már megfakult, eredetileg piros hímzésű anyaggal letakart sütemény- árulja el kérdés nélkül. – Szereti mind a kettő Kati a kakaós tésztámat. Most sült ki. Vegyen belőle Imre – libbenti fel a szőttés sarkát. – Áh, nem, de köszönöm. Vigye csak a gyerekeknek.

– Ne beszéljen Imre! A kicsi még féléves sincs. Hogyan enne ilyen tésztát?

A férfi nem felel. Nem bántó a mondat. Még egy kicsit nevetve, kacsint is hozzá a Terike, mint aki mindennel tisztában van. – De ezt maga tudja, igaz? – teszi hozzá. Imre most sem szól. Nem szereti ezt az asszonyt. Hallotta, beszéltek, hogy a tanyán, ő az egyik nagy pletykás. – Legjobb, ha nem beszél vele, abból nem lehet keveredés, határozta már régebben el. Eljutott az ő fülébe is a tanyasi szóbeszéd. Még hogy ő lenne a Jancsika apja? Nevetséges, de ha úgy alakulna, miért is ne lenne egy közös... – nyalja meg a nyelvével a felső ajkát. Szorgalmasan teszi a dolgát, mintha Terike ott sem lenne. Ha nem áll odébb az asszony, talán még fel is löki, de legalább a deszka akad bele az asszonyba, annyira nem vesz tudomást róla. Az észreveszi magát.

Kezében a tányérral megy a ház oldalában letakarított járdán. Keskeny a hótól megszabadított rész. Talán másfél lapátnyi. Reggel látta a konyhaablakból, Katit ügyködni. – Hiába, nem könnyű annak, akinél nincs férfi a háznál. – Most büszkeséggel gondol az urára, akinek ugyan, nagyon nehéz a természete, de mégis csak ott van körötte. Való igaz, ő sem lapátolta el a havat. Neki kellett. De mégsem egyedül eszi meg a vacsoráját. Bár, sajnos, a kiállhatatlansága miatt – soha semmi sem jó neki – csak akkor ülhet le ő is az asztalhoz, ha már az ura felállt, de mégis jobb...

Nem csak a gondolatmenete szakadt meg ennél a mondatnál, és futólag akaratlanul a szomszédban a hó alatt rejtőző otthona felé néz, hanem a menése is. Tétován ácsorog. Már elért a ház belső sarkáig. Hátul, a kert felől, a lépcsőn át lehet bejutni a lakásba. Kezében a kakaós tésztaival, mint akinek fontos megfigyelni valójára van, K. Nagy Kati házának hátsó udvarát nézi. Több tyúk és két kakas kaparászik, dagonyázik a havas, koszosnak látszó elkerített részen. – Nem régen önthetett ki nekik a Kati meleg vizet az itatóba, mert még gőzölög – állapítja meg. Eszébe jut a mai reggel, amikor Sándor, az ő ura, kihajította a gáztűzhelyen melegedő edény vizet, mert nem hallotta, mikor megkérdezte tőle, mi az Isten ez?

Ha egyedül lennék, mint a Kati? – szégyelli el magát és hessegeti a gondolatot, mintha ördögtől való lenne. Gyorsan befordul a sarkon, és apró kopogás után belép az előszobába. Az arcába csapó csecsemő-hangulat nehezen veri ki a fejéből a sarki képzelődést. Kicsit irigykedve lép beljebb. Kati a szemben lévő nagyszobában tereget, az ablakkilincs és az oldalt lévő falból kilógó szeg közötti kötélre. A frissen mosott

és centrifugázott fehér pelenkát erősen megrázza, kicsapja a feje fölött. Így a gyűrődés egy része kisimul. Kislánya, akinek szintén kék a szeme és szőkésbarna a haja, mellette áll, apró markában ruhacsipeszt szorongat. A lakásban a nagy páratartalom mellett, hőség és csecsemőillat árad.

– Szervusz, Katikám! – hajol be az előszoba végén, a nyitott ajtón át a szobába.

– Csókolom, Teri néni! – teríti fel a kötélre a következő pelenkát Kati, és fordul a hokedlin állva a betérő felé. Terikét ismét megfogja K. Nagy Kati szépsége. Ő nő, és már nem fiatalasszony, de ahányszor összetalálkozik a szeme a neki csak Kati nevű szomszédjával, úgy érzi, mintha egy láthatatlan áram szaladna végig rajta. Nagy, és olyan kék a fiatalasszony szeme, amit még festeni sem lehet – mondta egyszer az állatorvos, mikor lent volt és megnézte a malacot, mert nehezen fialt. Akkor került szóba, hogy ki a szomszéd?

Ez a lány egy csoda, állapítja meg megint magában, és nem tudja levenni a széken egyensúlyozó Katiról a szemét. Vékony, karcsú bokája, dereka, szép ívelésű lába, fenéke, melle, hosszú szőkésbarna haja, aranyos gyermeki arca, egyáltalán nem mutatja, hogy fél éve szülte meg a kisfiát és szoptatja. Kati észre sem veszi Terike bámulását. Megszokta. Tudja, tetszik ő a tanyasi emberek többségének. Sőt, a karcagiaknak is, ha már éppen találkozik velük. Csak az a baj, hogy mind ugyanazt akarja. Ő pedig, csak egyet szeret. A Botos Jancsit – jut eszébe többször, de már nem határozottan, hanem kérdéssel. A Botos Jancsit? Nem tud rá válaszolni. Pontosabban tudna, de azt nem akarja, amit pedig szeretne, azt nem szeretné.

- Kislányom! Köszönj, szépen! - Csak egy pillanatra figyelnek a helyes, édesanyjára nagyon hasonlító gyermekre. Terike elszakadva a szépség delejezésétől, a sűrűn járók otthonosságával fordul a konyha irányába, és teszi le a tányért az asztalra. K. Nagy Kati szótlanul szedi ki a műanyag lavórból a kicsavart ruhadarabokat és rázza, csapja, teregeti. Szemmel láthatóan össze van szokva az anyja és a lánya. A kislány komoly arccal adja Kati kezébe egyenként az idő alatt elszíneződött fa csipeszeket. Mikor elfogy a kezéből, elszalad a fürdőszobába, és a mosógép tetejére elkészített, vesszőből font kosárkából újat hoz. Hatalmas kék szemével boldogan csüng édesanyja arcán. Mindben apró rezdülését, reagálását követi. Most is ezt teszi. Ha Kati Terike felé fordul, akkor a kislány szintén ezt teszi, de véletlenül sem feltűnően. Felemeli a tekintetét az ajtóban álló szomszéd asszonyra, majd mikor úgy látja, az visszanéz rá, azonnal oldalra, a pelenkák irányába fordul. Bár ekkor sem a lógó ruhákat szemléli, hanem valamit lejjebb. K. Nagy Kati ismeri az ő kislányát, aki a szeme fénye. Le sem kell néznie, tudja, mi játszódik gyermeke fejében, és hogyan viselkedik. Felszabadítja az egyik kezét a teregetésre váróktól és megsimogatja a szőkésbarna copfba kötött selymes tincseket.

- Hoztam egy kis kakaós tésztát - jön vissza a konyhából Terike.

- Köszönjük szépen.

- Jancsika alszik? - folytatná a beszélgetést. Érezhető Kati mozdulatain, barátságosan távolságtartó viselkedésén, hogy most nincs kedve a szomszédoláshoz. Az eddig meleg kék szemek szürkésbe fordulnak. Katika, a kislány is átveszi ezt a stílust. Fontoskodva és ügyet sem vetve a

szomszédra, rohan el egy újabb adag csipeszért Terike mellett. Az asszony kedveskedve simogatná a haját, ő ügyesen kikerüli. A tenyér a levegőt sepri. Ha valaki most megmérné Katika magasságát, bizonyosan több centit mutatna, mint egyébként. Kihúzza magát, mint egy felnött, magabiztos nő fontoskodik a hokedli mellett állva. Most már egyáltalán nem néz az ajtóban álló asszonyra. Édesanyjával van elfoglalva.

- Hozzak még csipeszt, Anyu? - kérdezi.

- Nem kell, elég lesz kislányom.

- Akkor elteszem a többit a szekrénybe.

- Jól van, ügyes vagy. Kicsit összepakolunk és leszedjük a függönyt. Kimossuk.

- Igen, Anyu.

- De te játsszál, Kicsim! A baba, amit az anygalka hozott biztosan szomorú, mert nem foglalkozol vele.

- Reggel is mellém bújt. Rosszat álmodott és meg kellett vigasztalnom. Még sírt is - meséli Katika.

- Megmutassam, Anyu? Szegénynek könnyes a szeme.

- Miért volt ez a szomorúság, kislányom?

- Apukája nem szereti.

- Ezt mondta?

- Igen, Anyu. - Na, és honnan vette, hogy nem szereti az apukája?

- Azt nem tudom, mert nem árulta el, de nagyon sírt és én megsajnáltam. Most alszik.

Terike az eredetileg fehérre mázolt ajtófélfá között, a küszöbön állva nem mozdul. Kati és kislánya együtt mennek el mellette az előszobába a konyha felé.

- Anyukám nem szereti, ha a küszöböt tapossuk - jegyzi meg a kicsi, nem szemtelen, hanem inkább oktató hangon, mint amikor a babáival játszik.

- Jól van, máris lelépek - jön utánuk az asszony. Jól felvágta a nyelvedet, hallod-e?

- Igen, mert nem lesz szerencsénk, igaz, Anyu? - folytatja cserfes stílusban Katika.

- Na, én megyek is - nyitja az előszobaajtót Terike.

- Átjöjtek vigyázni a gyerekekre valamikor ma, Kati? - kérdezi, miközben az eddig le nem vetett nagykabát gombjait dugja át a lyukon.

A kislány a konyhaasztal mellett ülve eszi a kakaós tésztát. Kati pedig az ablak előtt, állva. Mögöttük a tűzhely, aminek a tetején gázrezsó. A gázpalack a sparhelt mellett, a szelepen, ami egy tenyérbe mászó kerék, konyharuha. A régi stelázsi helyén konyhaszekrény. Kétfiókos. Alul és felül rakodós, kenyértartós. Mikor visszaköltöztek, apjának, a gulyásnak a szolgálati házába, akkor vették.

Nem szívesen gondol arra a rövid időre, amikor K. Nagy Károly, aki apja helyett apja lett és elindította a nagyvárosba szerencsét próbálni, megbetegedett és meghalt. Mint utólag kiderült régóta beteg volt. Amikor ő elment, akkor már tudta. Megmondták neki. Egész életében egyszer volt orvosnál. Akkor sem mondtak neki jót.

- Nem bírja sokáig Károly! - jelentette ki az orvos előre-hajolva és közben írva a nagykönyvbe. Először a gyomrában volt a daganat. Később már máshol is.

Akkor még Jancsi is velük volt. Nincs olyan óra vagy perc, hogy ne gondolna Botos Jancsira. Elég, ha ránéz Katikára, vagy a kishálóban, a gyerekágyban csendben ellevő Jancsikára, és azonnal maga előtt látja a szőke, hosszú hajú, vékony fiút, aki az évek alatt semmit nem változott. Nem csak a cigarettáját szívta úgy, mint az-

előtt, a két ujjá végével megfogva, közben az eget nézve, hanem sajnos, az anyja mellén csüngött mindvégig.

Most is, amint a kislány élvezettel majszolja a cukros tejetű tésztát, mint az elmúlt évben számtalanszor, a Jancsi képe van a szeme előtt. Az este a legrosszabb – mondaná, ha valakivel meg tudná beszélni az élete folyását.

A tanyában nem tartja senkivel a közelebbi kapcsolatot. Nem vér szerinti lánya K. Nagy Károlynak, mint tizennyolc éves korában kiderült, és mégis ebben rá hasonlít. Meg még sok mindenben – fut át rajta, és ezen elmosolyodik. Ritkán rajzolt az elmúlt évben a szája szegletébe ilyen vonalat az élet. Félidős volt Jancsikával, amikor elment. Itt állt növekedő hassal, a kicsivel, aki éppen akkor kezdett csúszni-mászni, menni tanulni egymaga. Egyedül a szomszéd, Terike néni próbált segíteni, de annak meg a férje, a Sanyi bácsi, nem szívlelte őt. Szerencse a szerencsétlenségben, hogy a budapesti munkahelyén rendesek voltak vele. Elintézték a gyest. Emellett eladta az apja által vásárolt lakást, és szép pénzt kapott érte. Jancsi abból is elvitt. Az anyja házának tetejére költötte.

– Ha nem kérsz többet, ne játssz a tésztával Katika! Menj be a szobába és babázzál! – szakítja ki magát az önmarcangolás előszeléből.

– Én, főzni akarok veled Anyu!

– Jól van. Főzünk krumplilevest és bundás kenyér lesz hozzá, jó?

Ketten, Kati és a lánya, az asztal mellett ül. Jancsika a gyerekkocsiban itt van velük a konyhában. A kisfiú játszó forgolódása, a kislány ügyeskedése a krumplival idilli képet mutat. Ha a fekete kutya, aki Kutya névre hall-

gat, és eredetileg Katit tekintette gazdájának, míg el nem költözött a nagyvárosba, ezt látja, akkor bizonyára lefekszik az asztal alá, és hangos horkolással durmol egyet. De már nem ez az otthona. Imréhez kéredzkedett be. Tőle kapott enni, és fedelet a feje fölé. És Kati sem a régi már.

Arca, szeme megőrizte a hamvasságát, alkata a kislányos nőiességet, a haja pedig, ez a nehezen meghatározható szőkésbarna szín, ami az évszakokkal együtt kicsit változik, festék ide, és oda, utánozhatatlan. És mégis, az a régi K. Nagy Katit körbevevő boldog, mindig a kék és tiszta eget látó kisugárzása eltűnt belőle. Még az is észreveszi, aki nem ismerte a négy évvel ezelőtti lányt. Megcsodálja szépségét a szeme tükrében elmerülve, keresi a háta közepén az érzés önmagát, esetleg férfiként buja gondolatok csigázzák fel ösztöneit, de mindezt csak addig, míg el nem éri a megfoghatatlan, száraz, hideg, fagyott, rezzenéstelen szomorúság. Ami közben keveredik a két kisgyerek által megteremtett önfeláldozó, gyermekded szeretettel. Ahogy beszél, szól Katikához, ahogy gügyög Jancsikának, mindez tetten érhető. Neki a két gyermeke a mindent jelenti. És ennek megfelelően él velük.

Tavaly, még jó félévig, miután Jancsi elment, sokszor felébredt éjszaka. Akaratlanul kereste a férjét maga mellett az ágyban. Miután nem találta, rossz álmokkal ébredt. Akkor költöztette át Katikát. Azóta egy ágyban alszanak.

A kislány ruhája elől, a hasánál merő víz. Mindkét kezével a meghámozott, feldarabolt krumplidarabokkal játszik, ami a vízzel félig megtöltött lábasban vár a főzésre. Kati szórakozottan, arcán ezzel a rejtőzködő, eltemetni igyekvő befelé fordulással pucolja a levesbevalót. Hideg tekintettel néz az ablak felé. A nejlonfüggöny kihúzná magát,

ha tehetné, megérezve a ház úrnőjének, aki egyben az ura is, a figyelmét. Nem teszi. Abból a szempontból érthető is, hogy a függöny alja két helyen is el van szakadva. Katika kapaszkodott bele, amikor próbálkozott felállni. Az egyik szakadás lelóg a bordó, koszos fehér színű mozaikig.

- Azt is meg kell varrnom, mielőtt kimosom - határozza el. A lakásban egyébként csend van. A lábasban Katika csapkodja a vizet. A sarokba beállított olajkályha duruzsol. Az ablakon túlról, miután az udvar déli fekvésű, nem látható, hogy a szél időnként feltámad és végigseper a fehér háztetőkön. Ilyenkor a reggel feltöltött kályha nagyobb hangra kapcsol, hogy aztán erős lobbanásokkal később megnyugodjon. - Hozatnom kell olajt is - jut eszébe. Már csak a hordó alján lötyög egy kevés - beszél meg önmagával. A kályha kellemes meleget csinál a konyhában. A készülék felett kinyitható, a műhelyben készített szárító. Pelenka lóg itt is. Láthatóan megszáradt már.

- Na, gyere, te vasgyúró! - szólítja meg a kocsiban saját ujjával játszó Jancsikát -, hadd szagoljalak meg! - emeli ki és szimatol bele a hasa alá. - Fúj! Te aztán rendesen becsináltál kisleány! - leteszi a gyereket a krumplis lábas mellé az asztalra, és a megszáradt pelenkákból kiválasztva, a legkevésbé kopottba becsomagolja. Katika figyelmét egészen más köti le. Egymásra rakogatja a viaszosvászonra kivett levesnekvalókat, és amikor már lecsúszkálnak egymásról, akkor segít egy kicsit rajta. Magasan a szikrázó nap alatt repülőgépek hangját hallani. Messze vannak, de annyira különleges a zajuk, hogy nincs olyan ablak, ajtó, fal, amin át ne hatolna a jelentkezésük. Kati nem mondja a gyerekeknek. A kicsinek felesleges lenne, a nagyobb pedig úgy is tudja. Bombáznak az

Ecsezug mögötti bombatéren. Egyre közelebb jön hozzájuk és a kicsi babaillatú házukhoz a halált hordó repülőraj. Nem gondol rá, de mégis sok minden lejátszódik benne. Először csak elrepülnek a megmutatott cél felett, aztán fordulnak és dobnak. Éleset, ami nagy robbanással ér földet, vagy bent, ami tompán puffan. Elképzeli, mit láthat a pilóta.

Egyszer, a múlt év ősszel ő is repült. Életében először. Nem olyan magasan, ahogy látja a külföldre szálló gépeket Tilalmas felett és még csak nem is onnan, ahol a katonák célozzák be a bombateret. A Zolival. A repülő Zoli, növényvédő repülővel dolgozott itt a tanyaközpontban. Tudta ő, hogy tetszik neki. Nem akkor nézett először olyan furcsán rá, mikor Jancsika megérkezése után ismét találkoztak. A tejet hozta a tejházból. Valamikor ő is ott dolgozott. Most nem ismer ott senkit. Ő is olyan lett, mint sokan mások. Reggel elmegy a tehenészet melletti épülethez, odaadja a jegyet és megkapja a kannájába a tejet. Azért a tehenészet vezetője, aki szintén új, egy bajszos, vékony, gyors beszédű ember, rendes volt vele.

A csendes konyhában, ahol az olajkályha hangja keveredik Katika játékos beszélgetésével és a bombázók zajával, Kati messze jár. Szeret elgondolkozni. Régebben álmodozott is. Mostanában kevesebbet. Inkább elfogadja azt, amit a sors rá mért, és ha mégis úgy érzi, valami hiányzik neki, azonnal a gyerekei felé fordul. Ilyenkor legszívesebben megenné őket. Úgy, de úgy szereti mindkettőt, hogy ha rájuk néz, majd kiugrik a szíve a helyéről a boldogságtól. Katika már megszokta. Ismeri az édesanyját. Most is felkészült rá, ahogy megérezve a hangulatot, ráemeli kék színű, a tengert utánozó szeméit. Közben az ablakhoz lépett anyukájához. Tudja, mindjárt az ölébe kapja, elkezd énekelni és táncolni

vele a konyha közepén. Közben hangosan nevet, és boldog felszabadultságban csókolgatja. Aztán magához szorítva bizonygatja: Nagyon szeretlek benneteket, kislányom! Ti vagytok nekem, a minden. Az élet, a világ, a boldogság.

Katika persze vele együtt nevet és szintén nagyon örül. Ő is mondja: Szeretlek, Anyu, de hogy ezek mit jelentenek, azzal nem foglalkozik. A babájával szokott hasonlóakat játszani, és az Alexandra, amit az apukájától kapott, szintén mondja neki, hogy szeretlek. Akkor érzi, milyen ez anyukájának. Mert ő is boldog, amikor a baba táncolás közben a fülébe súgja. Ezt más nem hallja. De ő igen. Egyszer mesélte az édesanyjának, akinek látta az arcán, nem hitte el.

Most nem következik be a táncolás és az éneklés. Ezért a kislány tovább tornyozza a krumplit, Jancsika pedig keresi az ujjait. – A tanyán nincs titok. Vagy csak az van, de a kívül lévők felé – tér vissza az elhagyott gondolatvágányhoz. Egy, a szüléssel egyidejűleg ellett üsző tejét adják minden reggel. Ezzel pótolja a saját tejét, mert kevés van, és Jancsika nagyétkű. Ezt keveri teával. Még a hasa sem fáj az úrfinak – néz hátra szeretettel a szemében. A keskeny fehér arcban, a varázsolni képes kék szempár betakarja a kisfiút. Őt is eléri a csoda. Abbahagyja az ujjai számolgatását és kezével, lábával kapálózni, rugdalni kezd. Kurjantgatással kíséri az ő boldogságtáncát.

– Jaj, mindjárt megeszlek! – hajol föléje Kati. A haja, ami be van fonva, ráesik Jancsikára. Több sem kell a kisfiúnak. Erősen kapaszkodik az érdekes fonatba. Úgy megdelejezte, hogy nem akarja elengedni. Miután Kati, nagy nehézségek árán, lehámozta a kicsi markokat, sírni kezd.

– Na, kisfiam, ezt fel fogom írni a füzetedbe. Milyen leszel te, amikor apád idejébe érsz?

Az ember gondolatainak folyamát nem tudja szabályozni. Mert ha ez sikerülne, akkor most bizonyára nem engedte volna, hogy a Jancsi, még így az emlékből is előkerüljön. Erősen koncentrál, hogy a tehenészet bajszos vezetőjének jóindulatú viselkedését hozza ide az udvarába, ami az üvegen túl van, de nem sikerül. Egyre rosszabb lesz a kedve.

A napot, ami eddig a tyúkokat igyekezett melegíteni, vastag kékesfekete felhő takarja el. Közelebb lép a párkányhoz. Elhúzza az avított függönyt. A tapintásán érezni, nem sok van hátra neki. – Ki kellene mosni, mert az is lehet, hogy csak poros, bár lehet, azt már nem bírná ki, széjjelmenne. Ősszel lett volna itt az ideje, de akkor – jut eszébe a csecsemő kislány, akit a babakocsiban tolván a szerelőre bízott, amíg ő felrepült a Zolival. Katika a krumplidarabokkal beszélgetve a konyhaasztal viaszos vásznán játszik. Kicsi ujjai között tologatja az ebédnekvalót.

– Na, gyere, te bődös kölyök – mondja – nem mondtam, hogy rendesen viselkedj! – játszik továbbra is mind a két krumplival.

Jancsika nagyon jó kisgyerek. Csendben van. Olyan kitaratóan nézi apró kezeit, mintha ez lenne a világ legnagyobb csodája. Aztán, mikor megunja, akkor hirtelen elkezd kapálózni és közben aprókat nevet. Kati a fekete felhőt nézi az ablakból. A tyúkok érezhetnek valamit, mert szépen sorjáznak hátra az ól felé. Újabb bombázó repülőgépraj közelít. Magasról hallatszik a zúgásuk. Előrehajolva néz felfelé, de a sötét felhő mindent el- és betakar.

– Ilyen felhő jött fel Ecsezug felől, amikor a Zoli felvitt a repülővel – keresi a jó emlékeket. Most még egy apró mosoly is megjelenik az ajka szegletében, amint látja önmagát

az Ágota felé vezető út mentén, a tábla szélén kialakított reptéren. Pedig annak idején, nem is olyan régen, hiszen ősszel történt az eset, igen csak megdöbbsent és kiakadt a Zolin. Azóta változott a véleménye a jóképű pilótáról.

- Gyere kislány, megreptetlek – szólította le a bolt előtt, amikor kenyeret ment vásárolni. Egy héten kétszer vett egy negyedet a háromkilós kerek cipóból. Az első nap általában sokat evett belőle. Legjobban a repedtre sült szélét, hóját szerette. Aztán harmadnapon már csak a belsejét ette. A többi maradt a tyúkudvarnak.

- Hol vagyok én a kislánytól! – válaszolt kihívóan kérdezve, egyben hetykén. – Már kétgyermekes anya vagyok – tette hozzá, de nem lépett tovább. Tetszett neki a Zoli. Nem úgy, mint egy férfi. És eszébe sem jutott, hogy úgy nézzen rá, mint aki esetleg akarhat tőle valamit. Hanem, olyan más volt, mint a tanyasiak, akikkel itt élt Tilalmason. Más szavakat használt, egyenesen a szemébe nézett, és ha olyant mondott, amit mástól szemtelenségnek vett volna, nála az is elfogadhatóan hangzott.

- Ha nem tudnám, akkor el sem hinném, Kati – adta tudtára, hogy már ismeri és hallott róla.

- Pedig így van – emelte fel a fejét, és nézett Zolira. Akkor észrevette a pilóta szemében a villanást. Éppen egy aprót mozdult a szempillája, tárgult, majd összehúzódott a pupillája.

- Tetszik ennek az embernek, tudatosult benne. Örült ennek. A szimpatikus pilóta, előzékeny, nem tolakodó, de mégis vonzó volt. De nem, mint egy férfi. Ő legalábbis nem látta benne azt, amit a Botos Jancsi jelentett számára. Most már ennyi hónap elteltével tudja, hogy hibát követett el. Látnia kellett volna.

Másnapra beszéltek meg a repülést. Terike nénihez betette Katikát, a Jancsikát pedig a babakocsival tolta a műhely felé, az Ágotára vezető út melletti placchoz. Ketten voltak a kicsi gép mellett. A Zoli és egy szerelő. A másik, miután megérkezett elszaladt a műhelybe egy szerszámmért. – Így indokolta gyors távozásának okát. A pilóta a fabódéba hívta be.

– Kati! Mert Kati vagy, ugye? – kezdte el a beszélgetést. És úgy hallottam K. Nagy Kati, férjnél vagy – a kijelentés végén halvány kérdés bújt meg –, vagy voltál?

A kérdést hallotta, de már annyira a repülőgéppel volt elfoglalva, ahogy állt a fabódé ajtajában és bámulta az alig húsz méterre lévő, kék színre festett gépet, hogy csak a vállát húzta fel, mint akit nem érdekel a téma. Nem felelt.

– Tehát asszony vagy? Mert a neved alapján nem – folytatta a faggatózást Zoli. Erre már kellett valamit mondani. Nem akarta ezt a témát boncolgatni, egyébként is most repülünk, vagy nem? – kezdte magát felhúzni.

– A hivatalos nevem Botos Jánosné, de én a K. Nagy Kati vagyok. Így ismernek itt Tilalmason – közölte hidegen, kicsit idegesen, szembefordulva a pilótával.

– Végül is semmi közöm hozzá – fújta visszavonulást Zoli, és megfogva Kati vállát, szembe fordította magával. Így álltak egy ideig. A pilóta áthatóan nézett farkaszemet vele. Ő pedig azon gondolkozott, mi a fene ütött ebbe az emberbe?

– Nyugodtan és érdektelenül bámult a barna szempárba. – Majd abbahagyja, és végre felvisz a repülővel – gondolta. Akkor már átfutott rajta, hogy esetleg mást is akar tőle a Zoli, de neki nem kellett. Sőt, annyira nem, hogy amikor a következő pillanatban magához húzta, és ölelgetni kezd-

te, az sem jelentett semmit sem. A melle elé tette a kezét és úgy próbálta védeni magát. A pilóta, a copfjánál fogva hátrahúzta a fejét és a fülébe sugdosott. Szép vagy, aranyos vagy, megőrülök érted, meg hasonló begyakorolt rövid mondatokat, amik minden érzelem nélkül jöttek ki a száján.

Akkor már alig tudta türtőztetni magát. Nevetnie kellett. A látszólag begerjedt, általa sokra tartott férfi teljesen kivetkőzött magából. Mikor aztán már a száját kereste, mert csókolni szeretne volna, akkor kitört belőle a röhögés. Hangosan és nehezen abbahagyhatóan. Lassan bontakozott ki a nevetés közben, az őt ölelő és ledermedő, rémült férfi, karjaiból.

- Kati! Remélem nem értetted félre - kezdett magyarázni, ahogy a fabódéban lévő polcon a szerszámok között keresgélt. - Vagy a szépséged, a varázslatos szemed vette el az eszem? - fordult vissza, és Kati akkor látta meg először az őt kívánó arcot.

- Te vagy a hibás! - jelentette ki kötekedve és ismét közelíteni kezdett.

- Nana! Ha ez az ára a repülésnek, akkor én rossz helyen vagyok - jött ki gondolkodás nélkül a száján. A hideg hang és az acélszürkévé változott szem megfagyasztotta a levegőt. A fabódéra meredeken sütő őszi nap hiába igyekezett. Kati jéghideg tekintete előtt nem csak kellemesen meleg, hanem kis túlzással nyári, forró alföldi, magyar sivatagot utánzó hőség volt bent.

Zoli a mellének csapódó, jéghegynyi elutasítás hatására lecövekelt. Látszólag elbizonytalanodva, tétován nézte a vele szemben megkeményedett arcvonásokkal, határozott testtartással álló Katit. Egy farmer utánzatú szoknyába, kék fakó blúzba, hasonlóan régi, kinyúlt kötött kardigánba

öltözött a repüléshez. Lábán kényelmes, még a nagyvárosban vett, bejáratott cipő és bokáig érő fekete zokni. Csak futólag nézett elindulás előtt a tükörbe, aminek egyébként sincs nagy jelentősége, mert annyira kicsi, hogy teljesen még az arca sem fér bele. A mosdó felett lóg egy ügyetlenül bevert szögön. Jancsi próbálkozott vele, a beköltözésük után. De mint általában máshoz, ehhez sem értett.

– Nem kell semmi sem tőled, Kati! – lépett hátra a pilóta. – Természetesen felviszlek egy sétarepülésre. Azért, az gondolom, nem nagy baj, ha tetszel nekem. Ezt el lehet fojtani, hazudni, de hidd el, nem tőlem függ. Ha választási lehetőségem lenne, és képes lennék rá, erőm lenne, hogy megtegyem, akkor azt hiszed, nem szívesen űznék ki a fejemből? Kell az nekem, amikor, ne érts félre, de majdnem bárkit megkaphatnék, hogy a Botos Jancsi elhagyott feleségével cicázzak itt? Ez az egész nekem legalább olyan kellemetlen, rossz, mint neked. Igazad van. Most tisztáztuk. Neked nem jövök be, még egy kicsi, futó csókra sem. Én neked csak a repülőt jelentem, amivel mindjárt felszállunk, és megnézed, milyen Tilalmas fentről. Ez így van jól. Most legalább kaptam egy józanító egyenest – mondta gesztikuláció nélkül, de hangjában annál nagyobb érzelmi töltéssel. – Talán észhez térek, és nem fogok éjszakánként felébredni arra, hogy látlak előttem menni a járdán, és nem érlek el. Annyira szép a járásod, olyan elbűvölő vagy, amitől én teljesen kész vagyok. Aztán, mielőtt eltűnnél az álmomban a tanya felé vezető járdán, a sarkon, visszanézel. Azok a hatalmas kék szemeid azon nyomban belém hatolnak. Járkálnak bennem, keresnek valamit. Azt gondolom engem, miközben ott

állok a központi postaládák mellett és igyekeznék hozzád. Megmondom, akármilyen csúnyán is hangzik. Szemeddel, nem azzal, amivel az előbb néztél rám, mert az kijózanító, gyógyító volt, testem minden zegzugát bejáród. Olyankor kapaszkodnék ki ebből az őrlítő kényszerű kiszolgáltatottságból, keresném képzeletemben a melledet, érezném a soha nem tapasztalt csókodat, de nem enged a szemed kéksége, ami teljesen birtokba vesz engem. Aztán felébredek.

- Ez tényleg így van, nincs miért valótlanságot mesélnem neked! - bizonygatja, mert Kati a fejével mutatta hitetlenkedését. - Mindjárt befejezem, és mehetünk a repülőhöz. Toldd odébb a kocsit, mert belesüt a nap a kicsi szemébe! - jegyezte meg.

Jancsikát a fabódé jobb sarkába ügyeskedte. Hosszan igazgatta rajta a takarót, így nyerve egy kis időt a letaglózó monológ után. Legszívesebben gügyögött is volna a kisfiúnak, ezzel is elterelve a furcsa hangulatot, de Jancsika békésen aludt és nem akarta felébreszteni.

- Én... - szólalt volna meg, Zoli felé fordulva. A férfi felemelte kezét és tenyerével elhallgattatta.

- Tudod, az a legsúlyosabb, hogy mikor felébredek és nézek a plafon felé, amit persze nem láthatok, mert koromsötét van, nem érzem magam jól. Sajnálom magam. Miért is nem maradtam ott az álmomban? - kérdezem éjszakánként. Miért kellett felébrednem, amikor ott legalább láttalak. De a legfurcsább az, hogy nem is a látványod hiányzik a legjobban, hanem a varázslatos kék szemed sugarának kutakodása bennem. Talán, azért, mert azt hittem, meggyőződéses volt, ha megismersz és megtalálsz bennem, a szívemben a

Zolit, akinek Te immár a mániája vagy, akkor rájössz, nem akarok én rosszat neked. Csak szeretni. Az pedig, csak nem lehet annyira rossz, nemde, Kati? – fejezte be, és szomorúan mosolygós arccal, tisztos távoból nézett Kati arcába.

Miután leereszkedtek a füves rétre, visszamentek Jancsikához. Rá a szerelő ügyelt addig, míg ő megnézte a házukat felülről. Megsimogatta a kisfia arcát, aki békésen aludt, aztán észrevéve a pilóta nézését a hátán, fenekén, felállt. Akkor ott, a fabódében, a babakocsi mellett, csókolóztak.

Tudta, hogy így lesz. Zoli álmának elmesélése után, másképpen nézett a pilótára. A csókot ő kezdeményezte. Úgy érezte először meglepődött a férfi, de aztán hamar átvette az irányítást. Folytatás nem lett. Erőszakos volt. Azonnal a mellét és a lába közét kereste. Hiába nyomkodta el a kezét, nem tágított. Pedig a repülés előtt elmondott monológja megérintette a szívét. A végére, talán egy kicsit meg is kedvelte a jóképű pilótát. Ha lassan, mint ahogy mesélte az álmát, közelített volna hozzá, esetleg most is itt lehetne – jutott haza a kicsi ház konyhájába.

– Nem hiányzik ez nekem. Nem ismertem, most sem ismerem. Ki tudja, ki fia, borja? Az egész egy jó mese lehetett. De csókolni, azt jól tudott – beszélget önmagával. – Volt lehetősége rutint szerezni – fordul Katika felé, és jókedvűen teszi fel a gázrezsóra a krumplilevest főni. Feltekeri a gáz lángját. Sőt tesz a lábában lévő vízbe, amiben a sárgásfehér burgonyadarabok, megadva magukat a sorsnak, alulról néznek vissza rá.

Nem tud szabadulni Zolitól, a repüléstől. A bombatér felé elhúzó bombázók zúgása, majd a robbanó töltetek hangja rá is segít erre.

- Megesett a szívem rajta? - kérdezi önmagától, és Katika orrát törli meg a zsebkendővel. A feketés felhő következményeként lecsapott a vihar. Úgy döngeti az utca felőli ablakot a szél, mintha mindenáron be akarna törni. Az előszobában a huzattól tutul a szél.

- Várj egy kicsit! Mindjárt jön Anyu - mondja a kislánynak, aki nagy szemekkel ijedten néz a szoba felé. Kati térül-fordul és becsukja a szoba ajtaját. A léghuzat megszűnik, de a becsukott ajtó rendszeres időközönként megremeg. Az ablak részébe a tél kezdetekor beragasztotta a tekercsben kapható szivacsot, de már a második ki-be csukásnál elhagyta az öntapadó része a fát. Mostanra úgy látszik rosszabb lett, mint volt.

Vajon Imre, mit csinálhat kint, ebben az ítéletidőben? - jut eszébe a műhelyfőnök. Az előszobában falra szerelt akasztóról leveszi a nagykabátját. Magára teríti. A sarkon kilépve a felszerelt kiskaput látja, amint csapkodja a jeges szél. A szerszámok a fal mellett kupacba rakva. Imre viszont nincs. - Biztosan hazaszaladt! - nyugtatja meg magát és feszegetve, nyagot taszajtva zárja kulcsra a bejárati ajtót. Ha csak kilincsre csukja be, akkor kinyílik, annyira erős a cűg. Még a konyhaajtó és ugyanígy jár, és akkor már megnyugszik. A kicsi helyiségben, ahol fő a krumplileves, szárad a pelenka, Katika villával és kanállal játszik, a Jancsika pedig elunva a kezének szemlélését, egyenletesen véve a levegőt, alszik.

A kinti vihar ellenére meleg békesség ver tanyát. Az olajkályha változatlan szerenáddal közli harcát a kinti elemekkel. A tanyaközpontot reggel óta a nap sugarai becéztek. Benéztek minden általa elérhető helyre és a januári hideg ellenére, próbálták elhitetetni mindenkivel, nemso-kára itt a tavasz. Persze, a tanyaközpontban élő emberek

és állatok, a környező földeken meghúzódó madarak, pocok, őzek, nem könnyen becsaphatók. Ilyenkor még érezni lehet a Hortobágy felől érkező levegő üzenetét. Tél van. És még egy ideig az is lesz. És mégis, a hirtelen megérkező fekete-sötét felhő által a kora esti szürkéséget okozó vihar, ami csontot fagyasztó hideg széllel csapott rá Tilalmasra, csalódást okozott. Pedig ezután jön a megfagyott hópehely, ami jeges, apró, millió tűszúrásként éri el a bátrakat, akik kimennek a házak oltalmából.

Kati a tyúkudvar felé néz. Teljesen kihalt. A hátsó gazdasági épület egyik faajtaja előtt alig észrevehetően gubbaszt egy galamb. Mi történhetett szegénnyel? – hajol előre, és letörli az üvegre képződött párát.

– Én, én, Anyu! – siet mellé Katika, és ujjával kezdi rajzolni a kedvenceit. – Csak nem megfáztál kislányom? – veszi elő a nadrág öve alá begyűrt zsebkendőt és ismét törli a kislány folyó orrát. Katika nem felel. A rajzokra koncentrálnak, amit a lefolyó, cseppekké vált pára szabadal fel.

Katin bordó színű szövetnadrág van, felette fekete blúz, és eredetileg kékes árnyalatú, megnyúlt kardigán. Az utóbbi ő kötötte. Ahányszor reggelente magára kapja, akaratlanul mindig eszébe jut, ahogy ült a nagyvárosi lakás szobájában, hallgatta a szomszédban lakó idős néni rádióját, és kötötte kislányának, Jancsinak, majd legutoljára saját magának, ami hiányzott. A szomszéd Ilonka néni, aki már akkor is nagyon öreg volt, a Kossuth rádiót szerette. Hajnalban kelt és azonnal bekacsolta a varázsszemes, vele majdnem egykorú rádióját és teljes hangerőre tekerte. Még ekkor is, az elmondása szerint nem mindent értett meg, de Kati egész nap úgy élvezhette, mintha nála szólt volna a rádió. Már ha élvezetnek lehet nevezni a hajnaltól este nyolcig tartó műsort.

Most ez nem jut eszébe. Még mindig a Zolinál járnak a gondolatai. Kint a tűhegyes jégkristályok próbálják kikezdeni, ami eléjük kerül. Amikor felszálltak, eszébe jutott, még sem kellene ezt tennie! Mi lesz, ha lezuhanunk és meghalok! – tört rá a félelem. Katikát és Jancsikát ki fogja felnevelni? Miért is engedtem rábeszélni magamat? – kínlódott, miközben a kicsi repülő nekifutott a tábla széle felé, hogy felemelkedjen. Előtte Zoli és a szerelő széllel szembe fordította a gépet. Nem fújt nagyon, de éppen annyira, ami vagy segíti, vagy gátolja a repülést – magyarázta neki a jóképű pilóta. Ő pedig, amilyen kicsire csak lehetett, összehúzza magát a Zoli melletti ülésen, rettegve nézte az előtte elfogyó füves talajt.

Oh, Istenem! – fohászzkodott – csak ne legyen semmi bajom, és épségben visszajöjjek a gyerekeimhez! Ahogy bukácsolt a gép: – Belehalok, ha nem láthatom, ölhetem magamhoz többé őket! – fogalmazódott meg benne, és a szeme könnyben úszott. Nézett mereven maga elé és félt. Nem attól, hogy őt valami fájdalommal, esetleg halállal járó bal eset érheti, hanem a gyerekei, Katika és Jancsika arcát látta, amint őt hívják és ismeretlen idegenek nyúlnak hozzájuk.

– Szálljunk le! Ki akarok szállni! – mondta először halkabban, majd kiabálva a pilótának. Zoli nem értette. A pilótasapka egyébként sem nagyon engedte a kinti hangot a füléhez, meg a Kati követelése sem volt mindennapi. Alig rugaszkodtak el a földtől, és máris ki akar szállni – hallotta, de a tudata egészen mást mondott neki.

– Ne félj, minden rendben lesz! – nevetett.

– Nem érdekel! Ki akarok szállni! Érted? – üvöltött. Feleslegesen.

Akkor már a pilóta a géppel volt elfoglalva. Nagy kört írt le a tanyaközpont felett, és a közben látszólag megnyugodott Katinak mutogatta, mit lát alant. K. Nagy Kati csak látszólag adta meg magát a sorsnak. Figyelte, amit nagy elánnal magyarázott neki a pilóta, de ott belül, mélyen, olyan kemény, fagyos, félelemmel átitatódott volt a lelke, hogy olyant még soha nem érzett. A beletörődés, a feszültség, a dermesztő szívszorító fájdalom volt talán, ami hasonlított ehhez. Ő mindig minden helyzetben harcos, maga mellett a végsőkéig kiálló anya, előtte lány volt. Soha nem adta fel és akkor ott fent ötven-száz méterre a tanyaközpont felett, már minden mindegy volt. És mégis, ha a gyerekeire gondolt, majdnem belehalt, annyira szorított a szíve. Aztán kicsit feloldódott. Sok mindent nem is látott az izgalom miatt, de azért azt igen, hogy nem minden udvar szépen rendben tartott. Az ő kertje is lehetne gondozottabb.

Olyan boldogságot régen érzett, mint amikor leereszkedtek és megálltak. A szerelő segítette ki. Akkor legszívesebben azonnal megölelte volna Zolit, hiszen nem veszejtette el, visszahozta Katikához és Jancsikához. Ilyen érzelmekkel fűtötten ment a fabódéba. A géptől kicsit távol lévő építmény felé haladva, eszébe jutott a férfi monológja, majd az azt követő elhidegülése. Megállt, hogy megigazítsa a cipőjét. Felnézett a rá várakozó jóképű férfira. A máskor varázslatra képes szemei semmit nem értek el. Zoli szenttelen arccal figyelte a kék szempárt. Elérhetetlen lett számára. Mint egy teljesen idegen, akinek semmi köze nincs a nemrégien neki elmondott szerelmi vallomáshoz, úgy viselkedett. Pedig akkor már tetszett neki.

Vagy azért? – neveti el magát, miközben Katika idegesen letörli az egész ablak alsó részét. – Legalább nem kell pucolni – nevet hangosan és a kislánya vele tart.

Jó, hogy nem lett belőle semmi! – jut a végére, mint ahogy a széllal együtt járó jeges vihar is.

Nagy pelyhekben hullik a hó. A hátsó épületig sem lehet ellátni. A szél is nagy családdal érkezhett előzőleg, mert vannak, akik lemaradtak. A ronda sötét felhővel továbbállt a vihar. A szürkületet hagyta maga mögött, a belőle megállás nélkül ereszkedő fehérséggel együtt. Az elkallódott, családjukat kereső kósza szelek játszanak a tetőkön. Felkavarják a puha havat és keresik a görgetnivalót. Ha találnak, akkor élvezettel figyelik és segítik az egyre nagyobbra növő görgeteget, ami végül az ereszcsontra tetején áll meg, vagy ezen átlendülve nagy porzással és huppanással a ház tövében. Ebből van ritkábban. Hiszen ehhez kell a kémény oldaláról leszakadó apró vakolat, vagy valami hasonló. Az pedig januárra, többnyire elfogyott.

A szél felmenői a tél beálltával, amit lehetett lefeszettek. Ezt tapasztalva a hátramaradt fegyelmetlen ifjak játszani kezdenek. Forgószelet utánóznak, majd úgy tesznek a tetőkön, mint ha ródlik lennének. Csak ezek fölfelé is úgy siklanak, mint az eresz irányába. Kavarják a havat. Nem csak a saját szélszemük vakul el, de az éppen közelben lévő élőlényé is. Kutya, baromfi, ember, aki teheti, mindenki elbújik előlük. Kiszámíthatatlanok. Nem olyanok, mint az apjuk, anyjuk, az összetartó családjuk. Az egyik percben elbújnak a kerítés, fészter tövében, hogy aztán a következőben kipécézve egy házat, annak tetejét, vagy éppen az utcácskának elejét, esetleg végét, tombol-

janak. Utánozni szeretnék az öregeket. Még a hangjuk is időnként olyan. Tetetett dühvel futnak egy kört, de miután nincs elég erejük, megállnak. Utána fogócskáznak.

Az egyik, a Kati házával szembeni tetőn bukdácsol. Úgy tesz, mintha nem volna már ereje, meg lenne sérülve. Éppen csak legyezi a leesett összegyűlt havat. A másik az utca elejének közepén forgolódik és hergeli a társát. Mikor látja, hiába az erőlködése, közelebb tekeredik hozzá. És akkor életre kel a fránya. Mint egy örült futkározik és szaladgál, elfelejtve, hogy neki sérültnek kellene lennie. Nem csak görgetni akar, de dönteni is. Talál egy lehajló csatornadarabot. Nem rossz a bádóg, csak kicsit mozog. Ahányszor nekiesik, dobként használja. A csatornatartó vason ütögeti ki vele a saját maga által kitalált ritmusát. Erőlködik. Feszegeti. De a csatornát rögzítő csavar nem engedi. Nem dühös, inkább gyermeki. Időnként otthagya, majd újra nekiesik. Nem követhető az észjárása. Talán azt hiszi a botor, hogy miközben ő a tetővel van elfoglalva, a kémény nyomja a vállával, a csavar kiugrott a helyéről, hogy neki szabad utat adjon? Üti, vágja, döngeti, csapkodja. Szerencsétlen csatornavég táncot járva szabadulna tőle, de nem tud. Ő aztán rendesen ide van kötve, a tanyára!

Elsőre még szemben állva a szélgyerekkel, erőlködve kapaszkodik a helyébe. De utána már úgy van vele, vigyen, ha tud! Átmegy alkalmazkodóba. Ellenállás nélkül fekszik az elem elé, sőt, próbálja kitalálni annak akaratát. Időnként, mint egy tehetségtelen zenész kezében lévő hegedű, sikít bele Tilalmas kicsi utcájában a szelek szemébe. Azok persze nem fordítanak rá semmi figyelmet sem. Talán süketek. Vagy csak az tetszik nekik, amit közvetlenül ők játszanak a saját hangszerükön. Maradnak az öregekhez hasonlító nyargaló tutulások, és falat, ajtót, ablakot döngető lökések.

A ház tetején lévő szórakozását, az útról odamerészkedő társa először alulról nézi. Ráesik a tetőről lezúduló hó. Ideges tőle. Megforgatja magát és tekerné fel, vissza, de a tetőre nem képes visszatornázni. A ház szobaablakáig emeli fel a sűrű hófelhőt. Ott nekinyomja az üvegnek. A bent élők minden bezártak, becsuktak. A szelek is tudják, nem mehetnek be az emberek közé. A lakás számukra veszélyes. Könnyen eltévednek benne. Aki a rokonságukból eddig megtette ezt a lépést, az megjárta. És mégis, most szintén úgy tesznek, mintha azt akarnák. Közben olyan szerenádót adnak, aminek hallatán a házban lévők bezárkózva a kisebb szobába, vagy konyhába nézegetnek ki az ablakon, és várják a buli végét.

Bizony a karcagi pusztáé csodákra képes. Mint most is. Ha valaki nézi a kicsi utcácskában eszüket vesztő maradék szelek rosszkódását, elcsodálkozik. Nem csak azon, hogy a szomszédos épületek és lakóik teljes nyugalomban élék az életüket, miközben a Katal szembienek között háborús helyzet van, hanem ha elnéznek a gépműhely irányába, leesik az álluk. Szikrázó napsütés táncol a közben sűrűn hulló hópelyheken. Ahol pedig nem esik semmi fentről, szemvakítóan pattognak, szikráznak a fehéres napsugarak. Na, persze a felhőknek is van önérzetük. Sokáig nem hagyhatják ezt az állapotot. Éppen csak, addig, míg a műhelyből kirohannak az emberek, megcsodálni azt, ami a pusztáé ön-maga. Mint amikor délibáb van, vagy szivárvány. Ezret is láthatnak, de mégis, mindig, mindent otthagya bámulják a tüneményt. Mint ez alkalommal is teszik. Éppen időben ugrottak vissza a műhely biztonságot adó védelmébe, mert a lemaradt szélgyerekek, otthagyják a tanyaközpontot és egy szempillantás alatt a műhelyt, és környékét büntetik.

Kati is a konyha meleg, baba-, étel- és pelenkaillatú világában van Katikával és Jancsikával, a két gyermekével, na, meg a gondolataival. Katika, aki három és fél éves, az édesanyja szemét örökölte. Mikor Kati belenéz, úgy érzi magát, mintha tükröt látna maga előtt. Jancsika pedig, akin az apja haja, arcvonásai fedezhetők fel, féléves. Mind a két gyerek szerelemgyerek, már ha lehet hinni a mondásnak: a szerelemben fogat gyerekek Isten legszebb teremtményei.

Kati legszívesebben állandóan a két gyermeke közelében lenne. Ahányszor rájuk néz, azonnal ellágyul a tekintete, és olyan boldogság önti el a szívét, hogy sokszor úgy érzi, majdnem belehal. Soha nem gondolta, hogy létezik ilyen mindent felülíró, és megváltoztató érzés. De ezen nem szokott az esze járni. Egyszerűen éli a boldog hétköznapjait, amikor minden nap ünnep. Nagy- és piros betűs ünnep, amikor minden más. Csak ez a Jancsi ne tette volna velem ezt az aljasságot! – ugrik be rendszeresen, és mégis előre nem kiszámíthatóan.

Kinéz az ablakon. Már átlagban majd húszcentis a hó, ami eddig összegyűlt, de ha ilyen tempóban esik még, akkor úgy kell kiásnunk magunkat – fut át rajta.

Jancsi biztosan nem örülne neki, ha megtudná! – Csak arra jönne rá, miért jut eszébe még mindig a Botos Jancsi? – Hadd tudja meg! Ő hagyott itt engem. Terhesen, hasamban Jancsikával és a gyerekágyban pici Katikával. Megkérdezett akkor engem, hogy elmehet-e? – hergeli magát. Ez a beszélgetés is már több ezerszer elhangzott benne. – Igen! Megkérdezte – válaszol helyette. – Mit mondhattam volna neki? Már nem szeretett! Talán éreztem is. Csak nem akartam tudomásul venni. Például soha nem mondott nekem olyanokat, mint a

Zoli. Pedig a Zolit csak egyszer csókoltam meg. De, akkor miért mondta, hogy szeret? Szeret és elmegy? – kezdi ismét az önmagával való vitatkozást. Akaratlanul a szeme előtt van Jancsi. Érti tétova mozdulatait, amint átöleli és megcsókolja. Először olyan volt, mint egy kisfiú.

De az is! – vágja rá azonnal. Az anyja gyermeke. Nem volt olyan az életükben, amiről az anyja ne tudott volna. Heti kétszer is levelet írt neki.

– Miről tudtok ennyit írni? – kérdezte az egyik alkalommal tőle. – Erről–arról – válaszolt. Nem hagyta nyugton a dolog. Aztán, mikor Jancsi az esti iskolában volt, beleolvastott az anyósa által írt egyik levélbe. Bár ne tette volna.

Minden rossz volt, amit ő tett. Még azt is tudta, hogy hetente kétszer, este tojást esznek vacsorára. – Ez a nő, akit elvettél a tudtom nélkül, el fog téged veszejteni. Nem veszed észre édes fiam, hogy azért nem ad rendesen enned, hogy tönkremenj és kimúlj? Egész nap dolgozol, aztán elküldött iskolába, mert neki te nem vagy elég. Mondtam én, hogy fent hordja az orrát. Csak a jó Isten tudja, hogy mire? Mi egy rendes, dolgos család vagyunk. De ez, még azt sem tudja, ki az anyja, apja!

A gulyás vette magához, mert megesett a szíve rajta. Aztán meg ki tudja, mire használta még? Mondanak ezt meg azt, de a pletykát én nem hallgatom meg. Mint ahogy a Terike fiát, meg a többit sem. Ha már így esett, akkor legalább vigyázz magadra. Figyelj az ételre, mert még meg is mérgezhet. Csak friss ételt engedj magad elé!

Nem olvasta tovább. Jancsi változatlanul heti kétszer írt valamit a saját ákombákom betűivel. Vele címezte meg a borítékot. És a válasz sem késett Madarásról. Egy idő után, nem tudta megállni. Célzott rá.

- Anyád, biztosan pocskondiáz engem - jegyezte meg az egyik szerény vacsoránál, de pénzt nem ad. Azt az apámtól kellett kérnem, amikor Katika megszületett.

- Honnan veszed ezt? Anyám, soha nem bántott senkit. Téged sem.

- De nem is szeret! - csattant fel, amire Jancsi nem felelt.

- Anyu! Majd építünk hóembert? - kérdezi Katika, miközben újra és újra leheli az ablaküveget, hogy rajzolhasson.

- Igen, kislányom. Majd építünk, ha eláll - válaszolja, de nem azonnal jön a nyelvére a mondat. Az emlékeiben előkerült férjénél jár még. Milyen boldogok voltak, amikor elmentek azon a nyári napon a nagyvárosba. És mennyire boldogok voltak akkor, amikor két év után visszajöttek. - Ketten mentek és hárman jöttek. A motoros mozdony által húzott, hosszú szerelvény másodosztályú vagonjában ültek. Ő a menetiránynak háttal, Jancsi pedig szemben vele. Kettőjük között a kocsiban Katika.

Érdekes, áll meg a az emlékezés vonatós utcájában. Én mindig szemben a menettel állok, ülök, ha vonaton, buszon vagyok, a Jancsi pedig fordítva. Én a jövőt figyelem, tervezem, a Jancsi pedig kapaszkodik a múltba. Mint az anyjába! Az anyós, tényleg akkor jó, ha már nem él - jut eszébe, amit egyszer Terike néni férje, Sándor bácsi mondott. Nevettek ezen, mert Terike néni édesanyja már régebben meghalt. Persze ez csak vicc. De az anyja viselkedése a Jancsin is múlik. Ha nem az egész, úgy, ahogy van. Visszafelé Tilalmasra, Karcagon kellett leszállni a vonatról. Onnan pedig busszal ki a tanyaközpontba.

Akkor már ő is dohányzott - látja meg a kinti ablakpárkányon egy elázott, összefagyott cigis doboz sziluettjét. - Az Imréné lehet? - vizsgálná meg alaposabban, de a ráfagyott

hó, csak sejteni engedi, hogy mit takar. Ő nem sokat szívott, csak hogy megpróbálja utánozni Jancsit. Amikor a férje rágyújtott és az ujja végével megcsípve, furcsán megfogta a cigarettáját, miközben a lángot maga előtt tartva, az eget nézte, attól mindig egy kicsit szerelmes lett beléje. Szerette a cigifüstös leheletét is.

Mindent szerettem, ami ő volt! – legyint a levegőbe. – Szar ember! – jelenti ki hangosan ebben a tanyasi tómondatban, amiben minden benne van. – Jó helye volt a műhelyben. Mellette végezte el a tanfolyamot, hogy szerelhessen, meg traktorozhasson. Előtte még alap iskolája sem volt – sorolja a sérelmeket, amik igazából csak azért azok, mert áprilisban lesz egy éve, hogy itt hagyta. Éppen megmozdult a Jancsika. – Tényleg, akkor is krumplilevest főztem. Vártam, hogy délben hazajöjjön. De hiába. Pedig reggel nem mondta, hogy kint lesz a határban, és nem tud ebédelni jönni. Aztán estére... Bizony már jó este volt, majdnem éjszaka – idézi fel a történetet.

Katika, a kislány látja édesanyján, hogy most nem velük van. Ilyenkor, mint a gép, teszi a dolgát. Felvágja a kenyeret vékony szeletekre, miközben a leves melletti másik lángon melegszik, olvad a palacsintasütőben a zsír. Felvert tojásban megmártja a szeleteket és beleteszi a forró zsiradékba. Készül a bundás kenyér. A tányérok már az asztalra kerültek. Barna, jénaiszerű törhetetlen anyagból vannak. És tényleg az, mert amikor mérgében és elkeseredésében az egyiket a földhöz vágta, nem törött el. Gyorsan végez a sütéssel. Az asztal oldalához ül. A keskenyebbik, egyszékes oldalon szokott a Jancsi ülni, amíg velük élt. Két alkalommal ő is kipróbálta a helyet.

Ha már én vagyok az apa és az anya egy személyben, akkor miért is ne ülnék a családfő helyére? Nem érezte ott jól magát. Szemben látta a konyhaablakot, előtte a függönyt, balra az ő helyét, meg a Katikáét. Minden olyan távoli, idegen volt számára. Vacsoránál ült oda. Teát főzött, sült szalonnát kenyérrrel. Nagyon hamar visszatelepedett a helyére. Már is otthon érezte magát. Most sincs másként. Katika az eléje tett levest kanalazza. Nagy a kanál és kicsi a szája, ezért ügyeskednie kell. Előtte is tányér, amiből ő kanalaz. Közben Jancsika az ölében szívja rendületlenül a jobb mellét. Szegény megküzd azért a kevésért, amit ő tud neki adni.

- Mindjárt kisfiam, kapod a másikat! - simogatja meg a fejét, és megigazítja vékony szálú szőke hajszálait. Mögötte egy zománcozott pohárban, cumisüvegben melegszik az üszőtej és teakeverék.

Dél van. Ebben az időben rendes körülmények között, a tanya két utcácskájában megindul az élet. Most nem. Az előbb leesett jégdara ráfagyott a hóra, járdára, amit a nagy sűrű pelyhekben hulló hó takar be. A szél már elállt. Ők mégis mind a hárman a kicsi konyha melegében vannak. A biztonság utolérhető. Jancsika nagy cuppogásokkal tömi a hasát. Katika pedig a bundás kenyeret majszolja.

- Megcukrozzam, vagy inkább így szeretnéd? - kérdezi tőle Kati, mert látja, nem nagy elánnal falatozik a kislány. Katika felvonja a vállát.

- Anyu! Apu szereti a bundás kenyeret?

- Honnan tudjam! - vágja rá azonnal, és kicsit mérgesen.

Éppen az előbb volt eszében Jancsi! Ez a lány talán gondolatolvasó? Hamar végére ér az egyszerű ebédnek. Jancsika viszont nem. Szorgalmasan, nagy kitartással, szívja a cumisüvegre húzott gumit.

Próbálja megfogni az ő, üveget fogó kezét.

- Te, jobban tudod, kicsim? - kérdezi, de közben a kórházi jelenet jár az eszében.

Az a szemét anyja bejött, mikor megszületett Jancsika. Köszönet nem volt benne. Benyitott a kórterembe, amiben hatan feküdtek.

- Láttam a fiadat! - szólt neki az ajtóból, és elment. Akkor már Jancsi is ott lakott nála Madarason, vagy négy hónapja. Tájékomra sem jött. Nem bocsátom meg neki soha! Nekem jöhet az anyjával vagy bármivel! Egyébként is, milyen férfi, milyen szeretet, szerelem az, amikor csak úgy otthagyja a feleségét, aki állapotos a gyerekével?

Ahogy megfogalmazódik benne a számára is nehezen kimondható, elmarasztaló mondatok sora, szaporábban veszi a levegőt. Kipirul az arca. Mély érzelmek hullámanak benne.

- Hogyan nem vettem észre? - teszi fel magának ezerszer is a kérdést, pedig már többször tudni vélte a gondolataiban Jancsi eltávolodását. Aztán később, mégis torlódnak a kérdések: Ennyire félreismertem volna? Hazugság volt a több mint négyéves szerelmi együttlétünk? Amikor ügyetlenül csókolt, hozzám nyúlt, azt mind csak tettette? Katikát a nyakába emelve vágatott, utána engem is a hátára kapott és összecsuklott alattunk. Ez mind hazugság volt? Amikor sután odaadta az egy szál virágot, amit a parkban tépett le egy bokorról, és azt mondta, csúnya dolgot művelt, de nem akarta, hogy más is lássa, mert csak engem illet. Ez, mind színészkedés volt? Amikor eljátszotta, hogy ő sem vetkőzik le, mint én, csak akkor, ha lefejtem róla a nadrágját, ingjét, hogy így lássam, mennyire nem könnyű velem

minden szeretkezés előtt. Hajnalig nevettünk, mert úgy kapaskodott a pizsamanadrágjába, mintha az élete függött volna tőle. Mindez egy nagy becsapás volt? Vagy, amikor elküldték a munkahelyéről. Mint egy kisfiú, meleg barna, kétségbeesett szemekkel mondta el a konyhaasztal mellett. Felmentést várva, kiskutyaként, szánva-bánva, pedig nem tehetett róla. Akkor is csak játszott velem? Az első közös karácsonyesténken, amikor átöleltük egymást a kicsi fenyőág mellett, és megkérdeztem tőle:

- Szeretsz te engem, Jancsi?

- Miért kérdezed Kati?

- Mert én téged nagyon szeretlek! - néztem a szemébe és éreztem, ha most nem mondja ki ő is, hogy nagyon-nagyon szeret, akkor belehalok. Pedig, akkor már megvolt a Katika is - fordul szórakozottan a kislány felé, aki már csak játszik a tányérral és a kevés bundás kenyér maradékkal. Nem szól rá, mint máskor: Az étel nem játék, kislányom. Nem enged a kérdések sora, amik az idő múlásával nem csökkenek, hanem ellenkezőleg, szaporodnak. Talán azt gondoltam, eltelik egy hét, vagy egy hónap és hazajön? Hiszen akkor, karácsonykor nem haltam meg. Megcsókolt. Úgy, mint egy férfi. Azelőtt, még soha nem tette így. Aztán, azt mondta: Nagyon, nagyon szeretlek! Jobban már nem is tudnálak.

Na, ez úgy tűnik kevés volt. A másik mondatra kellett volna figyelnem - jön egy újabb aspektus, az elmúlt kilenc és fél hónap alatt végiggondolt számtalan önmarcangolás és keresztvízleszedés után. - Soha nem szeretett, annyira, hogy kitarson mellettem. Pedig az anyakönyvvezető elmondta, hogy nem csak vasárnapokból áll az élet. Ezek

szerint nem értette. Bólogatott mellettem, mint aki teljesen egyetért, de a buta a naptári napokra gondolt biztosan.

Az én szeretetemből éltünk végig! – döbben rá, és ettől megfagy a lelke. Megijed. Jancsika szájából kiveszi a cumisüveget. Megnézi a jelzést. – Elég lesz, kisfiam! – emeli fel a kebléhez, hogy büfizzen, ha levegőt nyelt. – Kislányom, mindjárt leveszlek – nyugtatja Katikát, aki a gyerekшек befogó léccét feszegeti. Az utolsó mondat után gyermekeihez menekül. Mosolyogva ütögeti Jancsika hátát, biztatva a megkönnyebbülésre, miközben a mellette rá várakozó Katika világosbarna fűrtjeire nyom egy puszit.

De a konyha jó illata, melegsége, a két gyermekével való együttlét ellenére is magányossá teszi. Jancsi lelépése játszódik előtte.

Április elseje volt, amikor a krumplilevessel vártam otthon. Délután éreztem meg először, amikor a konyhai vízcsapot megnyitottam, hogy Jancsika megmozdult. Tudtam, hogy fiú lesz. Ha a bába azt mondta volna, hogy lány, akkor nem hiszem el. Nem volt más nevem. Csak a János. Botos János. Amikor még szerettem, akkor határoztam el, hogy ezt a nevet adom neki. Talán nem kellett volna a fogadalmamat megtartani? Mindegy! Már így esett. Kétszer nem lehet az életet élni. Egyszer kell, és azt jól – mondotta Apám, aki nem is volt az – igazítja meg a copfba kötött haját, mert Jancsika rárabolt.

Jancsiról, míg szerettem, el sem tudtam képzelni, hogy másnak is lehet ez a neve. Pedig nem egy különleges, ritka név. De mégis. Nekem csak egy Botos Jancsi létezett. – Kicsit most játszatsz, aztán alvás, mindkettőtöknek! – adja ki.

Kiszellőztetem a szobát, hogy jó friss legyen a levegő – beszél a kicsiknek. Megszokta már, hogy nem mindig reagálják le a mondandóit. Sokszor, azt is eltéveszti, hogy hangosan, vagy magában beszél. Eleinte zavarta, de aztán már nevetett ezen. Ilyen egy egyedülálló anyuka! – mondta ki hangosan és nagyot nevetett. Ekkor már Katika is vele tartott. Jancsika még nagyon kicsi, de azért mindenre figyel.

Az utca felé néző ablak kitárása közben a ráakodott hó beesik a padlóra. Látja. Nem bosszankodik. Kint még mindig hullik a hó, de már világosodik. – Lekapcsolhatjuk a konyhában a villanyt! – kiabálja be, csak hogy jelezze, alakul az időjárás. Az ablak előtt a kapu félig készen várja a befejezést. A járda eltűnt a hó alatt. Amint a párkányról elkezdi lekotorni a havat, a mai Népszabadság akad a kezébe.

Rendes az Imre. Ide tette. Nem gondolta, hogy vihar lesz. – Óvatosan, hogy el ne szakadjon, fogja az átázott papírt. Az olajkályhánál, majd megszárad. – Le kellene mondani, – jut eszébe. Minek ez? – Ezzel is spórolna. Amennyit ő olvassa a híreket, anélkül meg tud lenni – határozza el ismét. Már többször eljutott eddig, de aztán végül nem mondta le. Befizette a következő havit is. Jancsi kedvéért kezdtek járni. A tanyaközpontban van egy egyszemélyes posta, és átmenetileg egy kézbesítő is. Az iroda előtti járda mellé már régebben letették a központi postaládákat. Eleinte oda dobtak be minden küldeményt, de aztán ismét a tanyán lakó idős férfi kezdte hordani az újságot, meg a levelet. Most éppen ez az időszak van. Pedig, ha a ládába tették volna, akkor nem ázik el. Akkor viszont naponta a gyerekekkel együtt fel kell öltözni, és el kell menni érte.

- Kati! Gyertek szánozni! - kiált rá az utcáról a nagyhangú Mihály, aki egy lóval vontatott szánon ül, és félfejnyi nagyságú marhakolomppal hívja a tanya lakóit a téli siklásra. Minden évben, mikor gondol egyet, befogja a lovat a kerítés mellett lévő szán elé, kezébe veszi a marhakolompot, és nagy hanggal járja körbe a tanyát. Biztosan jó kapcsolata van mindenkivel, mert ezt általában az erre alkalmas időben teszi.

Ma délelőtt hatalmas téli vihar volt. Erős széllel, jégkristályokkal, amik el szeretnék volna pusztítani a végtelen síkságban élőket és a földdel egyenlővé tenni azt, amiben nincs élet. És akkor ezen a télen először és általában utoljára megjelenik Mihály, aki a bádogharanggal rázza fel Tilalmas lakóit. Örüljétek, mert tél van. Nézzétek, ahogy ragyog minden körülöttünk! Gyertek és vigadjatok! A jó Isten, vagy az, aki felelős az időjárásért meghallja. Olyan gyorsasággal mennek el a felhők, mint ahogy jöttek. Ecsezug felett már látható a kék égbolt. Üdeségét, szemet kápráztató kékségét bizonyára a délelőtt leesett hóban való fürdésének is köszönheti. Az egyik udvarban kakas kukorékol. Malac lökdösi a vasvályút, pedig nincs itt az ideje az evésnek. A gyöngytyúk nagy szárnycsapással és jellegzetes, kerregő hanggal repülnek a kerítés tetejére.

Több ház felől kapu csattanása hallatszik. Kati utcácskájának sarkán Imre fordul be, és közelít a félbe hagyott műve felé. A szán van a központban. Többen állnak a járdán, meg az érintetlen vastag hóban Mihály szavára várva. A két utca összes gyereke itt van, két felnőtt kíséretében. Ahogy Kati jobban megnézi, kik azok, rájön, nem a gyerekekkel együtt jöttek, mert azoknak még nincs feleségük sem.

Biztosan a másik utca felől érkezett a szán – hajol ki jobban, hogy láthassa az osztálynyi gyerekhadat. Ezek szerint a szélső soron indult Mihály, a hófúvás és az utána következő vastag hólepellettel befedett úton. Már tapasztalta tavaly is.

A gyerekek először tisztos távolról futnak a szán után. Van, aki gyorsabb és az oldalánál szedi a lábait, közben nagyokat csúszkál, esik. A ló is jól érzi magát. Időnként úgy tesz, mint aki ki szeretne ugrani a hámból, de aztán Mihály kemény hangjára visszafogja magát. A múlt évi élményből a férfi Kati háza előtti kiáltása zökkenti ki.

– Ne te ne, Manc! Ne bomolj! – kiált a ló felé a testes, rövid bundában, kucsmában hajtó, kolompoló férfi. – Gyertek Kati! – hóha, hó! – állítja meg a lovat. A szán nem számított erre. Pedig hátrarántotta a féket is Mihály, de a havat, jeget hasító rúd elcsúszik a hó alatt. Manc ideoesen táncolva toporzékol. Szerencsés, mert nem sérül a lába. A szán fara viszont az árokban köt ki. Mélyen belesüppedt a hóba. A szán talpa úgy tűnik el a fehérségben, mintha egy hótenger nyelte volna el. Mihály hátradőlve, nyugodtan ül a bakon.

– Hogy jön az ki, Misi bácsi? – kérdezik tőle a gyerekek.

– Ahogy bement kisfiam! – válaszolja hangosan nevetve, hogy hallja mindenki.

A szán havat roppantó, súrlódó hangja, az ostor csattanása, a kolomp harangozása, a gyerekek vidám zsvajja, életre keltették az eddig elrejtőző, magányos, beforduló, a hólepel alatt megbújó, csendes tanyaközpontot. Változatlanul hideg, csontot is fagyasztó mínuszok vannak, és mégis egy szempillantás alatt minden, ami élő előjött. Az utca felett lógó villanyvezetésekről hullik a hó. Azon is megtelepedett és vastagon rárakódott. Nem tudta elnézni egy gerlepár, de az

is lehet a kíváncsiságuk erősebb volt, mint a félelmük, mert több próbálkozás után rátelepedtek. Ahogy a kábel elkezdett lengeni előre-hátra, úgy esett le róla a ráfagyott és ráragadt fehérség. Ettől a lentieknek még jobb lett a kedve. A gerlepar hatására Mancsi megunja a várakozást. Először toporzékol, majd oldalazni kezd. Miután egyik sem elegendő neki, a mellső lábával megkaparja a havat, és lehajolva szimatol. Nem talál rágcsálnivalót. Visszafordul Mihály felé, és nagy szemekkel bámulja gazdáját, hang nélkül kérdezve: Mi lesz már? – A férfi megérti lova jelzését.

– Jöttök, Kati? – kiabál Imrének, mert ő van a kapuban. A műhelyfőnök éppen most ért a ház elé. A szobaablakot becsukó fiatalasszonyt nézi, apró mosollyal az arcán.

Alig egy kis idő múlva, Kati és a két gyermeke, akiket rendszeren bebugyolált, fent vannak a szánon. Mihály megcsapja a Mancsi oldalát. – Az anyád úristenit! Húzd meg, Mancsi, ne szórakozz velem! – szólítja meg a lovát. Ő pedig nekiveselkedik és egy rántással az út közepére kerül a reggel még a tehenészeti telep sarkában rá váró, talpas jármű. A gyerekek tétován állnak. Nem mernek felkapaszkodni.

– Na, ugorjatok ti is! De aztán rendszeren viselkedni, az anyátok mindenit, mert az ostor hátra is csap ám! – inti őket, de senki nem veszi komolyan, mert nagyokat nevet hozzá. Közben rendületlenül rázza a kolompot.

– Gyere ide kisfiam! – szól a legidősebbnek, aki van már talán kilenc-tíz éves. Ül ide mellém és rázd! De szorgalmasan ám! – adja kezébe a kolompot, ami alig kisebb, mint a gyerek feje.

– Na, inkább menj hátra, ott csináld, még bedugul a fülem – küldi a szán végébe, miután a fiú nagy elánnal elke-

di rázni a bádogharangot. Az egyik felnőtt is felül a kilógó pallóra. A férfi arcán átható gyermeki öröm látszik. Nem szól hozzá senki. Fogja maga alatt a deszkát és lógatja a lábait. Néz a karcagi határ felé. Azt nem tudni, hogy lát-e valamit, de arccal arrafelé fordul. Az egyik kislány mellémerészkedik. Megfogja a férfin lévő bekecs szélét, de miután az megdelejezve, nagy belső boldogsággal, önmagával van csak elfoglalva, otthagyja. A gyerekek pedig kiabálnak, örömködnék, hógolyóznak. Leugranak a szánról. Golyót gyúrnak és megdobálják a fentieket. Vannak, akik követik példájukat és így szereznek havat, de ráfizetnek, mert az eddig lent lévők, kihasználva az üres helyeket, de már felszerelve hógolyókkal, másznak a helyükre. Azért nem mindenki ilyen oktondi. Az egyik fiú rálép a szán talpára, és ott egyensúlyozva hajol le havat kotorni. Egy másik pedig hason fekve, karját nyújtva próbálja elérni a golyónak valót.

A sarkon befordulva több kört tesznek meg. A kutyák, akik a kerítésen belül vannak, próbálják túlugatni a gyereksivajt és a kolompot. Az pedig, amelyik ki tudott szökni, a ló mellett szalad, és onnan acsarkodik. Nem tudja eldönteni, melyik nagyobb ellenség. Mihály, vagy a ló? Kettő csahos őrjöng a ló körül. Majdnem egyformák. Feketéek. Csak az egyik gubancos szőrű, a másik pedig szálas. A ló rájuk sem hederítve húzza a szánt, míg Mihály időnként a kutyák felé suhint az ostorral.

Ez inkább több-kevesebb sikerrel jár. Nyüszít egyet az eltalált eb, de aztán újra a ló az idegesítő célpont. A pálya mellett, ahol közel van a két árok egymáshoz, kénytelen a két kutya ugyanazon az oldalon támadni, kísérni, ugatni a lovat. Hiába a közös ellenség, a ló, aki rájuk sem hederítve

trappol, a bakon ülő ember kezében a fájó hasítást hozó ostorral, a két kutya egyre jobban egymást figyeli. Többször elhúz a szán, amikor lemaradva egymást ugatják. A gyerekek játszanak. Hógolyóznak. Nagyokat esnek, bukdácsolnak. Kötelet fogva a kezükben húzatják magukat. Talpon, seggen, hason, mindegy, csak érdekes, izgalmas legyen, és versenyezni lehessen. Nagy részük már ki sem látszik a fehérségből. Olyanok, mint egy mozgó hóembersereg. Kicsi, nagyobb, nincs különbség, csak a magasságuk. A szemük látszik ki a rájuk fagyott, rakódott hó alól.

A kutyák bizonyára megirigyelték a gyereksereg viaskodását, mert nem tágítanak a társuk mellől. Az egyik pillanatban a Mancsi lába, ami idegesítő nekik, majd ahogy fülükbe jut a másik ugató hangja, azonnal rászól a maga nyelvén, hogy hagyja abba. Persze mind a ketten úgy gondolják, a szán melletti rohangálás és izgágaság az ő privilégiumuk. Ezért a közös ugatás nem megy sokáig.

Már tíz méter után egymásnak esnek. Vicsorogva birkóznak és gurulnak a hóban. Szemlátomást vérre megy a hadakozás. Mindketten fogaikat mutatva rontanak a másiknak. Nem mérlegelnek. Teljesen be vannak indulva, és most már mindegy, hogy ki, kit, de tépni, harapni kell. Fordulva szabadítja ki magát a gubancos a szálas szőrű fogai közül. És ezzel a mozdulattal belemar az ellensége nyakába. Annyira tébolyultan verekednek, hogy senki nem mer a közelükbe menni. Az eddig meg sem szólaló férfi vesz a kezébe egy nagy marék havat és a belőle gyűrűt golyót hajítja hozzájuk. A két kutyának, akik élethalálharcot vívnak, ez meg sem kottyán. Folytatják a marakodást, mutatva sárga agyaraikat. A morgásba, vad marcangolásba időnkén fájdalmas sikítás is hangzik.

Az eddig önfelede boldog gyermekzsivaj, a kolomp jókedvű harangozása, a ló trappolása, a havat hasító szán a szűz fehérség meghódításán szerzett öröme egy pillanat alatt elszáll. Síri csend van. Van, aki megdelejezetten nézi a marakodó ebeket, de többen elfordítva a fejüket, próbálják távol tartani magukat a vért követelő verekedéstől. A szánt már Mihály előzőleg megállította. Mögöttük marcangolja egymást a két állat. A szánon ülők néznek előre, vagy éppen megfordulva hátra, és igyekeznek kivenni a nagy hógombolyagból, melyik kutya áll vesztesre és melyik a nyeresre.

A ló, a Mancsi, a mellső lábait fényezi a havon. Ő nem alacsonyodik le a fekete szőrös rúgnivalókhoz. A felsőbbrendűség rá van írva a tartására, viselkedésére. Időnként megrázza a sörényét, megremegetti a bőrét, mintha nyár lenne, és bögöly keresne eleséget rajta. Mindez arra jó, hogy megmutassa, ami itt most történik, ahhoz neki semmi köze. Mint egy kívülálló fenség, áll és vár, miközben megpróbálja saját magát szórakoztatni.

- Csapjon oda! - szól a szán végéből kilógó, pallón ülő Mihálynak.

- Minek? Majd eldöntik ők, hogy ki a főnök - fordul a ló felé, mert érzi, neki Mancsi a társa. Ő itt most az egyetlen főnök. Ő az, aki társa tud lenni. Az egyik biztosan győzni fog - teszi hozzá. - Vagy nem, de akkor megérdemlik!

Kati kipirult arccal eddig élvezte a szánozást. Most már egyáltalán nem. Sajnálja a kutyákat. Először megijedt. Csak két fekete szőrös állatot látott. - Csak nem a Kutya? - leste őket, de aztán meglátta az Imre kerítésén belül felénk néző kutyát, és megnyugodott. De az ebek marako-

dása miatt keletkezett rosszkedve gyökeret eresztett. Nem csak benne történtek változások. A gyerekek sem olyan felszabadultan, önfeledten játszanak. Pedig mindenki, aki látja őket, igyekszik. A nap ontja rájuk a kora délutáni sugarait és táncoltatja a frissen esett hófehér havon.

A nyárfás soron fészkelő vércsepár megunta a Karcag felé vezető út hiábavaló figyelését, közelebb merészkedett. Két villanyoszlopot néztek ki maguknak. Onnan nézik az emberek örömét. Aztán, mikor fel akarják magukra hívni a figyelmet, rácsap a szánon ülő Mihályra. Na, nem annyira, hogy el is érje. Csak úgy tesz. Alacsonyan és nagy sebességgel húz el felette. Mihály nem ijed meg.

- Nagy falat lennék neked, édesapám! - nevetése visszahangzik a tanya fehérré lett házai között. A madár hallja vagy sem, ezt soha nem tudjuk meg. De még próbálkozik. A negyedik fordulót követően, miután már megunták a rárepülést, és nem mozdulnak az oszlopok tetejéről, szinte hiányoznak a szánózóknak.

- Huj, jji! - hívják a madarakat, de teljesen felesleges megpróbálni utánozni a hangjukat. Annyira sérti őket a számmakra értelmezhetetlen ricsajozás, hogy elfordítva a fejüket messze északnak néznek. A szánózók gyorsan napirendre térnek a megalázó viselkedés felett. Először még Mihály unszolására: Dobd le az anyja mindenit! Hógolyót gyúrnak a nagyobb fiúk, és célozva hajigálják a villanyoszlop tetején ülő madarak felé, akik rájuk sem néznek. Miután közelükbe sem ér a hógolyó, kedvüket veszelve abbahagyják.

Kati ölében rendesen betakarva, a hideg ellen alaposan felöltöztetve, Jancsika alszik. Katika szoroson hozzábújva édesanyjához nézi a ló farkát. Le nem tudja venni a szemét a befonás, összekötés nélkül lengedező hosszú barna szőrről.

Közel vannak a négylábú hatalmas jószághoz. Ezért időnként éppen csak, hogy el nem éri a fark szőre az arcát. Teljesen hatása alá került az állatnak. Már a szaga is nagyon szokatlan, de az ereje, a nagysága annyira félelmetessé teszi a szemében, hogy a farkától már meg sem ijed. Az édesanyja szemeit idéző kék tenger még a hétköznapinál is nagyobbá válik. A kicsi arcot beragyogja a különleges varázslatos szín, amibe ha egyszer valaki belenéz, soha el nem felejt. Most a kékség a csodálkozástól kikerekedik, és közben egy meghatározatlan különleges félelemhez hasonlatos érzés is fellelhető benne. Pillantás nélkül nézi az előtte trappoló lovat. Kati minden rezdülését érzi az ő kislányának.

- Jól vagy kicsim? - kérdezi tőle. Katika, mint aki nem lát és nem hall, felelet nélkül bámulja az állatot. Jobban magához öleli gyermekeit. A vastag téli öltözetten át is érzi gyermeki melegüket. Ettől, a kutyák marakodása ellenére ismét eléri az a meleg, biztonságos boldogság, ami általában benne van, amióta a gyerekei megszülettek és magához ölelte őket. Ő akkor, mikor először érezte magán Katika kicsi törékeny testét, és ujjával megsimogatta az arcát, azt hitte talán már nem is él és a túlvilágon, a mennyországban van. Ott volt mellette egy kis lény, az ő testéből lett kislánya, aki immár, amíg világ a világ, mindig vele lesz, és akinek ő az édesanyja!

Sok mindent elhatározott akkor, és utána is. Nagy részét elfelejtette, meg aztán újabb terveket szőtt. De amikor magához öleli őket, meghallja a hangjukat, megszagolja őket, puszit ad nekik, megfogja a kicsi kezüket, ránéznek, és látja rajtuk a feltétlen szeretetet, bizalmat, akkor ugyanazt érzi, mint legelőször. A legyőzhetetlen, megváltozhatatlan, végtelen és visszavonhatatlan, feltétel nélküli halálos szeretetet, amit csak talán a mennyországban lehet tapasztalni.

Most is ez az érzés keríti hatalmába. Boldog mosolyra gyúl, férfiakat és nőket egyaránt megdelejező, tengerszínű kék szemei a boldogságtól csak azért nem olvasztják meg a szán alatt a havat, mert gondolataiban kutakodik. Jókedvűen, repdeső szívvel. Ő ilyen. Mindenki, aki ránéz, láthatja rajta ezt a kisugárzást, szemet gyönyörködtető fényt, de nem kap belőle, mert csak hármójukra vetül. Ebben a kutyák, és a szánózás valóságtól kicsit elrugaskodó hangulatában ül, és nem érzi az idő múlását sem. Nem mintha bármi program elmaradna. Katika majd bepótolja a délutáni pihenést, Jancsika pedig úgy alszik, hogy a nyálát, ami kifolyik kicsi szája szegletéből többször le kell törölgetni.

Ki, és mit akarhat tőlem ez az asszony? – jut eszébe a levél, amit a múlt héten kapott. – Tényleg, azt írta, ma fog jönni – esik egy kicsit kétségbe, mert ezt teljesen elfelejtette. – Hány óra lehet? – emeli fel a karját, de nincs miért, mert a karórája megállva, évek óta a fiókban hever. Nem szeret semmit sem magán hordani. Egy vékony nyaklánc és egy gyűrű, amihez ragaszkodik. A gyűrűt Jancsival együtt vették. Tizennégy karátos vékony karika.

Ki lehet az a Keserű Jánosné, aki valami sorsdöntő fontos dolgot akar velem közölni? – gondolkozik el. A szépen formált betűkkel írt levelet a múlt héten kapta. Először azt hitte, nem neki szól, hiszen soha nem hallott Keserű Jánosnéról. Szombathelyről írt. Ő pedig soha nem volt arrafelé. Legmeszebb Budapestig jutott, de máshol sem volt még. Szolnokon is, csak háromszor. Debrecenben pedig négyszer. Mindegyikre emlékszik. Amíg Budapesten éltek a Jancsival, ott is csak a környéküket ismerte. Elég is volt. Ő másik kerületre, meg Budára nem volt kíváncsi. Egyébként is volt elég baja.

De ki lehet az a Keserű Jánosné? – jön ismét elő benne a kérdés. Mindez a boldogságot, ami Katika és Jancsika közelsége következtében betöltötte lelkét, nem befolyásolja. Csak éppen egy kicsit érinti meg a kérdés. Nem idegeskedik miatta. Való igaz, a kézírást olvasva, ami nem több három sornál, elérte valami. Az elmúlt héten többször visszaemlékezett rá, és elgondolkozott, hol látta ezeket a szépen rajzolt betűket? De aztán túllépett rajta. – Sehol! – döntötte el. De azért ez a kérdés most is eszébe jut. A levél nem annyira fontos számára, hogy a hangulatát megváltoztassa. A fény, a boldogság betölti személyét, ami érezhető, látható a szán elején, ahol ők vannak hárman.

– Még egy kör, aztán vége! – kiáltja el magát Mihály a bakon ülve. Megsuhintja az ostort. A két kutya, miután jól összevesztek és megverekedtek, ismét kénytelen egy oldalon rohángálni, de most az egyenes szőrű kicsit hátrábról ugat megállás nélkül. A gubancos időnként visszanez, nem jön-e közelebb hozzá a másik, de miután látja, nem kell ettől tartani, csaholva ijesztgeti Mancit, a lovat, lábát támadva. Persze tudja ő, hogy ez csak egy játék. Hiszen a nagy állat egy rúgással az örök vadászmezőkre küldheti. De a vadászösztön egy határig, ami legalább három méter, kergeti az állandóan mozgó lábak felé.

– Rázd a kolompot, öcsém – hangoskodik hátra Mihály. A szán végében ülő gyerek két kézzel fogva a bádogharang tetejét, rázza, mintha ezen múlna az élete. Ismét beindul a menet. A gyerekek viaskodása, gúnyolódása, nevetése, a hógolyók csattanása, a szán hangja, a ló patájának koppánása hamar megtalálja újra a helyét Tilalmason.

Már senki nem emlékszik az előbbi hangos acsarkodásra. Csak az elhagyott, letaposott vérpötytyős csatatér emlékezett rá, hogy itt életre-halálra menő harc folyt. A délelőtti hóihar valaminek a végét és másnak a kezdetét jelentheti. Az emberek a tanyaközpontban bizonyára ezt érzik. Hiszen sokan kijönnek a kiskapu elé, és onnan szemlélik a téli örömködésben részt vevőket. Ettől a szánon ülők és mellette rohangálók, mutatva magukat, még jobban beindulnak. A hangoskodás már állandó nagy röhögésekben folytatódik. Valahonnan előkerül egy kisebb szánkó is, amit a nagy szán mögé kötnek.

Az utca felőli szobaablakok függönye mögül az asszonyok leselkednek. Van persze kivétel. Azok, a hideg idő ellenére, hetykén, kihúzva magukat mutatják bájaikat, miután meggyőződésük, nekik van a legszebb keblük, legvékonyabb derekuk. Van aztán egy vékony szép, telt, érzékeny ajkú asszony, aki Kati főnöke volt a tejházban. Ő nem dicsekszik ilyen alávaló dolgokkal. Kiáll a kerítése elé. És a férfiakat vonzó kisugárzásával mindenkit félreállít. Ez így van, már régóta. Csak egy valaki az, akinek a fényét nem tudja kioltani, a K. Nagy Kati. Most is ezt teszi az asszony, aki már elvált, de udvarlója, széptevője annyi van, mint égen a csillag. Mihály is elmélázik rajta egy ideig. Nem szól, csak játszik a gondolattal, mint minden férfi, aki meglátja.

És akkor a gubancos kutya lába, miután úgy hajtja, támadja a lovat, hogy a társát is figyelni, vigyázatlan. A lába fejére rácsúszik a szán talpa. A sikítás, majd vinnyogás úgy hat a társaságra, mintha téli villámcsapás lett volna, ami közvetlenül őket éri el.

Manci, a barna ló, ijed meg a legjobban. Nagyot ugrik. Először a mellső lábaival célozza meg az eget, és hosszú nyerítéssel kíséri. Miután ezzel a mozdulattal nem éri el célját, hogy szabaduljon a fogságából, a hátsó lábaival rúg a levegőbe. Ekkor már kiugrik a hámból.

Mihálynak szerencséje van. Manci közvetlenül előtte van, de a paták beleütköznek az ülés előtti lábtartó deszkába, és nem érik el.

Ő beleadva testi erejét, súlyát, húzza, feszíti a zablát tartó kantárt, hogy ezzel megállásra kényszerítse a lovat, aki ettől igyekszik keresztbe fordulni. A zablá feszítésével időben sikerül egyenesben tartania a lovat. Ami a baj ellenére jól jött, mert Manci közben ráérezve a szabadság egy kis szeletére, a kutyavonítást feldolgozván, vágtazni kezdett. Igen ám, de miután kilépett a hámból, nem szabályos vágta ez, amit művel, hanem, össze-vissza, rúgkapáló rángatózó mozgás.

Az előbb még boldog társaság első ijedtségében elhalkul. Csend van. Még a kutyák sem ugatnak. Nem rázza a gyerek a kolompot. A többi pedig abbahagyja a játékot. Hosszú percekig csak a recsegő hó hangját lehetett hallani, és az esztét vesztő ló zihálását. Aztán Mihály kiáltja el magát, ami most olyan, mint ha pezsgősüvegből húznák ki a dugót.

A feszültségtől és félelemtől mindenki tele szájjal óbégat, sikítózik. Olyan az egész szán, mint amikor egy hajó süllyed. Vannak, akik le szeretnének ugrani, de félnek, hogy rosszul esnek. Aztán mások, és ők vannak többségben, elfehéredett kézzel kapaszkodnak abba az alkatrészbe, ami a kezük ügyében van. Mihály pedig – Hó te! Nyugi, nyugi! Marad! – nyugtatja a Mancit. Az ostort már az előbb fél-

redobta, és a gyepelőt húzva teljes erővel maga felé, fékezi a lovat, miközben tartja, hogy egyenesben maradjon. A szán fékét már előzőleg berántotta, de nem teljesen, hogy keresztbe ne álljon, mert akkor felborulhat.

Az eset után gyorsan szétszélednek az előbb még a telet élvező, tilalmasi szánozóok.

Kati, ölében Jancsikával, aki mindebből semmit nem vett észre, mellette a kabátjában kapaszkodó Katikával megy haza a kicsi házába. A járda csak Terike néni előtt van letakarítva. A havas helyeken keresi az előtte jártak nyomait, így óvja meg olcsó csizmáját, az átázástól. Tudja, meddő próbálkozás, és egyébként nem győzi eltüntetni rajta a fehér sótérképet a barna boksszal, de legalább addig nem ázik át, míg hazaér. Otthon, aztán azonnal elolvad a rárakodott hó, pedig kint a lépcső előtt mindig lesöpri az erre a célra kikészített seprűvel. Űgyesen lépeget egy nagy férfitalp nyomában. Katikának is mutatja, de a kislány élvezi, ha ott gázolhat, ahol a legnagyobb. Ilyenkor beugrik neki, hogy keményen rászól a gyerekre, de aztán, ahogy látja a kabátját egy pillanatra sem elengedő kislányát, amint összeszorított szájjal, nagy koncentrációval dobbant bele a vastag hóba, ellágyul. Az ő kislánya, az ő szeme fénye, az ő életének legnagyobb öröme.

Nem úgy, mint a Jancsi, aki úgy hagyott itt magunkra, mintha nem is lennénk! – kezdené újra, de most Katika nem enged. Rángatja a megmarkolt kabátját és a másik kezével a sportpálya felé mutat. Kati elképedve néz a mutatott irányba. Megállnak. Megmagyarázhatatlanul jeges félelem szorítja össze a szívét. Legszívesebben, azonnal rohanna haza és zárkózna be a biztonságot adó kicsi házba, de megmozdulni sem tud. Jancsikát szorítja jobban magához, Ka-

tikát pedig a lábához. Tágra meredt szemekkel bámulnak a sportpálya felé. Most mintha a tanyaközpont is elcsendesedett volna. De az is előfordulhat, hogy a félelemtől teljesen lefagytak, megbénultak. A gubancos kutya, aki eddig a járda melletti úton őgylgett, okos jószág. Észrevette Kati és gyermeke hangulatváltozását. Szemük láttára rohan a pálya közepe felé, miközben hangos ugatással hívja társát, a sima szőrűt. Belevetik magukat a varjútengerbe. A sportpályán, amit a sok és kitartó hóesés után a fehér paplan takart, számtalan varjú feketéllik. A két kutyától nem ijednek meg. Ha a közelükbe ér valamelyik fekete eb, két lépést odébb libbennek, aztán újra a hó alatt keresgélnek élelmet. A tér közepén elhullott állat maradványa látható, ami köré gyülekezve, marcangolják, csipegetik és egymástól tartva, futva, szállva, csőrükben a maradékkal bujdosnak. A bolt, a kocsmá előtti és a pálya szélén álló fák, annyira tele vannak ezekkel a fekete madarakkal, hogy már több el sem fér rajtuk. Alig látni a levél nélküli ágakat a sok fekete madártól.

Kati nem szereti a varjút. Sőt, annyira utálja, hogy az már gyűlöletnek is lehetne mondani. Döbbsent arccal nézi a pályán lévők marakodását az enivalón, miközben a kutyák ugatják, támadják őket, de hiába. Némelyik még vissza is támad a gubancosra. Az pedig, ahelyett, hogy jól helyben hagyná, eloldalog, és odébb kezd el egy másikat riogatni.

- Ez szörnyű! - fut ki akaratlanul a száján. Nem szeretné megijeszteni Katikát.

- Hát ilyent! - , de aztán nem kell folytatnia. Megnyugtatja, hogy mások sem szeretik ezeket a ronda madarakat. Az egyik idős mezőőr közelít a pálya túloldalán, a bolt mögött. Hátán puskája. Vele van Mihály is, aki leállította a szánt és a Mancit a tehenészet előtt. Kati látja, hogy széles

kézmozdulatokkal magyaráznak egymásnak. Ezután az öreg közelebb megy a pályához. Leveszi a hátáról a puskát. Beletesz valamit, megcélozza a napot, és a levegőbe lő. A nagy pukkanás nem nyargal a tanyaközpont épületei között, hanem nekiverődik mindennek, ami az útjába kerül és felerősödve, többszörösen hallatszik. A varjak száza egyszerre emelkednek fel. Szárnycsapásaik érezhetőek a kint lévők arcán, miközben a napot is eltakarják.

A vércsepár tisztas távolról szemléli az eseményeket. Amikor a kutya lába alászorult a szán talpának, majd a ló megbokrosodott az ijedségtől, vagy talán az együttérzéstől, félrefordítva fejüket a bal szemükkel lefelé figyelve követték az eseményeket. A végtelen alföldi síkság madara különleges élőlényre ennek a hatalmas, sokszor kietlennek, emberi ésszel felfoghatatlan, határtalan, terméketlen szikes földnek. Az alant lévők szemét keresi, és abba bele nézve látja meg, kivel van dolga. Ő, aki ennek megfelelően majd mindent tud, ami itt ebben a világban történik.

A tanyaközpontban élők, így Kati és gyermekei is ennek a földnek a részei. Ehhez nem kell itt születnie senkinek. A szik, ez a ragadós, marasztaló föld, ami sárnál vagy betonnál keményebb feketésszürke anyag, átjárja az ide költöző, tévedő ember minden porcikáját és magáévá teszi. Ennek egyik jellemzője, hogy a szeme ezután mindent elárul a gondolatairól, érzelmeiről. Így lett a vércse a vége nincs hatar legnagyobb tudósa. Most is, ahogy Kati messziről is feltűnő szépségű, kékséget a hótakaró fölé varázsoló szeméit nézték, egyik ámulatból a másikba estek. Hiszen a félelem, az ijedség keveredett, vagy adta át helyét egyik pillanatról a másikra az örömmek, a felhőtlen gyermeki boldogságnak.

A szánkózás nem tartott tovább, mint fél óra, de abban teljesen benne volt a tanyavilág minden jellegzetessége. A bátor naivitás, őszinte, félelem nélküli repdeső szív, az együttlét határtalan öröme, elfogadása, a család elsősége, az állatok tisztelete, szeretete és a megpróbáltatásokhoz való azonnali alkalmazkodás. Mindez egy rövid szánózás alatt.

A karcagi határban, aminek egy része Tilalmas, az itt lakó a nap minden órájában, percében ezt éli meg, ha lesz elég érzékenysége, hogy elérje a környezete üzenete. Azon pedig sokan dolgoznak a sziken kívül. Például a vércse is, de ugyanígy a vastag hóban bukdácsoló nyúl, vagy a mozdulatlanul álló őzek, akik azon gondolkoznak, van-e félnivalójuk? A fácán egyedül, aki rendszeresen a butaságáról állítja ki a bizonyítványt. Télen, amikor az ónos eső áztatja a határt, feltelepszik az elérhető fa ágaira. Nem figyel. Ráfagy a lába az ágra. Csak le kell verni egy hosszú póznával, és máris megvan a vasárnapi levesnek való. Nyáron pedig ahelyett, hogy elbújna, és csendben várná a veszély elmúlását, hangos vijjogással próbál repülni. Nehezen indul és nem is túl jól tudja uralni a levegőt, így aztán könnyű prédává válik.

A tanyasi ember legjobb barátja a kutyája. Ő is tanítja gazdáját. Aki megadja neki a tiszteletet, szeretetet, az biztosan jól jár. Nem csak felismeri a rossz úton járó embert, de előre jelzi – a birkával, marhával egyetemben – a rájuk rontó pusztító vihart is. Megfogja a kártevőt. Így, ha patkánycsalád érkezik az istálló, vagy a disznóól környékére, annak nem lesz maradása. Nem sokáig esznek a hosszú farkú finesztes rágcsálók a disznóval együtt a vályúból, vagy rágják le a hízó farkát. A kutya elkapja és egy roppantással öli meg, aztán köpi messzire, mert a síkság egyik legutálatosabb állatát ki nem állhatja.

A vércsék figyelő szeme előtt játszódik nap, mint nap a tanyasi élet végtelennek tűnő monoton ritmusa. Látják Katit is elsietni a háza felé.

Bent a szobában alszik mindkettő gyermek. Pontosabban Katika, mert Jancsika a kezével játszik. Tisztába tette, adott egy kis szopnivalót, a kislánynak pedig egy szelet cukros kenyeret, mert azt nagyon szereti. Bemártja a szelet egyik oldalát egy kicsit a vízbe és így hinti meg cukorral. A ráarakodott édességet élvezettel ropogtatja Katika. Mire végzett a kisleánnyal, addigra Katika is elálmosodott. Most mind a ketten a csendes, jó illatú, meleg szobában vannak.

Kati a konyhában. Imre kint az udvaron hajkurászott kérésére egy idősebb jércét, ami nem akart tojni, pedig már egy ideje kellett volna. – Rendes volt, megjavította mindkettő kaput – gondolta. – Levágatok vele egyet ebből a rossz keltetésből és megfőzöm pörköltnek. Estére itt tartom vacsorára – határozta el, mert Imre már egy ideje, ha elromlik valami nála, akkor jön, és fizetség nélkül kijavítja. Már többször próbálkozott viszonzni, de a férfi, aki harmadik szomszédja, hallani sem akart erről.

A gázrezsón a nagy bádofazékban melegszik a forrázóvíz. Imre kezében a szárnyással jön a ház elé a konyhaablakhoz.

Kati elnézi a függöny védelmében, ahogy ügyesen hátrahajtja a jérce fejét, kitépdesi a tollait, hogy ne kerüljön bele a kicsorgatott vérbe, és aztán egy nyisszantással elvágja nyakát. Lassan csordogál a vér a tányérba. Egyik kezével a szárnya alatt fogja az állatot, a másikkal pedig a lábát emeli magasra, hogy az összes vér kifolyjon belőle.

A hátsó udvarban fellégeztek a megmaradottak. Mielőtt hozzákezdett volna a fekete rövid hajú férfi, jellegzetes mozdulatokkal kezdte a késeket egymáson megfenni.

A hangra azonnal felkapták a fejüket a tyúkudvar lakói. Még az étvágyuk is elment. Lecövekelve néztek a ház bejárata felé, ahonnan a veszélyt jelző hangot hallották.

Az előszobában állnak, a hokedlire tett műanyag tálca mellett, amin a jérce élettelen teste gőzölög. Előzőleg beleforgatta a fazékba és onnan kikapva tette az oda készített helyre. Mellette vödör. Ebbe dobja a kitépelt tollat.

- Imre! Nem kell segítenie! Ez az asszony dolga. Tudom én! - nyomja el a férfi kezét, de az nem tágít. Így pucolják együtt a vacsorára valót. Imre lehúzza a szárnyas lábáról a bőrt, kitöri a körmét, aztán tovább markolássza a vastag tollazatot. Jó húspan van az állat. Látszik rajta, ez soha nem tojt volna. Imre keze, miközben dolgoznak a forró testen, időnként hozzáér Katiéhoz. Először csak véletlenül és egy röpk pillanatra. Amikor kicsit hosszabban ér egymáshoz a kézfejük kisujj felőli része, Katinak melege lesz. A kinyúlt kékes színű kardigán elöl nincs begombolva, de még így is, szinte süti a ruha. Ismerős neki ez a forróság. Jancsit kellene gondolatban segítségül hívnia. Ha eszébe jut, és az elég sűrűn előfordul, akkor a felemás érzések minden mást elűznek belőle.

A Botos Jancsi először mindig olyan furcsán óvatosan, félénken, sután közelített, nyúlt hozzá. Aztán, mikor rájött férfi mivoltára, Kati nőiességére, egy pillanat alatt megváltozott. Amíg együtt voltak, Jancsiban állandóan ez a két ember volt. Hol az egyik került Kati mellé az ágyba, vagy a másik. Most szeretné a férfit. Az ő szerelmét. Szeme, az ígésző, varázslatos, hatalmas kékség a gondolatra bepárasodik. Elég volt az ágyban egy mozdulat, és Jancsi máris újra suta kisgyerekké vált, az előbb még erős, az ő örömét mindenáron megkövetelő férfiből.

Később, mikor Kati mindezt kitapasztalta, játszott vele. Szerette a félénk fiút ölelni, de azt is, amikor az őrző, vadállatként vele szeretkező Jancsinak megadta magát.

Tégy velem, amit akarsz – üzenté, és ettől a férje még jobban beindult. – De mindez a múlté. Otthagyott magamra – nézi szempillantás nélkül a jércét, de az ízt, ami a torkában előjött, próbálja elnyomni. A kesernyés, öklendezést is okozható érzés azonnal előnti, amikor eszébe jut az este, elment.

Észrevehettem volna! – kezdte el ismét magát okolni. – De mit? Azt, hogy ennyire szemét ember? Akkor lép le, amikor Jancsika éppen megmozdul a hasamban? Menjen az anyjához és éljen vele. Ide többet nem jöhet, és ne is lássam soha többet! – mondja ki majdnem hangosan. Akkor jut el hozzá, hogy a keze még mindig Imréé mellett van. Megrándul. Majdnem elkapta. Ő a kézjáték kezdete óta már elkalandozott a múltba, de a férfi, változatlanul lecövekelve élvezve az összeérés okozta izgalmat.

Kati felemeli a fejét és keresi Imre szemét. Nem nagyon, csak, azért, hogy lépjenek, már tovább. A fekete, rövid hajú férfi nem veszi észre. Megsajnálja. Az emberből sugárzik a szerető várakozás. Kicsit megvonja a vállát, és nem mozdul. Mindketten a kopsztásra váró jércét nézik, mintha valami nagyon fontos esemény történe rajta. Végül Kati az, aki megtöri ezt a furcsa hangulatot. Felegyenesedik. Berohan a konyhába. Vizet ereszt a falikúton lévő csapból. Leöblíti a kezét. A konyhakredencben keresgél.

– Úgy emlékszem, volt itt valahol egy doboz cigi! – emeli fel az edényeket és néz mögéjük. Jancsika terhessége alatt szokott le a cigiről. Azelőtt sem dohányzott sokat, de azután már egyáltalán nem. Most sem tudja miért jutott az eszébe, de nagyon akarja. Nem találja.

- Keres valamit, Kati? - állt meg a konyhaajtóban Imre, és egyenesen néz a szépség szemébe. Még mindig látni rajta az előző percek várakozásos optimizmusát. Nem nevet. Nem mosolyog tele szájjal, hunyorító szemekkel. De a hangján, a mozdulatain, az arcán látható a hit. A szeretet erejében - kicsit elkábulva saját önbizalmától.

Úgy néz Katira, mint aki már nemsokára az asszonya lesz. - Iszik egy pohár bort? - tér ki a válasz elől, miután a cigi keresése közben rátalált egy poros régi üvegre, amit még régebben a Jancsi kapott az anyjától. De mikor az első szót kimondta, már megbánta. Ő is látja Imrén, hogy mit akar, gondol. Ő, ha játszik is időnként ezzel a lehetőséggel, de soha nem komolyan. Talán a Jancsi miatt.

Ha itt lenne, és látná mennyire ácsingózik utána a régi főnöke, a műhely vezetője, biztosan elgondolkozna, kit hagyott itt. De nincs itt, és nem látja. Neki pedig, ha tetszik is a férfi kitartása, azt az egy esetet kivéve, még gondolatban sem engedné magához. Bár, ha belegondol, amióta nincs a Jancsi, Imre a férfi a házban. Mindent megcsinál amihez nem elég a női kéz. Ez jó, hiszen nincs egyedül a bajokkal, de sokszor kellemetlenül érzi magát. Hiszen elfogad. Igyekszik nem adósnak maradni és megvarrja Imre elszakadt nadrágját, kifordítja a kopott ingnyakat, gombot pótol. Mosni, nem mos rá. Azt nem. De időnként úgy főz vacsorát, hogy a férfinak is jusson. Mindeközben soha nem engedte közelebb magához, csak akkor az egyszer.

Dugóhúzózt eszében sincs keresni. Ilyennel nem büszkélkedik a háztartása. Fél szemével az előszobában pakoló Imrét nézi. Nem feltűnően. Aztán poharat fog a kezébe és a csap alá teszi. Nem tud szabadulni attól az egy esettől, ami Imre és közte történt. Tél eleje volt kora reggel.

Akkor már egy ideje reggelente bejött a házba a zömök alkatú, fekete, rövidre nyírt hajú, jóindulatú ember. Sokat járt nála, ezzel-azzal. Mindig talált indokot.

Akkor még neki eszébe sem jutott, hogy esetleg akarhat tőle valamit. – Folyik a csapból a víz, miközben a poharat dörzsöli az ujjával. – Pedig észre kellett volna vennie. De hát öregember hozzám képest, és... A Botos Jancsi felesége vagyok! – jut hamar Imrétől a házasságáig. De a falikút nem engedi. – Nem kellett volna elfogadnom, mikor először ajánlkozott, hogy elhozza a fűtőolajt és feltölti vele a kályhát. Hajnalban, a neki kitett kulccsal jött be. Csendben. Észre sem vettem. Aludtunk a gyerekekkel a szobában. Jancsika egyébként azon a héten felcserélte az éjszakát a nappallal.

Kellemes melegre ébredtem. – De rendes ember ez az Imre bácsi! – gondoltam és délután meleg kelt téstzával vártam.

Azóta ragaszkodott hozzá, hogy korán reggel bejöjjön és elintézzon ezt-azt. És nem szabad Imre bácsinak hívnom. De akkor már tudtam, mást is forgat a fejében. – Én a Jancsit szeretem – mondtam neki többször is, de ő úgy tett, mintha nem hallotta volna. Nézett a barna szemeivel rám és mosolygott, mint aki, mindent előre lát. Még féltem is tőle egy ideig. – hagyja ott a csapot és törölgeti el a poharat. – Észre kellett volna vennem a Jancsi változásait. – ragad le ismét Botosnál. – De Katika mellett, Jancsikával a hasamban, a háztartás a jószág ellátása mellett, még magamra sem volt időm – vitatkozik.

Nem ivott. Mégis egyre később jött haza. Mondták, a kocsmában üldögél, vagy az ajtó előtt áll és beszélget az ott ácsorgókkal. De szerintem inkább hallgatózott. A rosszkedve látható volt rajta. De ki gondolt akkor a legrosszabbra? Nem nagyon, vagy inkább ritkán kellett nekem. Biztosan

a gömbölyödő hasam miatt, gondoltam. Nője nem volt, az biztos. Itt a tanyában mindent tudnak. Megmondták volna. Ha nem azonnal, de később, mikor elment, biztosan. Véletlenül, vagy futólag.

Belenéz a kredenc fagombján lógó tükörbe. Megáll. – Milyen szép vagyok – szalad át rajta a felismerés, ami megállás nélkül elszalad. Fáradt tengerszínű, kicsit acélos fénnel edzett szemek néznek vissza rá. Az arcán, az orra mellett mélynek látja a ráncokat, amik a szája sarkában lefelé igyekvő társaival szeretnének találkozni. Most már nem tetszik önmagának. Soha nem is tetszett. Az előbbi felismerése csak véletlen lehetett, csitítja magát, mert hiába az igyekezet, hogy hibákat keressen az arcán, derűsen gondol a tükörnek tett vallomásra. Természetes piros érzéki ajkai mögött megbújó fehér, egyforma fogai, zsenge kislányossá teszik őt.

Imre elkapja a hangulatot. – De szép asszony maga, Katica! – szólal meg az előszobából. Ezzel adja tudtára Katinak, látja a tükörben magát néző nőt. Nem válaszol. Legszívesebben azt mondaná, hogy magához képest mindenképpen. És egyébként se számíton semmire, mert én a Botos Jancsit szeretem. Annak ellenére, hogy aljas gazember, egy szemét, anyja szoknyáját őrző buta gyerek, akinek itt van két gyereke és nem képes még megnézni sem őket. De mindenkinek ki van jelölve az életútja. Nekem ez van. Ezt mérte rám a sors, hogy ezt a senkiházi, szemét Botos Jancsit kell szeretnem.

Mikor a gyors replika végére ér, már lenyugszik. – Áh, dehogy Imre! – mondja, de nem néz a férfi felé. Attól tart, hogy meglátja erős, szőrös karját, és még erősebb kezeit, amivel bármit le tudott csavarni, és nem tudja levenni róla a szemét. Közben érezni fogja, hogy a vér egyre jobban lüktet a fülében, és pír önti el az arcát.

Szerettem hallgatni azt is, ahogy beszélt velem – gondol vissza, és bekövetkezik, amitől tartott. Az arca lángholó vörössé válik. A kékség világít belőle, ami még ellenállhatatlanabbá teszi. Már nem érdekli az sem, ha Imre mindezt észreveszi. Nőiességének teljes tudatában, lassan lépegetve, maga elé nézve, kezében a borral és a pohárral megy az előszobába. Leteszi a férfi mellé a mozaikra, és ugyanilyen ritmusban fordul vissza egy késért.

– Ne hozzon, Kati, van nekem, ha nem is jobb, de a maromba szokott – suttogja alig hallhatóan a férfi, ahogy észreveszi az igyekezetet.

Az előszoba levegője, a kinti hideg ellenére forró lett. Mindketten le vannak lassulva. A kopasztott jérce ott fekszik előttük megpucolva. Imre pedig a bicskájával bajlódna, ha megvolna benne az akarat. De nincs. Egyikőjük sem akar semmit, és mégis mindketten várnak valamire. Kati, akinek pedig az esze mindig a helyén van, most gondolatok nélkül néz ki a fejből. Látja maga előtt a férfi izmos, szőrös alkarját, hallgatja a szuszogását és érzi a férfi illatát.

Nem néz a szemébe. Valahol mélyen, bent a lelke legféltebb bugyrában a gyerekek várnak rá, de most itt, most a konyha kicsi előterében megállt az idő. Távolról hallja, hogy Imre, mint egy lassított felvétellel lejátszott filmen pakol, a kését feszegeti, de ő most élvezi saját nőiségét. Az elmúlt egy évben csak nagyon ritkán adatott meg neki ez. Tudja ő, ha nem is gondol erre, hogy csalóka az egész. Hiszen, mindez csak benne keletkezett. A tükör varázslata. De mégis, ahogy itt ül vele szemben egy karnyújtásnyira a szomszédban lakó Imre, aki a férjének volt

a főnöke, és aki nélkül nagyon nehéz lenne az élete, el-
lányul. Ha a műhelyfőnök ebből többet megérezett volna,
mint amit gondolt, akkor talán másfelé fordul az életük.

Imre beledöfi a bicskája pengéjét a dugóba, hogy aztán
elfordítva kihúzza az üvegből. A cuppanás megtöri a fur-
csa hangulatot. Kati, mint akivel semmi sem történt az
elmúlt percekben, a közben tollától megszabadított jércét
felemeli, és újságpapírral megtörlí.

- Csinálom én - veszi ki Imre a kezéből. Az előszoba
levegője hirtelen hűl le. Kati akaratlanul néz körbe. Keresi
a huzat okát. De a szobaajtó csukva. A konyhából pedig
melegnek kellene jönnie. Összehúzza magán az elnyűhe-
tetlen, kinyúlt, kötött, eredetileg kékes színű kardigánt,
megigazítja a fekete cipőjére rácsúszott zokniját. Elnézi
a fekete, rövid hajú markáns férfit, és szeretne minél ha-
marabb egyedül lenni a két gyermekével. Imre mindebből
nem vesz észre semmit. Szájához emeli a poharat.

- Akkor maga nem, Katika? - kérdezi, de csak a rend
kedvéért.

A bor elég savanyú lehet, mert fél pohár után csettint a
nyelvével. Gyufával, papírral lép ki az előlépcsőre, és az
ott keltett tűzön égeti le a baromfíró a tollat. K. Nagy Kati
figyeli a férfit. Már rossz érzése kezd lenni. Igyekszik ezt
elhessegetni, de nem sikerül.

Eszébe jut az a régebbi eset. Akkor reggel szintén olajt
hozott. Ő feküdt az ágyban. A gyerekek bent a kisszo-
bában. Hosszú, nehéz éjszakán volt túl és ezért kijött a
nagyszobába, hogy végre kialudja magát. Félálomban
hallotta, amint a férfi belép. A friss hideg, amit magá-

val hozott megcsapta az arcát. Nem akarta elárulni, hogy tudja, érzi, mi történik körülötte az elfüggönyözött szobában. Mikor Imre végzett, szokásának megfelelően megállt az ágya oldalánál és őt nézte.

– A friss levegő tehette, vagy valami más, de a Jancsival töltött álmomat a méreg, harag váltotta fel – keresi a viselkedésére igazolást. – Milyen ember az ilyen, aki otthagyja a családját, és feljűk sem néz? Nem is volt ez szerelem! Ez egy buta gyerek kirándulása volt. Pedig én nem vagyok egy akárki babája! Lehet, az a baj! – hergelte magát, miközben érezte Imrét a szobában. – Pedig hogy tudtam szeretni! Ő mindig kicsit sután ölelt-mozgolódott, mert mozdulatlansága már szinte fájt.

Kinyitotta a szemét. Azt kapta, amit elképzelt. Imre ott állt az ágya oldalában, és őt nézte. Olyan arccal, amit még ő soha nem látott. A vágyakozás úgy kiült az ábrázatára, úgy fénylett a barna szeme, hogy mindent lehetett látni, pedig a téli reggelen, a függöny mögött sötét volt a szobában. Nem szóltak. Először nem mozdultak.

Őbenne ébredt valami, amit az óta sem tud megmagyarázni. Felkelt. Gyorsan. Csak hátrabillentette a dunyhát és kipattant az ágyból. A férfi ijedten lépett hátra, de ő nem engedte. Átkarolta a nyakát és ajkaival rátapadt a férfi szájára. A mély, kívánó csókolózás hamar véget ért. Imre még magához sem tudta rendesen ölelni. Kati megérezte az izzadó arcot, homlokot, a nagykabát alatt egy pillanat alatt átázott inget, nadrágot, a műhelyfőnök szagát, ízét, és ahogy elkapta, úgy taszajtotta el magától.

– Na, menjen innen! – szólt rá durván és ahogy volt, egy

szál hálóingben kirohant a konyhába. Ott is bensőséges meleg fogadta. Nem érte el! Haragudott magára, Imrére, az egész világra, és persze Botos Jancsira! Hangosan csapkodott. Minden, ami a keze ügyébe került, nagyobb hanggal ért asztalt, gáztűzhelyt, csapot. Akkor is cigarettát kezdett keresni.

- Rá kell gyújtanom - dobolt az agyában. Cigi nem volt. Egyébként sem tette volna, hiszen szoptatott.

Többet nem voltak ilyen gondolatai, érzései. A gyerekek minden erejét leszívták.

Imre aznap délután nem jött. Másnap reggel sem. Később aztán ismét megkerült. Ugyanúgy állt az ágy mellett, mint régen. Ő pedig szeretné elfelejteni a történetet. - De mi lesz most? - látja, hogy fogy a bor az üvegből.

Imre a konyhaasztalon bontja a csirkét. Bor már csak mutatóban maradt az üveg alján, ami látható a férfi fején, hangulatán. Neki van veselkedve a jércének, pedig az aztán tényleg nem tehet semmiről. A combjai kivágása után, egy bemetszést követően, szétfeszíti az élettelen, csupaszra tisztított és tisztára mosott testet. A ledarabolt húsokat az előtte lévő, vízzel teli edénybe rakja. Kati csodálkozva nézi az Imrén bekövetkezett változást. Még ilyennek nem látta a férfit. Úgy látszik, a bortól nem csak vörös, de nagyobb is lett a feje.

Hiba volt elővennem a piát - gondolja, és hanyagul, mint akit egyébként nem érint meg a megváltozott hangulat, a csap alá teszi és feltölti az üveget. A hideg víznek csak éppen egy árnyalatnyit változik meg a színe, de ezen nem akad fenn. Visszateszi az asztal sarkára. Ismeri az ivós embert. Apja, ha nem is állandóan, de rendszeresen látogatta a kocsmát. Mikor már több volt benne a kelleténél, azt sem tudta mit iszik.

- Talán egy kis fekete borsot kellene még beleszórní, vagy

valami hasonlót – gondolja, de nem jut el a megvalósításig. Imre, mint aki se nem lát és hall, teljes koncentrációval darabolja a szárnyast, jobb kezével felemeli az üveget. Már nem önt a pohárba belőle. A szájához veszi, és nagyot kortyol belőle. Cuppant egyet, mint előzőleg.

– Ez már nem annyira fanyar, Katika! Úgy érzem, olyan rizlingféle lehet. Folyik, mint a víz. – Hangja tudálékos. Kati hátat fordítva, kezében a levéllel az ablak előtt áll. Hallja Imre beszédét, de már nagyon szeretne ebből az egész helyzetből kikerülni. – Felébresztem a gyerekeket, határozza el. – Jancsika biztos éhes, és Katikának is készítenem kell valamit.

Kezében a szépen rajzolt betűkkel megcímezett boríték, amit a konyhaasztalról vett el, mielőtt a jérce oda került. Újra kinyitja, és kiveszi belőle a levelet.

Kedves Kati! – olvassa.

Január 17-én délután érkezem hozzád. Azt hiszed, nem ismersz, de talán mégis. Fontos híreket fogok veled közölni, ami az életedet is megváltoztathatja. Nem kell félned! Én örömmel megyek, mert minden kiderül.

Keserű Jánosné.

Ki lehet ez a nő? – teszi fel magában a kérdést. Biztosan a Jancsival kapcsolatban akar valamit mondani. Belekeveredett egy bűnügybe? – szűkül össze a mindenkit megigéző kék szeme. Merően néz ki az ablakon. Nem lát semmit, mert saját gondolataiba veszik bele.

Jancsi mindig szidta a pártot, meg a titkárt. Hiába mondtam neki, hagyj már, mi közöd hozzá? Tudjunk hol lakunk, legyen pénzünk, egészségünk, szeressük egymást. Egyébként a mi párttitkárunk rendes ember. Velem mindig

emberséges. Megkérdezi, hogy vagyok, van-e valamilyen problémám. Egyszer volt. Nem akartak olcsó ebédjegyet adni, mert már akkor gyesen voltam, és nem innen mentem a gyerekszülésre. Elintézte. Másnapról én is kaptam, meg a Katika. De Jancsit ez sem puhította meg. Ahányszor szóba került, szidta őket, mint a kocsis jut eszébe.

Biztosan az a boszorkány anyja, az oltotta bele. Pedig azoknak sem volt semmijük sem. Csak az a madarasi ház a fenyőfával. Arra lehetett felválni? Úgy járt-kelt az anyja, mintha valami főúri dáma lett volna. Úgy tette le a lábát a földre, mintha azt várná, hogy szőnyeget terítsenek eléje.

Mikor ideér a gondolataival, már nevet. – De ki ez a Keserű Jánosné? – komolyodik el a gondolkozástól az arca – Talán apám egyik régi adósa? És most hozza vissza a kölcsönt? – aztán megdermed. – Csak nem Jancsinak a nője? Találkozni akar velem a kurvája, hogy elvigye a még itt hagyott dolgait neki? Vagy gyereket csinált neki is? Azt tud a szemét! De felnevelni, segíteni, ápolni, tanítani, azt már nem! Biztosan az lehet! – dobja a levelet az ablakpárkányra. – De akkor miért Szombathelyről ír? A Jancsi oda el nem megy. Buta és félős az ahhoz. Akkor a nő volt Madarason, vagy Karcagon. Ott megismerkedtek. Nem is az anyja miatt hagyott itt, hanem a nő miatt! – erősödik benne a vélt bizonyosság. – Azért láttam annyira boldogtalannak! Szerelmes volt ebbe a kurvába, ebbe a Keserűnébe! Milyen név ez? Keserű, mint az epe! – fordul meg, és nézi, amint Imre megint iszik egy nyeletet a vizes borból, miközben a jérce zúzóját pucolja. Arca keményen fénylik. A férfi nem veszi észre azt a láthatatlan, hatalmas távolságot, ami most közöttük van.

Kati a gondolataival viaskodik. Közben Jancsikának a tejes teát készíti, melegíti a gázon. A csuklóján próbálja ki, hogy megfelelő-e, a hófoka. Katika babapiskótát kap. A múlt héten vett egy dobozzal. Csak ő eszi. Még van belőle. Régebben reszelt hozzá almát, de a kislány megunt, vagy megutálta, mert nem szereti.

Ezért üldögélt a kocsmában az a szemét! – kapaszkodik a levél által előhozott fonalba. A konyhaszekrény pakoló részén készíti, egymás mellé rakva a délutáni uzsonnát a gyerekeknek. Közben a szoba felé figyel. Talán már ébren vannak, és engem várnak mosolyodik el. A szekrény felé fordulva tesz-vesz. Arcán a lágy szeretettel teli melegség. Mögötte Imre szopogatja a boros vizet, amit rizlingnek hisz, de Kati gondolatai messze járnak.

Terike a szomszédasszony kérdezte egyszer tőle, miért csináltak olyan korán gyereket?

– Nem könnyebb lett volna az életed Kati, ha vártok egy kicsit? Most itt van ez a kettő csöppség, amikor az egyik kicsi, a másik pedig pici, te pedig még szinte majdnem kislány vagy, és még nem is éltél!

– Nem tetszik tudni semmit, Terike néni! – válaszolta akkor keményen, pedig nem akarta megbántani azt, akinek már gyermekkorra óta csak hálával tartozik.

– Jó akkor nem értem, mert biztosan hülyébb vagyok mindenkinél – sértődött meg a szomszédasszony.

– Ne tessék haragudni! – esett kétségbe – nem úgy értettem.

– Akkor hogyan?

– Tetszik tudni, én nagyon szerettem a Jancsit – mondta.

Nem tette hozzá, hogy még most is, ha eszébe jut, és ez naponta számtalanszor megtörténik, mindig végigfut

az érzés a háta közepén. Amikor elképzeli este az ágyban, amint ott ül a konyhaasztalnál, és hátradobja hosszú, hullámos, szőke haját, aztán felé fordulva ránéz a barna cirmos szemével, amit olyan hetykén tesz, mint senki más, majd kotorászik a zsebében és előveszi a cigis dobozt. Már akkor úgy érzi, nő a feje, mert minden vér oda igyekszik. Amikor, mint egy gróf és paraszt keveréke meggyújtja a cigarettáját és nagyot szív belőle, már tudja, nem lesz képes elkerülni, hogy végigélje szeretkezéseik stációit. Az éjszakai sötétben, miközben a gyerekek halkán szuszognak, könnyes szemmel nézi a mennyezetet. Teste lángban ég. Lelke pedig háborúban áll önmagával. A vége mindig az: szeretem. Nagyon szeretem, de soha többé nem érhet hozzám! Szemét, aljas, nem érdemel meg engem. Még ha nincs is nála szebb, szeretni valóbb férfi a világon.

– Kati! Mindjárt jövök. Hazaugrok, mert van nekem egy üveg különlegességem, abba talán maga is belekóstol – szólal meg az előszobaajtóban a férfi. Nincs idő válaszolni rá, mert azonnal csukódik az ajtó mögötte.

A sárga műanyag tálcával a kezében ügyesen és halkán nyitja a szobaajtót. Bent, Jancsika gögicsélését kivéve, teljes a csend. Leteszi a kerek, barna faasztalra az ennilát. Automatikusan fogja meg a kötélre feltett pelenkákat, réklit. – Megszáradt – állapítja meg, majd elhúzza a függönyt.

Kintről a délutáni világosság kéredzkedik be. Nincs a nap előtt felhő, de mégis ilyenkor télen, ebben az órában már az égi vándor a párnát nézi, ahol majd lehajthatja a fejét. Most sem igyekszik bevilágítani a gyerekek szobáját. Bágyadt fénye erőlködve, láthatóan kényszeredetten mu-

tatja a nappalt. Kati egy kicsi időre megáll az ablak előtt. A csipkefüggönyt eligazgatja maga elől. Így jobban kilát a ház elé. Az üvegen kéznyomok mutatják, valamikor itt is játszottak Katikával. Kint a kerítésen verebek veszekednek. A tyúkudvarból lopott kenyérhéj apró darabja van az egyik csőrében. Jobbra-balra rázza a fejét, és így próbálja beljebb, a toroka felé tuszkolva lenyelni, de nem megy neki. Másik három apró röppenésekkel támadja, és csipked a kenyeres csőr felé. Nagy a vircsaft. A szemre is nagyobb veréb nem bír a többiekkel. Kiejti a falatot. Mire leesne az alattuk lévő fehér, vastag hótakaróra, az egyik kisebb szemfüles madár a levegőben elkapja. Ezután újra kezdődik az egész.

Kati nehezen tudja visszatartani, hogy hangosan nevéssen. Olyan ez, mintha előadást tartanának neki. Ráadásul a vékonyabb madár, a megszerzett eleséggel ugyanoda ül, mint az elődje. Úgy tűnik az a győztes hely a dróton. Kicsit toporog, míg otthon nem érzi magát, aztán ugyanazt teszi, mint elődje, a kövérebb, nagyobb az előbb. Rázza a fejét, és hátrahajtván próbálja lenyelni az ellopott ételmaradékot. Persze nem megy neki. A többiek pedig, az előző tulajdonost kivéve, viselkednek vele. Először az idősebbnek látszó is próbálkozik, de talán két röppenés erejéig. De azt sem nagy elánnal teszi. Aztán oda sem nézve a mellette hadakozókra, üldögélve, magát kaparássza. Megunja. Nehézkesen elrepiül.

A tisztába rakás, etetés, ugyanúgy történik, mint minden nap. Először megszagolja a gyerekeket, majd megcsókolja a homlokukat, és Jancsika megtisztított fenekét. Az orra a legjobb diagnosztika. Azonnal észreveszi, ha bármi változás áll be bármelyiküknél. Most is így tesz. Arcán boldog su-

gáرزó örömmel, ami egyfajta határozottságot, felelősséget is kimutat, eteti, simogatja, szolgoltatja, csókolja Katikát és Jancsikát. Ez az idő egyben az álmodozások ideje is. Nem szokott a gyerekek jövőjével foglalkozni. Csak egyszerűen örül nekik, és boldog, mert itt vannak vele.

Egyszer a tejházban, mikor reggel elment a tejért, a szőke tejkiadó megkérdezte tőle, mi lenne, ha nem lennének gyerekei? Nem ezekkel a szavakkal, de ez volt az értelme. Ő először azt sem értette, miről beszél a volt munkatársa, akinek nagyon sokat köszönhetett, hiszen sokszor erősítette, gyengítette, mikor mire volt szüksége. Nézett szembe a vékony, szép nővel, aki az utca elején lévő házban lakott, és próbálta összerakni az elhangzott szavakat magában.

- Könnyebb lenne az életed Kati! Most itt vagy egyedül a két gyerekkel. Ki segít, ha bármi baj adódik? Nem tudsz semerre sem elmenni, ha ismerkedni, beszélgetni szeretnél. Ahhoz meg még nagyon fiatal vagy, hogy bezárkózz a két gyerekeddel, folytatta.

Nagyon szerette Erzsit, aki, amikor még nem volt férjnél és itt élt az apjával Tilalmason, a főnöke, munkatársa volt. Elvált. Mindenkivel összehozták, ami nem csoda, hiszen szép nőként, a férfiak többsége szívesen megkapta volna. Akkor, arra a mondatokra, hirtelen nem tudott mit felelni. Még bele gondolni sem mert abba, hogy neki ne legyen, vagy nem volna a Katika és a Jancsika. Hiszen ők ketten a minden, ami neki az életet jelenti. Csak nézett szembe Erzsivel és eleredtek a könnyei. Ott látta maga előtt a két kisgyereket. Katikát, amint segít neki az asztalnál, Jancsikát pedig, ahogy szuszog a tejért. Szívja, nyeli, mint aki éhen készül halni, és attól fél elveszik tőle a mellét vagy a

cumisüveget. Katika a kicsi ujjával, ügyesen próbálja utánozni és az egész arcát beragyogó kék szemével úgy, de úgy néz rá, amibe mindig egy kicsit belehal, a boldogságtól.

Vajon, mit csinálnak otthon, amíg én itt vagyok és hallgatom, hogy mi lenne, ha nem lennének? – jutott eszébe. Fogta a tejeskannát és kifordult a házból. Erzsi félreértette a sírást.

– Biztosan nehéz neked, Kati! – fogta meg a kezét, hogy vigasztalja.

Durván nyomta el magától, és köszönés nélkül jött el. Mit mondhatott volna neki? Azt, hogy el nem tudja képzelni az életet a gyermekei nélkül? Mindez kevés, mert eszébe sem jut, sőt félelemmel tölti el még a felmerülő gondolat is, hogy nincsenek ők, akikről mindig tudta, hogy lesznek. Már kicsi lánykaként, mikor a kukoricacsutkát felöltöztette babáknak, tisztában volt vele, neki két gyereke lesz. Érezte, azért született, mert neki a gyerekek világrahozatala és felnevelése a feladata. Ami igazából egy nagy, boldog katarzis, ami tartani fog, míg csak a világon lesz.

Gyorsan eljött a tejházból. A pályán át kellett mennie haza. Igyekezett, hiszen egyedül hagyta otthon arra a kicsi időre a gyerekeket. Félúton már nem sírt. Sietve szedte a lábait, nem kerülgetve a zombékokat, itt maradt pocsolját. Kezében a fehér zománcozott tejeskannával, lelkében az állandó derűvel, amit Katika és Jancsika szerzett neki, fejében pedig a tennivalóval ment haza a kicsi házba. Azért, amikor egy férfi jön szembe és látja a szemén, érzi a gerincén a gondolatait, ahogy végignézi, azonnal Jancsi jut eszébe. Nem csak azért mert még mindig szereti, bár ilyenkor mindig önmagával is vitatkozni kezd, hanem a biztonsága miatt. Mert más az, ha van az asszony mellett egy férfi,

még ha olyan is, mint a Botos Jancsi. – Miért, mi a baj veled? – kezdte akkor is önmagával a veszekedést. – Ki az, aki a bajban mellette volt? Ki az, aki úgy, de úgy tudott ölelni, mint senki más – folytatta, majd azonnal javította magát. – Honnan tudnám, mások hogyan csinálják? Hiszen csak a Jancsit ismertem. És ekkor, ha nem is hangosan hangzott el a mondat, de belül érezte a lemondást. – Fiatal vagy, ne ásd el magad! – ugrott be Erzsébet intelme. – Nekem első, de nem, inkább csak a gyerekeim a fontosak – jutott el gondolataival a pálya szélére érve. Ez az elmúlt majdnem egy év alatt számtalanszor végigfutott benne. Persze mindig más a kiindulás, de a vége ugyanaz.

Most is az ablak előtt állva járkálnak benne a gondolatok, érzések, mint egy vége nincs labirintusban. Már számtalanszor belegabalyodik önmagába, ahány alkalommal egy pillanatra elengedi a napi teendők sorozata. És mégis, mindig más. Mintha egy ismerős város zegzugos utcáiban járkálna, ahol tudja, hogy hol van, az embereket ismeri, de a házakat akkor látja először. Az üzletek pultja mögött, a jó ismerősök mellett, idegenek szolgálnak ki. Először elgondolkozott ezen. Hogy is van ez? Hiszen, mi történt? Elment a Jancsi. Mással is előfordult, mégsem dőlt össze az ebédlő épülete, de még egy tehén sem pusztult el a tehenészetben. A csillagok, amiket kint az öntözőcsatorna mellett éjszaka a férjével, aki még akkor „csak” a nagy szerelme volt néztek, és elképzelték, hogy ott is valamelyik távoli bolygón szintén van egy szerelmes pár, aki éppen őket figyeli, szintén nem változtak. Hacsak a fenti nő is nem járt úgy, mint ők. Milyen sokat és boldogan álmództak. Arra gondoltak, hogy a föld túloldalán, ahol Kína van, szintén egy rizsföldárasztáshoz

szükséges csatorna partján szerelmeskednek az ottaniak. – Csak aztán, nehogy átfúrjanak ide egy járatot és elraboljanak mellőlem, fogta meg erősebben a kezét Jancsinak. Ő pedig nem értette. – Ki rabol el? Ide át lehet fúrni egy csatornát? – kérdezte ijedten, ami után ő annyira elkezdett nevetni, hogy még egy óra elmúltával sem tudta abbahagyni.

Nem azért lett jókedve, mert Jancsi el sem tudta képzelni a kitalált mesét, hanem az arcán megjelent ijedtségen, ami keveredett az értetlenséggel. Később aztán megbékélt. Meg persze megsértődött, mint szokott, de ezt már ő tudta kezelni. Úgy tett, mint aki észre sem veszi. Körbevette a szeretetével, ami nem esett a nehezére. Hiszen annyira, de annyira szerette, hogy sokszor még a szíve is megállt egy pillanatra az érzéstől.

Jancsi, a Botos Jancsi volt az első és egyben az egyetlen férfi az életében. Vele ismerte meg a szerelmet. Mellette fedezte fel saját magát. Mikor először észrevette, hogy a szőke, hosszú hajú fiúnak tetszik, el sem hitte. – Mit nézhet rajta ez a szépfiú? – tette fel magának a kérdést és igyekezett kerülni. De nem tudta. Mindig ott járt az esze a barna cirmos szemeken, ami úgy nézett feléje, mintha el sem hinné, amit lát. A vámosi szárító tövében pedig, az első csókok közben úgy érezte, kilépett a testéből és magasan repül, fent Tilalmas felett. A sok közös kóborlásuk alatt ismerte meg lakóhelyét, a tanyaközpontot is. Akkor még nem tudta, hogy ez a föld, az itt élő emberek, fák, bokrok, madarak, még a földúton, a tejház mellett lassan mászó, semmitől sem félő patkány, a kukoricaföld melletti, helyét féltő aranyszínű bundában ugráló hörcsög is, mind az élete része.

Szeret Tilalmason élni. Ismer mindenkit, minden élőt és élettelen, a járda töredezését, a pályán kialakult göd-

röket. Jó ismerősei a madarak. Mikor meglátja az első gólyát tavasszal a lucernaszárító üzem melletti villanyoszlop tetején, tudja, hogy jön a következő, aki az irodával szembeni oszlopon szokott költeni.

A fecskék is megjelennek. Hangos csiviteléssel örvendeznek, és keresik a tavalyi fészüket, amit szorgosan takarítanak, renoválnak. A pocsék fekete varjak, akik télen elfoglalják az egész tanyát, egy gombnyomásra, a tavaszi napsugár megjelenésére eltűnnek. Az erdősávban húzzák meg magukat és lesik a szántón dolgozók után a határt. Mindenki a párját keresi, várja, és nemhiába. Egy madár, állat sincs sokáig egyedül. Nem úgy, mint ő fordul ismét magába –, akinek tavaly április elseje óta nincs társa. Azért Tilalmason ez is egy kicsit könnyebb. Ha arra gondol, milyen volt, amikor nem volt itt, rossz érzés tölti el.

Igyekszik harcolni ellene, de gondolatai tetemes részét Jancsi foglalja el. Botos Jancsi, akinek a nevét is hordja. Amikor a nagyvárosban éltek, Jancsin lehetett hamarabb meglátni. Tudta ő. Hogyne tudta volna, hiszen már benne is ott dolgozott az a nehezen megfogható rosszkedv, aminek nem értette az okát. Aztán az egyik nap délután, amikor még Katika gyerekágyas csecsemőként élvezte a nyugalmat, ráébredt. Karcagról érkezett az egyik ismerősük. Csak egy órára ugrik be – írta az előző héten levélben. Miután megette a szegényes, de finom ebédet, amit ő főzött a vendégnek, a táskájából elővett egy fehér üveget. Parafa dugóval volt lezárva.

– Mit iszol?

– Nem gondoltuk, hogy bort kellett volna – exkuzálták magukat Jancsival.

- Dehogy! - vágott közbe nevetve. - Ez jó karcagi víz. Én képtelen vagyok másmilyent meginni - vette maga elé a poharat, és teletöltötte.

- Tessék, igyatok egy kis hazait! - nyomta feléjük.

Elfelezték. Akkor döbbsent rá, neki mennyire hiányzik Tilalmas.

Este, összefonódva, párás szemmel aludtak el. A szívük olyan nehéz volt, mint egy nagy kőszikla. Mindenük megvolt, ami meglehetősen és mégis annyira nyomorultul érezték magukat, mint előtte soha. Keveset beszéltek. Egymásba kapaszkodva mind a ketten ugyanott jártak. A karcagi, tilalmasi végtelen nagyságú határban, ahol a nyárfák őrzik a csendet, figyelik az égen szikrázó, állandóan feléjük igyekvő csillagokat, fékezik a szélcsalád tombolását, és a levelek hangjával elűzik a magány érzetét. Ahol a nyári forró levegő megáll, sütkérezik, napozik a sziken, a téli hideg, dermesztő fagy megtévesztő fehér szőnyegével pedig rendületlenül eltakar, befed mindent, ami az előző időszakra emlékeztetné.

Terikét, a szomszédasszonyt látja közelíteni. Ez kizökenti a gondolataiból. Egy vödör van a kezében, a másikban kislapát. Hamut szór végig a járdán. Őelőtte is. - Jön a gyerekekért, kiviszi egy kicsit sétálni, levegőzni őket, jut eszébe a szokásos program. - Nem is baj, mert lehet, tényleg megjön az asszony, aki a levelet írta. - Eteti, rendezi Katikát és Jancsikát. Most a két gyermek is csak egy pillanatra csábítja el. Ahogy közelít az idő, egyre jobban hatalmasodik el benne a kérdés: Ki az a Keserű Jánosné, aki szombathelyi? Mit akarhat tőle, ami megváltoztatja az életét? És honnan ismeri az írását? Hol látta már, azokat a jellegzetes kanyargós alsó-felső hurkokat?

Ezektől a kérdésektől egyre feszültebb. Jancsikát nem zavarja. Talán észre sem veszi, csak a hasával van elfoglalva. De Katika látja az édesanyján, hogy valami nincs rendben. Ezért most nagyon szófogadó. Azonnal öltözik. Megeszi, amit elé tesz Kati, és megpróbál láthatatlanná válni. Kati-ban pedig a kérdések, és az azonnali válaszok garmada sorjázik. Végül aztán ismét a Jancsinál köt ki. – Miért engem keres ez a nő? Egyáltalán mennyi idős lehet? Nem hiszem, hogy fiatal, mert az írása alapján inkább az idősebb jutott az eszembe – keresi a választ, de egyre bizonytalanabb. – Csak nem a gyerekeket akarják elvinni? – vág bele a villám. – Tényleg! Mi van, ha az a rohadt anyja valakivel lepaktált és lerendezték, hogy elvegyék, elvigyék tőlem Katikát és Jancsikát. Tanyán nevelem őket. Egyedül vagyok rájuk. Kicsi a pénzünk – sorolja kétségbeesetten az érveket. Ijedten néz körbe, mintha már itt lennének valakik, és cibálnák el tőle a gyerekeit. Leül a szoba közepén lévő székre. Kezébe hajtja a fejét. – Én, hülye, hogy ez eddig nem jutott az eszembe!

Az anyósa tett egyszer egy megjegyzést, amit Jancsi elmondott. – A feleséged nem tudja rendesen ellátni a gyereket. Ha nem tudod megnevelni, akkor hozd ide Katikát, és majd nálam jól el lesz! – kopognak a fejében a mondatok, amit visszahallott Jancsi szájából. Mindketten tudták, hogy ez nem igaz. Egy kicsi hőemelkedése volt akkor Katikának, és hőmérő nélkül ezt ő állapította meg. A buta férje pedig, biztosan kérkedni akart, elmondta az anyjának. Az meg ahelyett, hogy vett volna nekik egy lázmérőt, azonnal el akarta venni tőlük a Katikát. – Akkor ezért jön ez a Keserű Jánosné! – döntötte el. – De ide aztán jöhet! Még az udvarba sem engedem be! – határozta el. – Legjobb lesz, ha nem mennek most el, sétálni a Terike nénivel. Még a végén, a há-

tam mögött veszik el a gyerekeimet! – hergeli magát egyre jobban. – És ha a Terike néni is benne van ebben? Tényleg. Olyan furcsán mosolygott, amikor mondtam és mutattam a levelet. Úgy tett, mint akit nem érdekel az egész, de látható volt rajta, hogy nem lepődött meg – emlékszik vissza a konyhai jelenetre.

– Milyen szépen megcímzett levelet kaptál Kati – inkább kijelentette, mint kérdezte, amikor szembeállt a konyhakredencsel és az üveg elé becsúztatott borítékot meglátta.

Már akkor észre kellett volna vennem – döbben rá, most a szobában – hogy ő biztosan ismerte a feladót és az írást is. Mert arra nem kérdezett rá, pedig amikor a kezébe vette és megfordította a borítékot, látta, elolvasta a nevét és a címét a nőnek. – Igen, valamit akar tőlem az a Keserű Jánosné, de az is lehet, hogy örökséget hoz, mert azt írja, sorsfordító hírt fog közölni – mondta és nevetett, mert az egész nagyon furcsa volt.

Mennyire buta és tudatlan volt! A jókedve alig fért el a lelkében, mikor ténylegesen azt gondolta, ebből a látogatásból csak jó jöhet neki. Őt eddig még soha nem kereste senki, aki idegen volt. A terhessége alatt jött a védőnő Karcagról. Az nagyon jó volt. Számolta a napokat, annyira várta. A rendes középkorú asszony még most is havonta kijön Tilalmasra, de már úgy nyit be, mint aki otthon van.

Rajta kívül a tyúkoltók kerülnek elő tavasszal, de csak egy félóráig ha tart a szárnyasok leoltása, aztán máris rohannak tovább a többi házhoz. Sok baromfi van a tanyán. Évával, a védőnővel beszélget egy keveset, havi egy alkalommal. Katikáról, Jancsikáról, a főzésről. De őt több minden is érdekelné. Tv van a szobában. Bekapcsolja, ha van adás, de általában egyformák a műsorok. Ritkán van egy jó film. Így aztán olvas.

Eljátszott a gondolattal, hogy mi lenne, ha neki is lenne egy olyan rokona, jótevője, mint a Monte Christo grófja volt. Beállítana hozzá az a Keserű Jánosné, és hozna egy nagy adományt, nyereményt, örökséget. Mindegy. Először is venne a kisházába egy kétszemélyes gyerekbútort. Aztán magának egy piros csizmát, amit a nagyvárosban látott. Fényes volt a lakktól és szinte a földhöz sem ért, úgy lehetett benne menni. Aztán, venne egy malacot, ami sok kicsit fialna. Akkor még úgy gondolta, adna a Terike néninek is annyi pénzt, hogy le tudja cserélni a kopott, fakult, többször megvarrt, foltozott, javított otthonkáját. Saját magának nem tervezett új ruhát. Jó a tavalyi és az előtti. Alig látszik rajta a használat, az anyaga sem vékonyodott még el. De az akkor volt.

Jókedvűen nézegette a borítékot és egyáltalán nem jutott az eszébe, hogy ez egy galádság beteljesítése vele és a gyerekekkel szemben. Most már tudja – hatalmasodik el rajta a felismerés – a Terike néni része ennek a szemétségnek, amikor el akarják tőle rabolni a gyerekeket. Biztosan mindenki tud erről. A párttitkár is a minap azt kérdezte tőle, mikor összetalálkoztak, hogy minden rendben van-e, nincsenek-e anyagi problémái, nem betegek-e a gyerekek, mikor szokott a Jancsi hazajönni? Na, és, hogy bírja-e egyedül? Biztatta, ha kell segítség, akkor szóljon bátran – emlékezik vissza, és egyre rosszabbul érzi magát.

Szeretne felállni, és kinézni az ablakon. Olyan érzése van, mintha már közelítenének a járdán. Hangokat is hall, kintről. Megmozdul, hogy felálljon és kilessen, de aztán ott marad, ahol van. Nem mer. Legszívesebben elbújna Katikával és Jancsikával valahová mélyre, vagy messzire. Vad ötletek jönnek

elő. – Fogom őket és kimegyek Ecsezugba. Beveszem magam a gyerekekkel a nagy nádtetejű, U-alakú hodályba, és elbújunk a birkák közé. Ott biztosan nem találják meg. Vagy... – töri a fejét, és egyre jobban elhatalmasodik rajta a kétségbeesés.

Most jön rá, mennyire egyedül van. És ha az Imrénél húznám meg magam? – jut eszébe a gépműhely vezetője. – Tényleg, hol lehet már? – Talán ő is része ennek az egésznek? – Neki csak én kellek, a gyerekeim nem?

Nehezen tudja visszatartani a sírását. – A kapu javítására is azért ajánlkozott, hogy be lehessen zárni, és ne tudjak megszökni? – talál ki újabb verziókat.

A nyitott szobaajtóban áll Terike.

– Készen vagytok szépségeim? – kérdezi a gyerekeket. – Gyertek, elmegyünk, megnézzük a traktorokat, a cicát és a kutyát.

– Nem mennek, sehova! – kiált hangosan az asszony felé, de nem néz arra. Idegesen hajtogatja a kötélről leszedett, megszáradt pelenkákat, ruhákat. Katika megszeppenve tartja vissza sírását. A szeme fénylik a könnytől, az ajka elhúzódik, de szóltan. Jancsikát is eléri az ideges hang. A cumi kifordul a szájából. Egy ideig a nyelvét szopogatja, majd fészkelődni kezd, és alig hallhatóan felsír. Terike pedig kivár.

Ott áll az ajtóban, majd mikor Kati nem folytatja a kitérés után a miértet, elfordul és kimegy a konyhába. Otthon van. Éppen eleget van itt a Katinál és a két gyereknél ahhoz, hogy tudja mit, hol talál meg. Az asztalon a jércedarábok. Alig tíz perc alatt már a gáz felett van a lábasban. Úgy jár a keze, hogy alig lehet követni. Ezen nincs mit csodálkozni, hiszen több évtizede főz naponta a családjának. Most is egy szempillantás alatt pucolta meg a vöröshagymát, vágta fel apró darabokra és piritotta meg a közben

forróvá lett zsírban. A húsdarabokat besózta, rátett három kávéskanál piros paprikát és azzal jól átforgatta. Így borította bele a lábasba, ahol a forró zsírban piritott hagyma várta. Egyet rottyant, és máris öntötte fel vízzel. Fedőt rá, és készülhet a pörkölt. Nem kell neki egy óra, és készen lesz. Megnyalja a fakanalat. Érzi a sós ízt. Nincs itt senki rajta kívül, de hangosan mondja, ez jó lesz.

Kati pedig bent a szobában hergeli magát. Már nem fél. Inkább mérges. Már nem magára, hogy ennyire tudatlan volt, hanem mindenkire. – Menjen innen mindenki! – üvöltene legszívesebben, de nem teszi. Hallja, hogy Terike néni, kint a konyhában tevékenykedik. Ha nem is látja, mégis tudja, készül a pörkölt. – Az Imre is pontosan akkor nincs itt, amikor szükség van rá – áll fel és kinéz az ablakon. Kint még világos van. A nap erőlködik. A vastag hó ellenére, aminek a tetején jégréteg keletkezett, a járdán a hamuszórás mellett itt-ott alig észrevehető pocsolya látszik. Szürkén adja tudtára a világnak a betonburkolat, a hó alatt ott van ő is. A verebek ezt azonnal meglátják. Csoportban kapirgálnak, keresnek valamit, de azt csak ők tudják, mi az, ami ennyire vonzza őket.

Kati figyelmét most ez nem köti le. Oldalra nézve Imrét várja, de senkit nem lát közeledni. – Nem engedem el a gyerekeket ezzel a nővel! – erősíti magát, és már annyira elhatalmasodik benne a feltételezés, hogy látja, amint elviszik tőle Katikát és Jancsikát. Nézi önnön magát, ahogy üt-vág, és rángatja a szemeteket, akiknek a kezében ott van a két gyereke, akik kétségbeesetten sírnak, üvöltenek, és kiabálják: Anyuuu! Őt közben lefognak. Fehér vászonruhát húznak rá, és összekötik a hátán az ujját, nem tud mozdulni.

Magába roskadva áll az ablak előtt megbénultan.

- Kati! - hallja Terike néni hangját közvetlenül maga mellett, és érzi, amint a vállához nyúl. Ijedtében arrébb lép és megrázza magát.

- Menjen innen! Hagyjon bennünket békén! - tör ki a kétségbeesés belőle.

- Maga is velük tart. Áruló! Szemét, mint azok mind. Az anyósom, a Jancsi, pedig azt mennyire szerettem! - halkul el az utolsó szónál a hangja, és hangos zokogás lesz úrrá rajta.

- Maga tudja, ki az a Keserű Jánosné, csak nem mondja. Biztosan a gyerekeket akarják elvenni tőlem. Azt hiszik, nem tudom őket etetni, nevelni, rendben tartani. A Jancsi anyja, az a gonosz boszorkány van minden mögött, és maga biztosan segít neki. Miért teszi ezt velem Terike néni? Mit ártottam én magának? Azt hittem szeret, mintha a lánya lennék, és a kicsiket is úgy, mint az unokáit. De nem. Maga lepaktált ezekkel. A Keserű-félékkel! - sorolja, és nem tudja abbahagyni a sírást.

- Látja, nem tud rá mit mondani! Tudtam én, hogy maga is benne van! Most azonnal menjen innen, és soha többet ne merészeljen lépni a kapun! - emeli fel a hangját. A könnyei elapadnak. A tengerszínű, varázslatos szemek, szürke hideg fényt kapnak. Gyilkos, könyörtelen arccal néz szembe a szomszédasszonnyal.

Terike néni hátralép. Ilyennek még nem látta a Katit, a már kicsi lányként is kedvelt gyermeket, megdöbönt arccal nézi. Hol van az a helyes, tengerkék színű hatalmas szem, ami a bájos, hamvas arcból csodálkozott a tanyára és az azt körülvevő világra, mikor újabb és újabb felfedezéseket tett? Hol van a mosolygó üde naivitás, amivel mindenkit levett a lábáról? És hova lett a lány, a fiatalasszony, aki feltétel nélkül megbízott benne, aki hallgatott rá, ha beteg lett a kislánya, vagy éppen a

csirkékkel történt valami? Terike hallja a kérdést, és a rá zúdított mondatokat, de nem érti. A kislányt, a kicsi Katikát keresi a tekintetével, aki édesanyjába kapaszkodik. Így szeretne biztos helyet találni magának. Mert ha Kati esetleg ivott, vagy esetleg Imre felől érhetne olyan, amitől kiakadt, a kislány ettől még szereti őt. Hiszen annyit vannak együtt, és olyan sokat beszélgetnek, játszanak, mint ha az unokája lenne. De mindez nem tudatos. Legfeljebb a bal felső sarokban megbújt pók láthatja rajta, mert Terike teljesen leforrázva, mozdulatlanul áll az ajtóban. Ha az emberi test nem készült volna fel az évmilliók alatt az ilyen helyzetekre, akkor bizonyára levegőt sem venne. Ebből a szempontból szerencséje van, de amint kezd magához térni és ízlelgetni azokat a szavakat, amik a legrosszabbul estek neki, úgy egyenesedik ki a dereka.

Éppen ideje volt, mert egy pillanat alatt a koránál lényegesen öregebbé vált. Kati a szoba közepén a gyerekekkel, Terike pedig az ajtóban, állnak egymással szemben és merednek a másik arcába.

- Na, menjen! Ki innen! - vágja a szeme közé Kati. Az asszony elindul. Vontatott lassúsággal, mintha minden lépésnél egy láthatatlan valaki fogná és tenné odébb a lábát. A háta közepéről a sértődöttség tükröződik Kati felé. Az előszobában kinyitja az ajtót. A hideg téli levegő úgy ömlik be, mintha egész nap arra vált volna, hogy bejöhessen. Az olajos, meleg, használt, párás, rossz hangulatú lakást egy pillanat alatt öblíti át a friss, tiszta, üde, életet hozó oxigéntől dús levegő. Nem csukja be teljesen. Miután felvette a csizmáját, visszajön a szobaajtóhoz. Kati már várta. Az előszoba felé figyelve, kérdően nézett az asszony felé.

- Ne haragudj, Kati- kezdi.

- Én, én ne haragudjak? Mit nem mond maga? Maga árult el! Magának köszönhetem, ha elveszik tőlem a gyerekeimet! Miért nem csináltat magának unokát, vagy inkább többet. Hiszen van elég gyereke, nem? Miért kell az enyém? - hergeli ismét egyre jobban magát, mert közben az is eszébe ötlött, hogy talán majd hozzá rakatja Katikát és Jancsikát.

Nehéz követni. Katika sem tudja. Édesanyja mellett állva felemelt fejjel néz Kati arcába. Neki pedig az egyik pillanatban fátyolossá válik a szeme tükre, míg a következőben már a szürke hideg szín dominál, és résnyire szűkülnek az előbb még nagy mandulavágások.

- Elég! - csattan keményen az asszony hangja.

A félig nyitva hagyott ajtón át is kijut a középkorú, sokat látott asszony szava. Az eddig kapirgáló csirkék, ijedten hagyják abba az eleség keresését, és felvetett fejjel fordulnak a ház felé. Tétován ácsorognak a kopár, fagyos udvaron. Egy percre megfeledkeznek az ilyenkor fontos feladatukról. Még ki kell használni a gyorsan közelítő téli szürkületig, majd éjszakai sötétséget hozó estig az időt, és meg kell tölteniük a begyüket. A tyúkol nem fűtött. Igaz nem is huzatos, de a hideg fagyot csak egy ütött-kopott faajtó próbálja kint tartani. Ilyenkor nem ül egyik sem a tyúklétra alsó fokára! Mindegyik fent keres helyet magának, amikor rájuk jön a szürkület és besorjáznak az ólba. Ott, aztán felborzolják a tollukat, és összegubózva bújnak egymáshoz.

Terike tanyasi asszonyként, nehéz házassággal a hátán, a szeme sarkából látja a tyúkok tanácstalanságát. Ha nem lenne ilyen ingerült az őt ért támadás miatt, talán még el is nevetné magát. Átfut rajta, hogy feloldja a feszültséget egy mondattal, ami a kintieket érinti, de csak a pillanat

tört részéig tart ez. Látja Kati konok, befelé forduló, érzéketlen arcát, érzi a hátában a beszabadult hideg, friss, fagyos levegőt. Nagy és mély lélegzetet vesz.

Ekkor, megmagyarázhatatlan okból, hirtelen huzatszerű légmozgás keletkezik. Nekifekszik az ajtólapnak és hozzásapja a falhoz. A csattanás betölti az egész lakást és az udvart. A tyúkok ismét kitartóan keresik a gabonaocsú szemeket a korpás, ráncos arcú udvaron, és most rá se rántanak az ajtócsapódásra. Ha a szomszédasszony mindezt látná, akkor biztosan eszébe jutna, amit a férje, aki egyébként inkább szolgának, mint feleségnek tartja őt, mondana.

- Tudod Teri, a csirkék, tyúkok még nálatok, asszonyoknál is okosabbak. A háborúban, ha jöttek a repülők, ők előre tudták hova fog esni a bomba. Az asszonyok, kiabálva rohantak és bújtak el, magukkal vonszolva a gyerekeket. Bezzeg a kapirgálók, azok csak akkor, ha érezték a közelben fog becsapódni. Egyébként pedig nyugodtan eszegettek. Na, akkor, ha már azok is elkezdtek rohangálni, érdemes volt gyorsan egy megbízható helyett keresni.

Terikének most ez a már többször hallott monológ véletlenül sem jut az eszébe. Egyébként sem szívesen jegyzi meg ezeket, hiszen többnyire az eszével, az asszonyi ésszel van kapcsolatban, és nem dicséret. A semmiből feltámadt szellő hatására, még gyorsabban ömlik be a fagyos, tiszta, hideg levegő. Terike kabátja széttárul, és oldalt a szoba felé lebeg az asszony hajával együtt. Most Katin a sor. Ő döbben meg. Először az erőszakos rövid szón, most pedig Terike nénin, aki úgy néz ki, mintha repülni készülne.

- Azért mondtam, hogy ne haragudj, mert nem tudtam.

Kati közbe akar szólni. Az asszony nem mozdul, de a szemével tartja vissza. – Nem tudtam, hogy hibát követek el, mert már kislány korodtól kezdve úgy gondolkoztam feled, mint a saját gyermekeimmel tettem. Nem sejtettem, hogy hibát követek el, amikor, ha kellett mindenkivel szemben, még a saját, mondjuk apáddal szemben is megvédtelek, aki lehet nem vér szerinti apád, de többet kaptál tőle, mint attól, akit nem is ismersz. Biztosan rosszat tettem neked, mikor a kisgyerekek megérkezése után ugyanúgy gondolkoztam, tettem mindent, mint négyéves korod óta veled.

És most is rosszat teszek. Ezért kértem, hogy ne haragudj, mert tudtam, hogy valami ilyent fogok felsorolni és ez nagyon csúnya dolog. A felhánytorgatás nem én vagyok. Hát ezért kérek, hogy ne haragudj. És, ha azt akarod, akkor nem jövök többet. Nem is haragszom rád. Sok bajod van, és egyedül vagy erre. Nincs, akivel megbeszél. Tudom én jól. A két gyermeked pedig a tied. Mindig is az lesz. Nagy a fantáziád. Már kislányként is az volt. Képes voltál órákat üldöggélni és a gondolataiddal bejártad azokat a részeket is, amikről nem is tudtad, hogy egyáltalán léteznek.

Ennél a mondatnál az eddig megkeményedett arc mosolyogni kezdett. Visszafordulva a szobaküszöbötől, belülről becsukja az ajtót, és ezzel a hideget kizárja. A huzatszerű légáramlat már előbb alább hagyott. Biztosan figyelte az asszony mondanivalóját, mert mikor Kati kislánykorára emlékezett, már az a téma nem érdekelte. Úgy kislisszant, hogy szinte észre sem vették a bentiek.

– Egyébként pedig, engem éppen úgy érdekel, hogy ki az a nő, aki a levelet küldte neked! Először eszembe jutott valami, de aztán butaságnak tartottam – beszél Katihoz

hangosan az előszobából. A sarokba rakott kislánycsizmát készíti elő, a zokni vastagságát nézi, majd egy nagyobb puha anyagból lehasít egy bő tenyérre valót. A Jancsi kapcája volt. – Úgy sem kell annak már, hiszen nem fog az visszajönni-gondolja. Ő biztosan meg fogja mondani Katinak, hogy szerelem ide, szerelem oda, a Botos Jancsi féreg ember, nem érdemli meg egy nő szeretetét sem. A K. Nagy Katiét pedig főleg nem.

Kisimítja a hirtelen ötlettől Katikának elkészített kapcát, amit majd a zoknira fog rátekerni és úgy bújtatja bele a lábát a kiscsizmába. A szoba felől semmi reagálás nem érkezik, ezért folytatja.

– Apád egyszer beszélt nekem a katonaságról. Egy ideig Szombathely mellett volt egy kaszárnyában. Arra gondoltam, mikor megláttam a tanult írást, a szépen rajzolt betűket, hogy esetleg... elgondolkozik közben. Milyen hatással lehet Katira, ha elmondja a gondolatát? Vagy ha belelovalja magát és nem igaz, hanem egészen más ügy miatt jön a nő, akkor nem tesz-e rosszat vele, ha megosztja a feltételezését. Bent a szobában csend van. A konyha gázrezsóján a pörkölt fölött zörög a fedő. Feláll a guggolásból, odasiet a gázhoz, és takarékra tekeri alatta a lángot. Tudja, hogy Kati várja a folytatást. Nem akarja a szemébe mondani. Inkább így messziről, kicsit felemelve a hangját osztja meg vele az elképzelését.

– Volt ott egy nője az apádnak. Úgy mesélte egyszer, hogy talán terhes is lett tőle. De neki annyira nem tetszett a nő, meg el is vezényelték, így csak később kapott tőle levelet, amiben közölte, hogy ő a gyerek apja. De ez már jóval azután történt, mikor elengedték a katonaságtól. Talán a testvéred ez a nő! – bökte ki végül.

- Jó, nem az igazi, hiszen..., de nem is ez a fontos, hanem az, hogy én csak ennyit tudok, gondoltam erről az egészből. És egyébként, ha majd megnyugszol, akkor szégyellheted magad, lányom! - teszi hozzá, de ezt már halkán kuncogva.

Terike és a két gyermek Imrével az előlépcsőnél találkozik. Az asszony karjában Jancsika, aki átölelve a pótnagy-mamája nyakát mosolyog. Jó gyermek. Mindig jó a kedve és ráadásul fiú- hangsúlyozza ki számtalanszor Terike. Katika már nagylány. Egyedül, segítség nélkül lépeget le a hőmentes, de fagyos lépcsőn.

- Készen van a kapu! - kurjant be nagy hangon, boldogan Imre. Viselkedésében már nyoma sincs az elfogyasztott bornak és az azt követő boros víznek.

- Itt van, ni, ez az igazi konty alá való, Kati! - rakja a nő kezébe az üveg poharat, és tölt neki és magának is. A vörös színű nedű új színt hoz a szobába.

- Én nem szoktam - tartja tanácstalanul, és szemlátomást idegenül a kezében a fél pohár italt Kati.

- Csak a nyelve hegyével kóstolja meg! Meglátja, azonnal kedvet kap rá! Ez asszonynak való. Édes, mint a szerelem! - már bocsánat - teszi hozzá, és közben hunyorítva biztatóan nevet.

- Megcsináltam mindkét kaput - hozza újra elő. Nem vár feltétlenül köszönetet, hanem látszik a viselkedésén, hogy közelíteni szeretne Katihoz, és elhatározta dűlőre viszi a dolgát.

- Köszönöm. Biztosan...

- Nem, nem, nem kell köszönnie, Katika! Nem azért mondtam, és nem is azért tettem. Tudja, már egy éve, hogy elhagyott a feleségem, akit, mint mindenki tudja nagyon szerettem. De - emeli fel azt a kezét, amiben a poharat tartja

és issza ki a tartalmát, – mint kiderült, nem érdemelt meg. Magát pedig a Jancsi hagyta el. Sokat beszéltek a tanyában arról a nagy szerelemről, aminek a gyümölcse ez a két szép gyermek – mutat a falon keretben lévő képre, amin Jancsika fekszik, és mellette Katika ül. A kislány ölében a babája. Látszik a fotón, hogy próbálták beállítani a két gyermeket, de a nagyobbiknak nem nagyon fülött a foga hozzá.

De... – áll meg a szófolyam. Az üvegből újabb adagot tölt a saját poharába. Kati felé is nyújtja, de az a fejével int nemet. Megszólalás előtt mohón iszik az édes vörös likőrből. Szemlátomást nem szokott az italhoz, mert már az első pohártól is pirosabb az arca a szokottnál. A szeme pedig fényesen csillog, miközben a szépség arcát vizslatja.

Katinak, mindez nem kerüli el a figyelmét. Megérzi, hogy most olyan fog következni, amire válaszolnia kell. Nem húzhatja tovább az időt és a mézesmadzagot Imre orra előtt. Nem szíthatja tovább a reménység parazsát a szomszédjában, miközben mindig ügyelnie kellett arra, hogy ne csapjon fel tűzbe. Nézi a férfit, aki folyamatosan beszél hozzá. Hely-lyel-közzel érti is, amit a fülével hall, de a gondolatai már messze száguldanak. A jövő és a múlt keveredik egymással.

Mi lesz, ha véglegesen lehúti az embert? Ki fog akkor majd segíteni neki? Mit fog a tanya szólni? Majd azt beszélik, hogy kihasználta a köztisztelőben itt, közöttük élő műhelyfőnök férfit, és aztán nem adott neki semmit. De mit tegyen? Valahol ő is tiszteli, de nem szereti. Nézi a mozgó száját, a borostás arcot, a fekete, rövid haját, az erős mokány nyakat, a csillogó szemeket, a húsos orrot, az átlagos fogakat, és nem tudja elképzelni, hogy ezzel az emberrel aludjon ő egy ágyban, egy szobában. Nem akarja! Elhessegeti Jancsi képét

maga elől, hiszen hol van a Botos szellemi képessége ennek az embernek az okosságához? Még több mondatot el sem tud mondani úgy, hogy ne kelljen közben kérdeznie.

De ez itt, egy idősebb férfi! Igaz, biztonságban lehetne mellette. Megkapna mindent. Lám, még a kaput is milyen szépen elkészítette. Ő lenne a tanya irigyelt asszonya. Végül is nem kellene sok mindent tennie, csak a végén azt mondani, hogy igen – babrálja maga előtt a kezét. A körömágyából tépkedi ki a bőrt. Ez az egyik rossz szokása. Voltak olyan időszakok, amikor leszokott róla, de az elmúlt egy évben újra elkezdte. Akkor vette észre, mikor már fájni kezdett a seb, amiket ejtett a tépkedés során.

Imre még levegőt is alig vesz, úgy mondja az előre eltervezett monológot, aminek az előadására az általa hozott édeskés italból nyeri a bátorságot.

– Már egy jó ideje nézem én magát. Először, már meg ne haragudjon, de nem a szépségét vettem észre, hanem azon csodálkoztam, miként eshetett bele egy ilyen Botosba. Jól ismertem a fiút. Hiszen nálam dolgozott, míg meg nem szökött. Mert az nem rendes leszámolás volt. Fogta magát és nem jött reggel be a műhelybe. Mindegy. Nem volt egy észkombájn, sőt, szorgalmas sem. Úgy voltam vele, hogy ha már K. Nagy Károly veje, akkor csak lehet belőle majd valami. Én, ugyan hallomásból ismertem az édesapját, de úgy emlékeznek rá, rendes, becsületes ember volt. Jaj, ne haragudjon Katika lép az asszony felé és fogja meg a kezét – nem akarom én, Isten ments, hogy sebeket tépjek fel.

Kati, mint aki nem is itt a nagyszoba közepén, a kerek asztal mellett lenne, hanem egy távoli bolygó kellős közepén, úgy viselkedik. Hagyja, hogy Imre a kezét szorongas-

sa. Még le is néz a markolászó erős ujjakra, de úgy érzi, neki ehhez nem sok köze van. A füle hallja, amit a műhelyvezető sorol, és azt is tudja az esze, hogy most valahogy ennek az egésznek a végére kell érni, színt kell vallani, de ösztönösen kívül helyezi magát az egész történeten. Csak a szemével követi a szemben álló, és egyre jobban hozzá közelítő férfit. Tudja, hogy mikor beszél az elment feleségéről, mert olyankor sűrűbben pislog. Amikor megsimogatja a karját, megnyalja a szája szélét – ez nagyon nem tetszik neki – akkor is tudja, mire gondol. Az utóbbtól, ha nem lennének a gondolatai ennyire távol a szobától, a szemben álló, őt bámuló, megkívánó, kissé ittas embertől bizonyára kiakadna. Keményen eligazítaná a fiatal nőre vadászó mokány embert. De most nem éri utol a leplezetlen férfiakarát. Volt már hasonlóban része. Szinte tudja, mi fog ezután történi, csak azzal nincs még tisztában, ő hogyan fogja fogadni. Még nem döntötte el. Egyébként sem tudott soha az eszével rendet vágni az életében. Mindig beleszóltak az érzelmeik.

Amikor még dolgozott a tejházban, az Erzsi, a főnöke vetette a szemére, hogy neki van egy rossz tulajdonsága. A lába közével gondolkozik. Ez a rövid mondat az óta is többször az eszébe jutott. Pedig a Botos Jancsin kívül neki nem volt még senkije. Vele pedig az első alkalomtól kezdve mindig jobb volt. A bő négy év alatt minden együttlétük más volt. Soha nem fordult elő, hogy ne érezte volna úgy Jancsival magát, mint mikor egygyé lesznek. Ő sötétben, takaró alatt szeretett szerelmeskedni. Jancsi pedig... milyen érdekes...

Itt áll vele szemben ez a kiizzadt ember, akinek folyik az arcán a víz, gyöngyözik a homloka, és beszél, beszél. Még levegőt is alig vesz. Közben tapogatja a karját, és egyre közelebb jön felé.

Azt sem tudom, miről szövegel, miközben nekem a Jancsival való szerelmeskedésünkön jár az eszem, mosolyodik el. Imre félreérti. Nagyobb erővel vonja magához Katit. Már nem beszél, hanem az arcába liheg. – Nana – tartja maga elé a kezét, és nyomja tenyérrel a domború erős mellizmot. Ez a két szó elég volt arra, hogy a műhelyvezető kijózanodjon. Megfogja Kati két vállát, és erővel szembefordítja. Hosszan nézi a tenger szép szemeket. Keresi benne a cirmosságában is észveszejtő mélységet, de nem találja. Félelmet és bizonytalanságot lát benne. Kati pedig vívódik.

Tudta már előre, hogy ez lesz. Kint a konyhában a gázrezsón fő a pörkölt, a gyerekek Terike nénivel sétálnak, vagy már nála vannak, esetleg éppen hazafelé tartanak. Itt van ez a levél is, amit attól az ismeretlen nőtől kapott, aki mára jelezte az érkezését. Háttal áll a kétajtós szekrénynek. Előtte a másik fallal szemben az ágy, amiben Jancsival aludtak. Ahol a szeretkezések után a férje simogatta a hátát, ő pedig igyekezett mennél nagyobb felületen hozzáérni. Olyankor terveztek. Persze nem minden, sőt, többnyire kevés dolog valósult meg abból, amit akkor elhatároztak, de ettől soha nem volt hiányérzetük, vagy veszekedésük.

– Nem veszem le a bugyimat és a melltartómat sem!

– És a hálóing?

– Azt sem!

– Akkor én sem vetkőzők le, hanem még a nadrágomat is magamra húzom – élcelődtek.

És minden alkalommal Jancsi volt az, aki majdnem erőszakosan lerángatta a bugyit róla és már a szeretkezés alatt került le róla a hálóing és a melltartó.

- Ez mire jó? - kérdezte tőle egyszer.
- Mert szégyenlős vagyok! - felelte.
- Előttem? Én a férjed, a szerelmed vagyok!
- Igen, de fordítva. A szerelmem és a férjem.
- Jó, mindegy. Előttem is szégyelled magad?
- Igen drágám! Előttem igazán! - mondta, de már akkor is tudta, ezt a Botos Jancsi nem értette meg.

Hogyan magyarázhatta volna meg neki a félelmét, hogyha meztelenül látja őt, akkor mindent megmutat magából. És mi lesz vele, ha egyszer észreveszi, nem K. Nagy Kati a legszebb nő a világon, mint ahogy számtalanszor elmondta? Ha az élete szerelme, a Jancsi észreveszi a hibáit. Azt, hogy úgy látja egy kicsit nagyobb a térde, mint kellene, aztán az ujjai is lehetnének hosszabbak, az orra pedig kisebb, fitosabb, mert szerinte az a legszebb. A melle állhatna feszesebben, a combján pedig észrevette a foltokat, amikkel azt mondta a Terike néni, nem lehet semmit sem kezdeni. A körmeivel sem tud semmit sem kezdeni, mert vékonyak és könnyen törnek. Ezért rendszeren levágja, ami a napi munkát tekintve jó, de ő olyant szeretne, mint az Erzsinek van. Hosszú, és vörösre van festve - gondolta. - A hasamon már kettő gyerek látszik, teszi az előzőkhöz hozzá magában.

Imre pedig nyomul. Az olajkályha, mintha bosszúságot akarna neki okozni, ontja a meleget, és hangosabban kezd duruzsolni. Kint feltámad a szél. Az utca felőli ablakot döngeti. Nem jól záródnak a fa szárnyak. A résekbe be van ragasztva, tömve a szigetelőanyag, a két üveg közé rossz törülközőt is becsavart, de a szél nyomulását, csapkodását ez nem tudja visszafogni. Rezegnek, pattognak, remegnek a

vékony üveggel ellátott avított ablakszárnyak. Az ablak előtt lógó, olcsó megsárgult függöny nem tud ellenállni a kinti elemeknek, igyekezetében távol tartja magát az üvegtől. Meglebben a szoba közepén álló Imre és Kati felé.

Kati figyelmét nem kerüli el változás. Már annyira ismeri a kicsi ház minden zaját, az alföldi végtelen nagyságú pusztá hangját, hogy a csendbe betört hangok ellenére sem kell az ablak, a kályha felé fordulnia. Tudja, hogy most egy ideig örömeiben a nagy szabadságtól megrészegült jeges szél vette birtokba a tanyaközponot. Ilyenkor még a malacok sem sivítanak, csörömpölnek a vasvályúkkal, már ahol ilyenre futotta. Persze, ehhez is Imrére volt szükség, ha nem volt jó nekik az előző, ami deszkából készült. Az, bár fából állt, mégis nehezebbnek bizonyult. Erre még a disznó is rájött, amikor az orrával lökdöste a téglaburkolatú ólban.

Az ágotai bokros-fás erdősáv, amit csak az alföldi ember hív így, hiszen erdő az nincs, csak sáv, és az sem igazán erdő, adott helyett eddig a kémények huzatját felkorbácsoló, meglóduló szélnek. Most aztán nincs, aki szembe állna vele! Tudja ő! Úgy is viselkedik. Próbálja feltépni a vékony jégréteget, ami a vastag hótakaróra ráterült. Nem sikerül neki. Eddig a megszerzett szabadságától boldog elem csak nyargalászott és nevetve énekelt, de a hiábavaló erőlködéstől egyre jobban felhúzza magát, és dühbe jön.

Ezt hallgatja Kati, miközben Imre vele szemben változatlanul sorolja az érveit. Ez is eljut a fülébe. Némelyik mondata tovább is, de a kinti vihar, a szél, amit már gyermekkorában is csodált és szeretett, jobban leköti. Tudja, most van az, amikor nekiesik mindennek, ami egy kicsit

is mozdítható. Nincs állandó iránya. Körbe-körbe rohan, mint aki a vesztét érzi. Már nem énekel, hanem üvölt. Hordja a havat egy csomóba a házak tetején, az esőcsatornákra, a kerítések oldalára. Csapkodja teljes erővel a disznóólak és a tyúkólak ajtaját. Ha a lábtörő nem fagyott le rendesen, akkor azt meg sem lehet találni, csak tavasszal, amikor minden, ami most itt van, feledésbe merül.

Kati azzal is tisztában van, rövid ideig tart ez. Ha elfáradt a nyargalászásban, a tele torokkal való kiabálásban, a mozgatható tárgyak ütlegetésében, még utolsó erejét elővéve elszalad, és ismét megbújik az ágotai erdősávban. De most még itt van, és be sem néz a szobába, ahol a nagy huzat majdnem az olajkályhát is kirántja a helyéről. Szerencse, hogy a kémény lyuka nem olyan nagy, mint a régi várakban, kastélyokban a szabad tűzhelyek felett – jut eszébe, mikor Jancsival és Katikával az előző télen lekapcsolták a villanyt szobában, és erről beszélgettek. A kályhából a felcsapó lángok fénye a csupasz falra mindenféle ábrákat rajzolt. Gyorsan elillant, de mégis némelyiknél rá lehetett ismerni a tűz üzenetére. Ő találta ezt ki. Jancsi nehezen értette.

– Kati! A tűz, azt üzeni, ha közelembre jössz, megégetlek – nevetett.

– Az más, magyarázta neki. – Az a háborús tűz, de a békés, az bent van a kályhában, a sparheltnben, vagy éppen kint az udvaron, egy helyen, és vigyázva rá. De ő akkor is él, és bizony, beszél hozzánk, Jancsi. Nézd meg a falon a rajzokat, amiket a fényével fest. Ebből kitalálhatod, hogy éppen mire gondol? – Az emlék egy pillanat tört része alatt fut át rajta. Nem csak Imre az, akinek elkerüli a figyelmét, de Kati sem ragad le a történetnél. Kint a ház sarkáról hallatszik be az

éktelen nagy kopácsolás. Az esőcsatorna lefolyó csövét veri a ház melletti orgonabokor veszőivel a szél. Rendes, szabályos ütemben, majd gondol egyet, és mint egy avantgárd együttes dobosa, a saját, általa éppen kitalált, érzett ritmust kezdi kalapálni. Közben a cintányér helyett, végig is húzza a bádogsövön a bokor csupasz ágait. Ami az ősziől még valahogy ott maradt levél, ragaszkodva rászáradt helyére, az is biztosan megy a társai közé.

- Kati! Figyel maga rám? - zavarják meg gondolataiban.

- Igen, de... feleli bizonytalanul, mert nem tudja mi volt az utolsó mondata a férfinak. Már egészen közletről érzi a leheletét.

- Fel kellene kapcsolni a villanyt - lép hátra a szekrény felé - mert ugyan még nincs este, de nagyobb világosságban szeretne lenni ezzel az emberrel.

- Még egy óra és sötét lesz - mondja hangosan.

- Igen. És most hogyan jutott ez eszébe? Egyáltalán hallotta, amikor itt beszéltem magának Kati?

- Igen, de miért mérges Imre? - próbál kedves lenni.

- Most mi lesz? - fogalmazódik meg benne ismét a kétség.

- Én, nem is tudom, ... - kezdte, mert látszik a zömök műhelyvezető várja a választ tőle. Azt pontosan nem tudja, hogy mit kérdezt, de sejtí. Hiszen, ha nem is figyelte minden szavát a férfinak, a lényegét hallotta. Dűlőre akarja vinni az ő kapcsolatukat. Emlékeztette a hajnali csókra, és minden másra, amit eddig is kapott tőle. Ezt nagyon nem szerette, hogy a szemére vetette. Biztosan észrevette magát, mert később többször is elmondta.

- Nem azért tettem, Kati! Egyébként is megcsináltam volna, hiszen tudja, milyen ember vagyok. - De azért ott kopog a kimondott mondat a fejében.

- És mit nem tud? - kérdezett rá, szinte hízelgően.

- Minket, már megbocsásson, de az Isten is egymásnak teremtet. Az Istent csak úgy megszokásból említettem, mert nem ragaszkodom én a templomi esküvőhöz.

Katinak most esik le, Imre házasságra akar lépni vele. Nem csak közelebbi kapcsolat a célja, hanem ide is költözne. Vagy azt akarná, hogy ő menjen hozzá a két gyerekkel. Ismét hátrább lép. Már ott van a szekrény ajtaja előtt, ami nyitva van. A kétajtós diófa szekrény szárnya kitérve. Fent a vasalt ruhák, ágynemű, alatta a farúdon pedig, az ő blúza, Jancsinak itt maradt ingje és nadrágja.

- Nem azt mondom, hogy most, azonnal döntse el! Tudom én, hogy komoly ember, még ha ilyen fiatal asszony is - és mint mindig, ha ide jut, akaratlanul megnyalja a szája szélét.

Ez nem kerüli el Kati figyelmét. Talán mosolyogna is rajta, de látva Imre izzadságtól fejére tapadt rövid haját és csatakos arcát, nyakát, inkább az irtózás, az utálat ül ki az arcára.

Szerencséje van. A férfi annyira el van foglalva saját céljával, hogy nem veszi észre.

- Én asszony vagyok! - vágja rá önérzetesen.

A három szó nem üresen koppan a csupasz falakon. A kinyúlt, eredetileg kékes színű kardigánban, bordó szövetnadrágban a követelőző férfival szemben álló Kati rövid mondata megtölti a lassan árnyékba boruló szobát. Botos János már közel egy éve elment innen és a két gyermek is a szomszédban van a Terike néninél, de a kék szemű szépség úgy érzi, mind a hárman itt vannak vele. Valami biztosan történik, mert a mögötte nyitva lévő ruhásszekrényben lógó nadrág, ami a Jancsié, kicsit megmozdul. Ezt Kati nem látja, inkább érzi. De hallani is lehet a bőr öv csatjának a karcát, amit a deszkán ejteni akart.

Imre persze mindebből semmit nem észlel. Szájához emeli az általa hozott üveget. Már nem bajlódik a pohárral. Nagyot kortyol az édes, pirosas italból.

- Kati, én annyira, de annyira szeretlek téged, - megy az asszonynak, és tér át a tegezésre -, hogyha nem leszel az enyém, akkor biztosan meg fogok bolondulni. És - emeli fel a piásüveget szorongató karját - én akkor olyat, de olyat fogok csinálni, hogy talán magam is megbánom. Mert megmondom én neked te, te szemmel varázsoló boszorkány, ha én megveszekedek, akkor ne legyen senki a közelemben. Nincs ember, állat, ami azt túléli. Én mondom ezt neked, Futó Imre! Ne legyen a nevem ez, ha nem így teszek. És semmiért nem felelek. Te vagy az, aki elvetted az eszemet, aki megbabonáztál a szemeddel, a szépen ringó járásoddal, csókos száddal, te, te boszorkány! - ismétli újra, és nagyot húz a likórból.

Aztán, miután az utolsó csepp is kifogyott a fehér üvegből maga mögé dobja. Véres szemmel mered Katira, aki a döbbenettől nem tud megszólalni. Maga előtt tartja a kezét, mert védekeznie kell. Imre erőszakos. Átkarolja a derekát, és olyan erővel húzza magához, hogy Katinak a gyerekekhez szokott karja nem bírja tartani. Ha nem veszi ki a két test közül, talán még el is törik. Az italtól bátorra lett, és elmondása szerint a szerelemtől tébolyodott férfi az asszony ajkát keresi. Mindenképpen csókolni akarja. Kati az arcát fordítja feléje, amit összenyálaz, de nem elégszik meg vele. Most a fejét is elkapja, és a mohó száj rátapad Kati ajkára.

Egy pillanatra, mintha angyal szállt volna el felettük, egy másik dimenzióba kerültek.

Mindketten próbálják ízlelni az új élményt. Imre, ahogy érzi a szeretett nő ellenállásának megszűntét, kevésbé erőszakosan, de nagyobb extázissal keresi Kati ajkai között a lágy melegséget. Katit is felkészületlenül éri a húsos, erős száj, követelődző csókja. Az eddigi védekezése alább hagy és nőiessége tör elő. Legszívesebben most elolvadna és átölelve a szeretett férfi nyakát, arra várna, hogy hosszú ideig érezhesse a csókokat teste minden részén, amit attól a férfitől kap, akit ő az egyetlen szerelmének gondol.

De ő most nincs itt. Sőt, már közel egy éve elment és azóta sem látta. Itt van ez az ember, akinek a dohánytól füstös és az italtól édes a szája, és aki annyira odavan érte, hogy meg is bolondulna, ha nem kapja meg. Vívódik. De nem nagyon. Most átadja magát az érzésnek. Annak, hogy hosszú idő után nem csak arra kell valakinek, hogy lefeküdjön vele, hanem több. Együtt akar vele élni. Házasságban, mint Jancsival.

Kár volt idejutnia a gondolataival. De ki tud annak parancsolni, ami az ember szívében, agyában történik. Már más a csók íze. Pedig Imre nyelve ördögösen keresi a benne megbújó nőt. Erővel próbálja másfelé terelni gondolatait. Belesimul, rátapad a férfi erős mellkasára, hátha kap valami erőt, hogy ne gondoljon arra a semmirekellő Botos Jancsira, aki soha nem ölelte ilyen férfiasan, csókolózni is együtt tanultak meg, egymástól, és ezáltal annyira más, mint ez itt, hogy elbizonytalanodik.

Megijed saját magától. Még nem mozdul. Hagyja magát. Imre élvezkedik. Tapogatja a mellét, húzza magához a fenekét, és nyomkodja a közben erőteljesen megnőtt, nadrágon át is érezhető férfiasságát. Kati szenved. Az egyik pillanatban, végigfut a háta közepén az érzés, és legszívesebben

azonnal belevetné magát a férfi karjaiba. Ilyenkor remegő lábakkal várja az előre lépést. Most a gyerekek sem jutnak az eszébe, csak az, amit ez az erős férfiakarát gerjesztett benne. Most is ez az érzés járja át. Nem kezdeményez, hanem elengedi magát. Közben éppen egy hajszálnyit végigsimít Imre fenekén. Több sem kell a férfinak. Erős karjaiba kapja az asszonyt és három lépéssel az ágy mellett lenne, ha Kati ki nem nyitja a szemét. A ruhásszekrény alján furcsa táncot jár Jancsi nadrágszíja. Nincs ideje csodálkozni rajta, mert meglátja a kicsi, szürke, de mégis nagy hasú egeret, ami semmitől sem zavartatva magát- rája a bőrt. A kis rágcsáló láttán az egyébként is feltűnően hatalmas szemei még jobban betöltik a lemerevedett arcát. Aztán szembefordulva Imrével nagyot rúg a levegőbe, és olyan hangosan kezd el sikítani, hogy még az utca végén is hallhatják.

A fekete, rövid hajú, zömök férfi megzavarodik a nem várt változástól. El nem tudja képzelni, mi okozhatta az asszony eme kitörését. Csak a kapaszkodás erősségét érzi, amitől alig kap levegőt. A világosbarna hajú szépség a fejét belefúrja a vállába, és annyira rá van tapadva, hogy szinte egygyé válik vele. Ő pedig megmozdulni sem tud. Kati lábai nem engedik. Az egyik pillanatban a derekát kulcsolja át, mintha egy fára mászna, a másikban pedig a combját, térdét tapossa. Közben mintha hátulról érkező támadástól rettegne, időnként visszanéz a férfiváll biztonságából. Ilyenkor aztán újabb sikítás hagyja el a száját.

Imre értelmes, okos embernek tartja magát, de kezd elbizonytalanodni. Mert ha ez az egész, csak egy percig tartana, akkor ideje sem lenne elgondolkozni a történeten. De most más a helyzet. Már legalább öt perce állnak egy helyben.

Kérdegeti Katit, hogy mi a baj, mit tud segíteni, keresi az ajkát, hogy a csókolózást folytassa, lépne az ágy felé, bízva önmagában és férfiasságában, de semmi reakció. Ott áll az asztal mellett, a szekrény előtt lecövekelve. Nem képes még csak odébb sem lépni. Amikor mégis egy apró lépéssel megkerülné a kerek faasztalt, éppen akkor kezd ismét sikításba a rajta csüngő asszony.

- Hát fa vagyok én, vagy mi? - hergelné fel magát, ami érthető, hiszen Kati most tényleg úgy viselkedik vele, mint egy létrával, aminek nincs foka, és ezért taposni kell.

- Fogd meg! Fogd meg, vagy dobd ki! - üvölt Kati, tegezésre váltva, Imre fülébe.

- Mi történt? Kit kell kidobnom? - még mindig nem érti az asszonyt. Olyan értetlen képpel néz az asztalra ráültegetett asszonyra, hogy ha most valaki látná, biztosan a padlón fetrengene a röhögéstől. Az erős testalkatú, sok mindent látott férfi, kisleány ábrázattal, felhúzott homlokkal, kicsit félrefordított fejjel a kiskabátja zsebében kotorászik. El nem tudja képzelni, hogy mi történhetett a nővel, akit alig tíz perce még annyira kívánt, hogy bármit megtett volna, csak megkapja. Most ennek nyoma sincs.

Zavarban van és legszívesebben, már kint lenne az udvaron, az utcán, és irány haza, a jó meleg biztonságba, ahol senki nincs körülötte, legfeljebb a Kutya nevű kutya. Idegbeteg - jut eszébe.

Volt a műhelyben egy takarítóasszony, akire szintén rájött időnként valami. Olyankor körbeszaladgált, vizet borított a betonpadlóra, és közben kocsis módjára szidta a patkányokat, amik mindenhova betolakodnak. Csak akkor hagyta

abba, amikor annyira elfáradt a vödörszámra hordott víz cipelésétől, hogy minden három lépés után megállt, és letette maga mellé a színültig megtöltött kannát. Ők már előzőleg kimentek az udvarra és ott dolgoztak tovább. Jól is tették, mert az asszony bekattanása végére a műhelyben majdnem bokáig állt a víz. A műhelyben patkány soha nem volt. A ronda állat nem szereti a gép szagát. A hangulatot nézve pedig, amit ő nagyban befolyásolt, a vállalat legjobban kedvelt részlegének mondták az általa irányított közösséget. A bolond asszony miatt sem bosszankodtak. Inkább mulattak rajta és örültek, hiszen a bekattanás után, nagy lett a tisztaság. Csodálkozhatott az, aki abban az időszakban belépett a műhelybe, hiszen egy árva olajfolt sem éktelenkedett a padlón.

És most itt van ez a Botos Jancsi felesége. Akivel egészen eddig össze akarta kötni az életét! Mi baja lehet? Talán megint az a buta gyerek jutott az eszébe, amikor felkaptam az ölembe? – nézi Kati arcát és közben zavarában a zsebében babrálja a még őszről ottmaradt vadgesztenyét.

– Imre az ágy alatt kúszik. Először zavarta a por, amit most ő töröl fel, de kezében a bicskával, már úgy érzi, minden megpróbáltatáson túl van. Az egeret hajkurássza. Az előbb látta, hogy az ágy vége és a fal közé futott be. Akkor kiugrott az ágy alól és úgy nekicsapta az egész nyoszolyát a falnak, hogyha eltalálta az egeret, akkor biztosan kimúlt. De ha nem akkor beszorult.

– Imre, meg ne ölje! – kiabálja Kati, még mindig a kerek asztalon ülve, de már nem annyira kétségbeesve, mint nemrég.

Ahogy beszorulva az ágy alá, kúszik előre a láb irányába, már nyoma sincs a bosszankodásnak. Inkább állandó

mosoly bujkál a szája szegletében. Még hangosan el is nevetné magát, ha nem tartana az asszony újabb kirohanásától. Pedig nem rajta nevetne. Hanem saját magán. Itt van érett férfiként egy szép, de szerinte bolond asszony hálószobájában, kezében egy bicskával, amit a reggelizéshez szokott használni, miközben feltörli a kiskabátjával a port a padlóról, azon igyekszik, hogy leölje a kicsi, de annál félelmetesebb egeret. És persze, mindezt úgy tegye, hogy ne pusztuljon el a rágcsáló.

Nem csak a szűk helyre való beszorulása, de a nevetés visszafojtása miatt is, mozdulatlanságba merevedik. Most nem csak az ágy lába felé figyel, hanem a saját gondolatainak kalandozásai is erre készítetik. – Már azt gondoltam, teljesen bolond ez a Kati, mire a végén kibökte, hogy az egér. Annak is, a fene egye meg, akkor kell előjőnie, mikor éppen eljutottam vele, hogy megizéljem. Na, mindegy! Jobb később, mint soha.

Egyébként pedig szép nő ez itt. Pontosan nekem való, asszonynak is, nem csak ágymelegítőnek. Ha a Botos Jancsi mellett így kiállt, akkor nekem, innentől kezdve nem kell otthon semmit sem tennem. A csizmámat is naponta lemossa, pucolja, friss ételt tesz elé, és ott fog mellettem feküdni. Akkor fogok ráfordulni, amikor kedvem lesz rá. Nem úgy, mint a Gizinél voltam kénytelen. Főleg a vége felé. Annak bezzeg, mindig volt valami baja. De a Katinál ezt nem fogom megengedni – keményedek be.

– Megvan, Imre? – hallja a kétségbeesett hangot. – Kérem szépen, ne bántsa, csak valahogy fogja meg és dobja ki. Itt mindig volt egér, de nem tehetek róla, én nagyon félek

tőle. Meg a póktól! – teszi hozzá, és Imre tudja, az asszony most a szoba sarkait nézi. Pókot keres. – Úgy látszik, nem talál, mert elhallgat – fülel ki az ágy alól. A szívét valami meghatározatlan oknál fogva melegség tölti el. Ott van lelki szemei előtt a bársonyos bőrű arc, amit betöltenek a hatalmas kék szemek. A kicsit nedves ajkak, amik, ha ki is vannak száradva, akkor sem vesznek el a csábító rajzolatú állak mellett. Sőt! Az apró cserepek még megejtőbbek. A szoptatás mellett is közepes méretű, tenyérbe illeszkedő mellekről, a feszes fenekéről még csak messziről álmodozik. Szereti ezt a nőt. Valahol a lelke mélyén tudja, de nem akarja elfogadni. Fél. Az elmúlt majd egy évből, legalább fél éve többször eljutott idáig. Ilyenkor keresi Gizi és Kati arcában a hasonlóságot. Biztosan van valami, amit észre kellene vennie időben, hogy kivédje az újabb csalódást. Azon a pénteki napon, amikor megmondták neki, majd szombaton, mikor elköltözött tőle az élete szerelme, elhatározta, többet asszony nem ver tanyát a szívében. És erre itt van ez a Kati. A semmirekellő Botos Jancsi felesége. Aki most fent ül a szobaasztalon, keresi a pókokat, miközben ő az ágy alatt takarít, és egeret hajkurász.

Odaér az ágy lábához.

– Látja már Imre? Kérem, nagyon szépen kérem, ne ölje meg! Ha meghalt, akkor pedig nem akarom látni. Én nem is fogok belefeküdni ebbe az ágyba. Hogyan tudnék aludni, amikor alattam halt meg a kicsi, ártatlan jószág. Azért valahogy dobja ki, mert ha meg itt marad, akkor be sem jövök.

– Legyen nyugodt, Kati! Minden rendben lesz – nyögi, mert nehezen kap levegőt. Kicsit fogynom kellene – jut

eszébe, ahogy a hasa miatt az ágy priccse beleakad a kiskabát hátába. A félig elpusztult egeret oldalról, a fal és a faláb között lévő résen döfi át. A bicskának hosszú egyenes pengéje van, ami tühegyben végződik. Kicsit még kapálódzik, amikor elnyomja az ágyat a faltól, és a késre rászúrt rágcslót kiemeli. Leszedi a bicskáról, és a zsebébe teszi. – Gyorsan kiviszem. Itt van a zsebemben, és nem szeretném, ha kirágná a kabátomat, aztán rajtam mulatozna – mászik ki a szűk helyről, és tarja a kezét a kiskabátban, mintha ott ugrálna az egér. Kati hatalmasra nőtt szemekkel nézi a férfit, akiben most a férfiideáljának a megtestesítőjét látja. Nem ölte meg az egeret, hanem puszta kézzel megfogta és kiteszi. Milyen bátor egy ember!

– Érdeklí, hogyan történt? – jön vissza az előszobaajtóból Imre. Választ sem várva folytatja.

– Kicsit beszorult az ágy lába mögé.

– Juj! Nem akarom hallani! – kiált Kati.

– Ettől nem kell félni, kincsem! – vált újra bizalmasra a férfi. Jobban fél tőlünk, mint azt maga gondolná. Majd jól körbenézek, mert azt mondják, ahol egy van, ott több is megterem.

Na, ezt nem kellett volna. Botos Jánosné Kati, kővé meredve húzza fel az állához a lábát. Olyan kicsire szeretne zsugorodni, hogy ki se látszódjon a mellé tett üres, fehér üveg mögöl. Pontosan szemben van a szoba ablakával. A kinti világ és közte nemcsak az üveg, hanem a sárgává lett függöny a határvonal. De hiába látszik az ablakon az őszi eső nyoma, a téli fagyott hó bezártságot okozó a benti melegtől nem elolvadt maradéka, a nejlön anyag sokat látott arca, Kati az idegességtől árkon-

bokron át menekül a múltba. Miközben Imre a padlón keresi a további egerek nyomát és a nagyméretű diófa szekrényt próbálja odébb nyomni, ő kint jár a határban.

Jancsi kezét fogja, és mennek Ecsezug felé. A keskeny, hóval takart földutat csak sejteni lehet. Kettő nyomból lehet következtetni, merre vezet az egyetlen járat. Az út melletti árok és az előttük járt traktor, vagy a lánctalpas ZT árulkodik. Kati szinte érzi férje kezének meleg szorítását, ahogy bukdácsolva, meg-megcsúszva haladnak. Az árok útmutatására nem lehet számítani, mert egy szinten van a környezetével. Mindent betemetett a hó és a vastag leplet megmozgató erős szélvihar. Mindketten tudják, ilyenkor a puszta azt teszi az itt élőkkel, mint a bűvész a cirkuszban a nézőközönséggel. Semmi nem az, aminek látszik. És ha netán ezt elfelejtene a szik felett élő ember, akkor könnyen pórol járhat. És nem csak egy lábtörés lehet a felelőtlenség, figyelmetlenség ára, de bizony ennél nagyobb baj is előfordult már. Most Jancsi az, akit nem csap be a megfoghatatlan, kiismerhetetlen téli puszta. Óvatosan rakosgatja a gumicsizmába húzott lábát, amire két réteg kapcát tekert, hogy meg ne fázzon. Egyik kezével Katit fogja, a másikban pedig egy görbe, de a célnak megfelelő bot, amivel szurkálja maga előtt a fehérségében vakító havat. Valamikor járhatott itt gép is, mert annak a megtaposott, majd hóval fedett nyomán csúszkálnak, ha éppen úgy lépnek.

Az asztal tetején ülve, biztosan nem tudná megmondani, miért éppen az a nap jut az eszébe, de miután senki nem kérdezi tőle, így az álla alá felhúzott lábakkal, ábrándos szemekkel néz ki az ablakon. Kint már erősen

szürkül. Átfut rajta, hogy Terike néni biztosan ad a gyerekeknek enni. Máskor sem történik ez másként Nála is van Jancsikának cumisüvege, és együtt hozzák az üszőtől fejt tejet a tejhából. Az arca, az átélt egérügy ellenére, mosolyog. Még szerencse, hogy Imre ezt nem veszi észre, mert ki tudja, mire következtetne, miközben kitartóan keresi a feltételezett egérkolónia, vagy legalább a család helyét.

A vége nincs határban, Tilalmas és Ecsezug között mennek, a bokánál feljebb érő hóban. Boldogok.

– Jancsi, te hogy vagy? – kérdezte tőle. Hát így hagyta ott a szikrázó napfényben, ami milliószámra pattant vissza a fehérség tetejéről és vakította el. Jancsit kereste a szemével. A férje nagyokat botladozva és ugrálva futott, majd elterült. Ő meg sem tudott szólalni. Nem azért mert Jancsit féltette, az el sem jutott a tudatáig, hogy eltörhet valamije, hanem attól az érzéstől, amit itt a síkágón a végtelen pusztán, a fehér tenger közepén, a kék mennybolt alatt, kicsit oldalról őt figyelő nap miatt érzett. Lenézett a lábára. Majd a kezére és a hasára. Úgy gondolta, most ez itt a mennyország. Olyan csoda volt látni önmagát, ahogy beburkolta a ficáncoló havas jégmezőn ugráló fénysugar, hogy nem akart, szinte félt megmozdulni.

Soha nem látta magát szépnek. Istennőnek pedig véletlenül sem. Mégis valahol a lelke, a tudatának mélyén ilyennek képzelte el a világ legszebb asszonyát, aki nem csak szép, de okos, és főleg nagyon jószívű ember. A kezén játszó, szívébe öltözött napsugarak játszanak vele. Virágot várásznak a kesztyűs markába, az arcára, a kendős fejére. Önmaga láttán könny szökik a szemébe. Örömcseppek ezek. Látszik rajtuk, hiszen már a tengerszínű szeme előtt minden-

féle szint próbálnak magukra. Mikor aztán elindulnak a sima bársonyos arcon, arannyá válnak. Jancsit, aki már tisztos távolról nézett vissza rá, szintén utolérte a síkság varázslata.

- Te, te, te - nyögte, nem hangosan. És mégis messze rohant a fehérséget befedő, vékony jégmezőn a megdőbbenés három szava, amit képes volt kimondani. Kati szíve, a szerelemre nyitottságában eddig is a férje lelkét kereste állandóan, de most a te, te, te szavakra olyan érzések törtek fel benne, amiktől ha akkor és ott menten meghal, azt sem bánta volna. Nagyot dobbant a szíve. Ettől az eddig alig lengedező szellő is elállt. A határa nincs síkságnál is hatalmasabb csend ölelte őket magához. Jancsi nem volt közvetlenül mellette. Mikor elkezdtek játszani, akkor messze szaladt és bohóckodott. És mégis, mindketten úgy érezték, mintha teljesen össze volnának forrva. Nem ölelkezve. Nem meztelenül szeretkezve, hanem ennél közelebb. Hiszen az ölekezés után szétválnak, de ott, a Tilalmas és Ecsezug közötti széles, lapos, napfényben fürdő határban olyanokká lettek, mint amikor a kohóban a vasat összeolvasztják. Soha többet nem lehet megtalálni és szétválogatni a tűzben egyesülteket.

- Én, én, én - súgta halkán feléje Kati, és ezt hiába ismételték többször, tudták, érezték már nincs én és te. Nézte a szőkésbarna, hosszú hajú Jancsit, és akkor ott hálát adott mindenkinek, akinek egy kicsi befolyása is volt az életére, hogy itt van vele ez a - soha nem tudta kimondani - férfi. Akkor sem kellett. Herceg - találta meg a megfelelő, neki tetsző nevet. Jó előbb, amikor elindultak Ecsezug felé, hogy kis bárányt nézzenek, az előbb még szerelemtől repdeső szíve, az egész lényével együtt egy furcsa másállapotba került.

A puszta varázslata – próbálja magát kivonni a szürkülő fényben, a nagyszobában, az asztalon összekuporodva az emlékekből, de nem sikerül. Nyelve alatt most is érzi azt a semmihez nem hasonlító ízt, a háta közepén a forróság és hideg fuvallat váltakozását, lábában az erőtlenséget, fejében pedig a boldog bódultságot. Sokáig állt akkor ott egy helyben. Akarta, szerette volna, hogy most már örökre minden így maradjon. Közben persze megszólalt az esze, mivel tudta, ez nem lehetséges, de mennél többet el akart raktározni magában ebből. Hiszen ki tudja, lesz-e még alkalma ilyenre, mikor a végtelen síkság vele együtt ünnepli szerelmét, élete végéig szóló boldogságát?

- Bocsánat – mozdult meg alatta az asztal. Imre lökte meg véletlenül, ahogy a kidobott egér társaira vadászik a padlón négykézláb járkálva, kezében egy lapos zseblámpával. Ez kikökkenti Katit a régmúltban történt utazásából. Látja a férfi hátát, amint alatta mindent jó alaposan fürkészve megvizsgál, hogy ő nyugodtan aludhasson.

Nem úgy, mint az a senkiházi Jancsi! – hasonlítja akaratlanul is össze őket egymással. Róla, azt sem tudja merre kószál. A Jancsikát meg sem nézte! Milyen ember az ilyen? Milyen apa? – teszi fel magának ismét, immár több ezer-szer a kérdést, és ugyanúgy válaszol.

Nem apa és nem ember! Egy csúszó-mászó, szemét, aljas, anyuka bábja. – Egyre jobban hatalmába keríti a tehetetlen düh. Nem hangos, még csak nem is suttog magában, hanem lecsukott szemmel szidja Botos Jánost. Csúnya szavak még így sem fogalmazódnak meg benne, de annál keményebbek. – Szégyelld magad Botos János! Nem érdemled meg még azt sem, hogy a föld a hátán hordjon. Azt pedig főleg

nem, hogy a gyerekeid apának szólítsanak. Ahogy egyik napról a másikra itt hagytál. Terhesen, miközben Katika kicsi volt itt kint a tanyán, miközben előtte jóformán senkivel nem tartottunk közeli kapcsolatot. Hányszor elmondtad, te ganajra való, hogy ide ne járkáljon a Terike néni, meg senki, mert ki nem állhatod a pletykát. Hát persze! Biztosan hallottak már valamit a készülődésedről, de én, mint egy buta, hülye kislány, mindent elhittem neked.

Hányszor fogadkoztál, hogy te az életben el nem hagyasz, csak ha már a föld alatt leszel. Hát nem kívánom, hogy oda kerülj, amíg meg nem tudod, milyen az, amikor úgy otthagynak, mint te tetted velem. Az első nap, ki sem mentem az udvarra. A tyúkok sem lettek kiengedve. Akkor azt gondoltam itt a világ vége. Nem csak a kétségbeeséstől nem láttam a kiutat, hanem féltem a tanya szájától is. Hogyan fogok szembenézni az itt lakó szomszédokkal? Mit fognak gondolni rólam, hogy nem voltam képes megtartani a férjemet, akivel együtt mentem el a nagyvárosba, akinek egy szép kislányt szültem, és akitől terhes voltam a másodikkal. Ráadásul, elvitte az apámtól örökölt pénz egy részét is, mert kellett az anyjának. Hát hova tettem az eszemet, a szívemet?

Pedig hányszor elmondta Erzszi a tejházban, ne bízzak ebben a buta gyerekekben és az anyjában, mert az egyébként is egy boszorkány. Látszik a képén. Akkora bibircsók van az állán és a homlokán, amit biztos akkor kapott az ördögtől, amikor lefeküdt vele – mondta a tejházi hűtőgép hangján túlkiabálva a szőke, hosszú hajú szépség.

Mikor Kati ide jut a belső monológgal, már kinyitja a szemét, és kicsit mosolyog is. Mindig így van. Haragszik

a férjére. Annyira, hogy sokszor még szavakba sem tudja öltetni, de ott belül mégis megszólal benne egy hang, hogy talán ezen az Imrén kívül, mindenki csak tanácsot ad, de attól még egyedül van. A Jancsi pedig, akárhogyan nézzük, a férje. És ő ismeri a legjobban. Tudja a jó és rossz szokásait, tulajdonságait. Vajon mit szólna, ahhoz az Imre, ha megtudná, ő reggel, ha kinyitja a szemét, azonnal kelnie kell, mert egyébként úgy érzi, bepisil. És ha alszik, akkor horkol. Igaz, mint Jancsi mondta, nem hangosan, és még élvezi is, de azért előfordult, hogy simogatta az arcát, erre ébredt éjszaka. Aztán, ha WC-re megy, vagy fürdik, akkor magára zárja az ajtót. Ezt Jancsi megértette. Hiszen semmiképpen nem akart olyan helyzetben mutatkozni a szerelme előtt, ami miatt esetleg kiábrándulna belőle. Ő nem szerette magát nézegetni a tükörben. Annyi hibát látott magán, amitől még jobban elbizonytalanodott. Hiszen ott volt mellette ez a szép Jancsi, akit, ha önmagát nézte, soha nem értett meg. Miért pontosan ő kellett neki, amikor annyi szép lány volt itt Tilalmason, de biztosan Madarason, vagy Karcagon is.

Később már kezdte elhinni neki, hogy nem baj, ha kicsit nagyobb az orra, és a lába, mint ő szeretné. A szeplők pedig különösen jól állnak neki. Azért sok tükröt így sem akasztott fel a lakásban. De kezdte magáról elhinni, hogyha nem is annyira szép, mint azt a Botos Jancsi esküvel állította, de elfogadhatóan néz ki. – Egyébként pedig nem bujdokolna itt a lába alatt a tanya egyik nagy főnöke, a Futó Imre. Aki ugyan kicsit öregebb a Jancsinál, de annál tapasztaltabb – magyarázta neki az egyik alkalommal Terike néni. Jókat kuncogott hozzá.

– És az miért jó? – kérdezte, de már akkor megbánta, mikor kimondta. Terike néni nem fejtette ki bővebben.

- Jó lenne az neked Kati, csak kicsit meg kellene szeretned, mert te csak azzal tudsz együtt élni, akit a szívedbe is befogadsz - nézett hosszan a szemébe.

- Jó napot kívánok! - csapódik ki a bejárati ajtó. A két egyenruhás, nagydarab, testes ember brutális benyomulása miatt az ajtó szárnya hangos koppanással vágódik neki a keskeny előszoba falának.

- Nana - tartja meg a tenyerével a visszalendülő falapot az egyik. Vastag rendőrkabátban, hozzá uniformizált nadrágban és csizmában vannak. A bundasapka már a belépés pillanatában kályhaként szorítja a fejüket, de egyik sem veszi le. A mögöttük nyitva maradt ajtót hátrahagyva meg sem állnak a szobáig. Közben a hátrább maradt, miután egymás mellett nem férnek el, bekukkant a konyhába. A szobába belépve itt is körbenéznek. Láthatóan keresnek valakit. Katihoz most ér el a házban bekövetkezett változás. A köszönést nem hallotta. A hideget érzi a hátán, ami a nyitott ajtó felől, kintről jön. Megfordul az asztalon, és szembe találja magát a két beöltözött rendőrrel.

- Hát, maguk? - nyögi ki egy kis idő után.

Az egyenruhások nem sietnek sem a válasszal, sem a jövetelük okának közlésével. Állnak egymás mellett és kifejezéstelen arccal néznek előre.

- Kati! Lehet, hogy megússzuk, és nem hozta be a családját az a fránya egér! - emeli fel a hangját a szekrény mögött hason fekve elemlámpázó Imre.

- Már végigvizsgáltam mindent. Az egész padlót, a fal alját. Még nyomot sem találtam. Pedig, már meg ne haragudjon a kifejezésért, de ahol egér van, ott szar is található. A kicsi, apró, fekete egérszar mindent elárul, persze a szétrágott holmin kívül - mondja egyre nagyobb átéléssel.

- Ha úgy dönt Kati, ahogy én szeretném, akkor egészen biztosan soha nem kell félnie semmitől. Akkor nem lesz egér, ami közelébe menne magának, a pókokat pedig messze elüldözöm. De mit ne mondjak, az emberektől sem kell tartania. Tőlem lehet az atyaisten is, vagy a párttitkár, vagy rendőr, mindegy. Mindenki tudja, de ha netán nem, akkor úgy is megtapasztalja, Futó Imrével nem tanácsos kikezdeni. Már pedig ha magával kötözködne valaki, az olyan, mintha velem tenné - sorolja, és nem veszi észre, hogy Kati nem reagál. A padlón ülve a szegényes szőnyeget igazítja, majd a lámpáját csettegetve kapcsolgatja, mert beakadt a kapcsolója. Oldalról visszanéz az asszony felé. Imádjottjának csak a két lábfejét látja, amiről a fekete cipő lekerült, mikor felült a kerek faasztalra. Vékony nejlonharisnya és egy részben színét veszített, bolyhos fekete zokni néz vele szemben. Biztosan megnyugszik, hogy Kati ott van mögötte és hallja, amit mond, mert folytatja.

- Elhatároztam, hogy nem várom vissza a Gizit. Hiszen ismeri a velem történt bajt, maga is Kati, igaz? Igazából már nem szeretem. Egy jó ideje magán jár eszem. Sokszor úgy érzem, mintha a józan eszem is odalett volna. Pedig azt a feleségem csak nem vitte el? Igaz-e? - neveti el magát.

Nem látja, hallja, hogy mások is vannak a szobában. K. Nagy Kati, akinek ez már csak a lányneve, mert Botos Jánosné lett, miután férjhez ment a nagyvárosban a Jancsihoz, meg sem tud szólalni. Ott ül a két téli ruházatba beöltözött fegyveres rendőr és a padlón neki háttal szerelmi vallomást tevő Imre között, - legszívesebben a föld alá bújna szegye-
nében, ijedtében. Most a félelem erősebb benne.

- Mit akarhatnak ezek itt tőle? Egyáltalán nem barátságos-

sak. Kopogás nélkül betörtek hozzá. Biztosan a gyerekekért jöttek. Csak jó volt a megérzése, hatalmasodik el benne a kétségbeesés. Mint egy sarokba szorított hörcsög nézeget körbe. A fakabát egyike szóra nyitja a száját, mikor Imre megszólítja a rendőrséget. A másik megfogja a karját. Biztosan ő a magasabb rendfokozatú, mert csendben marad.

– Én, Kati magának olyan életet biztosítok, ami még, már megbocsásson, de az anyja hasában sem volt. A Katikát és a Jancsikát úgy fogom tekinteni, mint a sajátjaimat. Ha szeretné, még a nevemre is veszem, már ha lehetséges, hiszen az apjuk még megvan – itt ismét egy aprót nevet. Már ameddig. Mert én, ha netán hepciáskodna magával, vagy velem, akkor úgy küldeném vissza, ahonnan jött, hogy soha az életben nem látnánk többet. Ezt én mondom magának, Futó Imre. Küldtem én már nála tökösebb legényeket is a világ végére. Ha élni akarsz komám, mondtam nekik, akkor kerülj el messzire, mert ha nem, akkor visszasírod az anyád szoknyájának szélét is – fejtegeti egyre jobb kedvvel.

– Kati! Kati! Ne tartsa vissza magát! Tudom én, hogy nincs ellenére az, amit mondok. Nem értem, miért ragaszkodik ahhoz a gyenge emberhez, akinek most még a nevét vise-li? Itt maga lenne a mindenki által irigyelt asszony. Senki egy szóval sem illethetné. És, ami szerintem még fontosabb, annyira szeretem magát, de annyira, ahogy ember még asszonyt nem szeretett. Ez lehet, hogy hihetetlennek hangzik, de én, Futó Imre, nem szoktam a levegőbe beszélni, még ha nehezen is fejezem ki magam, ha érzelmekről van szó. Most sem merek belenézni a szemébe, mert akkor azonnal át kell karoljam, és úgy, de úgy magamhoz szorítanom, hogy soha ne tudjunk ketté válni – lendül bele.

Kati pedig a gondolataiban a gyerekek féltésénél ragadt le.

– Nem adom oda senkinek! Mi bajuk van velem? Azért mert azt mondják a tanyában, hogy megbízhatatlan és kiszámíthatatlan vagyok? Mert állandóan csak lefeküdni akartak velem és én nem adtam magam? Mert először engedtem a próbálkozásoknak? Én is ember vagyok, még ha asszony is? Miért vagyok akkor megbízhatatlan? Azt, hogy engedtem ezt meg azt megcsinálni? Elfogadtam ajándékokat? Ki mondta, hogy hozzanak, dolgozzanak? Nem vagyok eladó. Egy kapuért, kerítésért meg főleg nem – hergeli magát.

Miután a rendőrök az Imrét hallgatják, még nem tudja a jövetelük okát. Meggyőződése, feljelentették, és a gyerekekért jöttek.

– Nem adom! – tört ki hangosan belőle és leugrik az asztalról. Ott áll kihúzva magát, mint egy bajnok, aki senkitől sem tartva, összecsapásra kész. Megkerüli az asztalt, és egészen közlelről kiabál bele a magasabb rendőr arcába:

– Ha megöl, akkor sem adom! – nem csak a két egyenruhás, hanem a szekrény mellett ülő Imre is lebénel. Az utóbbihoz az indulatból mondott rövid mondat első szava jut el. Nem gondolkozik azon, hogy mit nem ad a Kati, hanem a NEM csapódik le nála. Lassan, méltósággal áll fel. Egy pillanat alatt mond le lelkében az asszonyról. Már nem érzi olyan közel magához, mint akár egy perce. Most nem mérges. Nem dühös. Semmi érzelem nincs benne. Teljesen idegennek érzi magát ebben a szobában.

A rendőröknek nem sok a szókincsük.

– Nana! – mondja fenyegetően az alacsonyabbik. Imrének felálltában jut el a fülébe a rendőr szava.

- Hoppá! - jön ki belőle, miután megfordul.
- Azt nem maga dönti el, hogy adja, vagy nem! - szól rá Katira erélyesen a parancsnok. - Hozza elő a személyi igazolványát - förmed rá.
- Mit akarnak? Megmondtam, öljenek meg, de akkor sem adom! - hisztizik, de keresni kezdi a papírjait.
- Most szépen megmondja, hol van! Magának ebből nem lehet baja! - nyaggatja. De hiába. Kati a fejét rázza, és öszszeszorított ajkakkal mutatja, egy szót sem húznak ki belőle.
- Már bocsánat elvtársak! Megtudhatnám, hogy mi a probléma? - szólal meg Imre.
- Maga a Futó Imre, ugye?
- Igen, de... - egy intéssel nem engedi tovább a mondatot. Átfut rajta, hogy honnan tudják a nevét? Nem időzik el rajta.
- Itt lakik maga is, kint?
- Igen.
- Ismeri Keserű Jánosnét?
- Nem. Ki az?
- Itt én kérdezek.
- Kérem szépen, itt valami hatalmas félreértésről lehet szó! Itt ez a fiatalasszony a Botos János felesége, a Kati. Két kicsi gyermeke van, akikre jelenleg a szomszédasszony, Terike vigyáz. Nem tudom, mit hallottak vagy sem, de én is rendszeresen segítek az egyedül maradt Katinak, hogy könnyebben menjen az élete. Meg hát... fordul Kati felé, akinek most már meggyőződése, hogy az asszony, aki a levelet írta, rosszat akar neki. Már eszében sincs, hogy Szombathelyről érkezett a levél. Csak a rendőr kérdése dobol a fülében: Ismeri a Keserű Jánosnét?

Ezek, azért keresik, mert ide beszélték meg a találkozást. Biztosan a nő akarja elvinni Katikát és Jancsikát, az egyenruhások pedig segítik, ha netán ő ellenállna. Ez a hülye Imre pedig össze-vissza beszél – hergeli magát. Ott áll a szekrény előtt. Az egyik ajtaja kinyitva. Nemrégén az alján a Jancsi lelógó nadrágjának bőrszíját az egér rágcsálta nagy nyugalomban. Ő pedig a zömök, rövid fekete hajú férfi karjában várta, hogy az ágyhoz érjenek.

Különleges nő a Kati. Ha valami nem várt esemény következik be az életében, akkor úgy peregnek le benne az elmúlt időszak képei és történései, mint egy vége nincs film. Ez nem látszik rajta. Lehet egy módja a védekezésnek a való világgal szemben.

– Ne beszéljen itt hülyeségeket! Fogja be a száját! – förmed rá keményen Imrére.

– Maguk pedig menjenek innen, ha nincs jobb dolguk. Sok mindent kell itthon csinálnom. Én nem érek rá a maguk bajaival vacakolni – mondja érthetően a rendőröknek, és közben el- kezdi kiszedni a ruhákat, ágyneműt a kétajtós szekrényből.

– Az ajtót meg jó lenne, ha becsuknák! Nem az udvart fűtöm! Vagy hozzanak pénzt is az olajra – emeli fel a hangját, de nem néz a fakabátok felé.

– De kívülről – teszi hozzá. Ezt az orra alatt mondja. Csak ő tudja, hallja, más nem. A rendőrök nem hagyják magukat. Ők a hatóság, a hatalom. Mondják a magukét, parancsolós stílusban, de csak Futó Imre felelget nekik. Kati teljesen kikapcsolva, messziről észlel valami beszédet, ami a fülén bejut, de az agyáig nem ér el. Szeme előtt

van a nő szépen formált, szinte rajzolt betűivel írt levele. „Január 17-én érkezem hozzád. Azt hiszem, nem ismeresz, de talán mégis. Fontos híreket fogok veled közölni. Ami az életedet is megváltoztathatja. Nem kell félned! Én örömmel megyek, mert minden kiderül.”

– Ki ez, és mit akar? Most már a rendőrség is keresi. Vagy éppen tényleg itt találkoznak – töri a fejét, és közben a kiszedett ruhaneműt az ágyra hordja, leteríti. Az ágy és a szekrény legalább háromlépésnyire van egymástól. Módszerezsen, összeszorított ajkakkal teszi a dolgát, mintha az élete függne ettől. Jancsi nadrágjából kihúzza a szíjat. A csatos végétől egyarasznyira, úgy elrágta az egér, hogy alig tartja egy vékony bőrdarab. – Ha Jancsi itt lenne, akkor most ki kergetném ezeket – gondolja, de nem néz az ajtó felé.

Imre magyarázkodik. Már az egész életét elmondta. Még szerencse, hogy megláttam az egeret. Lefeküdtem volna vele, és ha utána elküldöm, ki tudja mit össze nem hordott volna rólam a tanya? Így is! Ez a szemét, aljas anyósom! Biztosan az ő rohadt természete miatt van ez az egész hajcihő. És mi van, ha tényleg a gyerekeket, akarják elvinni? –szaladgálnak benne a kétség kérdései. – A Jancsi szemét, de nem tenne ilyent – kapaszkodik bele az utolsó mentsvárba. – Én balga, majdnem engedtem ennek az embernek – kezd a férfiak beszédére hallgatózni.

– A Kati nagyon rendes asszony! Nem csak szép, kérem szépen. Hiszen ezt maguk is láthatják. Hanem okos, talpraesett, és a gyerekeiért az életét is odaadná, ha valaki ezt kérné tőle. Én kérem, ilyen asszonyt, azt hittem eddig, csak a könyvekben, a mesékben lehet találni. De mennél jobban megismertem, annál többet szeretek a közelében lenni. El tudják képzel-

ni, minek van kitéve egy egyedülálló, ha még nem is teljesen papírral igazoltan elvált asszony, még itt kint, a tanyán is?

- És a férje? Majd hazajön, aztán kiabálnak a rendőrsé-
gért - veti közbe az alacsonyabbik.

- Áh! - legyint Imre. - Ide magukat nem is tudom mikor hívták ki? Talán soha! Már meg ne haragudjanak, de ha mi nem tudjuk egymással elrendezni a problémákat, akkor egy kívülálló hogyan lenne képes rá? Egyébként pedig jöhet! Bár jönne! És akkor majd a Kati eldönti, kivel, hogyan akar élni. Kiben bízik meg, és a gyerekeket ki mellett tudja becsületben felnevelni - sorolja a melegtől kipirult arccal, mi-
közben álltában is szemlátomást kicsit magasabb lett.

A hozzá közelebb lévő rendőrnek magyaráz. Le szeretne nézni az egyenruhásra, de minden igyekezete ellenére nem sikerül. Először a csizmás talpán hintázik előre hátra, majd addig-, addig ügyeskedik, míg rá nem áll egy fa ruhaakasztóra, amit az egérkeresésnél használt, és a padlón maradt. Most már ezen egyensúlyoz. A vékony, talán kétcentis emelkedéstől önbizalma lett. - Már lassan egy éve én vagyok itt Tilalmason, az a szomszédban lakó ember, aki mindenben megpróbál segíteni a két gyermekét egyedül nevelő asszonynak. Ami - húzza meg a szót és dől előre - szerintem nem tilos. Így hát megkérdézem az elvtársakat, miben tudunk segíteni? Kit keresnek, mit szeretnének?

- Maga ivott? Nem volt hallható, amit kérdeztem? Ne hadovázzon itt nekem! Ismeri, vagy nem? Látta, vagy nem? Ha sokat szövegel, beviszem, aztán gondolkozhat - pattog a rendőr hangja. Katinak csak a feneké látszik ki a szekrényből. Ismét a saját magányába menekül. Ha hangos szót hall, akaratlanul is ezt teszi. Mikor a nagyvárosban éltek, a szemben lévő szomszédban lakott egy agresszív férfi a családjával.

- Hogyan tudott feleségül menni hozzá az a szép nő, és miért szült neki gyereket? Ha látnád mennyire helyes a kisfiú? - mondta Jancsinak, mikor este hazaérkezett a munkahelyéről. - Már akkor ábrándozott arról, hogy neki is lesz majd egy aranyos kisfia Katika mellé, aki örökölni fogja Jancsi tulajdonságait.

A szomszédban lakó férfi világosszőke, kék szemű, vállas, messziről szemet megfogó férfi volt. De ha közelébe ért, azonnal megdermedt benne valami. Ha tehetné, még a lépcsőházban is kikerülte. Az utca végén megbújó kicsi boltból addig nem ment ki, míg el nem tűnt a szeme elől, ha meglátta valamerre elsietni. Nem csak kerülte, hanem irtózott tőle. Ez a félelemnek egy elváltozott formája - fejtette meg az egyik alkalommal, amikor a szokásához híven, úgy üvöltött a családjával, hogy az egész ház azt hallgatta. Mikor aztán az ajtót is átrúgta - egy nagy lyuk lett a lába nyomában, valaki kihívta a rendőröket. Azok elvitték. Egy óra múlva, már ott őrjögött az udvar közepén: Ha megtudom, ki jelentett fel, akkor az, pontosan addig fog élni! Dögöljete meg, ti szemét spiclik! - zengett a ház tőle.

Aki tehetné, becsukta az ajtót, ablakot. A fenyegetéseit többször ismételve csapta a sárga téglával burkolt placchoz azt, ami a keze ügyébe került. Az egyik földszinti udvari lakó bejárata előtt egy talicska várakozott. Nem arra, amit tett vele a Józsi, mert ez volt a neve a férfinak. A dühöngő ember felemelte és úgy, ahogy volt, behajította az ablakon. A mindent betöltő üvegcsörömpölés után ő is beült a fürdőszobába. A kád szélén ücsörgött és a két kezével befogta a fülét. Nem akarta hallani! Nem akart róla tudni, hogy mi történik ott lent, nem messze tőle.

Aztán csend lett. Este a folyosó végén lakó idős úr mesélte, hogy a talicska és a lakás gazdája pontosan akkor nyitott be a házba. Nem szólt az egy szót sem. A kapu mellett sarokba állított seprűt vette magához. Azzal vágta fejbe Józsit, anynyira, hogy az elterült, mint egy zsák. Senki nem hívta sem a rendőröket, sem a mentőt. Később mikor észhez tért, morgolódva, a fejét fogva ment haza. Utána egy ideig nem volt hangos a ház, de aztán ismét kezdődött minden előről.

Most, ahogy kotorászik a szekrény alján és rakosgatja a cipőket, amiknek újságpapírral van kitömve az orra, és hallgatja a rendőr agresszív, kioktató, követelődző mondatait, a gondolatai száguldását nem tudja megállítani. Pedig érdekli, ami a szekrényen kívül történik. De a magasabb egyenruhás hangszíne, mondatai ismerősen hangzanak. Még némelyik szó is.

- Látott már taxiórát lecsapni? - röhög a saját viccén. És akkor berobban Kati emlékeiből, hogy nem véletlenül jutott eszébe a nagyvárosi szomszéd férfi. Ő emlegette a taxiórát. Megdermed. Legszívesebben teljesen beackolná magát a szekrénybe. Vagy kirohanna árkon-bokron keresztül a gyerekeihez, Terike nénihez, és el, mennél messzebbre. De legalábbis Ecsezugba a birkák közé, be a nádtetejű juhhodályba.

Azon a téli napon, a nagy fehérségben milyen boldog volt a végtelen síkság közepén, a napsugár megtévesztő játékának fényében - menekül az ismerős hangtól és mondatától. Azért egy pillanatra hátrahajol és belenéz a magas rendőr arcába. Nem tudja eldönteni, hogy az agresszív volt szomszédja, vagy más, mert az éppen elbújó nap nem ér el már addig a szobában. Árnyékban van az öblös hang birtokosa. Mindez egy pillanatig tart. Jobb neki magára öltetnie azt a szép napot, amikor kirándultak az öt kilométer-

re lévő juhtelepre. Nem messze tőlük egy fiatal őzcsoport figyelte szerelmüket. Nem mozdultak még akkor sem, amikor hanyatt vágva magukat angyalszárnyat rajzoltak a vastag, puha hóban. Amikor pedig ugyanezt a fehérséget pihe-puha ágynak használták, mert képtelenek voltak addig várni, míg estére hazaérnek, csak egy nagyokat ugró és időnként megálló, hátsó lábára ülő nagy fülű nyúl leste őket. Nem szégyellték magukat.

A szerelem nem ismeri a szemérmeset – olvasta valamelyik, a nagyvárosban egy kapualjban vett ponyvában. Ezt így ő soha nem tudta volna megfogalmazni. De ott, akkor, ahogy átkarolva csókolta Jancsit, ez a mondat kopogott a fejében. Sikolya, ami máskor a szobában vergődött a szekrény és a fal között, ott elindult és szaladt, rohant a végtelenség végéig keresve, onnan soha vissza nem fordulva. Talán ezért is küldött még az első után továbbiakat is. Háttha mégis valamelyik megtalálja a hatalmas síkság határát. Az egy szál magában őket megleső nyúl a viselkedésével még fokozta a jókedvüket. Ahogy felálltak és verték le magukról a havat, a kicsi állat, ugrott kettőt-hármat, majd megállt, és feléjük fordulva fülét felállítva leült, és nézte őket. Majd újra elindult. Nagy hóport felvevve igyekezett, de nem nagyon. Szintén annyit, mint előzőleg, hogy aztán ismét őket szemlélje. Erre olyan nagy nevetésben törtek ki, hogy a hahotázásuktól talán még az elszáradt, megfagyott gyomnövények is feléledtek volna, ha sokáig nevetnek. Amikor kielégülve, hangosan, előrehajolva nevettek a szürke színű nyúlra mutogatva, hirtelen, szinte egyszerre érezték végtelenül egyedül magukat. Még a hangjuk sem maradt velük. Elszaladt a messzeségbe, a sima felületű fehér tengeren kiemelkedőt, fát, bokrot keresve. Minden odalett. Ott álltak Tilalmas és Ecsezug kö-

zött. A távolban láthatóak voltak a tanyaközpont apró házai, észak felé pedig a birkák otthonai. Addig, és azon túl, pedig csak a lapos, végtelennek tűnő, fehér, mozdulatlan síkság. Még a vércse sem volt kíváncsi rájuk.

Most itt a szekrény mélyén kotorászva, amikor Imre, a műhelyfőnök őt védelmezve beszél a rendőrökkel, ugyanúgy érzi magát. Jancsi mondogatta, ne legyen olyan megátalkodott. Nem tehet róla. Tudja ő, ismeri már valamenynyire magát. Ilyenkor hatalmasodik el rajta a konokság, ami társul a gyerekei, kis családja érintetlenségével.

A három férfi nem veszi észre, amikor kifordul a szekrényből. Nagy dérrrel-dúrral csapódik be a diófa ajtó. Erre már nem lehet, nem figyelni.

- Na, nekem ebből elegendem van! - csattan fel keményen Kati hangja. Ott áll Imre és a magasabb rendőr között. Alacsonyága ellenére, a megváltozott hangja hatására, egyáltalán nem látszik kisebbnek.

- Menjenek innen kifelé, amíg szépen mondom. Nem ismerem azt a Keserűné! Sőt, senkit nem ismerek, akit maguk keresnek rajtam. Maga is menjen haza, Imre. Köszönöm, amit tett, de mára már elegendem van. Egyáltalán van maguknak engedélyük, itt engem csesztetni, holmi Keserűné miatt? - ágaskodik, hogy jobban belenézhessen a magas rendőr arcába.

- Magát én ismerem! Ilyeneket is felvesznek rendőrnek? - bizonyosodik meg, hogy a volt szomszédja áll előtte.

- És még képes volt ide is utánam jönni! Szégyellje magát!

A másik egyenruhás csodálkozva néz rájuk. Imre találja fel hamarabb magát.

- Maguk ismerik egymást? - kérdezi, de nem foglalkoznak vele.

- Képes volt feljelenteni a férjemet, holmi kitalált mesékkel, csak hogy amíg bent ültetik a rendőrség folyosóján, addig engem környékezzen. Megmondtam akkor, hogyha egyedül lenne a földön, akkor sem kellene! Maga mindig is egy agresszív állat volt. Buta, szemét alak, maga Józsikám!
- vágta a szemébe, gúnyosan.

- Nana! Tartsd vissza a pofádat, mert megcsaplak, a kurva anyádat! Leszarom a gyerekeidet meg azt a seggfej férjedet! Vagy megmondod, hol van a Keserűné, az anyád, vagy beviszlek, aztán baszhatod a rezet odabent!

El akarja kapni Kati csuklóját, de csak az eredetileg kékes színű, kinyúlt kardigán ujját sikerült megfognia. Az aszszony hátralép. Szegény kötött anyag, a két gyerekkel már volt hasonló helyzetben, de most egy erős férfikéz markolja.

- Elengeded! - a hang vészjósló.

- Na, akkor beviszlek, baszd meg! - jelenti ki az egyenruhás.

- Ne húzd az időt öltözéssel, legalább lehül a segged kisanyám! - tér át a tegezésre. Magasabb mindegyiküknél. Még így beöltözve, a vastag, kemény rendőrgöncbe, a fején a bundás usanka sapkával, aminek az elején, a homloka fölött, a magyar címert mutató jelvény látható, jóképű férfinak látszik. A szövege, a hangja, a brutalitása teljesen elmentmond a külsőnek. A sapka alól alig látszik a szőke haja, de széles válla szép férfi benyomását kelti.

- Bevisszük? - kérdezi bizonytalanul a másik.

- Be!

- Menjünk ki egy kicsit! - indul el az alacsonyabbik az ajtó felé.

- Mi a fasznak? -, de azt már nem hallja a másik. Kint áll az előlépcső alján, mikorra a társa melléér.

- Kati! Ezek, most el akarják vinni magát! De én nem hagyom! Legyen nyugodt, - mondja Imre, de a hangja aggodalmaskodó.

- Maga menjen haza. Köszönöm, amit tett, meg minden, de engem ne féltsen - rakosgatja vissza az ágy tetejéről a szekrénybe a ruhákat Kati. Nyoma sincs benne az előbbi magába roskadásnak. A vékony, szép szemű asszony körül szinte lángol a levegő. A mondatok is vészterhesen, pattogva jönnek ki belőle. Kimegy a konyhába, de aztán meggondolja magát és az előszoba sarkában lerakott kannát fogja a kezébe és azzal kezdi el feltölteni a ház olajkályhát.

A gázolaj szaga azonnal utat keres magának. Megszokta. Most nem szellőztet, mint máskor szokott. Viszont feltekeri a maximumra, hatosra a szabályzót. A konyhában és a szobákban lévő kályhák, a kinti szél segítségével, nagy levegőt vesznek. Azonnal ráhangolódnak a megemelkedett naftadagra. Hangos duruzsolással ontják a forróságot magukból.

Korán, és hirtelen sötétedik. Felkapcsolja a lámpákat. A hatvanas égők, ha nem is nappali világosságot, de elfogadható fényt adnak. A pörkölt alatt már régebben lekapcsolták a gázt. A léből, aminek a tetején a narancssárgás pirosba hajló zsír már megdermedt, kilátszanak a húsok. Leveszi a tűzhelyről és ráteszi az asztalra. Kerekre vágott falapot rak alája, pedig nem meleg, nem is langyos, de a kezében van a mozdulat.

A cipőjét, amit a szobai asztal mellett hagyott, a konyhába viszi. Papucsba bújik. Egy régebbi szandáljából alakította ki Jancsi. Levágta a tetejét és a hátulját. Már évek óta ezt hordja. Mikor reggel leszáll az ágyról, keresnie sem kell. A saját magának gyártott papucs azonnal megtalálja a helyét

a lábán. Leveszi a kinyúlt kardigánt. A fekete, vékony, hosszú ujjú blúz a hirtelen felfűtött lakásban bőven elég. A bordó szövetnadrág helyett kezd keresni, valami vékonyabbat. Megtalálja a szürke, vékonyabb anyagút.

Imre még mindig a szobában téblábol. Nem tudja eldönteni, hogy most menjen, vagy maradjon? A nagy meleg őt is eléri. Legszívesebben nekivetkőzne, de miután Kati felszólította, hogy menjen haza, az időt húzza. Kimegy az előszobába. Hallgatózna, mit beszélnek kint a rendőrök, de nem szűrődik be egy mondat sem.

- Akkor én megyek! - határozza el magát.

Kati nem szól. Már átöltözött a szekrény és az ablak feletti fal sarka között. Katika nagyon szereti ezt a helyet. Itt szokott bújócskázni, a babáival játszani. Most is ott van nekitámasztva a fal sarkának a Kati által készített baba. Az átöltözés közben, ahogy lenézett, a lencsi baba nevetve meredt rá. Talán még jókedve is lenne a játékkal való szemezéstől, ha nem keveredne ennyi minden a fejében. A baba tényleg lencseszemmel néz a szekrény mögötti világba. Ő lyukasztotta át túvel és varrta a gombóccá csomózott, vattával kitömött fejjé lett kicsi gömbre. Nincs sem ideje, sem kedve ezen elmerengeni. A bejárati ajtót nem lehet halkan nyitni, csukni. Pedig Futó Imre, ha tehetné, úgy menne ki, hogy senki ne hallja. Az ajtó lapja horzsolja a mozaikot, majd a kilincs is nagyot csattan.

Egy perc sem telik el...

- Kati! Kati! - kiabál be, amint újra végigszántja a mozaikot az ajtólap és utat enged a hidegnek.

- Ezek elmentek!

- Kik? - Kik? Kik?

- Hát a rendőrök.

- Nem hiszem! Ezek nem nyugszanak. Visszajönnek, meglátja! De, tudja mit, engem nem érdekelnek. Őljenek meg! Csupjanak börtönbe, akkor sem adom oda a gyerekeimet.

- Már meg ne haragudjon, Kati indul be Imre, hiszen nem elküldi az asszony, hanem megosztja vele a gondolatait. Beljebb lép. Bizakodó arckifejezéssel merül el az igéző szemek mélységében. A hangja kicsit mélyebbre vált, és szinte búg, amikor beszél Katihoz. Nem a szöveg tartalma szól most, hanem a hang színe. Az pedig mindent kifejez, ami az elmúlt időben történt. A magaslátokat, a látomásokat, amiket otthon egyedüli magányában elképzelt magáról és erről a csodaszép asszonyról, aztán a mélységeket, amikor arra kellett ráébrednie, hogy ennek sem kell az ő szerelme.

És most úgy érzi, mindez már a rossz múlt. És talán a jó is, mert a lelkébe belenézve azt hiszi, jobban megismerte az asszonyt. Tudni véli, nem komolyan küldte őt el. Nem akart ő megszabadulni tőle. Csak kicsit megijedt. De ki ne esne kétségbe az ő helyében? Itt él kint a tanyában a két gyermekével egyedül. A szomszédban lakó Terike és ő az, aki segíti, támogatja. Éhen nem hal, és a ruhát is megvarrja magának. Tisztán is tartja magát, de azért egy ilyen szép asszonynak egészen más dukál. Meggyőződése, hogy az ő felesége lesz a Kati.

Áll az előszobában, néz a vékony szürke nadrágos, szép keblű, két gyermek ellenére igéző alakú, arcú asszonyra, és annyira ellágyul, hogy legszívesebben a karjába kapná, és ha nem szégyellné magát, sírna. Tétova mozdulattal lép még egyet beljebb és olyan hangon beszél, ami egy szerelmi vallomás szimfóniájaként hangzik.

- Szerintem senki nem akarja elvenni Katikát és Jancsikát. Drágám, suttogja, megkockáztatom, azt sem tudták mennyi gyereke van magának? Azt a Keserű Jánosnét keresik.

Katit eléri a hirtelen támadt hangulatváltozás. Nem érti mi ez, de Imre fénylő szeme, bűgő, hízelgő, szerelemtől átítatott hangja, amit az a pirosuló likőr bársonyossá tett, megnyitja benne az érzelmeket elrejtő láthatatlan szelepet. Akarja, szeretné, ha most átölné az erős, fekete hajú férfi. Nem lehet tudni, ki kezdeményezett? De most ez nem is fontos. Az előszoba közepén borulnak egymásra. Kati szívszakasztóan sír, Imre halkán suttog. A kiskabát vállrésze női könnytől itatódik át.

– Csak sírjon Katikám! Én, magának mindig mindenben a védelmezője leszek. Mostantól nem kell magának semmitől sem félnie. Én, Futó Imre, csak azért fogok élni, hogy magát, illetve téged, boldognak láthassalak!

Kati derekát átölelve szorítja magához, majd a keze lejjebb kezd keresgélni. Amilyen váratlanul tört ki az asszonyból a kétségbeesett hangos zokogás, olyan hirtelen marad abba. Először, mint egy faragott szépasszony állt Imrével összefonódva, kezét maga mellett lógatva, az arcával a kiskabáton keresve az itatóst, majd hallgatva, és érezve saját rázkódó sírását, elmerülve az önsajnálát feneketlen mélységében. Ezután eljutott hozzá a férfi hangja. Ettől még jobban hullani kezdtek a férfiszívnek kincset érő könnycseppek, de csak addig, míg Imre szavainak az értelme el nem értek a tudatáig. Mintha varázsló suhintott volna feléje. Azonnal kitisztult a szeme és bent maradt a zokogás. Lassan, óvatosan, nyomta el a tenyerével magától a férfit. Az, persze nem tudta követni a nem várt változást. Férfiként, mint aki nemének egyik tiszta képviselője anélkül, hogy tudna róla, idő kell neki, míg a nő által meghozott gyors

döntéseket megéri, és magáévá teszi. Most is ez történik. Átkarolva Kati derekát változatlanul szorítja magához és szájával a tőle magát elnyomni igyekvő ajkat csókolná.

- Nana! Csak egy apró csókot - lihegi. De hiába. K. Nagy Kati, aki már több éve, a nagyvárosban megtartott házasságkötésük óta Botos János felesége és így Botos Jánosné, nem csak nem enged a kérésnek, de olyan erőről tesz tanúbizonyságot, ami még Imrét is meglepi, de megbántani sem akarja. Hiszen mégis csak ő szerette volna, ha átöleli és kisírhatja a vállán magát.

- Azt mondja? - találja meg a szerelemtől távoli hangot. Imre gondolkodik. Nem érti, mire kérdez rá az imádjottja. Aztán, megcsillan a szeme - Hát persze, drágám! Mindent a te boldogságodért! - érti el a kérdést.

- Jó, de nem azt kérdeztem - csattan, mint egy karikás ostor a pattogó hang.

- A rendőrök a Keserű Jánosnét keresik, nem a gyerekeimet akarják? Biztosan valaki, az a szemét anyósom jelentget fel! - teszi hozzá.

- Azt a nőt. Igen. Biztos vagyok benne. Engem is azért kérdeztek ki töviről-hegyire.

- Csak tudnám, miért itt keresik nálam? - szomorodik el, és most ismét legszívesebben azonnal otthon lenne a konyhában az asztal mellett. Leülne, nézne ki az ablakon. Elővenné azt a másik üveget, amit régen, már nem is emlékszik kitől kapott, és meghúzná. Pedig az is valami likőrféle, csak nem pirosló, mint az volt, amit idehozott, hanem sárgás színű.

- Magának pedig ezt biztosan tudnia kell, és már meg ne haragudjon Kati, nehéz elhinni, hogy fogalma sincs róla.

- Már maga is kezdi? Akkor menjen innen! Csak egy levelet kaptam ettől a nőtől, hogy ma érkezik. De már nem lesz ebből semmi, hiszen nézze meg, már teljesen sötét van kint. Mindjárt vége a napnak. Most átmegyek a gyerekekért, mert Terike néninek biztosan elege van a pesztrálásból - veszi magára a kabátját és bújik a cipőjébe.

- A maga anyja! - szólal meg Imre, de addigra már Kati kívülről húzza be maga után az ajtót. A lakásban annyira meleg van, hogy levegőt is alig kapni.

Hiába tekerte fel a kályhákat, nem jöttek vissza a faka-bátok - beszél magában a műhelyfőnök. Lejebb csavarja a hőfokszabályzókat, és kinyitja az előszobaajtót. Eszébe jut, az lenne a legjobb, ha hazamenne, de meglátja a jércéből készült pörköltöt és meggondolja magát. A kapuig követi Katit. Hallja, amikor csapódik a kiskapu szárnya. A rugó rántja be, amit ő szerelt rá délben.

Botos Jánosné szintén szabadulni akart a kisház fogságából, amit a körülmények hoztak és ő gerjesztett. Vissza sem nézve, sőt, gondolva sem, hogy mit tesz vagy sem a házban Imre, a gyerekei vannak a szeme előtt. Már kora délután óta nem látta őket, és nagyon hiányoznak neki. Lábával keresi a járdát, mert a rövid utcának csak az elején és a végén világít egy-egy lámpa a faoszlopon.

Elindul az utca eleje felé, ahol a sarkon lakik Terike néni. Megszólalni sincs ideje, sőt teljesen ledermed, amikor hátulról egy erős kéz elkapja. Brutálisan taszítja neki a drótkerítésnek. Tenné maga elé a kezét, de azt is kifeszíti, és így, széttárt karokkal tapad rá a drótfonatra. Érzi, hogy arca, térde, combja átveszi a kerítés nyomát. A mellét, hasát a kabát óvja.

- Mit vered magad, ribanc? Te fenyegetsz engem? - szizegi az ismerős hang a fülébe és érzi, hogy az oldalán lévő nadrág gombját tekergeti. Nem boldogul. Végül, úgy, ahogy van kitépi, és örült erővel feszegeti le róla.

- Segítség! - kiáltja el magát. A sikolyhoz hasonló szó utolsó szótagját hosszan elnyújtva. De a kétségbeeséstől eltorzult segítségkérés hangja nem indul útnak, üresen kong a besötétedett tanyában. Csak a disznók csörömpölése felel neki, ahogy várják az ennivalót.

- Segítség! - kiált még nagyobb, de ennek a végét már csak gondolhatta, aki hallotta, mert a férfi befogta a száját. Így most levegőt sem kap. A nagy, dohányfüsttől bűdös tenyér betakarja az egész arcát. Rángatja a fejét, szabadulni akar, miközben már a bugyija is a combja közepén van. Azt még követte, hogy belevágott a húsába, mikor az erőszakos kéz elszakította. Szemben vele Halmaiék laknak. Tudja, tisztában van vele, azok mindenről tudnak. Akárki jött hozzá, azok lesték az ablakukból. Most is ott állnak és azt nézik, hogyan alázza meg ez a szemét, agresszív Józsi.

- Segítség! - kapálódzik és kiabálna, miközben próbál levegőt venni, a kezét harapni. Egyik sem sikerül. Fázni kellene a fenekének, szemérmének, de nem érzi a kinti téli hideget. Fél! Az egész teste görcsben van. Feje majd szétrobban, a benne lüktető vértől és az oxigénhiánytól. A felhúzott kabát alatt, csupasz fenekén érzi a férfi farkát, amint utat keresne magának. Már nem nyomja a kerítésnek az egész testét, hanem inkább maga felé emelgeti a csípőjét. Kati pedig, mintha a drótfonat volna az egyetlen védelmezője, most nem védi magát tőle, hanem amennyire képes rá, beleprésseli a testét.

- Nem baj, baszd meg! - liheg a fülébe, és teljes erővel beletenyere a hátába. Ettől Kati kénytelen egy kicsit elnyomni magát a kerítéstől. Nagyon fáj a háta. Levegőt is csak alig kap. A kényszeredett helyzettől le van zsibbadva. Józsi farka már megtalálta az utat magának. Tudja, még egy nagyon kicsi idő és megtörténik. Átfut rajta, mi lenne, ha engedne. Ha már nem tud ez elől menekülni, akkor miért ne legyen partner benne? Úgy sem ér semmit sem az ellenkezéssel. Jobb kezével, amivel eddig karmolva próbálta lefejtetni az arcáról a mindent letapasztó tenyeret, hátranyúl és megsimogatja a csupasz farkat.

A férfit ez váratlanul éri. Elengedi Katit. Nem szólnak. Hangosan lihegnek mindketten. Józsi hátulról igazgatja magát. Magas termete miatt ez nehézséget okoz neki, de a megkeményedett hímvessző előtt nincs akadály. Emelgeti, igazgatja Kati hátsóját, hogy elérje a célját. Az asszony pedig néz előre a rács lyukain, át a sötét semmibe. Csak látszólag adja meg magát az erőszakos rendőrnek. Hagyja, hadd nyomkodja, emelgesse, de közben úgy mozdul, hogy a célját ne érje el. Józsinak ez nem tűnik fel. Amikor már éppen ott van a kapuban, akkor egy kicsit oldalra mozdul a célba vett rés, és máris kezdheti előlről. Így hadakoznak egyre elszántabban és csendben. A férfi lihegése, az állatok tanyát betöltő követelőzése mellett is, hangosnak hallatszik. Katinak elkezd fázni a fenéke, az ágyéka, a combja. Átfut rajta a hideg. Megrázkódik.

- Fázol ribanc? Majd mindjárt befűtök neked - hallja a fülében. A rossz értelmű szavak ellentmondanak Józsi hangjának és mozdulatainak. Már nem annyira erőszakos.

Ahhoz képest, amilyennek Kati ismeri, még gyengédnek is mondhatná, ha nem itt lenne nekifeszítve a kerítés rácsának. Az egyik pillanatban erősen markolja meg kétoldalt a fenekét, miközben a leomló kabátot próbálja fent tartani a testével, a másikban pedig már simogatja. Kati egyre nagyobb önbizalommal kezeli a helyzetet.

Az előbb még azt próbálta elhitetni magával, hogy végül is mindig tetszett neki egy kicsit a szőke férfi, aki ugyan erőszakos volt, kiabálós, kiállhatatlan, de ki tudja? Lehetőséges a felesége sem volt egy angyal? Azt mindig tudta, hogy tetszik neki. Ahogy ránézett a lépcsőházban, folyosón. Akaratlanul belepirult. Teljesen anyaszült meztelenül állt a férfival szemben, hiába volt felöltözve. Ezért utálta, ha találkoztak. Ha lehetett elbujdosott előle, de közben egy kicsit kívánta is az érzést, amit a vetkőztető szemek okoztak neki. Talán, neki sem volt közömbös. De ő a Jancsit szerette. Ha, netán a Józsival találkozott volna először, nem pedig a Botos Jancsival, akkor ki tudja mi lett volna belőle? De így csak a férfi agresszív tette és az ő gyűlölete lesz ennek a furcsa el nem kezdett kapcsolatnak a vége – gondolta, de a kezdeti félelem után, ahogy egyre jobban kezdi kezelni a rendőrt, nem gyullad ki benne a gyűlölet tüze.

Ezzel szemben a sajnálat és a bosszankodás ver tanyát benne. Nem magát sajnálja. Megszokta már az elmúlt egy év alatt, hogyha valakit elhagy az ura, vagy netán elválik, akkor az biztosan kurva. Visszajöttek a lánykorának történései. Egyre többen környékeztek meg, és napról napra egyértelműbb ajánlatokat tettek. Tudták, mikor fekteteti le a gyerekeket, és akkor jöttek hozzá a legképtelenebb ürügyekkel.

Aztán képesek voltak órákat nála üldögdélni. Mondták a szövegüket, mint akit felhúztak, vagy azért fizetnek, hogy összehordjon hetet -havat. Persze, mindig úgy forgatták, hogy végül is az jöjjön ki belőle, miként tudnák lefektetni? Volt, aki egyszerűen csak szerelmet vallott, mások lehetőségeket ígértek. Vállalati autót, ha be akar menni a városba. Hízott disznót karácsonyra, szép ruhát, szőnyeget.

Csak a Köztársaság tanyaközpont vezetőjével volt durva. A többit nem bántotta meg. Nevetett rajtuk és úgy utasította el őket, hogy még előttük legyen a lehetőség.

- Még a Jancsit szeretem. De nagyon köszönöm, amit mond nekem és ígérem, ha változnak az érzelmeim, akkor megfontolom.

- De megvan ennek az esélye, Kati?

- Hát, sajnos, mármint ha Jancsira gondolok, aki ki tudja, merre múlatja az időt, minden abba az irányba mutat. - Ezek hangzottak el általában. A Köztársaság tanyaközpontból a nagy csizmás - biztosan van vagy negyvennyolcas lába -, bajszos vezető, képes volt akkor kergetni a konyhasztal körül, amikor Jancsikával nagy hasa volt. Na, annak aztán azonnal és keményen beszólt. Kizavarta. Nem volt könnyű, de annak is elvette a kedvét, hogy vele kezdjen.

Most meg itt van ez a Józsi. Akinek most, elhatározza, soha nem fog megbocsájtani. Most már tudja, vagy sejti, azért jött ide dolgozni, azért kérte magát vidékre, hogy az ő közelében lehessen. A mozdulatai, a hangja, minden arról árulkodik, nem csak kívánja, hanem szereti is őt. Már legalább öt perce nyomkodja, és magáévá akarja tenni. Mindkettőjük nadrágja a térdéig csúszott le.

Feszegeti Kati fenekét, a megerősödött farka keresi az útját, de egyszerre kell rogyasztania magát, és emelnie őt. Kati már szinte profiként mozdul egy kicsit mindig oldalra, ha úgy érzi, mindjárt megtörténik az, amit nem akar. Sokszor már majdnem elneveti magát.

- Józsi! - szólal meg. - Mire kell ez a kerítés melletti utcalányos kefézés? Ha tetszem neked, akkor udvarolj. És ha kialakul, akkor csak jobb lenne, mint így, és meg sem gyűlölnék.

A mögötte felizgult férfi, mintha nem hallotta volna Kati mondatait, tovább folytatja. De már nem annyira követelőzően. Ez már a visszavonulás, nyugtázza az asszony. Csak a férfiúi hiúsága nem engedi, hogy azonnal elálljon a tervtől. Úgy, ahogy van, meztelen alsótesttel, amit csak a leomló kabát rejt el, megfordul. Szemben állnak egymással. Józsi boldog elégedettséggel, Kati pedig a győzelem mámorával keresi a másik ajkát. Hosszan csókolóznak. Közben ismét keresni kezdi a rendőr farka Kati ágyékát, de ezt könnyen elhárítja. Hátralép és felhúzza a nadrágját.

- A bugyimat széttépted? - kérdezi nevetve, mert csak az egyik lába szárán lóg a fehérnemű.

- Majd veszek helyette, de csak ha én adhatom rád! - válaszolja a magas szőke férfi.

- Mennem kell a gyerekekért! Ugye nem azokért jöttél?

- Dehogy! Valami Keserűnét keresünk, és nagyon örültem, hogy én vagyok szolgálatban, mert így végre találkozhattam veled.

- Kati! Maga van kint? - szólal meg a ház sarkánál Imre.

- Nem, nincs itt senki. Menjen vissza! - szól rá erélyesen a rendőr. A sötétben, csak a kicsi ház sarkán halványan világító lámpa fénye keresi az utat. De nagy az alföldi puszta. Nincs az a fény, az égieken kívül, ami el nem téved benne. Imre sem lát el a kerítés utca felőli részéig.

- Azt gondoltam, mert az előbb, mintha a Kati kiáltását hallottam volna - mondja, de a hangjában benne van a bocsánatkérés, a magyarázkodás is. Nem kap feleletet. Kati az utca elején, a sarkon keresi a biztos léptek helyét. Mögötte a rendőr a ponyvás terepjáró ajtaját csapja be.

Szereti Tilalmast. Amikor elmentek Jancsival a nagyvárosba, akkor még nem gondolta, hogy ennyire. Aztán, ahogy telt az idő, egyre jobban hiányzott neki. - Ezek a gondolatok már a tisztí szálló előtti keskeny járdán haladva jutnak eszébe. Először Terike nénihez igyekezett. Úgy érezte, már nem tudna meglenni a gyerekek nélkül egy percet sem. Nem sok teje van, de az a kevés is nyomja a mellét.

- Már ettek, és rendesen! - fogadta Terike néni.

Nem szólt rá. Katikát és Jancsikát kereste a szemével. Szemlátomást jól érezték magukat. Azért amit lehetett kiszívott a kevéske tejből a nagy étvágyú kisfiú. - Ennek soha semmi nem elég! - nevette végre el magát. Ha kibuggyan belőle, akkor is addig igyekszik, míg egy csepp is van bennem.

- Én sétálnék egyet, Terike néni, aztán elviszem a gyerekeket.

Jól van, Kati! Látom, nagyon fáradt az arcod - Katika és Jancsika a tv előtt ültek, illetve feküdtek. Sokat biztosan nem értenek belőle, de érdeklí őket. A konyhában sült pogácsa illata fogadta.

- Menj lányom, menj! Sétálj egy jó nagyot! Szép téli este van. Mi itt jól elvagyunk. Mindenkinek tele van a hasa, kakált, pisilt is. Vigyél magaddal pogácsát. Most sült ki - kínálta.

Ahogy a zsebében melegíti a kezét a krumplis tészta, úgy hatja át szívét is az a szeretet, amit a szomszédban lakó asszonytól kap. Mintha az édesanyja lenne - jut újból a következtetésre.

A pálya felé indul. Estére, ami még az óra szerint nem igazán az, de a korai sötétedés miatt már azt az érzetet adja, az ég kitisztult. Ettől még nincs olyan világos, mint nyáron, éjszaka, amikor telihold van. Bár most, jó, ha félhold keresi Katit, aki a pályán tapossa az érintetlen havat. A csillagok, és a horizont alján világító kifli olyan messze van, hogy az egyedüllét úgy telepedik rá K. Nagy Katira, mint kint a gulya mellett kiskorában az apja nehéz subája. Az alatt sem tudott megmozdulni. Nem azért, mert fizikailag nem volt képes rá, hanem úgy érezte, minden levegőt kinyomott belőle. Ezért aztán aprókat lélegzett, és igyekezett hamar elaludni, hogy gyorsan eljőjön a reggel. Most, ha nem is fekszik a suba alatt, az érzés ugyanolyan.

A Keserű Jánosnét akarja végiggondolni. Ezért határozta el, hogy sétál egyet, de a sötét messzeségben alig hunyorgó csillagok és a hold távolsága, kicsisége olyan erővel nyomja össze, hogy még annál is kisebbnek, sérülékenyebbnek érzi magát, mint amilyen valójában. Ahogy átbukdácsol a pálya melletti árkon, és térdig megmerül a kemény tetejű vastag hóban, megáll. Nem tud elszakadni az éjszakai társától, kedvencétől, ami kifli alakot vett fel. Nyáron, amikor teleholdnál, hatalmas arccal néz le rá, hosszan szokott vele szemezni. Nem a krátereket, völgyeket, hegyeket keresi, amik állítólag láthatóak rajta, hanem a lelkét. Elképzeli, hogy ott van fent, őfölte ez a különleges égitest, aminek a szívében neki is van egy kicsi helye. Meggyőződése, hogy ez így van.

Egyszer, mikor egyedül volt otthon, és még iskolába járt, a hold ébresztette fel. Orosz katonák jöttek volna be valamit kérni, vagy eladni. Azt soha nem tudta meg, miért kellett nekik a kerítésen átmászni. Ő ott aludt az ablak előtt.

És arra ébredt fel, hogy a hold erősen világít a szemébe. Nagyon megörült ennek, hiszen már azelőtt is sokat nézte. Előfordult, hogy addig szemezett vele, míg el nem kezdett káprázni a szeme. Így, a szívében boldog örömmel feküdt az ágyában, és nézte a kedvence foltos arcát, amikor meghallotta az idegen beszédet.

Azonnal felállt és kilesett az ablakon. Három katona tanakodott. Kezükből nagy és nehéznek látszó csomagot cipeltek. Még éppen volt annyi ideje, hogy behívja a Kutya nevű kutyáját. Vele ült le a szekrény elé, és csendre intve simogatta, amíg azok beugráltak és kopogtak, zörgettek az ajtón. Nem nyitotta ki. Végül aztán rájöttek, hogyan nyílik a kapu. Úgy is hagyták, kitérve, mikor elmentek. Akkor bizonyosodott meg arról, hogy a hold az ő barátja, vagy az anyja. Az édesanyja, akit ő soha nem ismert. Ha csak nem a Terike néni az – mosolyogja el magát.

– Na, már csak az kellene! Sándor bácsi... – néz fel a sötét égbolt felé a holdját keresve –, csak nem azért nem szeret engem? – merül bele a képtelen gondolatba. A messze távolban gyenge fénnel őt kereső holdja világítja meg az elméjét, mert gyorsan túlteszi magát a felmerült butaságon. Legszívesebben leülne. Vagy inkább a hó alá bújna, hogy ne lássa a messzeséget, ami fölötte az ő apróságát mutatja.

A pálya túlsó oldalán, a földszintes ház magas tetejéhez hozzáépített tornác alatt, a sötétségben világát vesztő lámpa erősködik. Mutatná a bejáratot, ami mögött minden kapható, ami kell a mindennapokhoz. A vegyesbolt előtt, dróton lógó villanykörte forgolódik. Most szélcsend van. A szik gyermeke, úgy tűnik, elfáradt a hosszú nap alatt, és elbújt a feltornyozott erdőszéli hódúnék mögé. Neki is kell az

alvás, bár a rendszerességet nem ismeri. A legképtelenebb időszakban kel fel és ront rá a végtelen síkságban megbújó tanyákra, tanyaközpontokra. Ilyenkor aztán a negyvenes égő a bolt előtt olyan táncot jár, amit még egyetlen versenytáncos sem tudott utánozni. De nem csak ők, hanem a cigányzenére lábukat csapkodó, derekukra piros kendőt kötő férfiak és az előttük feneküket csábítóan ringató, mellüket rázó, forgolódó asszonyok sem. Most nyugodtan és magányosan, a kicsi, de saját fénytől, magától elcsábulva, koszos, mázgas ruhával a testén néz lefelé.

Előtte férfiak ácsorognak. A sörüket kortyolgatják, cigarettafüstbe burkolóznak. A tehetősebbje a folyékony kenyérhez gyorsítót is felhajt. A féldeci konyak, vagy rum után jól esik a hosszú korty Kőbányai. – A tehenészetbe megyek, – határozza el Kati. A bolt mellett vezet el a kitaposott járat. De csak a bejáratig tart. Az üzlet és a tehenészet között tapossák ki leghamarabb, ha hajnalban, vagy éjszaka leesik a téli hideget összegyűjtő fehérség.

Most még lassan lépked a bokájánál magasabb hóban. Mikor megáll és körbenéz, még jobban egyedül érzi magát, mint amikor lépeget a sötétben. Tőle távol a bolt előtt férfiak acsarkodnak egymással. Nem tudja kivenni a veszekeedésük okát, de tudja, ilyenkor már az ital beszél belőlük. Az időnként hunyorító lámpa fényében látja, ketten szemben állnak egymással és lökdösik a másik mellét. Őt ez csak éppen annyira tartja fent, mint a másik utcában megszólaló kutya ugatása. Arrafelé figyel, hogy vajon ki járhat ott a sötétben, de a saját gondolatai mindent mást megelőznek.

– Vajon ki lehet az a Keserű Jánosné? – teszi fel magának a kérdést ismét, de aztán azonnal el is veti, hiszen már be-

sötétedett, este van, és nem jött el, mint ígérte. Még ugyan az utolsó busz a napi háromból hátravan, de ha azzal érkezik, akkor nem tud mivel visszamenni. A járatok mikor megérkeznek, azonnal fordulnak vissza Karcagra. Az a nő már biztosan nem kerül ide – biztosítja magát. Ami inkább biztatásnak fogható fel, bár amint belegondol, sajnálja.

– Végre történt volna valami! Most ezen fogok agyalni egy jó ideig, mert nem tudom meg soha, mit akart tőlem. Most már biztosan nem jön el az a nő. Csak tudnám, akkor minek írogatott nekem? És ez a Józsi is, meg a rendőrség? Mert igaz ugyan, hogy a Józsi engem akar, de pontosan kapóra jött neki, a Keserűné keresése – és ennél a pontnál megáll benne a levegő. Az erőszakosságot a kerítés mellett, ha nem is felejtí, de túl van rajta. Ezzel szemben viszont látja magukat a nagydarab, erős testalkatú, szőke férfival, aki a nagyvárosban volt a szomszédja, és most itt rendőr, amint házban üvölti neki:

– Vagy megmondod, hol van Keserűné, az anyád, vagy beviszlek, aztán baszhatod a rezet odabent.

Amikor ez elhangzott nem figyelt minden szóra. A félelem és az indulat keveréke gyújtotta a homlokára és a hátára az izzadságcseppeket. De most a döbbenet és a kétség győzi le a fagyos hideget és még jobban fázni kezd. A fogai is összekoccannak. Nem tudja megállítani a rázkódását. Keze-lába, az egész teste remeg. Ha orvos látná, akkor az elmúlt órák feszültségével magyarázná. De Katinak eszébe sem jut sem az orvos, sem pedig, hogy miért van ez rajta? A rendőr szavait hallja a fülében, és persze közben bevillan a trágár agresszivitása is, amikor meg akarta erőszakolni. Nem sír. Nem hullik könnye. Áll a havas pálya közepén

és rázkódik. Zsebkendőt szeretne kivenni a kabát zsebéből. Nem találja a nyílást. El vannak gémberegve az ujjai. Hideg tenyerébe temeti arcát. Lassan megnyugszik, de most még az előbbinél is jobban kezd fájni. Visszanéz a Terike néni háza felé. Gyors elhatározással indul a kitaposott léptei nyomába. Mire az árokhoz ér, meggondolja magát.

– Viszek egy csokit Katikának – keresi elmaradásának okát, és szeretetének kifejezését. Ha teheti, akkor vesz egy kicsi Kedvencet. A sárga papírba csomagolt édesség mindig leve-szi kislányát a lábáról. Örömmel öleli át a nyakát, és kérés nélkül maszatolja össze az arcát az ügyetlen puszival. Ütemesen megy a saját nyomában a bolt felé. Elméjében a gondolatok járnak a szokásos, tőle független kiszámíthatatlan táncukat. Szívesebben járna az esze Katikán és Jancsikán, aztán Jancsin, a Botos Jancsin, akivel, mielőtt házasságot kötöttek, több pa-pírt, újságszélet teleírt az új nevével. Botos Jánosné.

Annyira, de annyira boldog volt, és ott bent, a lelke mélyén büszke, mert még ő maga is alig merte elhinni, hogy ez vele történik. Itt van vele a szerelme, akiért gondolkozás nélkül mindent odaadott volna, akinek, ha meghallja a hangját, érzi a lehelete szagát, látja, amint rágyújt a cigarettájára, aki esetenül feszegeti le róla a bugyiját, aki úgy, de úgy néz rá, hogy attól ő nem csak királynőnek, de egyenesen a fellegek között érzi magát, és aki az első és az egyetlen férfi az életében.

Az Erzszi mondta neki, hogy a szerelmeseknek szerencsésük van. Neki biztosan az van gondolta, egészen addig, míg majd egy éve, tavaly április elsején el nem ment. Most pedig már január 17-e van. Vajon, mit hoz ez az év? Az Erzszi olvasta valahol, hogy Kínában állatokról nevezik el. Én en-

nek a kutyám, ami már nem is az enyém nevét adnám – jut eszébe. De ha megkérdeznék, miért pont ez jár most a fejében, nem tudna válaszolni. 1975. a kutya, de nagybetűvel, mert az a neve. Kutya. Ebből hogyan jut egy szempillantás alatt ismét a rendőrhöz, azt már csak találgatni lehet.

Persze lehet, csak szidni akarta, de az Imre is azt mondogatta, hogy neki tudnia kellene. De mit? – nem tud továbbmenni.

– Mit kell még kiállnom? Mi fog még történi velem? Az mégsem lehet, hogy az a nő az anyám!

Talán a Jancsinak van igaza. Ő mondogatta, hogy nem vagyok normális. És mindenki el fog hagyni! – kiáltotta a szemembe, mert azt gondolta bántom. Ettől nagyon mérges lettem rá. Senki még csak eszembe sem jutott rajta kívül, annyira szerettem. Milyen ember az, aki ezt nem érzi, nem veszi figyelembe?

Ott volt ez a Józsi! Annak sem engedtem, pedig jóképű férfi, az szent igaz. Mindig a Jancsit láttam magam előtt. Az ő kedves, mosolygós, kisiús arcát, és ahogy az eget kémlelte a füst mögül, és a cigis szagával megcsókolt. Egyszer azt mondta az Úristentől kér engedélyt, minden rágyújtásnál, azért néz felfelé. Aztán, ahogy szerencsétlenkedett, mikor lefeküdtünk, hogy a következő percben, mint egy tébolyult szerelmes essen nekem. Mindig őt szerettem. Még talán most is, de azt nem engedem, hogy hülyének, bolondnak tartson. Alig tud olvasni, de valami intelligenciáról is beszélt nekem. Mintha nem tudnám, mit akart bemagyarázni. Hogy nem csak a gyerek, a gyerekek vannak? Hanem ő is? Hát persze. Senki nem mondta, hogy nem így van.

Attól még elmehettünk volna egyszer-egyszer egy szar moziba. De neki soha nem volt kedve. Pedig nem messze volt

tőlünk. Egyszer sikerült nagy nehezen rábeszélnem. Abban sem volt köszönet. A film közepén elaludt. Olyan hangosan horkolt, hogy nem győztem a könyökömmel bökdödni.

- Fáradt vagyok! Hidd el, nagyon fáradt vagyok! - mondta, majd kiabálta az utcán, mikor kérdőre vontam. Pedig nevetve hánytorgattam fel neki, mert boldog voltam. Még ha el is aludt, de ott volt mellettem, és moziban ültünk. A járdához akarta vágni az üres cukros zacskót. A zörgős, könnyű papír, nem vette az akaratot, lassan lebegve ereszkedett le, nem messze az Astoriától. Ettől olyan erős nevetnékem lett, amit nem tudtam magamban tartani. Hangosan tört ki belőlem. Összevesztünk. Pedig vele nem lehetett könnyen veszekedni. Ha úgy látta, hogy most az következik, akkor bezárkózott magába. Megláttam a szemében a szomorú boldogtalanságot, és csak a makacsságom tartott vissza, hogy ne öleljem, csókoljam meg.

De ettől én nem vagyok bolond. És nem vagyok, intelligens sem - jut el ide a gondolataival, amikor az utolsó mondatnál, talán a mozi utáni visszaemlékezések miatt, kitör belőle a nevetés. Hangosan bugyborékol ki belőle a hang.

- Ez teljesen elveszi az eszemet - mondja közben és még jobban nevet. - Még hogy én nem vagyok az, intelligens? Míg nem kezdtem el vele foglalkozni, egy héten egy inget hordott. Már karimás volt a nyaka az izzadságtól, mégis azt húzta magára - sorolja, de nem hangosan, csak a nevetés hagyja el a száját. A gurgulázó hang szétterül a fehér, vastag paplannal betakart és vékony jégréteggel lefedett pálya felett.

Biztosan tetszik nekik Kati hangja, mert minden lépésnél lecsíp belőle egy kicsit a jeges hó. Így aztán mire a bolt elé érne, már nem marad belőle. - Igen ez így van. Nem enge-

dek ebből. Nekem a gyerekeim és a kicsi házam a mindennem. És ne vitatkozzon velem, ha én tudom, mit és hogyan akarok. Ne keverje össze a szerelmet, a mindennapi étellel!

Attól még szeretem – húzza ki a kezét a zsebéből, majd lehajol, hógolyót gyúr. A jégkéreg alól szedi ki a gyúrnivalót hozzá. Formálja a golyót. Katika jut eszébe, aki nem messze tőle ül a Terike néni mellett és nézi a tv-t. Közben az ölében az a baba van, amit együtt csináltak. Biztosan ő is most rám gondol, és azt kérdezi, hol van az anyu?

Szívét melegség és kétség hatja át. – Mit keresek én itt a pályá közepén, a kerítésnél, a Józsi nyomorgatása alatt, az Imre széptevésének kitéve, amikor itt vannak a gyerekeim, akik értelmet adtak az elbaszott életemnek? Mit csinállok én itt? – üvöltene, és legszívesebben visszafordulva rohanna az utca végén álló házhoz, hogy felkarolva Katikát és Jancsikát hazamenjenek, bezárkózzanak, és ott éljenek ők hárman, míg fel nem nőnek a kicsik.

De nem teszi. A Jancsi mondata kopog a fejében, miközben ez keveredik Józsi anyázásával, Imre felvetésével. – Normális, intelligens vagyok, és nem volt oka rá, hogy megbántódjon. Miért ment el? Jó, én mondtam neki, de annak oka volt. Semmi nem volt jó neki, amit én szerettem volna. Mindig, mindenben nekem kellett alkalmazkodnom.

Az utolsó mondat csak azért formálódik meg benne, mert már számtalanszor elhangzott, de most, ahogy itt áll a sötétben, a messze felette őt néző csillagok és kifli alakú hold alatt, már nem annyira bizonyos ebben.

Vissza fog még jönni? Vagy örökre elment tőlem? – ébred benne a kétségbeesés. – Hogyan fogok én, most már az életem végéig a Jancsi nélkül lenni? Imre? Józsi? Soha nem lesznek olyanok, mint a Botos Jancsi. Ha otthon volt, akkor

minden más volt. Amint belépett a lakásba, azonnal jobb lett az illat, a lámpa fényesebben világított, a Katika újabb játékba kezdett, a csirkék, akik pedig előtte már bent voltak az ólban, kijöttek körbenézni és még egyet csipegetni, a kutyá megnyugodva elterült a lépcső tetején.

Én is elmondhattam a bajaimat. Talán ezt nem kellett volna. Nem tehetek róla. Miért nem hallotta meg? Mindig veszekedés lett a vége.

– Neked semmi nem elég Kati! – üvöltött rám. Velem pedig senki ne kiabáljon, még ha a férjem is. Igenis, keveset volt velem. És ha akarta volna, akkor elmehettünk volna erre meg arra. Mint amikor Ecsezugba kirándultunk. Nem kellett nekem sok. Azóta is boldogan emlékszem arra a napra. Pedig nagyon megijedtem a kutyáktól, akik a juhodály oldalától rohantak nekünk. Annyira dobogott a szívem, azt hittem, most és itt nyomban kiszáll a mellemből. A Jancsi bezzeg. Hógolyót gyúrt, mint ezt itt, és azzal ijesztgette őket. Nem dobta el, hanem csak úgy tett. A kutyák pedig először vicsorogva elrohantak, majd újra elő, aztán megint ugyanez. Végül megunták. Közben már egy vasvilla is került a Jancsi kezébe. Ettől teljesen meghunyászkodtak a koszos, vérmes dögök – járkálnak a gondolatai.

Kati egyébként is szeret önmagában beszélgetni. Előfordul, hogy hangosan is osztozik a másik Katival, aki benne lakik. Ez inkább kapálás közben teljesedik ki. Amikor a háztáji kukoricáját kapálja, és látja, milyen hosszú, gazos a sor előtte. Ilyenkor szid mindenkit magában. Többnyire persze a Botos Jancsit. Hiszen az ő háztájjja.

– Miért nem tudtál jobb helyen kapni? Nézd meg, hogy néz ez ki? Nem csak gazos, de a kukoricát alig lehet látni közte. Ott lent pedig lapály van. Most is vízben áll. A túl-

só felén meg fent, nincs ideje az esőnek, hogy beszívódjon. Azonnal lezúdul a mélyedésbe és kiszárad szerencsétlen kukorica. Nem lesz ebből semmi. De neked mindegy! Mert élhetetlen, buta vagy! Ha én nem lennék, már lehet éhen is haltál volna! – nem szívesen emlékszik most ezekre a mondatokra, bár akkor sem gondolta komolyan. Valakin ki kellett töltenie a dühét. Le kellett vezetnie a feszültségét, ami a nyilvánvaló igazságtalanság miatt gyűlt fel benne.

Először, akkor érezte, hogy elpattant benne valami, amikor egy este lementek kenyeret venni a sarki kisboltba és meglátta az üzlet mellett a presszót. Sárgás fénnel világítottak az eldugott lámpák, és ettől, akik bent ültek, úgy néztek ki, mintha egy nyugati tengerparti helyen lennének. Cigarettafüst gomolygott körülük és ettől még titokzatosabb lett a helyiség. Ő soha nem volt ilyen helyen. De mindig szeretett volna belépni. Élvezni a pincér hajlongását, amint kihúzza neki a széket, majd megigazítja, amikor leül. Külföldön sem járt még. Eszébe sem jutott. De akkor ott, a kezükben a fél kiló kenyérral, amit vékony selyempapírba csomagolt be az ismerős, velük egykorú kiszolgáló, megállt a nagy vastag üvegfű portál előtt és vágyakozva nézett befelé.

– Jancsi! Menjünk be!

– Minek?

– Iszunk egy kávé.

– Itt?

– Hát persze, hiszen ez a helye.

– Meg a piáé! Láthatod.

– Na, na. Gyere! – fogta a kezét.

– Ez már megint hülyeség.

– De annyira szeretném. Oda. Látod, oda a sarokba, ahol a fal mellett a bőrkanapé van.

- Egy kávéért? Biztosan egy vagyont is elkérnek.

- Én fizetem.

- Már megint felvágysz, hogy sok pénzed van. Nem te kerested.

- Na, ne! Kérlek. Kérlek szépen! Menjünk be. Veszek neked egy felest is - kacsintott.

- Mit képzelsz magadról? Ha inni akarok, akkor megveszem magamnak. Minek nézel, K. Nagy Kati? Menj, ha akarsz egyedül, ebbe a kurvatanyába - hangoskodott, de nem mozdult.

Akkor kenyérrrel a kezükben elmentek ötven métert, majd vissza, aztán megint el, és ismét vissza. Mire aztán végül mégis beléptek a nehéz üvegajtón át, már nem volt miért. A pincér meghajolva vette ki a kezükből a fél kiló kenyeret és vitte oldalra a kabátok elé a pultba, de aztán, miután minden hely foglalt volt, sajnálkozva vissza is hozta.

- Na, most boldog vagy? - mondták egyszerre szembe fordulva egymással.

- Nem baj, majd máskor - nyugodott bele, de akkor úgy érezte, valami megváltozott benne. Ő nem a kávé miatt szeretett volna abba a presszóba beülni. Hiszen otthon is főzött magának napi kétszer, és biztosan jobb, mint amit ott adnak. Ismerkedni sem akart senkivel. És felválni sem, bár mikor elképzelte, hogy kinéz a nagy üvegablakon, és látja a kintieket, akkor nagyon jó érzés töltötte el.

Nem szeretné magának sem bevallani, de többnek, különbnak látta magát azoknál, aki nemrégén még ő is volt. Úgy gondolta, ha a sarokban lévő bőrfotelbe telepedik és egy kávé mellett, hátradőlve a támlának nézegeti a bent lévőket, az utcán sietőket, ő egy egészen más, elvarázsolt vi-

lágban van. Egy jobban. Ahol minden kívánságát lesik, ahol szépnek, okosnak, komolynak, gazdagnak, hatalmasnak, illetve befolyásosnak látszik, miközben ott mindenki ilyen, ezért nincs verseny a bentiek között. Ezt hangsúlyozta ki, hogy mindenki ugyanolyan sárgán virított. Ha oda bemegy a férfival, akinél szebbet el nem tudott képzelni, akkor az egyformasággal szemben, meg tudná mutatni, hogy ő, K. Nagy Kati, aki immár Botos Jánosné, olyan férfi felesége, amilyenről mások csak álmodhatnak.

Jancsi ezt nem értette. Kiakadva sorolta, hogy mit meg nem tesz neki és a családnak. Benne pedig ágaskodott a ellenkezés: közben sem mozi, sem presszó.

- Meg fogod még bánni ezt Kati - jósolta. - Összekevered a fontost a butasággal. Mert ha beleveszel valamit a fejedbe, akkor még az érzelmeidet is legyőződ, csak hogy neked legyen igazad - mondta.

Akkora már egészen megokosodott - gondol vissza Jancsi mondataira. - Hiába az iskola. Ő járhatott, én pedig nem, mert jött Katika.

A bolt előtt, a negyvenes villanykörte alatt, ami egy szál vékony vezetéken lógott, a két férfi már háttal állt egymásnak. Befejezték a lökdösődést, a kiabálást. Innen messzebből is jól látható, hogy többen vannak, mint nemrég. Nem csak a tehenészet, hanem a műhelyben dolgozók is itt isszák meg a busz indulása előtt a sörüket. Vannak, akiknek a bor a napi butítójuk.

A vegyesbolt és kocsmá üzemeltetője, jó érzékkel alakította át az üzletét borkimérésre is. A helyiség kicsi. Két részre van osztva. Az egyik felén a zsír, cukor, liszt mellett száraz kolbász és egyéb dolgok, konzervek is kaphatók, a másikon

pedig az olcsó mákony, az ital. Kati ismeri a helyet. Nem szívesen megy ebben az időben oda, mert ha kicsit többet iszik valamelyik férfi a kelleténél, akkor szemtelen ajánlatokkal támadja, amit ittas ember esetében nem könnyű kezelnie.

De most elhatározta, Katikának vesz egy csokit. A halvány, hunyorgó fény irányába lépked. Nem siet. Már most is jobb a kedve, mint amikor elindult Terike nénitől. A Keserűnével sem foglalkozik. – Nem jön az már ma elő, az biztos – tudatosul benne. – Nem sejtem mit akarhatott, de nem is érdekel – erősíti magát.

Jancsi jár az eszében. Katikától és a csokitól ér ismét a férjéhez. Katika arca pontosan olyan, mint a Jancsié. A keskeny álla, magas homloka, mindig nevető szeme, tisztára olyan, mint az apjának. Tőle a szeme színét örökölte.

Mennyivel könnyebb volna, ha velünk lenne – álmodzik, de ettől ideges és mérges lesz. Nem csak Jancsira, hanem önmagára is.

– Mindenki el fog hagyni, mert nem vagy normális! – kognak a szavak a fülében. – Nem hánytorgatom fel neked, mert mindegy, de csak azért, hogy emlékezz rá. Ki volt az, aki átalakította neked az apád által vett lakást? Én. Mikor javítottam? Éjjel. És közben dolgoztam? Igen. Több pénzért tudtad eladni? Igen. Mikor ide költöztünk, akkor ki javította ki a padlót, a konyhát, a hátsó épületet? Én. És mikor? Szombat-vasárnap, amikor más pihent. Ki festette ki a házat? Én. És mikor? Éjszakánként, míg te aludtál. És tudnám még sorolni, de nem teszem. Igaza van anyámnak. Te, Kati, mindig csak a saját érdekedet nézed. Ebben talán benne van a Katika is, de én biztosan nem. Jó, most a tanulóssal jössz. De én tanultam, nem te! Ha nem csesztetsz, nem mentem

volna az iskolába. Kinek hiányzott a munka mellett. De neked kellett! Mégsem lehetsz egy segédmunkás felesége, igaz?

Az állandó nagyravágyásod lesz a veszted. Ezért vagy oda a presszóért is. Hát menj! Ha már nem leszek veled, annyit mész a presszódba, amennyit akarsz! – nevetett hangoosan és csúfondárosan. – Itt, Tilalmason! – tette hozzá. – Meg moziba is! Itt, Tilalmason. A gulyás lánya.

– Miért? Te kinek vagy a fia?

– Egy egyszerű dolgos apának, aki már nincs, és egy anyának. De én soha nem szégyelltem, hogy madarasi vagyok. És soha nem akartam többnek látszani! Pedig nekem is megvan a magamhoz való eszem, még ha hülyének tartasz is.

Akkor ő volt az, aki megsértődött. Napokig nem beszéltek. Csak kerülgették egymást. Katika járt jól – mosolyogja el magát a havat taposva a sötétben. Mindketten vele foglalkoztak. Szinte egymás kezéből vették ki a kislányt, és elhalmozták mindenféle kitalált, elkészített játékkal.

Ahogy ezekre a szavakra visszaemlékszik, kénytelen megállni. Kibogozhatatlan keveredés van a lelkében. Olyan méreg önti el, hogy még most is legszívesebben kitörölné a tudatából a Botos Jánost! – Nem értett meg semmit a Jancsi! – mondja magának, immár ezredszer. Igaz ez a mondat, mint a többi nem hallható, de neki mégis betölti minden érzékszervét. – Nem érdekelt engem a felújítás, a festés, meg az összes többi. Annak is csak azért örültem, mert addig is együtt voltunk. Nézhettem, hogy miként ügyeskedik, és olyan büszkeség öntött el, amit kifejezni sem tudok.

Még hogy én vagyok bolond? A Jancsi az, aki semmit nem vesz észre. Hát nem látta, hogy mennyire boldog voltam,

amikor otthon ült és tanult a szobaasztalnál? Tőlem akár utcát is seperhetett volna. Ha szeretem, akkor olyannak szeretem, amilyen. Én pedig nagyon szerettem – jut ismét a végére, és megint azonnal magától kérdezi: Szerettem? – A szíve sarkában érzi azt a valamit, amit Jancsi mondott neki egyszer, s ebben igaza volt!

– Tudod, Kati, ha netán mi elhagyjuk egymást, akkor is mindig ott leszünk a másokban.

– Igen? – kérdezett rá, mert kíváncsivá tette, mire akar kilyukadni a férje.

– Szerintem, bár engem butának tartasz, de mégis ez a véleményem, mi azért születünk, hogy egymáséi legyünk. Lehetsz te akárhol, akárkivel, mindig ott lesz benned a Botos János, mint ahogy bennem a K. Nagy Kati.

Most, a tilalmasi futballpályán, a bokáig érő, fagyott tetejű hóban, a sötétben állva kopognak Jancsi szavai a fülében. A félhold alatt a messzi csillagok hunyorgó szemei előtt jön rá, mit akart mondani a férje. Ő is ezt érzi.

A lelke, szíve mintha megkeményedett volna. Mindig olyan szomorkás, amit időnként a szorongás is megfűszerez. Katikának és Jancsikának nagyon örül. Előfordul, hogy percekre, esetleg kicsit tovább is elfelejti Jancsit, de mégis közben nem tud annyira felszabadultan boldog lenni, mint régen. Pedig a gyerekek mindent elkövetnek. Biztosan az Imre is azért mondogatja, hogy ne féljen, majd ő mindent megcsinál és megvédi. Mások is igyekeznek, mint a Terike néni, aki azért tud, amit tud, mert ő csak megértően segít. Igen! Szeretem a Botos Jánost! De mégsem élet ez. Itt vagyok kint a tanyán a két gyerekemmel, ő pedig az Isten tudja, merre kószál?

Ha annyira odalett volna, akkor nem tudta volna megállni, hogy meg se nézzen bennünket! Igaz, én küldtem el. De ő mondta a szeretet mindent legyőz! Hát, úgy látszik, csak azt győzi le, akit akar. Amit én mondtam, hogy soha többé nem akarom látni, elfogadta. Mert biztosan alig győzte kivárni. Egyébként miért maradt volna el a kocsmában, majd minden este? A haverok! Hányszor elmondtam neki, ne járkáljon másokkal, itt van a családja. Itt van a helye! Egy családos embernek ne legyenek haverjai! Dolgozzon, és jöjjön haza. Ha kell neki a sör, meg tudom én is hozni a boltból, és még olcsóbb is, mint a kocsmában. Milyen boldogok voltunk, amikor festettünk, felújítottuk a házat. Késő este a középére tolt bútorok mellé leültünk, és nevetve ittunk egy üveg sört. Rágyújtott, és közben nézte a plafont.

- Most hogyan látod Istent, Jancsi? - nevettem.

- Tessék, szívj egyet bele, és meglátod - válaszolta. Persze, csak köhögtem, és omlott a könnyem, majdnem megfulladtam.

- Igyál egy kortyot, az segít! - biztatott, majd később:

- Meglátod az Urat? - hahotázott velem együtt.

- Nem, de majdnem. Az a szerencséd, hogy nem kellett nekem.

- Ez igaz, Kati! - suttozta. És akkor a festékes padlón kezdte cibálni le rólam a bugyimat. Nem engedtem. Az volt az egyetlen alkalom, hogy én vettem le és úgy csókoltam Jancsit, mint a tiszta vízű forrást a kánikulában, úgy éreztem, mint a lassan ébredező nyári szélvihart itt, Tilalmason, amiből aztán hatalmas, eget-földet körberohanó, döngető vihar lesz, ami tisztulást, felszabadult boldogságot és nyugalmat hoz.

A kirándulástól, amit a régmúltban tesz, elgyengül. Tapossa a havat maga körül. Le szeretne ülni. Meggondolja magát. Kikerülve a bolt épületét, a járda felé veszi az irányt.

Először a tehenészetbe megyek. A tehenekre, az állatok és a takarmány szagára van szükségem, hogy megnyugodjak! – kapaszkodik a régről beleivódott jó érzésbe. De közben még mindig ott van a nyelve tövében annak az estének az íze. Keveredne a szomorúsággal, a szorongással, az indulattal, de most az utóbbiakat elnyomja a Jancsi iránt érzett szerelem. – Szeretem, de nem érdemli meg! – kiabálná, amikor azonnal hallja Jancsi szavait: Szeretlek, de nem érdemelsz meg engem!

A járda le van takarítva. A vizesárok és a járófelület között van felhalmozva a hó. Legalább térdig ér. Itt, a tanyaközpontba bevezető út mellett, sűrűbben állnak a villanyoszlopok. Ha áruk lenne, és nem világítana rajtuk nagy tányérral a fején egy villanyégő, akkor a Tilalmasra vezető út melletti nyárfasor kistestvéreinek nézhetné az erre járó. De így a szurokba mártott testével feketén, kicsi lámpával a feje helyén, legfeljebb útonálló rémnek gondolhatja a gyermek, ha nagy a fantáziája. Persze onnan fentről, a messze lévő fekete égbolton pislákoló csillagok, és a helyét kereső, időnként a fekete kupolán meg-lóduló félhold, biztosan nem tud különbséget tenni a levél nélküli, jellegzetes alföldi utat kísérő délceg fa és az egyenes derékkel beképzelten figyelő villanyoszlop között.

Katit most utoléri ez a gondolat. De csak egy pillanatra. Katikával szoktak ilyeneket játszani, amikor kézen fogva eljönnek a boltba. Először nehezen értette meg az oszlopok és fák megszemélyesítését, de aztán már Kati volt az, akinek igyekeznie kellett a kislánya elképzeléseinek nyomába. Lekotorták a havat, de a betonkocka lapokból ké-

szült járdát az idő kikezdte, megviselt, hepehupás, ezért csúszkál rajta a talpa. Felette, messze fentről, a magasból, repülőgép hangja indul feléje és terül rá a tanyára.

Senki nem kéri, senki nem várja, mégsem tiltakozik ellene. Még az orosz, vagy a Varsói Szerződésben benne lévő országok katonai repülőit is elfogadják az itt élők. Kicsit ugyan félnek, főleg az éjszakai gyakorlatoktól, mert igazi bombák is robbannak, nem csak betonból készültek puffannak nagy port verve fel az Ecsezug és Köztársaság tanyaközpont mögötti területen. Ugyan bíznak a katonákban, de az ördög nem alszik. Mi van, ha valamelyik eltéveszti, és a Tilalmastól nem messze lévő bombatér helyett a tanyaközpontot szórja meg. Ez eddig még nem fordult elő. Ha éjszaka megjelennek a bombázók, amiknek a hangja érkezik először, akkor még az állatok is behúzódnak, elcsendesednek. De most, amint Kati megy a tehenészet felé, nem katonai, hanem utasszállító gép repül a síkságban megbújó tanyasi házak felett. Kati felnéz és keresi a hang küldőjét. Elgondolkozik. – Az a kicsi, piros fényvel villogó gép, ugyanolyan repülő, mint ami bombázni jön és mégis ennek más, barátságos a hangja. Az állatoknak különleges érzékük van. Meg tudják különböztetni őket. Ezeknél nem bújnak el a kutyák, malacok. Kati elképzei, biztosan kíváncsian néznek felfelé a hang irányába.

Ahogy továbbrepül a célja felé a gép és magával viszi jellegzetes, barátságos hangját, még nagyobb lesz a csend, mint annak előtte. A letakarítás ellenére megmaradt fagyott, jeges, letaposott hó talpa alatti megadó összehúzóódását annyira hangosnak hallja, hogy még a lépteit is megpróbálja megváltoztatni. Aprókat csúsztatva a lábát,

bizonytalan léptekkel halad a tehenészeti telep felé. Balra tőle a szabályos, lepény alakú iroda fénye uralja a tanyát. Igaz, ami igaz, ez csak alapos túlzással állítható. Az irodában mennyezetre szerelt, kevés áramot fogyasztó, és ezért kevés világosságot adó lámpák az épület közvetlen környezetét világítják meg. Egyébként sem merészkedik messzebb a koszos ablakokon kisurranó fény. De azt jelzi, még dolgoznak bent. Mint ahogy a tehenészetben is.

Az első istállóhoz közelítve, idegen kutya közelít feléje. Nem tud kitérni. A járda mindkét oldalán hőtörlesz állja útját. Félelmet mutatva nekitámaszkodik a felhalmozott hónak, és megvárja, míg Kati elmegy mellette. Az istálló nagyméretű fakapujában lévő, kisebb ajtó könnyen nyílik. Mögötte mennyezetről lelógó barna ponyva lóg. Ennek ütközik, amint belép az állatok közé. Az ügyesen felszerelt firhang nem engedi ki a meleget, és be a jeges hideget, ha nyitva a nagykapu.

Elrántja, és azonnal meglátja kedvenceit. Megcsapja az állatok által keltett párás meleg, és az a semmihez sem hasonló csodálatos illat, ami olyan neki, mint másnak a kórház, színház, mozi vagy éppen a kocsmá. Gyógyítja a testet, lelket és jókedvet csinál. Középen indul el. Jobbra és balra sorban vannak bekötve a nagy, terebélyes testű, tejelő tehenek. Mindegyiknek a hátsó két lába előtt lógnak a fejükkel egyforma nagyságú tőgyei. Az állatok többsége világos színű, de vannak köztük tarkák is. Legyezgetnek a farkukkal. Nem csak azért, mert esetleg legyet érzékelnek, ami most nem jellemző, hiszen már ősszel elhullottak, de azért előfordulhat, hogy egy-kettőnek szerencséje volt.

– Már elmúlt karácsony – mondja ki majdnem hangosan, mikor a hozzá közel álló tehén hátán meglát egyet. Nagyobb,

mint a nyáriak, és lassan, alig mozog. A tehén biztosan érzi, hogy mindenén túl van a kicsi bogár, mert a farka elkerüli. Kavarja a levegőt maga körül, de a legyet ez nem zavarja. Áll egy helyben, és csak nagy ritkán mászik egy kicsit odébb. Meg sem rebben, amikor az alatta álló világos színű állat széles sugárban kezd el vizelni. A mellé kötött tarsa pedig lepényt rak maga mögé. Az utóbbi nagy toccsanással ér le a szalmára. Kati közömbös arccal veszi tudomásul.

Érzékszerveivel szívja magába a két hosszú sorban bekötött, száznál is több tehén szagát, ruházatát, bőrét átjárja az állatok melege. Fürdik a marhák párájában és élvezi a takarmány közelségét. Lelkében a nehéz, emészthetetlen dolgok feloldódnak. Mint a sav alatt a kelme, úgy foszlik el benne a felgyülemlett feszültség. Most már arcán a mosoly letörölhetetlen. A mindenki által a világ legszebikének mondott, a sokak által soha nem látott tengert ide varázsoló szeme beragyogja a csendben kérődzőket. Van, amelyiket talán eléri a szép nő látványa. Ilyenkor nagyot és hosszan bög. A többiek közül van olyan, aki arra figyel, de feleletre már nem tartják érdemesnek.

Kati a fal melletti járaton jön vissza. Innen rakják be az állatok elé a vályúba a takarmányt. Az önitató is erre van felszerelve.

- Na, gyere, te buta! - szólítja meg azt, amelyiknek a két szeme között egy barna folt van. Megveregeti a homlokát, majd a nyakát. A marha először tűri, de aztán hirtelen, mint akit áram ütött meg, megrántja magát, és amíg az istráng engedi hátraugrik, egyúttal a két hátsó lábával egyszerre rüg egyet a semmibe.

- Jaj, de bolond vagy! - kiáltja el magát Kati. Száraz szénát vesz a kezébe a szomszéd elől. Az még nem ette meg

az egészet. Ezzel hívogatná magához, de a tehén feléje sem néz. Láthatóan nagyon megsértődött. Oldalra csapja a fejét, mintha ideges lenne, mert nincs keze, amivel vakarózhat. Unott képpel Katit veszi szemügyre, olyan kifejezéstelen a barna, dülledt nézőkéje, mintha nem is ezen a világon, ebben az istállóban lenne. De az is előfordulhat, hogy egyszerűen lesajnálja az embert, aki pedig éppen etetné.

- Bolond az a jószág Kati! - szólítja meg a tehenész, aki az istálló közepén megy át, maga előtt tolva a tejes kocsit. A tejházba viszi a rakományt.

- Úgy alakult, hogy már bornyú kora óta én nevelem. Cumból itattam, mert másképp nem evett. Mikor aztán idekerült, és az inszeminátor berakta, attól kezdve meghülyült. Pedig szép borja lett a hibbantnak. A teje pedig nem csak elég, de a minőségére sem lehet panasz. De ha egyszer engem is megrug, akkor megy a vágóhídra, az biztos.

- Kár lenne érte! Olyan helyes a pofája!

- Akkor beszéld meg vele, hogy még véletlenül sem akadhat belém az a szaros lába! - nevet a fehér munkaruhás férfi, és kitolja a kocsit, amin henger alakú tartályban a friss tej van.

Kati ismeri a férfit. Egy sárga színű kicsi Trabantja van. Jancsi sokszor tolta be, amikor nem akart indulni, és a férfi, akit születésekor Lászlónak kereszteltek, megkérte rá.

Ugyanilyen havas hideg tél volt- jut eszébe az első találkozása Lacival. A Kutya nevű kutyáját kereste. Amikor rájött a házőrzőre, aki a társa is volt, a koslatás, akkor bebarangolta nem csak a tanyát, hanem az egész környéket is. Abban az évben hosszan elhúzódott a tél, de az állatok már érezték a tavaszt.

- Arra láttam a műhelynek! - lökte neki kelleetlenül a mondatot Sándor bácsi, a Terike néni férje. Akkor már kereste egy fél órája.

- Majd hazajön - biztatta magát, és fordult hazafelé, de aztán gondolatában meglátta maga előtt a fekete gubancos, melegbarna szemű kutyáját, és visszafordult a műhely felé. Nagyon szerette ezt az állatot.

Ha valaki megkérdezi tőle, hogy miért van benne ez az érzés a kutyájával kapcsolatban, nem tudna rá válaszolni. Amikor az egyik alkalommal látta, amint a hátsó szomszéd az újszülött kiskutyákat beledobta a vízzel teli vödörbe, tudta, hogy ez a szokás, de azonnal bement a házba. A legmesszebb lévő helyiségbe húzódott, és azonnal elkezdett pakolni, takarítani. Ez rajta mindig segített. De akkor folyamatosan az eszében volt. Képzletében látta, szinte érezte, hogy min mennek keresztül a kicsik. Az anyjuk, a barna, sima szőrű állat láncon tartva, oda sem nézve túrta. Egyet hagyott neki a gazdája, hogy be ne gyulladjon az emlője. Soha nem szívelte a hátsó szomszédját. De attól a naptól kezdve, ha tehetett, elkerülte.

Egyébként rendes volt vele a férfi. Ha átröppent hozzá valamelyik baromfija, akkor megfogta és visszadobta. Sőt, még a szárnyát is levágta, hogy legközelebb ne tudjon megszökni. A segítségek ellenére, mégis olyan mélyen beleégett a lelkébe a kiskutyák elpusztításának története, hogy nem tudott jószomszédi barátsággal viselkedni az emberrel.

Később, aztán hallotta, hogy mesélte az udvarában nagy hangon: Másnap reggelre kimásztak a gödörből, amikbe beletettem, miután előzőleg a vödörben megfulladtak. Ez aztán az élni akarás! De mit tudtam tenni? Nem kell senkinek sem, hiába hagytam volna meg. Remélem, jövőre már nem fog egy újabb kosárnyi kiskutyát idepottyantani a Maca - nevetett.

A hallottak ezek után még jobban betettek neki. Álmá-

ban megjelentek a kiskutyák. Halkan nyüssítve másztak ki a gödörből, és keresték az anyjukat. Kiizzadva ébredt fel. A hálóinge a nedvességtől át volt ázva.

Tudta, hogy a Kutya is egy állat. Mégsem gondolt soha így rá. A társa volt. Az, aki ha kell, megvédi, de ha nincs erre szükség, akkor is jó társaságot ad.

Miközben a gondolatai ide-oda csaponganak a következő tehenet próbálja magához édesgetni. Egy nagyméretű, buta ábrázatú, de barátságosnak tűnő előtt áll meg. A jászolhoz kötött istránggal húzza közelebb magához.

- Őt Borinak hívják - jön visszafelé Laci a tejházból. Biztosan megengedi, hogy kényeztesd. Tőle kapja a tejet a kisfiad.

- Ettől? Most szült először? Hiszen nagyobb, mint a többi! - kételkedik Kati.

- A nagyság nem mond semmit, Kati. Ez egy üsző volt, ami akkortájt ellett, amikor világra hoztad a Jancsikát - kiabálja, mert a kocsi kereke össze-vissza kalimpálva, hangoosan csörömpöl az egyenetlen betonfelületen.

- Hát akkor te vagy az én Borim? - érzékenyül el, és simogatja meg a homlokát. Ezen nincs barna vagy vöröses folt, viszont hatalmas a mérete. Hosszabb, testesebb, magasabb, mint a sorban álló többiek.

- Te vagy a legnagyobb! - ütögeti a nyakát. A tehen először talán megértette, mert tűrte, sőt, még közelebb is lépett, hogy Kati jobban elérje. De aztán valami bekattan neki, mert úgy megrázza magát, hogy majdnem kiszakad a kötelet tartó vaskarika a betonvályúból. Kati ijedten rántja vissza a kezét.

- Bolond vagy? Nem fogok adni a tejedből a Jancsikámnak, ha ilyen hülyén viselkedsz! - mondja neki, de közben nevet.

- Aztán jó lett a kocsi? - kiabálja túl a teheneket és a tejszállító kerék zaját.

- Áh, hagyj! - legyint rá László, és eltűnik az ajtót fedő barna ponyva mögött.

Kati azon a napon, amikor a Kutyát kereste, a műhelyben ismerte meg a tehenészt. Este volt. Már munkaidő után. A kicsi, 500-as Trabant bent volt az épületben, és Laci a leszedett első kerekek helyén becsúsztatva, alatta ügyködött. Valami tengelyt cseréltek, amit az esztergályosműhelyben készítettek egy fémrúdból.

Nem volt ebben semmi szokatlan. Mindennap ez van. Este és éjszaka, a munkaidő után javítják meg az otthon elromlott dolgokat. Az a nap, csak azért volt különleges Kati számára, mert a Kutya szintén ott feküdt a Laci mellett. Figyelte, hogy a tehenész és az esztergályos, aki segített a javításban, hogyan veri, nyomja be a hosszú fényes fémrudat a helyére.

- No, Kati - nézett végig rajta a kicsi autó alól kibújt fiatal férfi -, a kutyád már megbarátkozott velem.

Nem folytatta, hanem áthatóan nézett a szemébe. Azóta érzi, hogy nem közömbösek egymásnak. Ő sem tudta elvenni a szemét a másikról. Hosszan kutakodtak. Tulajdonképpen nem gondolt közben semmire, sőt, még a pír is jól állt neki, ami előntötte az arcát.

Jóformán meg sem nézte a Lacit. A bajuszát, ami nem volt nagy, csak olyan kicsi, vékony, és a szája vonalát követte, később vette észre. Pedig kihívó férfias ábrázatot adott neki. De a szemét, a barna, cirmos szemét, amit a feltűnően hosszú szempillái öveztek, azt bezzeg látta. A mély orgánumu, különleges hangja pedig beásta magát a fülébe.

- Ha meguntátok, akkor folytassuk, mert ma még haza is szeretnék menni - törte meg a varázst az esztergályos, aki szintén hasonló korú volt, mint a tehenész. Azután csak nagy ritkán, messziről látták egymást.

Most a karám fal melletti részén állva kicsit elkalandozik. Szemben vele a tehenek hosszú sora. Az állatok csendesek.

A farkukkal legyezgetnek. Az egy szem karácsonyi légy legyengülve, felpúposodva, változatlanul kővé meredve ül a sor elején lévő marha hátán. Szívná be magába a meletget, de szemlátomást nehezen megy neki. A kor utolérte. A gyengesége már olyan fokú, hogy felszállni sincs ereje. Bár, lehet nem is akar.

- Az utolsó legyet agyon ne csapd! - hallja Kati az apja intelmét.

- Tegyéél ki neki az asztalra egy kevés cukrot. Ha megéri a karácsonyt, akkor szerencsés lesz a következő évünk.

Nem voltak különösképpen babonások. Csak annyira, mint általában az emberek. Ha átment előtte egy fekete macska, akkor kikerülte, vagy köpött feléje hármat. Ha szürke lovat látott, akkor: Szürke lovat látok, szerencsét találok - sorolta, és kereste a gombot, amit megfoghatna, vagy törött ablaküveget, és ha az sincs, akkor kalapos ember biztos volt. Aztán ha mindegyik hiányzott, akkor a földről felszálló madár biztosan előkerült. Ha kéményspróvel találkozott kért egy szőrszálát a seprűből. Ennyiből állt a babonasága. Itt az istállóban, az ablakban fekvő macska nem fekete, hanem barna, és szürke ló sincs. Viszont a verebek, mint általában, a sarokban veszekednek. Az egyik, hozzá képest nagyobb szalmaszálát csípett fel, és azzal erősködik. Fel szeretne szállni vele, de mindig elakad és kiesik a csőréből. Erre a többiek is megpróbálják a mutatványt. Talán azt sem tudják, hogy a rövid farkú mi végre akarja elszállítani a szalmaszálát, de meg akarják mutatni, nekik sikerül. Amelyik elkezdte, rájuk hagyja. Nem viaskodik velük. Hadd próbálkozzanak, gondolja, már ha van esze. De úgy látszik bele szorult valamennyi,

mert a nagy szalmaszál helyett, felcsíp egy kisebbet, és könnyedén elszáll vele. A többiek ezzel szemben fáradhatatlanul húzzák-vonják, hogy aztán újra és újra kezdjék.

Talán ők is így tesznek a Botos Jancsival? De nem, mert nincs újrakezdés! Igaz, már egy ideje sokat veszekedtünk, mint a verebek itt lent a sarokban, és másnapra kibékültünk, hogy aztán újra kezdődjön a marakodás. Igazam volt. Miért nem hallgatott rám és legalább próbált volna meg rendes férj és apa lenni – perel magában.

Katika imádta. A mai napig is rendre kérdezi, mikor jön haza az Apu? Miért nem vette komolyan, amikor előre megmondtam neki, én ezt így nem fogom csinálni? Miért nézett le engem? Ha nem legyint rám, amikor kértem, követeltem tőle, nem nagy ügyeket, apróságokat, akkor még ma is itt lenne velünk. Most jobb neki?

A magában folytatott monológ itt megszakad.

- És ha jobb neki? Talált egy olyant, aki nem veszekszik vele, nem követelődzik? Ha soha nem fog hazajönni? Talán már meg is van, azért nem nézte, látogatta meg a Jancsikát.

A sóhaj, ami olyan mélyről jön, amit ember csak érezni tud, de tenni ellene nem, betölti az istállót. A hang a poklok útját megjárt lehelet, elkerülné a békés, barátságos állatotkat, de nem tudja. Először a mennyezetnek indul. Onnan visszaverődve sietne ki a világba, hogy másoknak is elvigye e sajátos sötétséget, de a tehenek látszólag bárgyú pófája láttán lelassul, majd megáll egy pillanatra. Ez éppen elég arra, hogy a kérődző marhák beszippantsák magukba és már átalakítva, megregulázva böggjék ki.

Kati mindezt nem tudja, de érzi a változást. Régebben is sokat volt eszében a férje, de az utóbbi időben, majd min-

dennel kapcsolatban, rendre a szerelménél köt ki. Nem szeretné magának sem bevallani, de nagyon akarja a Jancsit. Érezni a leheletét, a csókja ízét, az ölelését, még a buta kioktatását is. Szeretné elé tenni a vacsorát. Nézni, hogy vajon ízlik-e neki? Hallgatni a korholását, amikor valami nem tetszik. Letakarítani a cipőjét.

Nagyon hiányzik neki az, amikor hallja a kapu csapódását, és tudja, hogy ő jön. A jellegzetes léptei, a cigire való rágyújtása, aztán ahogy a tányért kinyalja, amikor olyan ételt főz, ami a fogára való. Szeretné, ha újra hallhatná a horkolását, ha csak úgy beállítana egy szál, kint a pusztán szedett gaz virágjával, vagy vadrózsa tüskés ágán kinyílásra törekvő bimbójával.

Régen utált várni. De most úgy érzi, hiányzik neki a várakozás. Az a várakozás, amikor tudja, hogy el fog következni az, amikor meglátja.

– És ha nem mondom neki, hogy menjen el? – kerül ismét elő a kétkedés kérdése. Most még azzal is megelégedne, ha tudná, az övé a Jancsi, és ha nincs is itt, akkor is számíthat rá. Akkor is vele van, itt bent, nyúlna a fejéhez, de nem teszi. Ő érti, mire gondol. Mikor április elsején elment először, még úgy érezte, hogyha nincs is ott a kis házban vele, azért ha kell, vagy ha üzen érte, akkor jön. Nem kereste.

– Majd előkerül, hiszen tudom, hogy szeret, és egyébként is mit tudna nélkülem csinálni? Kinek kellene rajtam és a pocsek anyján kívül másnak? – erősítette magát.

Aztán, ahogy teltek a napok és a hónapok, ő is kezdett változni. Élvezte az egyedüllétet. Nem kellett az időnként passzivelkedésű férfi-gyerekről gondoskodnia. Több idő jutott Katicára. Jól érezte magát. Észrevette, mennyi embernek tetszik.

Hirtelen mindenki nagyon barátságos lett vele. Az asszonyok nem annyira, de a férfiak nagyon. Megszületett a Jancsika. Akkor és előtte nem sokkal érezte először, hogy nem jól van ez így.

Mikor jön már haza ez az ember? Meddig tart még a sértődése? Na, majd ha megszületik a Jancsika, akkor biztosan bejön a kórházba és meglátogat, aztán minden helyre kerül – gondolta.

Mindkét gyereket nehezen szülte. Jancsikával is sokat vajúdott. Mikor fent feküdt a szülőágyon, nem is érezte a szike vágása általi fájdalmat. Annyira fájt mindene, hogy azt gondolta, ha most ezt túléli, akkor mindent túl fog. Aztán, mikor megszületett a Jancsika, olyan hatalmas megkönnyebbülés öntötte el, hogy talán még repülni is tudott volna örömeiben. Ezzel egy időben látta meg a kisfiát. A megkönnyebbült boldogságtól és a Jancsika hangjától, látványától ismét az a boldogságtenger szívta magába, amit már egyszer tapasztalt Katikával. Akkor jött ismét a fájdalom a hasában. Nem annyira erős, mint az előző, de ugyanolyan.

– Jaj, ne! – tört rá a frász, de tudta, ez nem tart sokáig. Megérte. Nagyon szép és jó gyermek a Jancsika is.

Elgondolkozva a saját életén, élvezve a békét és a viszsgafeldolgozás által a nyelve tövében érződő boldogság ízét, néz a tehene szemébe. A Bori, aki kiegészíti gyermeke megszületésétől kevés anyatejét, rendületlenül, csak a farkát csapkodva erre-arra, áll vele szemben. Vannak köztük a sorban olyanok, akik lefeküdtek, és ott esznek. Az övé, aki végül is a társa, megnyugodva kérődzik, közben oldalra, a bejárat felé néz. Az istállóban lévők már megszabadultak a tejüktől. Nem húzza a tőgyüket a nagy súly, és

nem feszíti a fájdalmas érzés belülről. Unalmukban időnként némelyik bőg egyet, de az sem panaszos, mint abban az istállóban, ahová később érkeznek fejésre a tehenészek. A tehenek, vonszolva hatalmas tejtől duzzadó tőgyüket, először csak pihegve figyelnek. Ismerik, tudják a menetet, de mégis van, akinek kevés a türelme. Akkor a legidege-sebbek, ha a közvetlenül a szomszédjukat fejk. A fejógép egyszerre több tehenet is szív, de az egész sort egyszerre nem tudja. Valahol ennek is van vége.

- Lehet, hogy butaság volt tőlem - jut el egy újabb következtetésig. Vitatkozik magával.

- Rá kellett volna bízni, hogy ő döntse el! Így most az én akaratom érvényesült - bizonytalanodik el, elveszítve az elmúlt hónapokban felszított, maga által felállított igazság hevét.

- De nem! Nem és nem! - ágál a gondolat ellen, és nem állja meg, hangosan mondja a Borinak, hogy nem.

- Ha nem akart volna menni, akkor marad. Már előtte is furcsán viselkedett, és beszéltek róla ezt meg azt. Miért kellett mindennap a kocsmába, meg a vegyesbe mennie a munka után? Ott hallgatózott, mi meg otthon vártuk. Minek kellett majdnem minden hétvére különböző ürügyekkel elmennie a haverokhoz. Ja, hogy házat építenek, és segíteni kell? Aztán majd visszaadják? Mikor fogunk mi építkezni? Ráadásul, mindig ittasan jött haza. Milyen családi élet ez? Menjen, ha ez kell neki! Én és a gyerekek ebből nem kérnek! - erősíti magát, de nehezen sikerül. Értzi, hogy üresen konganak a már többször elmondott mondatok.

Közben ütemesen paskolja az előtte fejét oldalra fordító marhát. Bori érti vagy sem Kati belső tépelődését, azt talán

soha nem fogja elárulni. A Laci nevű bajszos tehenész is másik istállóban ügyködik. Ő van itt emberként egyedül a száz tehen társaságában, de egy pillanatig sem érzi magát egyedül. Nem úgy, mint otthon. Eddig magának sem vallotta be, ha távol is volt Jancsi, ettől még úgy érezte vele van. Mint az első időben, amikor elment.

- Talán mégis visszajön, és bocsánatot kér - gondolta, de már ezt is többször körbejárta.

- Biztosan talált magának valami cafkát - folytatja önma-ga marcangolását.

- Nem tud az meglenni nő nélkül! Én bezzeg nem tudnék még most sem másik férfival összefeküdni. És Jancsival? - áll meg a kezének ütemes veregetése Bori nyakán. Elme-reng. Ez nem álmodozás, hanem olyan belegondolás-féle. A szíve most is tele van érzéssel, de mégis ez más, mint az, amit akkor érzett, mikor még együtt éltek. - Nagyon szere-tem a Jancsit! Jobban, mint gondoltam volna. Alig vártam, hogy este az ágyban elkezdje lefeszégetni rólam a bugyi-mat, és az első gyermeki mozdulatok után, mint egy éhes fenevad essen nekem. Akkor oldódtam fel teljesen benne.

Úgy éreztem egy test, egy lélek vagyunk - sorolja és várja, hogy elinduljon benne az a semmihez sem hasonlí-tó melegség, ami mindig, ha erre gondolt. De most nem. Hátrább lép. Neki támaszkodik az épület falának. Frissen van meszelve. Tudja, hogy megfogja a kabát hátulját és fehéres lesz, de nem törődik vele. Erővel kapaszkodik bele az istállóban történt szeretkezésükbe. Azon a napon elő-ször nekidőlt a fehérre meszelt falnak. Tél volt, mint most. Aztán úgy, ahogy volt, nagykabátban feküdt le a beton-

padlóra. Jancsi pedig rá. Nem fáztak. Igaz, itt az istállóban a száz tehén lehelete nem is engedné meg. Többször gondolt rá. Talán a Katika is itt készülhetett. Nagyon jó volt.

Csizmás lábával a padlón kapargál. Azt nézi. Kétségbeesetten keresi magában azt a furcsa melegséget, amit régebben ezek az emlékek ébresztettek benne. De nem jön. Látja Jancsi szemét, arcát, száját, testét, hallja a hangját és mégsem olyan, mint ennek előtte.

– Mi történt? Már nem szeretem? Vagy éppen ővele van valami olyan, ami már menthetetlenül elvitte tőlem? – esne kétségbe, ha a személyiségéből adódó természete engedné. De így csak latolgat.

Imre jó ember. Szép pénze van, és főnök. Biztosan mindennem megvolna mellette. Talán még autót is vennék, és én is vezethetném. Egy Moszkvicst, vagy hasonlót. Beülnék a párnás ülésre, és ha nem én kormányzok, akkor Imre mellett nézegetnék ki az ablakon. Jancsika boldog lenne, hiszen autózik. Katika pedig látná Debrecent, a nagy piacot, mert oda is elmennénk. Beülnék egy presszóba. Nézném a kint elvonuló, siető embereket, és büszke lennék az én férjemre, hiszen ő teremtette ezt meg nekünk. A gyerekek gesztenyepürét ennének sok habbal, és ha még szeretnének, kapnának sarokházat, mert az jó csokis. Imre pedig fogná a kezemet. Vágyakozva nézne rám, és alig győzné kivárni az estét, hogy belém jöjjön – eddig jut. Imre szeme és az este elképzelésekor, hideg fut végig a gerincén. Megrázkódik. Az eddig elől kigombolt kabátot, összehúzza maga előtt.

Mit mondanék Jancsinak? Hogyan néznék szembe vele? Autóért, jólétért adjam el magam? Inkább koplalok, de a szerelmemmel élek – háborodik fel saját előbbi gondolatain.

Itt van ez a Józsi is. Ki gondolta volna, hogy képes rendőrnek állni? Vagy már a nagyvárosban is az volt? – gondolkozik el. – Tulajdonképpen lehetett volna. Nagyon úgy viselkedett, mint akinek mindent szabad. Mikor feljelentették, akkor sem történt vele semmi.

Mindegy – vesz ismét szórakozottan a kezébe egy marék szénát. Bori elé nyomkodja. Az állat egyfolytában rágcsál. A felkérődött gombócokat nyámmogja. Nem kell neki az orra elé tartott száraz eledel.

Inkább félelmetes, mint izgalmas. Biztosan hozta a feleségét is. Én csak arra kellenék neki. Szép férfi. De tartogassa magát másoknak. Tőlem, akár fel is fordulhat! – az utolsó mondatot megint hangosan mondta az előtte kérődzőknek. Bori talán jelezni akarta, hogy egyetért vele, mert elnyújtva hosszút bög, majd hucyozik, és utána megrázkódik. Kati hallja, látja, érzi a vizeletet, amint a marha hátuljából széles sugárban ömlik le a szalmás betonfelületre. Onnan, aztán máris igyekszik az erre készített folyókába. Szemébe világít a mennyezetről lelógó széles kalapú lámpa. Utoléri a hangulat.

A kinti pusztán járnak a gondolatai, amikor az apjánál volt a gulyánál. Akkor ment az egyik alkalommal ki, amikor előtte nagy eső esett. Már útközben is kerülgette a pocsolákat, mégis, amikor meglátta az édesapja, aki mint utólag kiderült nem volt az, azonnal húzta fel a vizet a kútból és füröszttötte a vályúban. Még kislány volt. Talán nyolcéves, ha lehetett. A nyári meleg forróság megállt a szik fölött és nem mozdult egy lépést sem odébb. A napot apró gallyakkal való játszásal töltötte. Akkor fedezte fel, hogy a vályú mellett van egy pocsolya. Levette a közben rajta megszáradt kicsi ruháját és bugyiban beleült a vízbe. Meleg, sőt némelyik helyen for-

ró volt. Az alja puha sár, a teteje pedig tiszta, mint a forrás. Apró ebihalak, vízipók és hasonlók úsztak a tetején, hasítva a vizet. Ezeket próbálta megfogni. Érezte ő, hogy erősen süt rá a nap. És azt is, hogy mindenféle nagy bogár is onnan akar inni. Sőt, némelyik még bele is mart a hátába, annyira féltékeny volt a pocsolására. Merte magára a sarat, mert annyira fájtak a csípések, hogy legszívesebben elsírta volna magát.

Az apja messzebb volt a mellettük lévő táblán. Késő délután hajtottá vissza a teheneket. Akkor látta meg őt.

- Hogy tudtál ilyen buta lenni kislányom? Ó, te szegény! Hát nem érezted, hogy fáj, amikor a bögöly beléd mart? Ráadásul olyan vagy, mint akit kivettek a napra aszalni. Megfürdette, majd bekente a testét, ami telis-tele volt nagy, levedző, viszkető gömbökkel.

Azon az éjszakán a kutya ugatására ébredt fel. Az apja megszokhatta, mert nem mozdult mellette. Mikor kinyitotta a szemét, közvetlenül előtte világította az arcát a hold. Hatalmas volt és nagyon-nagyon fényes. Nem félt tőle. A holdtól soha. De ott, annyira közel volt hozzá és olyan erősen szórta rá a sugarait, hogy elvakult tőle. Alig egy kis idő után úgy érezte, ők ketten a holddal már egyek. Nem úgy, hogy esetleg ő járkálna rajta, hanem mintha bekapta volna és a hold hasából nézegetne ki, vagy éppen fordítva.

Most itt a százas istállóban, amint elkapta szemét a nagytányéros fény, hasonló érzés fut át rajta. Alig egy sóhajtásnyi ideig történik ez. Kintről kapucsapódás hallatszik. Megigazítja kabátját, amennyire tudja, a háta mögé nyúl, és leveri a ráragadt meszet. Boldog derével az arcán indul kifelé. Eszébe sem jutnak a ma délután törtétek. Nagyokat szippant a párás, nedves, állatszag-

tól nehéz levegőből. Ahogy közelít a ponyva firhanghoz legszívesebben maradna még egy kis ideig, de közben vágyakozik a friss tanyasi, téli, tüdejét hasító levegő után is.

Az utóbbi mellett dönt. Amint kilép, könnyebbnek, kipihentnek érzi magát.

- Ki lehet az a Keserú Jánosné? - jut az eszébe, de legszívesebben hangosan nevetne.

- Kit érdekel ez a hülyeség? - tenné hozzá.

- Talán egy cigány. Aki házal, és ágyneműt ad el, miközben ruhákat vesz. Tőlem aztán vehetne! - játszik a gondolat, és nem jut most az eszébe, hogy miért is írna egy levelet a cigányasszony?

Csak meg ne átkozza, vagy rontást ne tegyen a gyerekekre - folytatja, de már csak úgy játékból. Jókedve van. Az egész, csak egy játékos gondolat, ami arra jó, hogy gyorsan szedje a lábait hazafelé. Katikán és a Jancsikán jár az esze. Az esti meneten. Még ugyan van idő a lefekvésig, előtte a fürdésig, meg a vacsoráig, de a téli, korai sötét, amit megszokni nem lehet, csak elfogadni, mindennap megtéveszti.

Imre meg ott vár a konyhában a pörkölt mellett - jut eszébe. Nem bosszankodik. Tudomásul veszi. Igazából érzelmi-
leg most semmi nem éri utol. A teheneknél hagyott mindent magából, ami terhelte a lelkét. Ahogy közelít a bolt sarkához, annyira egyszerűnek, könnyűnek és egyértelműnek látja maga körül a világot, mint régen. Hogy miért van ez, arra nem gondol. Ezt is elfogadja, mint minden mást. Csak most boldog. Sugárzó szépsége, amit, úgy tűnik, szintén a marhák csiszoltak ilyenné, betölti az üzletet. Nem nézett sem jobbra, sem balra a tornác előtt sörüket szorongató emberek között utat törve magának. Most már sokan vannak,

akik szívják magukba az esti tápszert. Aki észreveszi, mert még nincs sok lépcső benne, előzékenyen áll el előle. De van olyan a tömegben, a kicsi helyen vannak vagy húszan, akinek többször meg kell nyomnia az oldalát, mire odébb megy. A zavaros, vérekes szemükön látható, hogy nem csak a sör volt több mint kettő, de a gyorsító sem maradt el.

Elképzelhető, hogy Bori és társai a varázslás tudásával rendelkeznek, mert hosszú idő után, most először veszi észre a boltban lévő férfiak elismerő pillantásait. A pír, amit soha nem szeretett, de mégis ott bent jó érzéssel töltötte el, előnti az arcát. Ettől a világitó, és mindenkit megbabonázó, az itt élők által soha nem látott, tengert megmutató szeme, nem csak élénk rózsaszínűvé vált arcát tölti be, hanem az egész teret. Széles és érzékeny, puhán feszes ajkai kicsit megnyílnak. Alig, szinte láthatatlanul nyalja meg a nyelve hegyével igéző szája párnáit. Mindezt nem tudatosan teszi, de ugyanazt érzi magában, mint amikor Jancsival találkoztak. Még a magassága is változott. A feketésszürke kabát, most nem feszülve, tekeredve keresi rajta a helyét, hanem lazán lóg, és sejteni engedti kerek, szoptatás ellenére is formáját tartó kebleit.

- Nem csak a természeted vigyáz rád Kati - mondta neki Terike néni -, hiszen kevés a tejed és nem húzza le a melleid, mint annak idején nekem, hanem a gyerekek is. Hiszen úgy gyurmákolják, hogy attól minden megerősödne. Tanulhatsz tőlük, ha majd megöregszel és a férjed is csak gyurmákolásra lesz férfi - nevetett a cigitől mély, érces hangján. Kati pedig csak hallgatta. El nem tudta képzelni, hogy a Sándor bácsi, aki már volt akkor vagy ötvenéves is, a Terike nénival azt tették, amit ő a Jancsival.

A sárga csomagolású Kedvenc csokival, az elismerő

pillantásokat begyűjtve jön ki az üzletből. Ismét át kell a hideg ellenére az embercsoporttól felmelegedett placcon törnie. A lábuk alatt pocsolya. Abban töméntelen elázott csikk. A taposás miatt a hó teljesen elolvadt. Kikerülve a jobban beállítottakat ér ki a pályára. Gyors, apró léptekkel halad, amikor meg kell állnia. Most jut el a tudatáig, hogy jobb oldalon, amikor kerülgette az ittas férfiakat, a falazott téglaoszlopnak támaszkodva a Jancsit látta. Már vagy tíz méterre is lehet a bolttól. Ide még éppen elér az üzlet előtti lámpa gyér fénye. Legszívesebben rohanna vissza az üzlet felé, de nem mozdul a lába. Megfordulva, háttal a magába zárkózó irodaháznak, a jeges kérgű hóval vastagon takart placcon, mint egy ide ejtett szobor, a nem messze lévő cseréptetejű házhoz tákolt, féltető alatti részt kémleli. A szűz, érintetlen hótakaróban csak az ő lépteit őrző nyomatok vannak. Ezek hívják az italozók felé.

A lába mozdulna, ha tudna. Előrehajolva kémleli az embercsoportot, Jancsit keresi a szemével. Legszívesebben futásban rohanna feléjük, hogy bizonyosságot nyerjen. Miközben, a teste, lába mindezt felülírná, vagy helyette gondolkozna, belefagyva a pálya havas földjébe, képtelen megmozdulni. Ő, aki mindig tudta, mit akar, és ez a léptein is meglátszott, most teljes bizonytalanságban van. Most nem jut az eszébe, pedig gondolhatna rá, mit mondott neki az egyik alkalommal Sanyi bácsi. Akkor még azt gondolta, szereti a Terike néni férje, őt. Addig észre sem vette, hogyan közlekedik, jár-kei a tanyában?

- Kati! Te egy nagyon magabiztos, öntudatos lány vagy! Látszik a menéseden.

- Tényleg, Sanyi bácsi?

- Bizony. Amikor elmész itt a házunk előtt, és elindulsz az iroda felé vezető járdán, elnézem, milyen öles léptekkel haladsz. Aki ilyen nagyokat lép, az biztosan tudja mi a dolga, és hova kell mennie. Bezzeg a Terike néni! - legyintett -, azt, ha látnád. Mint egy japán tyúk, úgy rakogatja egymás után a lábait.

Itt nem messze a bolttól Katinak sok minden az eszébe jut, de ez a párbeszéd biztosan nem.

Úgy érzi, mindjárt orra esik, annyira menni szeretne. De mindezt csak ő gondolja. Ha most kimenne az udvarra Terike, akinél Katika és Jancsika vannak és volna egy messze hordó lámpája, aminek a fénye elérné a pálya közepét, akkor látná Katit, amint ott áll egy helyben, mint egy megfagyott, itt felejtett oszlop. Hiába igyekszik, innen, a bolt előtti gyenge lámpa miatt, nem tudja kivenni az ácsorgó, ittas beszélgetéseket folytatók arcát, alakját.

- Tudnom kell, hogy őt láttam-e? - hatalmasodik el rajta a bizonyosság keresésének igénye, amit előzőleg a teljes bénulás, kétségbeesés, ijedtség tompított. A hideg verejték, ami a felismerés után kiverte, nehezen szárad fel a hátán. Érzi, hogy a blúz rá van ragadva. Nem csak hátul, hanem elől a hasán és a válla alatt is. Húzódik, tekeredik rajta, ahogy lassan lépkedve elindul a férfiak felé.

A szobában, a dupla ágy végében lévő, kerek asztal sok mindent látott már az életében. Ha beszélni tudna, és milyen jó, hogy nem tud, akkor nem csak abban adna tanácsot, hogy mit, mennyit szabad inni, mikor kell abbahagyni, hanem biztosan elkotyogna olyan ügyeket is, amivel csak galibát okozna. A barna, furnérját itt-ott elvesztő, lekopott fényű asztalnak, a tudat alatt talán ezt

hálálják meg a körülötte ülők, és persze először Kati. Nyolc óra van. A gyerekek a belső, kicsi, csak nekik kialakított helyiségben alszanak. Ők pedig akaratlanul, újra és újra végigsimítják az asztal lapját.

Jancsi, a Botos János ül szemben Imrével, Futó Imrével, a műhelyfőnökkel. A tehenészetben magabiztosságát visszanyert Kati pedig a kétajtós szekrénynek támaszkodik, miután behozta a poharakat. A barázdás, vastag üvegfalú pohárban bor párolog. Fél órája sincs, hogy felbontották az üveget és az első kört elkezdték kóstolgatni, már az egész szoba vastagon borgőzben és cigifüstben leledzik. A háziasszony, a varázslatos szépségével, kék szemével, ami a távoli tenger illúzióját őrzi, olyan erős kontrasztot mutat, amit a vele szemben, a falon függő kép is észrevesz. Az aránylag nagyméretű, kopott, sötét keretű, fényképésznél készített, majd ceruzával kiszínezett képen az apja és egy számára idegen nő van. Őt nézik.

K. Nagy Károly arca nem mozdul, de a nőé, akinek szeme szinte égeti Katiét, mintha kicsit megrándulna. Szőkésbarna, seszínű haja lelóg az eredetileg talán kékre festett kinyúlt kardigánra. A bordó szövetnadrág és a fekete blúz, a kardigán alatt a kerek, Jancsika mellett is feszes kebleket nem tudják féken tartani, még jobban kihangsúlyozza a nyugodt, magabiztos derűről árulkodó, férfiszívet elbolondító K. Nagy Katit szépségét.

Kezében félig töltött pohár melegszik. Hallgatja a két férfi beszédét, de csak úgy, mint akinek nem sok köze van az egészhez. Előzőleg megmondta nekik a magáét. Hogy mit kell ezek után erről egy szót is ejteni, azt nem tudja. Úgy sem változik semmi. Ő legalábbis nem fogja meggondolni magát. A két férfitől függetlenül bosszankodik.

– Minek is kellett kinyitnom ismét azt a borítékot? Elhatározta, hogy mikor hazajön, kidobja. Elégeti. Jobb is, ha nem idegesíti. Erre, ahogy hazaért, a kezébe vette, kinyitotta és elolvasta. Már szinte betéve tudja a szöveget. „Január 17-én érkezem hozzád. Azt hiszed, nem ismersz, de talán mégis. Fontos híreket fogok veled közölni, ami az életedet is megváltoztathatja. Nem kell félned! Én örömmel megyek, mert minden kiderül. Keserű Jánosné.”

Mikor ezeket eligazította, akkor is ott kopogtak benne a szavak, amit a levélben olvasott. Még mindig érezni rajta azt a különleges illatot, ami először elkábította és messze általa nem ismert helyekre repítette. Egyszer a nagyvárosban érzett hasonlót. Egy méteráruboltban keresett konyharuhának valót, amit aztán otthon feldarabolt és beszegett. Ott, amíg várakozott, előtte állt a pultnál egy nagyon szép nő. Hosszú fekete haja volt. A kiszolgáló kék köpenyes alacsony férfi szinte ki sem látszott a padlóból, annyira mélyen meghajolt előtte, amikor meglátta a betérő nőt, és kiugrott a pult mögül. Őt egy mozdulattal félrelökte. Így került mögéje. Hosszú ideig várt. Addig is mindent hallott, amit előtte beszéltek. Fülelnie sem kellett, mert úgy viselkedtek, mintha ő ott sem lenne.

Annak a piros ruhába öltözött, feltűnően fekete hajú nőnek volt olyan illata, mint a borítéknak. Az arcára nem emlékszik. Sőt, semmi másra sem. Csak a piros ruhára, a fekete hajára, de legjobban az illatra. De az elmúlt napokban megváltozott az édeskés, fűszeres szaghoz való viszonya. Ha megfogta a borítékot, akkor azonnal megnyitotta a fali csapot és lemosta a kezét. Már nem a meszsze lévő, csodás helyekre repítette az illat, hanem a félelmeket magában hordozó, rossz ízű jövő felé.

Most is azon jár az esze, hogy ki lehet az a Keserű Jánosné, aki mára ígérte a jövetelét? Vajon mit akarhat tőle?

- Én? Honnan tudja maga, hogy én mit tudok és mit nem? Az én gyerekeim, az én feleségem. Egyébként, meg mi az Istent keres itt a feleségem körül, állandóan? - hallja Jancsit, amint felemeli a hangját. Nem ismer rá. Felülről, a szekrénynek támaszkodva néz le a férje szőke hosszú hajával takart fejére. A göndörsége mit sem változott. Kizökkentik a boríték okozta rossz gondolataiból az erős, fiatal férfias mondatok pattogása.

- Nekem te csak ne magyarázz, Botos Jancsi! Gyerek vagy te ehhez! Ha sokat erősködsz, kibaszlak, mint kutyát szarni, baszd meg! Én csináltam itt mindent az elmúlt közel egy évben. Nem csak a kaput, éppen ma, de a kerítést, a villanykapcsolót, az olajkályhákat, de hogy mást ne mondjak, még a mai jércét, amit ettél, is én pucoltam, vágtam el a nyakát. Te hol voltál komám? Most előjössz, hogy elég? Mi elég? Elég volt a lébecolásból? A nők utáni szaladgálásból? Elég volt abból, hogy egy filéért sem adtál ennek a szegény asszonynak?

- Engem hagyjanak ki ebből! Megmondtam. Tőlem húzhatnak haza, de azonnal. Apám után ez a ház nekem van kiutalva. Én vagyok itthon. Nehogy már maguk döntsék el, mi jó nekem - veti közbe keményen, nem haragosan, de nem figyelnek rá. Pedig már előzőleg is eligazította őket. Először vacsoráztak, miután a gyerekeket Terike nénivel lefektették. A konyhai asztal mellett ülve mondta el, hogy ki, mihez tartsa magát.

- Nem haragszom rád, Jancsi! Tudhattam volna, hogy gyenge, önző ember vagy. De nem is ember, inkább gyerek. Nem vetem a szemedre, hogy Jancsikát most láttad először, és Katika sem érdekelt.

- Nem, ne szólj közbe! - Jancsi emelte fel a kezét, mutatva, integetve, hogy nem így van.

- Jól van, Kati, hagyd, hadd mondja el, amit akar! - fogta meg a karját Terike néni.

- Nem! Ne tessék ebbe beleszólni. Úgyis mindig védeni tetszett a Jancsit. Ha tetszik Terike néninek, akkor tessék, itt van, viheti.

- Jaj, Kati! - Egyikötök sem különb a másiknál.

A Jancsi szó nélkül itt hagyott a két gyerekkel, pedig azt gondoltam, hogy a mi szerelmünket, már ha kimondom ezt a szót veled kapcsolatban, rosszul leszek, semmi és senki nem tudja szét szakítani. De mégis! Nem tudom ki az, de már nem is érdekel. Azt te nem tudod, milyen érzés, egyedül egy kislánnyal, érezni a szülési fájdalmat. És már előtte attól félni, hogy mi lesz, ha mennem kell? Mi teszek, ha éjszaka következik be? Csak az isteni gondviselésnek köszönhetem, hogy Terike néni, aki anyám helyett is édesanyámként már a második héten, azután hogy elmentél átjött, és kérés nélkül segített, amiben kellett.

- Mondtam már! Nem érdekel a véleményed és a védekezésed, magyarázatod sem! - csapott az asztalra a tenyerével, mert Jancsi ismét meg akart szólalni. A hirtelen letromfolásra, ezután, mint akit nem érdekel az előadás, felvonta a vállát és hátradőlve a hokedlin, hátát nekításmasztotta a kinyitott konyhaajtónak.

- Most már mindegy, mit mondasz. Ezért meg sem hallgatlak. Moslék, szemét ember vagy te, Botos János. Soha egy férfit sem tudtam volna ránézni, annyira szerettelek. És képes voltál itt hagyni, a hasamban, a szívem alatt a gyermekeddel, és a kicsi kislányoddal. Tudod-e, hogy mennyi ideig kerestél téged? Minden este ki kellett valamit találnom, hogy miért nem jössz haza. Már nem érdekelt a mese sem. Pedig a hintalovast, meg a babást mindig nagyon szerette. Neked fogalmad sincs arról az életről, amit okoztál nekünk. Ne forgasd itt a fejedet, mint aki nem bűnös. Azt is csak köszönheted, hogy beengedtelek. Ha nem megyek vissza a bolt elé, ahol megláttalak, akkor biztosan nem lett volna képed rá, hogy ide gyere.

- Mondtam már, nem érdekel a szöveged! - reagálja le Jancsi igyekezetét, amint közbe akar szólni.

- Ha lett volna benned egy apró becsületmorzsa, amivel szerintem talán soha nem büszkélkedhettél, akkor rám köszönsz, ahogy elmegyek előtted. De te nem! Elbújítál az oszlop mögé. Hátha nem veszlek észre.

- Na, ebből elég! - vágta rá mérgesen Jancsi.

- Miből? Hát éppen ideje, hogy pénzt is adjál haza, ha már nevelem a két gyerekünket. Egyébként igazad van. Elég. Elég ebből az egész cigánykodásból. Most végre megtudja mindenki, hogy milyen ember vagy te, Botos János. De sokat nem kell ezen gondolkozni, te szar.

Akkor, ott a konyhában, összes összegyűlt keserősége, dühe kiömlött belőle. Már nem volt olyan savas, mint az első időben. Pedig próbálkozott megkeresni a lelkében, gondolataiban azokat az érzéseket, szavakat, mondatokat, amik esténként, mikor először Katika, majd később a két

gyermeke aludt, a fejében monológként összeálltak, de már nehezen ment. Látta a Botos Jancsi szőke hosszú hajával keretezett, kicsit férfiasá vált arcát, benne a megszokott melegbarna szemeket, amik egyáltalán nem mutattak megbánást, sőt, inkább büszkeség volt felfedezhető bennük, és ettől a mondatai sem lettek annyira hitelesek, mint szerette volna. De csak nem hagyhatja! – ágaskodott benne az akarat. Nehogy már egy ilyen buta gyerek láttán ellágyuljak – ösztökélte magát, és folytatta.

– Fel nem tudom sorolni, milyen az, amikor egyedül van valaki, aki a másállapota miatt alig tud eleget tenni a mindennapi dolgainak, és közben itt van vele a kislánya. Nem ők a felelősök, a hibásak. A gyerekek nem tehetnek semmiről. Áh, dehogya! Te, Botos János! Te tettél tönkre bennünket. Legalábbis, ha rajtad állt volna, akkor biztosan az árok szélén gubbasztanánk, vagy kértem volna Ágotán, kint a nagy semmiben egy szobát, ahol se villany, se víz. De téged az sem érdekelt volna. Ritka gazember vagy, az biztos. Ilyen senkiházit, biztosan nem hord rajtad kívül még egyet a hátán a föld – nézett farkasszemet a férjével, aki szemtelenül állta a szúrós tekintetet.

– Hát milyen ember vagy te? Képes voltál úgy a kezzedbe venni a Jancsikát, mintha éppen tegnap láttad volna. Nehogy azt gondold, mert rád nevetett, attól még tudja, hogy ki is vagy te egyáltalán. A Katikát már nem tudta annyira megteveszteni. Ő csak először csábult el. Később már feléd sem nézett, úgy ment lefeküdni. Az a csoda, hogy megismert.

– És ekkor szállt el az angyal felettük. Csend lett. Imre és Jancsi az asztalt nézték. Terike néni a tűzhelynek, ő pedig a konyhakredencnek támaszkodva nézett az ablak

felé. Az asztalon pörköltés tányérok, mellette a csirke csontjai. Pohár. Félig vízzel. Cigarettafüst, ami helyét keresve gomolygott, majd lassan, mint akinek nagyon nem akarózik elmenni, kiszivárgott az előszobába.

- Ne idegesítse magát Kati! - szólalt meg Imre, aki eddig úgy tett, mint aki nem is hallja az elhangzottakat. Időnként felnézett a szemben ülő Jancsira, keresve annak a szemét, de miután ez hiábavaló volt, a viaszosvásznon tologatta a kenyérmorzsákat. Kati, Imre megszólítására nem felelt azonnal. Még a Jancsi által az elmúlt majd egy év alatt felgyülemlett bántások, a lelkét feszítő igazságoktól való megszabadulás mezején kereste a szavakat, önmagát. Amint elnézte Botos Jancsi szőke fürtjeit, a lemondó, száját lebígygyesztő arcot a cigaretta szívásakor, éppen csak egy kicsit fejét megemelő pózát, amin látható, legszívesebben már réggen kint lenne, elbizonytalanodott.

- Most, mindjárt feláll, és megint elmegy - tudatosult benne.

- Az nem lehet, hogy nem hallgatja meg, mit tett velünk! - áll el a konyhakredencről, és egyenes háttal, derékkal keresi az asztalnál ülőkkel a kontaktust. De csak Imre nézett vele szembe. Jancsi a konyhaablakot szemlélte, miközben fújta a füstöt.

- Már abba hagyhatná, szétmarja a füst a szememet, ki kellene nyitnom az ablakot - fut át rajta. Megáll a tekintete a jóképű férjén, és nem akarja, hogy most felálljon, és innen ismét elmenjen úgy, hogy aztán nem látja egy évig

- Nem is tudom, hogy... kezdte újra Imre, de Kati arcát látva nem fejezte be.

- Maga ne beszéljen itt. Ez a mi ügyünk. A Jancsié és az enyém. Megmondtam magának a Botos János felesége vagyok, és az is maradok addig, míg akarok. Nem szeretném

bántani Imre, de maga sem különb a többenél. Kihasználta, az egyedülletemet, hogy magamra maradtam. Állandóan itt sertepeltélt mellettem. Megcsinálom ezt Kati, meghozom azt Kati. Ne törődjön vele, Kati, majd én lerendezem – mélyítette el a hangját és változtatta meg a ritmusát, így utánozva a férfit. Közben mindig úgy nézett rám, hogy meztelennek éreztem magam. Ha nincs nője, miért nem keresett magának? Nem vagyok én egy vágni való disznó!

– Ne! Ne vágjon közbe. Eleget hallgattam magától. Nem csak azzal volt baja, hogyan nevelem a gyerekeimet, aztán mikor és miképpen mosok, főzök, takarítok, hanem a Botos Jánost, aki a férjem, mint mondtam számtalanszor magának, állandóan piszkolta.

Megfordulva kinyitotta a szekrény felső ajtaját, majd erősen becsukta.

– Ehhez pedig csak nekem van jogom. Nekem ígért valamit, nem magának. Sokszor elgondolkoztam, melyikünk a szemetebb, a rohadékabb, maga vagy én? Maga, mert kihasználta a rászorultságomat, vagy én, aki elfogadtam. Ha szemétnek tart tegye. Nem érdekel. Viheti a kapuját, a disznóól kutricadeszkáit, a kerítését. De adja vissza a régi rosszat. Nem kértem semmit sem magától. Mindig mindent rám erőltetett.

– Ja, hogy kellettem volna? Nem mondom, hogy nem juttott az eszembe, mi lenne, ha..., amikor erre a szemét emberre gondoltam, és tudtam, ha maga is elmegy, akkor aztán tényleg egyedül leszek.

Ha nem segít – ne haragudjon Terike néni, de ezeket el kell mondanom – maga nélkül, már senki lennék – szólt a tűzhely mellett álló szomszédasszonyának.

- Mint mondtam, ha maga, Imre nem segít, akkor sokszor nagy bajban lettem volna. Elintézte nekem a tejjegyet, az ebédjegyet, az olcsó lakbért, mindent. Köszönöm. Már akkor is köszöntem. De azt soha nem ígértem, hogy össze is fekszem magával.

Én, K. Nagy Katalin, Botos Jánosné, nem vagyok eladó. Semmiért! Érti? Hát erről van szó!

- Kati... - szólt volna Imre.

- Nem érdekel. Annyiszor hallottam, hogy a könyökömön jön ki. Sajnálom, ha szeret engem. Ugyan nem tudom miért, hiszen nem is ismer, de a lényeg az, hogy én nem szeretem magát. Érti Imre, NEM!

- Nem szeretem - hajolt előre, hogy közelebb lehessen a műhelyfőnök arcához. Pedig próbálkoztam.

- Hallod, Botos János? Most figyelj, te beképzelt, senkiházi alak!

- Elképzelttem, hogy beköltözök magához a Katikával és Jancsikával együtt. Ahogy mondogatta, vesz egy jó autót, azzal elmegyünk erre, meg arra. A debreceni piacra. Beülünk egy presszóba és kávézunk. Vesz nekem szép edényeket a konyhába, meg olyan ruhákat, amilyen senkinek nincs. De, amikor arra gondoltam, hogy megfogja a kezem, hozzám akar érni, csókolni, meg ilyesmi, akkor rosszul lettem. Megharagszik, vagy sem, nem tehetek róla. Biztosan megvan valahol az a nő, aki magát akarja. A kétségeim állandóan bennem munkálkodtak. Higgye el, össze sem lehet hasonlítani magukat. A férjem egy senkiházi, aljas szemét ember. Itt hagyott magamra tavaly április elsején, és azóta nem láttam. Még arra sem volt képes, hogy bejöjjön a kórházba megnézni a fiát, amikor megszületett.

- Ne feleljen! Nem azért kérdezem.

- Milyen ember az ilyen?

- Ne fészkelődj Jancsi! Nem úszod meg ennyivel! Végig kell hallgatnod, és majd utána eldöntöd, mit fogsz csinálni. Akkor majd felállhatsz és mehetsz, már ha úgy akarsz - halkult el hangja.

- Te Kati! Ne bántsd az Imrét, meg a Jancsit sem! Vannak dolgok, amiket...

- Terike néni! Ezerszer tetszett már mondani - tromfolta le a szomszédasszonyát, de nem hangosan és haragosan

- Ha hallgattam volna Terike nénire, akkor már régen mindent megbocsátok ennek itt, és az Imre ágyában ébredek reggelként. De tessék megérteni, ez az én életem. Itt vannak velem a gyerekeim, és nekik is az a jó, ha én, a K. Nagy Katalin, a körülményeknek megfelelően jól érzem magam. Még ha nem is vagyok boldog.

- Az Imre rendes ember. Nem minden tetszik benne, amit megismertem, de ez úgy sem érdekes. A baj az, hogy nem szeretem! Pedig sokszor már azt gondoltam, mégis. Ha nem is annyira, mint régen ezt a férjnek nevezett alakot, de arra már nem is emlékszem. Mindent elkövettem, hogy kitöröljem magamból.

- Hallod, Jancsi? Rólad van szó! Ne tégy úgy, mintha semmi közöd nem lenne ehhez! - fordult vissza Botos Jancsi felé. Aztán meggondolta magát és legyintett.

- Mindegy! Az egésznek úgy van vége, ahogy kell - mondta lemondóan. A konyhai vízcsaphoz lépett. A tűzhely szélén vastag falú üvegpohár várakozott. Ezt fogta a kezébe és vizet eresztett bele. A tejszerű folyadék lassan tisztult ki. Alulról kezdődik a víz átláthatóvá válása. Várt addig, amíg a gáz ki nem szállt a folyadékból, aztán nagy részét megitta a pohárban lévő víznek. A többit kiöntötte a lefolyóba.

- Nagyon sokat gondolkoztam azon, hogy mit hittél? Mit terveztél? - lépett a konyhaasztal ablak felőli oldalához a két férfi közé. Jancsi felé nyúlt, de aztán félúton megállt a keze. Nem lehetett eldönteni, a haját akarja megsimogatni, vagy az állát felemelni és maga felé fordítani. Ahogy ösztönösen mozdult Botos Jancsi irányába, olyan hirtelen rántotta vissza a kezét.

- Szerintem, te nem terveztél semmit sem. Egyszerűen kíséltél, és úgy voltál vele, ha már ilyen nagyra tartja magát ez a kurva, akkor maradjon magának.

- Igaz, Jancsi? - a végét már ismét hangosan és agresszívan mondta.

- Én, nem. Elég volt! - vetette közbe mérgesen, és meredten nézett Kati szemébe. Hosszan keresték egymásban azt, ami elveszett. Először Terike ment ki szinte hangtalanul a konyhából. A nagyszobából nyíló, lefalazott kicsi szobában a két kicsit nézte meg, jól alszanak-e? Aztán Imre állt fel. Őt mindketten követték, de csak inkább érezve, mint látva. Nem farkasszemet néztek egymással. Nem kellett erőltetniük, hogy ne pislogjanak. Kutakodtak. Először mindketten a másikban, aztán persze magukban.

Jancsi barna szeme, ami mindig meleg és barátságos volt, akkor idegennek, hidegnek, tartózkodónak látszott. Kati is ezzel szembesült. Ezt kihangsúlyozva, a széken hátrább dőlt, és talán egy kicsit cinikus arccal, a szája szegletében megvető ránccal meredt vissza a feleségére

K. Nagy Kati arcát az egész napos hidegben járkálás kiszívta. Ezért, mikor hazaért és szembe nézett a kicsi tükörrel, ami a kredencen lógott, azonnal látta, miért érzi nehéznek a szemhéját. Zúzmarás, hatalmas szempillái alig bírták

el a ráarakodott fehér jeges függönyt. Az arca pirosan, a fagytól kiszívva emelte ki vastag érzékeny ajkait, és a kékséget, ami mindenkit elkápráztatott. Lába szárán még bent a konyhában is szaladgáltak, ugráltak a fagybolhák. Ezek, akkor a leggonoszabbak, amikor kimegy. Azonnal bejönnek alulról, a nadrág szára alján és ellepik a lábát. Tudja, nemsokára megszokja, és a fagybolhák is megnyugodnak. Ha nem érezte volna, a tükör előtt állva, ezeket az elképzelt kicsi állatokat – apja hívta így őket, akiknek persze semmi köze az élő vérszívókhoz – , akkor magának is tetszett volna az, amit látott.

Ahogy szemben állt Jancsival, az arca még őrizte a hideg téli nap arcfestékét. Piros pozsgás, ránc nélküli, selymes tapintású bőr illúziója, a tengert a tilalmasi kicsi ház konyhájába varázsoló szemek arra ösztönzik a férfiembert, hogy megcsókolhassa az enyhén nedves érzéki ajkakat. Kati ismerte Jancsit. Tudta, a hideg, tartózkodó viselkedés pontosan az ellenkezőjét mutatja. Miközben kutakodtak a másokban, alig egy hajszálnyit, mint akinek a sok beszéd-től kiszáradt a szája, megnyalta az ajkát. A rózsaszínű nyelvének a hegye alig láthatóan, csak szempillantásnyi időre nézett ki, de ez is elég volt.

– Ahogy mondd! – szólalt meg. Aztán elfordult és hangosan, fülsértően csikorogtatva a mozaikon, betolta a széket az asztal alá.

Előtte Imre ült rajta. Nem tanították meg rá, hogy tegye vissza a helyére – fut át rajta. De a következő pillanatban már: És ki az a Keserűné? – jutott eszébe.

Jancsi ekkor még az előző állapotában volt, amit Kati látványra gerjesztett benne. Szemei fényességén látható volt,

nem ezen a világon van, hanem egy elképzeltben, ahol ő, Botos János és a felesége... Nehezen kapcsolt. Megdöbrent, mozdulatlan arccal meredt Katira. Az értetlenség tapintható volt rajta. Ezt ő is érezte, ezért egyre kényelmetlenebbül érezte magát. Ettől, aztán úgy elvörösödött, mint az elmúlt évben egyszer sem. Homlokáról elindult az első, majd a második és utána már számolatlanul a többi izzadságcsepp. A benne lezajló változásoktól, amit az érzékszervei, lelke produkáltak, hang sem jött ki a torkán. Nézte ezt az igézően szép asszonyt, aki az ő felesége, aki mellett mindig férfinak érezhette magát, és akit az előbb úgy megkívánt, hogy mindenét odaadná, ha visszafogadná, miközben valami Keserűnét követel rajta.

- Azt a nőt, aki egyszer elhívta magához, amikor Szombathelyen dolgozott, nem így hívták? - kezdett egyre rosszabbul lenni.

- De ő nem tehetett erről. Egyébként, meg honnan tud erről a Kati? - hatalmasodott el rajta a zavar és a kétségbeesés.

- Most, ez hogyan jön ide? - dadogott. Ezelőtt soha nem történt vele ilyen. Volt egy Lacika nevű szerelő itt a tanyában. Ő kezdte mindig úgy a mondatot, hogy É-É-É-É-É, mikor aztán már semmiképpen nem sikerült tovább mondania, akkor általában valaki segített.

- Mit nem tudsz, Lacika?

- Semmit - vágta rá dadogás nélkül.

Most ő volt az, aki, ha nem is úgy, mint a tanya dadogása, de keresve a szavakat, meg-meg állva nyögte ki a kérdést. De akkor már Kati, aki úgy ismerte a férjét, mint önmagát, már mindent tudni vélte.

- Szóval, azzal a szemét kurvával dancoltál? Az kellett neked! Most meg képes vagy idedugni a képedet, eljátszani a jó apát, és úgy nézni rám, hogy majdnem sírva fakadtam a sajnálattól. Az a kurva, aki elcsábított, itt írogat nekem.

- Most mit nézel? Itt van a levél. Olvasd! - kapta ki a konyhaszekrény ajtajába beakasztott borítékot, és dobta az asztalra Jancsi elé.

Ő azonnal nyúlt utána. De amikor kihúzta a levélpapírt, akkor Kati gondolt egyet, és elkapta előle.

- Nekem szól. Te úgylis tudod, hogy mi van benne.

- Én, nem.

- Ugyan már. Biztosan együtt írtátok. És mit akartok? Most mondd meg te, te, te...- legyintett.

- De tudod mit, nem érdekel. Menj vissza hozzá és élj vele. A gyerekeket nem adom, még ha ezerszer is gazdagabb nálam. Csinálj neki. Úgylis csak ahhoz értesz. Eltartani, példát mutatni, együtt nevelni, az már nem megy. Akkor jön a Keserűné. És a férje hol van? Mert asszonyneven van. Vagy képes voltál úgy gyereket gyártani neki, hogy a férje azt gondolja az övé? Na, mindegy. Tudtam, éreztem, ugye megmondtam magának is Terike néni - szólt oda az éppen visszatérő szomszédasszonyának.

- Nem tudom, miről van szó. - A Keserű Jánosné ennek a szerencsétlenségnek - mutatott Jancsira - a szeretője. Gyereket csinált neki, vagy nem tudott, és kellene az enyém - hangoskodik. Időnként annyira elvékonyodik a hangja, hogy hisztériázásnak tűnik.

- Nyugodj meg, Kati. Nem tudhatod. Ez csak egy levél - nyugtatta Terike.

- Ne tessék már hülyének nézni! Látom a Jancsin, hogy ismeri a nőt.

- Igen, ismerem, de nem...

- Na, mit mondtam? Mi a fenét keresel itt? Nagyon jól megvoltunk mi itt hárman, amíg nem jöttél elő - rángatta a széket, amit az előbb nyomott vissza az asztal alá. Nem csak a hokedli nem érti az inzultust, Imre is megunt a szobában való egyedülletet. A nagy és változó hangok halatán visszajött a konyhába.

- Jó, hogy itt van! Kitűzhetjük az esküvő napját. Először persze elválok ettől, ni - mutat megvetően Botos Jancsira, aki tágra meredt szemekkel próbálta követni Kati gondolatait, de láthatóan nehezen ment neki. Még mindig a kettős énje munkálkodott benne. Ott állt előtte a világ legszebb asszonya, kihúzva magát, a két gyermek ellenére vékony derékkal, igéző csípővel, a 'csak Katinak van ilyen' kerek keblekkel, érzékeny ajkakkal, kerek szabályos arccal és állal, a valószínűtlenül - jelenleg is villámot szóró - kék szemekkel, és egyre jobban a hatása alá került. Nem csak a szerelem tüze nyaldossa a lelkét, hanem a férfivolta is eltölti.

Már egy jó ideje nem érezte ilyennek magát. Pedig ha nem is érti, de hallja, hogy Kati, el akarja küldeni, és hozzá akar menni ehhez a mokány, szőrös, neki egyáltalán nem szimpatikus emberhez, akit egyébként már akkor utált, amikor a főnöke volt, de amióta tudja, hogy a felesége körül legyeskedik, legszívesebben kést mártogatna benne.

- Mondtam már, elég volt! - ugrott fel, és úgy lökte hátra, hogy a mögötte kitért konyhaajtó alsó üveges részének csapódott a szék. A vékony üvegtábla azonnal rapityára tört és nagy csattanással esett a mozaikra, hogy aztán apró darabokká váljon. Jancsit ez nem tartotta vissza.

- Ez az egész egy nagy hülyeség! Érted? Egy nagy baromság.

- Hogy beszélsz te a Katal, komám? - állt elé Imre. Egy magasságúak, de a műhelyfőnök izmosabb, nagyobb darab ember. Jancsi viselkedése pedig agresszív, keveredve a gyengébb fél jellemzőjével, amikor a semmi veszteni valóm nincs van kiülve az arcára.

- Itt nem verekszünk! Jancsi! Gyere ide mellém! - kiabál Kati. Ezt a felek szétválasztásának, de inkább féltésnek lehetett érteni. De akkor már a két férfi se nem látott, se nem hallott. Az üvegcserepek, amik az ajtóból estek ki, recsegtek a talpuk alatt, miközben mindketten egymás mellét nyomkodták, ütögették. Imre lebiggyesztett szájjal, kitágult szemekkel mutatta, hogy bármikor, ha akarja, leüti ezt a nyikhajt. Jancsi pedig, mint egy megátalkodott vérszívó, vékony testtel, hosszú, szőke göndör hajjal, leeresztett szemhéjjal szuggerálta és lökdöste vissza a nála erősebb férfit.

A műhelyfőnök kidüllesztett mellel, megingathatatlanul állt. Jancsi lökdösése olyan volt neki, mintha légy repült volna rá. Csak ritkábban taszajtotta vissza Jancsit, de akkor az nekiesett a már kitört üvegű, kinyitott ajtószárnynak. Ezért aztán Jancsi a következő fenyegetés közben már előredőlve inzultálta Imrét. Így úgy néztek ki, mint egy kitámasztott villanypózna, vagy a kerítés egyik oszlopa. Persze erre akkor senki nem gondolt. Négyen mondták egyszerre.

A két férfi egymást, és le-, majd felmenőit szidta, Kati és Terike pedig először hanggal, majd közelebb lépve kézzel próbálta őket szétválasztani. Sikertelenül. Vagy az Imre fogta le a két nő kezét és taszajtotta el őket, vagy Jancsi tette ugyanezt. Kevesebb erővel, nagyobb agresszivitással.

- Hívom a rendőrt, ha nem hagyjátok abba! - kiáltott kétségbeesve Kati.

- Jóska, Jóska! - tárta ki az előszoba ajtaját. Kintről csak a kutyák ugattak vissza. Akkor, abban a pillanatban ez jó ötletnek tűnt.

Mikor jöttek hazafelé, látta a rendőrautót az iroda mellett. Mindenki tudja, ha nagy ritkán kijönnek, akkor addig nem nyugszanak, míg nem találnak valamit. Ahogy elhangzott a kiáltás, bent csend lett.

Jancsi volt az, aki először ellépett Imrétől, és a konyhaablak párkányának támaszkodott.

- Itt van az a szemét? - dobja bele, mint egy köpést Kati szemébe, amint visszatért a konyhába.

- Szóval, ezzel az állattal szürted össze a levet? Mi meg majdnem megöltük itt egymást a barommal.

- Nana! Tudd, hogy mit beszélsz komám, mert a nyakadat vágom el, még ha örökre is lecsuknak.

- Nem látod, baszd meg? Nem csak engem, hanem téged is átvert. Itt előadja magát, csak éppen nem rí, miközben veled csináltat meg mindent, a szemét állattal meg baszatja magát - sorolja.

Már a nagyvárosban is kerülgette. Ahányszor elmentem otthonról, az a dög azonnal átment a feleségemhez és a gyerekhez. Amikor hazaértem, számtalan esetben ott állt a konyhában, és nagy bájolgással szívták a cigarettát. Már akkor is úgy nézett rám, mintha hülye lennék.

- Milyen hazug voltál már abban az időben is! - fordult az asszony felé.

- Tudod, hányszor elkéstem miattad? Ottmaradtam a lépcsőházban, hogy kifigyeljelek benneteket.

- Én soha nem csaltalak meg!

- Persze. Ezt már hallottam akkor is. Sőt, a nagy esküt is. De akkor mi a faszt keres itt az a szemét? Láttam Karcagon. Azt gondoltam, talán nem foglalkozik velünk. De

szó sincs erről. Fél órát ácsorogtam előtte, míg jó alaposan, minden betűt át nem olvasva a személyi igazolványomban, vagy hússzor meg nem kérdezte a nevemet, meg mindent. Merre megyek, mit csinállok? Mi köze hozzá! De ha nem felelek, akkor még be is vitt volna. Tudtam, hogy ezt akarja. Megalázkodva, többször elmondtam, Botos János vagyok, Madarason lakok, és így tovább.

- Én hülye! Eszembe sem jutott, hogy téged izélget, és azért jött ide. És még te teszel nekem szemrehányást? Na, én innen elmegyek, és soha, érted Kati, te mindenki cafkája, soha nem jövök vissza! - kezdte keresni a kabátját, amit az előszobában vett le.

- Jancsi, ne csinálj butaságot! Kati nem olyan - tördelte a kezét Terike.

- Engem ez már nem érdekel. Elegem van. Azt maga nem tudhatja, hányszor megkaptam, hogy övé a ház, enyém meg a lekvár. Itt nekem kuss volt a nevem. Azért nem mertem visszamenni, mikor megláttam a szemét állatot becsengetni hozzánk, mert attól féltem olyant látok, amittől mindent elveszítek. Itt maguk szépen végigbeszéltek mindent a Katal. Nem szóltam eddig. Meghallgattam, amikor beszámolt és elmesélte merre és mit csinált, mi történt a gyerekekkel, aztán kész. Vártam, hogy majd egyszer magába néz ez az asszony, akit én K. Nagy Katinak ismertem meg, és akinek nem a presszó és a kávézás, meg a mozi volt a legfontosabb, hanem mi ketten, majd hárman és négyen. Azt hittem, ha nem vagyok mellette, akkor rájön, mit kapott tőlem. Nem pénzt, hiszen neki több volt, mint nekem, az öreg ellátta. És nem is hatalom, vagy erőszakosság, amit a szomszéd mutatott neki. Hanem az a szeretet, ahogy én szerettem. Én buta ember, azt hittem senki nem fogja úgy

szeretni, mint én! – emelte fel a hangját, majd kihúzva magát égő, szinte szuggeráló szemekkel, a mellére csapott.

– Bennem nem változott semmi. Mármost abban, hogy tudom, senki nem fogja úgy szeretni ezt az asszonyt, ahogy én. Azokban a hónapokban, években én, tetszik tudni Terike néni, de hiszen tudja! Hányszor mondta nekem, szegény Jancsikám. Nem értettem miért. Amikor elmentem, akkor is hosszú ideig nem változott bennem semmi. Csak szenvedtem. Félttem, hogy elveszítem. Nem a Katit!

Jaj – csap a levegőbe –, nehogy félre tessék érteni. A szerelmet, az érzést, azt a csodát, hogy fontos vagyok valakinek, aki a világ legszebb, legjobb, és mindenben a legtökéletesebb nője. Neki volt a legszebb hangja. Mondtam neki, menjen és énekeljen, biztosan felfedezik. Neki volt a legjobb ízlése. Biztattam, jelentkezzen olyan helyre, ahol meglátják és segítik. Ő még a betűket is úgy írta, mint aki rajzol. Főzni pedig úgy tudott, mint anyám se. Úgy ért hozzám, hogy azt kívántam számtalanszor, haljak meg, most is és itt.

– Aztán megváltozott. Nem hirtelen, de nem vettem észre. Egyszer csak azt mondta, menjek innen el. De hiszen maga ezt mind tudja. Utána dolgoztam, mert nem akartam a börtönbe kerülni. Azt gondolja Terike néni, hogy a Kati egy szent? Soha nem volt az, és nem is lesz. Talán anyámnak volt igaza, amikor azt mondta, mennél hamarabb elfelejtem, annál jobb lesz nekem. De nem tudtam. Nem is akartam. De most már másként látom.

– Egyszer azt mondta nekem, ez itt, mutatott Kati felé – hogy nem érdemlem meg őt. Nevetnem kell – húzta el a száját. Közben az avítt, sárgává lett csipkefüggöny beleakadt a

kezébe. Indulatosan rántotta meg. Az eddig is szakadt rész továbbhasadt. Látta. Aztán úgy tett, mint akinek mindegy.

- Ő az, aki nem érdemel engem meg! Figyelsz, Kati? Rólad van szó? - fordul a felesége felé, de aztán várakozás nélkül folytatta.

- A végén kiderül, ki az, aki itt ebben az egészben bűnös. Kinek kell majd elszámolnia a gyerekekkel? Az én lelkiismeretem tiszta. Nekem senkim nem volt a feleségemen kívül. Nem tudnak előhozni olyant, aki ennek az ellenkezőjét tudná mondani.

De ő - mutatott ismét vádlón Katira - ezt nem jelentheti ki. Itt van ez a tanyasi főnökökfele, akit miután a felesége elhagyott, mindenkivel próbálkozott, de nem kellett senkinek. Még a tanya rossza is kinevette, mikor elkezdte szorongatni a kombájnszérűben. Csira ez, talán még a gyerekei sem az övéi.

- És ezt akarod magadnak, Kati? Miután senkinek nem kellett, neked jó lenne? Hát ez lett a beképzeltségedből? Ezért aztán érdemes volt magasan hordanod az orrodát! Neked nem jó, ha csak egy egyszerű melós a férjed. Műhelyfőnök kell, még ha csira is, vagy egy kibaszott bunkó rendőr, aki még meg is pofoz, ha vitatkozol vele.

- Mit szövegelsz te itt, komám? Úgy kibaszlak, hogy anyád sem ismer rád, baszd meg - lépett Imre eléje.

- Most vissza akarod magad könyörögni, vagy engem basztatni? Az előbbi nem rám tartozik, de azért a kurva anyádat csirázzad itt! Húzz innen a picsába, oda, ahol eddig voltál! Megmondta Kati, itt neked nem terem semmi! Nekem meg teljesen elegendem van, a nyeszlett, fasz képedből - fröcsögött a nyála, aminek egy része Jancsi arcán landolt.

A zsebébe nyúlt, hogy kivegye a zsebkendőt, de megdöntötte magát. Kézfejjével törölte meg a képét. A félár-bocra engedett szemhéja, a testtatása, ami hasonlított egy megfeszített újra, ökölbe szorított keze, amitől a falnál fehérebb lett, a két nő, akik az asztal másik oldalán álltak megijesztette. Jancsi egyébként is az önsajnálattal sánén volt, amikor úgy érezte, minden mindegy.

Ott állt vele szemben a fekete hajú, szőrös, testes műhelyfőnök, akit már akkor is utált amikor neki dolgozott. Érezte az első pillanattól kezdve, amikor találkoztak, ez az ember nem csak nem szereti őt, de minden erejével azon lesz, hogy kinyírja. Később jött rá, Kati, a felesége tetszik neki. Agyát elöntötte a mérge. Már jó ideje álmodozott, tervezgette, hogy meglesi, és a sötétben leüti, de valahogy reggelre mindig elszállt a mérge. De akkor a konyhában eszébe sem jutott, hogy visszatartsa magát.

- A kurva anyádat, te fasz! Ki a picca kérdezett már megint? Én húzzak? A saját házamból, baszd meg? - üvöltötte és a jobb kezével lendületből behúzott egyet Imre képébe. A bal kezével elkapta az Imre nyakára tekert sálat és maga felé rántotta, hogy az ütés pontosan sikerüljön. De ezt már a másodikkra gondolta, ami nem következett be. A sötétbarna nyakbavaló látott már jobb időket is. Bolyhos, kopott, avított volt, de bírta az erős rántást.

A műhelyfőnököt váratlanul érte az inzultus. Nem volt ideje védekezni. Az ökölrel kapott ütés után - Jancsi vékonysága ellenére nem volt gyenge - még az ijedség is megjelent a szemében. Ahogy visszatért a lelkiereje, azonnal vissza próbálta adni, de akkor már ott állt kettőjük között Kati. Előtte, az ökölrel adott ütés után Jancsi bal kezével

elkapta Imre nyakában lógó sálát, hogy ezzel irányítsa az utált szőrös képet maga felé, és jobbját ismét ütésre lendítette. A műhelyfőnök hátrább lépett és ezzel a sál kicsúszott a nyakából. A pofon pedig elzúgott az orra előtt. A sál egyik végét Jancsi szorította és húzta maga felé, a másik részét pedig Imre, aki úgy fogta, mint egy lebetonozott satu, mozdulatlanul, miközben újra és újra próbálkozott visszaadni a jobb csapottat. Nem sikerült neki.

Kati ott állt közöttük, a szeme, az arca kényszeredett mosollyal mutatta, hogy ez a nyikhaj neki egy senki.

– Ki innen! Az én házamban senki nem üt meg senkit! Takarodjatok ki azonnal innen! – lökdöste a férjét és Imrét az előszoba felé.

– Ennek a senkinek, az útszéli trágyának mondja Kati, ne nekem! Engem eddig még senki nem merészelt megütni. Takarítsa el előlem, mert nem állok jól magamért! Itt még ma vér fog folyni! – üvöltötte és próbálta elérni Jancsit.

Az asztal és a hokedlik lába csikorogva hasítottak a kiabálásba, miközben a talpuk, egyre kisebb darabokra taposta az üvegszilánkokat, amik ropogva adták meg magukat. A hátsó szobából gyermeksírás igyekezett elvenni a szemben állók acsarkodását. Terike néni sietett a nagyszobán át feléjük. Kati is kilépett a két férfi közül, de nem jutott az ajtóig. Terike egyébként is becsukta maga mögött. Az utca felőli szobában csend lett, de nem így a konyhában és az előszobában.

Jancsi és Imre szó nélkül, felváltva ütötték egymást. Kati, amint visszafordult a szobaajtóból és meglátta a két férfit, annyira elképedt, hogy szóhoz sem jutott. Imre megtámasztotta Jancsi mellét és egy hatalmas csattanós ütést mért az arcára. Utána szembenézett a nála vékonyabb, de

nem alacsonyabb fiatal Jancsival, aki szó nélkül ütött vissza, miközben a bal kezében lógott a lehúzott sál. Mikor már a harmadik pofon is elcsattant, akkor kiáltotta el magát.

- Ki innen!

Mintha meghallotta volna a bejárati ajtó, a mozaikot söpörve nyílt ki, és engedte rájuk a kinti téli hideget.

- Kit kell eltakarítani? Mi van itt, emberek? - szólalt meg a vastag rendőrruha terhét cipelő Józsi az ajtóban.

- Ki innen! Azonnal! Mind a hárman! - üvöltötte akkor már szinte magán kívül Kati.

- Nana! Lassan a testtel Botosné! Ezek itt? Ni, csak előke-rültél, jómadár? Aztán van munkahelyed? Igazold magad! - lökte kicsit odébb Jancsit, mert a vastag kabát miatt a keskeny helyen nem fért el.

Az ablakon bekukucskáló fagyott világ boldogan hömpölygött be a nyitott ajtón. Az előlépcső aljában a másik rendőr álldogált, majd gyufa lángja sercent. Rágyújtott.

- Nekem is adj egyet! Itt nem végzünk gyorsan - szólt ki.

- Nehogy mán megint elkezdje - akaratlanul alkalmazkodott Jancsi a régi beidegződéshez.

- Mit akar? Nekem beszél? Majd akkor, ha kérdezem - lapozgatta a személyigazolványt.

- Neve?

- Botos János.

- Hol lakik? - ment végig az összes soron, adaton, amit az igazolvány tartalmazott.

Végül aztán:

- Mit csinál itt, és mi volt ez a nagy hangzavar?

- Itthon vagyok, itt van a családom.

- Na, nem! Ha hazudik, beviszem, és akkor majd bent megmondja az igazságot.

- Én, kérem...
- Ne kérjen! Tehát még egyszer kérdezem:
- Mit csinál itt, és mi volt ez a nagy hang?
- Jöttem meglátogatni a gyerekeimet.
- Igen?
- Közben itt találtam ezt, akivel kicsit vitatkoztunk.
- Látom. Már nem csak piros mindkettejük szeme alja, hanem kezd bedagadni is.
- A váza esett le a szekrényről. Ott van a nyoma a konyhában.
- Meg magának is a váza, ugye? – szólt Imréhez.
- Nem, kérem tisztelettel, nekem a vasaló – nézett a rendőr szemébe. Hosszan álltak így. Legalábbis Katinak sok időnek tűnt. Átfutott rajta a hideg.
- Megmondtam, menjen ki mindenki innen az udvarra, vagy el a háztól. Ha neked Józsi – tegezte le a rendőrt –, velem nincs dolgod, akkor megkérlek, te is menj. Én bemegek a gyerekeimhez, de előtte belülről bezárom az ajtót. Ti pedig azt tesztek, amit akartok. Engem felejtsetek el!
- Azóta eltelt bő egy óra. Támaszkodik a kétajtós szekrénynek, és a nagy ágy fölött lévő, színes ceruzától élethűvé lett képpel szemez. Nem tud szabadulni tőle. Az előbb, meg merne rá esküdni, a számára ismeretlen nő szemén, arcán, mintha valami rándulást, kacsintást, vagy valami ilyesmit vélt volna észrevenni. A két férfi, Imre és Jancsi, a kerek asztal mögött a vastag falú üvegpohárba töltött borból kortyolgatnak, és osztják egymást. Terike, kint a konyhában pakolászik. Hallatszík, amint összesepri az üvegszilánkokat, hogy utána vizet ereszt a vödörbe és felmos. Látja Jancsit, amint keresi a csillagokat, miközben nagyot szippant a cigarettájából, és vele szemben Imrét, akinek vastag fekete

te szőr fedí a karját. Láthatóvá tette, ahogy felhúzta a kiskabát ujját, amivel a gomb nélküli ing is együtt csúszott.

Most mindezeket valahogy nagyon távolinak érzi magától. Amikor a Józsi, a rendőr, kint az utcán, a ház előtti járdán magára hagyta a két férfit, ő a lesötétített szobaablakból leste őket. Nem verekedtek. Halkan beszélgettek. Nem közel egymáshoz, inkább olyan tisztelettel, távolságtartással. Egy idő után Jancsi elindult vissza. Hallotta a lépteit a ház oldalában. Legszívesebben úgy tett volna, mint aki már alszik, de Terike néni még a konyhában volt és ezt nem lehetett hazudni.

- Kati! Beengedjem? Kint megfagy ez a gyerek - jött be a szobába.

Mire aztán nyílt az előszoba ajtaja, már Imre is csörtetett be rajta Jancsi mögött.

- Én is tudok rólad mindent Imre - így a Jancsi. Közben megitták a pertut.

- Olyan keveset látsz, hallasz te, hogy nem is gondolnád. Ma is végignéztem, ahogy a kaput csinálod, de követtem a kerítésjavításodat, a malackarám ajtajának szegezését, mindent. De hiába igyekeztél öregem, a Kati nem olyan aszszony, akit ilyenekkel meg lehet venni.

- Komám! Lehet, hogy látsz és tudsz ezt meg azt, de azt hiszed, mert te ott voltál a nagyvárosban, meg még a jó Isten tudja hol nem, és ettől okosabbnak gondolod magad, akkor tévedsz. Buta vagy, mint voltál. Az ész, nem olyan, mint a kenyér, amit megveszel a boltban, cimbora. Vagy így születik az ember fia, vagy nem. Te mindig is buta voltál. Ami nem baj, ha legalább lett volna egy kis akaratod. De annak is híján voltál, öreg! Könnyű hámos vagy te, gyerek.

- Ne, ne szólj közbe! - inti le Jancsit, aki többször is méltatlankodni kezd.

- Dehogynem, baszd meg! Ilyen ember vagy te, Futó Imre! Kint megbeszéltük, hogy nem csesztetjük a másikat. Erre itt bent, a Kati előtt, azonnal előadod a magad műsorát. Kérdezd meg tőle, érdekli-e?

- Húzz innen ki a picsába! Ha beledöglök is, akkor sem engedem, hogy a gyerekeim előtt így beszélj hozzám! - teszi le a poharat az asztalra, ami elég hangosan sikerül.

- Felébrednek a kicsik! - áll az ajtótokban Terike.

- Akkor rakja ki innen ezt a vadbarmot, Terike néni, mert nem állok jól magamért. Hogy jön ez ide, hogy mindennek lehordjon a saját házában?

Kati ezeket hallja meg nem is. A szemben lévő falat bámulja. Már nem az apja és a szép nő színezett képét, hanem önmagát látja. Arra gondol, mi végre ez az egész? Legjobb lenne már ágyban lenni a jó meleg dunyha biztonságos védelmében. Érezni Katika és Jancsika illatát, figyelni apró szuszogásukat. Ha netán rosszat álmodnak, akkor megsimogatni, puszit adni nekik, és engedni annak a semmihez nem hasonlító bódító érzésnek, amitől értelme lett az életének.

Nagymamájára gondol, aki neki nem volt. Pontosabban nem ismerte, de a többi tanyasi gyereknek voltak nagyszülei és ezért ő is kitalált magának egyet. Talán Terike nénihez hasonlított a legjobban, de nála azért szebb volt. Teljesen fehér és hosszú haja majdnem a derekáig ért, és feltűzve hordta. A Terike néninek, pedig mákos és inkább rövid, ami többnyire be van kötve kendőbe.

Mikor még iskolás volt, akkor lerajzolta az ő nagymamáját. Később aztán már az élete részévé vált. Ha bajba került, vagy a rosszkedve kerekedett felül, esetleg beteg lett valamelyik gyermeke, akkor becsukta a szemét, maga

elé képzelte a soha nem látott nagymamáját és kérte a segítségét. Ő pedig mindig jött, és megoldotta a bajt. Most, ahogy nekitámaszkodik a szekrénynek, hosszú szempillái óvatosan ereszkednek le a végtelen boldogságot sugárzó tengerszínű szemei elé. Az előtte marakodó, egymást sértegető két férfi hangja, mint a háttérből szóló, duruzsolás.

– Nagyi! Mama! Kérlek, segíts! Mit tegyek? Itt van ez a két ember és azon osztozkodnak, hogy kié legyenek? Én meg nem tudom eldönteni. Ha a szívemre hallgatok, akkor a Jancsit választom, ha pedig az eszemre, akkor az Imrét. Olyan nehéz ez nekem! Mindig mindenben egyedül voltam. Mikor a Jancsi itt élt, akkor sem volt ez másként. Ő csak evett, ivott, elment dolgozni, de ha dönteni kellett, azt kérdezte: Most mit csináljunk, Kati? És mégis, ha ránézek, ha csak rá gondolok, ha belenézek Katika arcába, azonnal elérezékenyülök. Mindig is őt szerettem. Már akkor is, amikor még nem is ismertem. De jó ez nekem? Jó ez a gyerekeknek? Önző vagyok, ha a saját lelkem, testem után megyek? Imre talán jobb lenne. Katika már kezdi elfogadni. Jancsika meg még annyira kicsi, hogy neki mindegy. Mellette mindenünk meg lenne. Megbízhatónak látszik. Jó beosztása, fizetése van, és az iskolája is megvan hozzá.

Katika biztosan szép ruhákban járna, játékokat kapna és később biztosan jó iskolába járatnánk. Jaj! Mama! Olyan nehéz ez. Mert még a hideg is kiráz, ha a közelemben van ez az ember. Mit tegyek? Bízjam rájuk magamat? Aki győz, az marad? Na, ezt csak gondoltam! – Mikor idejutott a gondolataival elnevette magát.

– Látod, te vén szar! A Kati is nevet rajtad! – jut el a fülébe. Kinyitja a szemét. – Elég volt! Egyikötök sem kell, és semmi keresnivalótok nincs itt. Beengedtelek bennete-

ket, amíg a Józsi el nem megy. Mert egyébként nem úszátok volna meg. Legalábbis téged, Jancsi biztosan bevitt volna, vagy megpofoz a sötétben. De nem azért vagytok itt, hogy rajtam osztozzatok.

– Mi vagyok én? Marha, vagy ló? Menjetek innen ki és haza a fenébe. Na, rajta! – akasztotta le a szegről Imre kabátját, hogy ezzel is ösztökélje.

De a két férfi nem mozdul. A fehér üveg egyharmada még mutatja az itóka mennyiségét. Ezt tölti ki a szemben ülő poharába.

– Kati? – mutatja neki is.

– Nem iszom, és maguk se! Menjenek már haza! Elegem van ebből az egészből. Ha egyedül lennének férfiak a földön, akkor sem kellene egyikőjük sem.

Terike sóhajtozik az ajtó mellett. Eddig annyira csendben volt, miután bejött a konyhából, hogy szinte észre sem vették. Ő ilyen. Mindenhol ott van, és sehol sincs. Most is az ajtónál, kicsit a falnak támaszkodva, inkább csak a maga megnyugtatóására veszi a nagy levegőket, amiket hangosan fúj ki.

Kati ismeri. Megszokásból néz feléje, de utána máris továbbcsiklik a tekintete. Az asztalnál ülők pedig észre sem veszik. Terikét ez nem zavarja. Ha valaki, akkor ő biztosan tisztában van a férfiak gondolkodásával

Teszik magukat, aztán ha bajban vannak, akkor itt a világvége! – szokta mondani, ha szóba kerül valamelyik szomszédja kapcsán. Neki vannak mindenféle füvei, levelei otthon, amiket, ahogy tanulta a szüleitől, a megfelelő időben, ez általában július, augusztus, begyűjt. Napon, barna csomagolópapíron szárítja, majd elteszi a konyhakredenc valamelyik fiókjába.

- Ez egy kincs! - áradoznak a tanyasiak, amikor hamarabb kapnak tőle gyógyító teának, kenőcsnek valót, mint az orvostól, gyógyszerésztől, aki heti egyszer jön ki egy órára. Eszébe sem jut, bár ha megkérdeznék tőle, akkor nevetve mondaná: jól néznek ki. Egyiknek jobban be van dagadva a szeme, mint a másiknak. Reggelre biztosan nem tudják kinyitni. És nagy fájdalmaik is lesznek. Székfű tea és fekete nadálytő kell majd nekik. Azok persze, úgy tűnik, mindezt még nem tudják. Úgy adják, kapják a sértéseket, hogy nem látnak, és nem is hallanak. Időnként eszükbe jut, hogy Kati lenne az, akiért versengenek, de ez már egyre ritkábban fordul elő.

A kettejük szemben állása annyira erős, hogy minden mást kizár. Imre szemében már nem a sajnálat, a lenézés, hanem az indulatból táplálkozó gyűlölet olvasható ki, amit megpróbál titkolni. Ezért csak a szeme és szőrös arcának rángatózása árulja el. Jancsi pedig a félig leeresztett szemhéjával, hosszú szőke hajával, félig kinyitott szájával olyan, mint a gyilkolásra kész kígyó. A szemben lévő minden mozdulattal követi. Ha Imre megmozdul, mert már elülte magát, vele együtt teszi ő is. Imre keze az asztalon, félig ökölbe szorítva, az ujjai játszanak egymással. Jancsi lazán lógatja maga mellett, ha éppen nem cigizik. Ez persze csak a külsőség, mert mindkettő keze keményen összeszorítva ökölben vár, hogy ha kell találkozhatson ismét Imre képével.

- Na, menjetek, kifelé! Elegem volt az egész kompániából! - emeli fel hangját Kati.

Imre kabátját ráhajtja az asztalra. A fél pohár italt elkapta a műhelyfőnök, de az üveget már nem sikerült neki. Ha kevés is, de volt még benne. Hangos csörömpöléssel gurul végig a barna, jobb időket látott, furnérozott fafelületen,

miközben az alkohol bágyadtan folyik ki a keskeny száján. Egy pillanat alatt megtölti a szobát az alkohol szaga.

- Jaj, mi ez? - csapja össze a kezét Terike. Kati és a két férfi az itókás üveg felborulására értették, így aztán a csendes szomszédasszony kérdése olyan nekik, mint a légy tornászása, nyáron a lámpakarika szélén. Azt is, ha van valakinek ideje, kedve, akkor elnézegeti, majd miután lecsapni azon a helyen nem lehet, ráhagyja. Körülbelül a félig felkiáltás ennyit jelent nekik.

- Jaj! Kati gyertek, menjünk! - hallatszik Terike kétségbeesett hangja a szobába, ahol Imre és Jancsi oktatja egymást. Nem könnyű őket túlkiabálni.

- Ha lett volna egy kis sütnivalód, komám, akkor nem hagyod magára az asszonyt. Én soha nem tettem ilyent, mégis meglógott. De azt majd egyszer elmesélem, már ha érdekel? Neked szerencséd van, hiszen most is itt lehetsz. Persze, ha majd elveszem feleségül, akkor is eljöhetsz meglátogatni a gyerekeket, de magatokra biztosan nem hagylak benneteket. Nem mintha nem bíznék meg Katiban! Hiszen okos, tisztességes asszony ő. De benned, édes komám, annyira sem bízom, mint a kóbor kutyában. Az is, ha rájön, akkor nem néz se Istent, se embert. Te még képes lennél fűt-fát ígérni neki, amit persze nem tartasz be, de az elcsábításra jó lenne.

- Jól előre mentél öreg! Hol vagy te attól, hogy az én feleségemmel bármit is képzelődjél. Már meg ne haragudj, édes komám - utánozta Imre szavajárását, te innen percekben belül úgy eltakarodsz, még azt is elfelejtetted, hogy itt voltál! - áll fel és emeli az üressé lett, vastag falú poharát, amit Imre fejéhez akar vágni. Akkor jut el hozzájuk, a konyhából hallatszó patogás és kezdi égetni a szemüket a füst, ami az előszoba felől tódul be hozzájuk. Köhögnek, könnyük áztatja arcukat.

Annyira hirtelen történt a változás, hogy azt sem tudják, mit tegyenek. Kati eszmél fel először.

- Ne nyissa ki az ablakot - kiáltja, de már késő. Ezzel a rövid, Terike néninek szóló figyelmeztetéssel a kicsi házban eddig marakodók és kényszerű közönségük, csörtetve rohan a konyha felé. A két férfi, mint aki örökké együtt dolgozott, rántja le az ablakról a sárga csipkefüggönyt és dobja ki az udvarra. Ugyanígy jár az egyik hokedli, konyharuha és egyéb apróságok.

Gyorsan végeznek. Szerencséjük volt. Az olajkályha felhajtott rácsán száradó konyharuha leesett és meggyulladt. Innen aztán gyorsan az asztal tetején lett a láng, ami, mikor Terike kinyitotta a konyhaablakot, azonnal elkapta a függönyt. Szellőztetnek. A konyhában mindenkinek van feladata. Imre gyakorlott mozdulatokkal csavarja a rongyot és mos fel. Jancsi pedig a lavórból a kredencet, a kitört üvegű ajtót, ablakkeretet, a bent maradt három hokedlit és asztal mossa az ultrás vízzel. Nézi az üveg elé beszorított borítékot. A szépen formált, majdnem rajzolt betűket ismeri.

- Nem a tied, ne nyúlj hozzá! A kurvád írta. Tőlem akar valamit, de a gyerekeket nem adom, hiába fondorkodsz anyáddal és ezzel itt - hallja maga mögül, miközben Kati keze matat az orra előtt és elveszi a borítékot. Kati nem dühös. Nem haraggal mondja a szavakat. Most nagyobb baja is van annál, minthogy a Keserűnével törődjön.

Az előszobában egy törülközővel segíti a kereszthuzatot, amit a szobaablak kitárásával csinált. A kinti téli hideg levegő, mint egy visszatérő látogató áramlik be. Most bezeg nem igyekszik, mint jó előbb, amikor a rendőrök álltak a nyitott előszobaajtó előtt. Úgy tesz, mint egy intelligens

vendég. Hosszan álldogál, elnézést kérve a sáros, havas cipő, csizma miatt kint az ajtó, ablak előtt. Nézeget közben befelé, és ízlelgeti az illatokat. Talán ez a baj. Az orrába szívta az égett, füstös levegőt. Mert ha még valami tömött kacsza kicsit megégett bőre lenne, de nem az. Rongy és festék, ami a hokedli tetején sorakozott több rétegben. Ennek pedig olyan átható, szemet égető szaga van, amit legfeljebb némelyik rossz életű északi cigánytelepi putriban találhatók. Ezt pedig még a tilalmasi téli fagy is utálja. Ezért áll, mint egy faszobor az ablak és az ajtó előtt mozdulatlanul. A tétovasága miatt beszorult a kinti békés, a hideg ellenére szívet melengető, nyugalmat sugárzó világ és a benti felfordulás közé.

Ismét elkezdett hullani a hó. A lassan és függőlegesen ereszkedő, szemre is szép féltényérnyi pelyhek élvezettel keresik a puha landolás lehetőségét. Csak kevés helyről hallatszik már a disznóólakra jellemző vályúcsörgés. Bizonyára a malacokat is eléri az esti furcsa nász. A gyéren megvilágított tanyán, a semmiből feltűnő pelyhek úgy viselkednek, mintha ejtőernyővel érkeznének ide. Közben csak azért nem hallani ujjongásukat, éneklésüket, mert ezt jobbára maguknak teszik, nem pedig annak a világnak, ahol az emberek tartják magukat a legfontosabbnak.

Kati a kitárt előszobaajtó és a szoba között ösztökéli a levegőt, hogy jönné már be és kergetné ki az égett szagú rosszat. Az előlépcsőn a kétotthonú Kutya nevű kutya. Őt bezzeg eléri a lassan imbolyogva szálló hó. Vastag, fekete gyapjas szőrétől védve fekszik, és csak időnként emeli fel a fejét a lába elől. Ha nem mozdul, vagy nem szalad ki az utcai kerítéshez, akkor nemsokára csak egy fehér kupac lesz látható. Szemlátomást élvezi. Nem csak a hóesést, hanem

ezt a csendet, ami csak ilyenkor télen és a végtelen puszta közepén megbújó tanyán van. Ha beszélni tudna, na persze az öreg K. Nagy Károly és Kati szerint is tud, csak az emberek nagy része olyan buta, hogy nem érti, akkor elmondaná, a boldogsághoz nem kell sok minden. Egy jó tál meleg étel, szeretet, békesség, nyugalom. Katinak különleges érzékenysége van. Látja a kutyáját, aki, amíg távol volt, Imrében talált egy másik társat magának, és érzi a fekete gubancos házőrző boldogságát. Isten ments, hogy megzavarja. Az ajtó előtt lévő lábtörlőt vastagon belepte a hó. Nem felveszi és a ház falának csapkodva tisztítja meg, mint máskor szokta, hanem csendben, óvatosan viszi le és teszi oldalra.

Nagyot szippant a friss, nedves levegőből. A szájába is bekerül egy-két hópehely. Mély levegőt vesz. Visszanéz a kicsi ház előszobája felé, ahová, ha nehezen is, elkezdett beszivárogni a kinti világ. Látja a bentieket, ahogy ügködnek. De elérte a Kutya boldogsága őt is. Olyan messze érzi magától azokat ott, mintha egy másik földrészén lennének. Tudja, a szemével követi egy kevés ideig, hogy mit csinálnak, de ő, most itt van a mindent betakaró sötétszürke égbolt alatt, amivel a hold próbál mozit játszani, és legszívesebben kitárná a karját és beszívná az összes nyugalmat, békességet, szeretetet, amit most a tanya kap a jó Istentől.

Nappal még fázott, ha kiment az udvarra. Most a benti ruhájában, kabát nélkül, csak a kinyúlt kardigánnal a hátán, egyáltalán nem érzi a hideget. Oldalra, a ház sarkához megy. Onnan jól látható az utcai egyke lámpa fénye. Élvezettel nézi, amint a sötétségből behimbálóznak az égi léghajók, és ügyesen kerülgetve egymást, keresik helyüket lent, a járdán, tetőn, kerítésen. Órákig elnézné.

A pálya felől hangos kutyaugatás hasít bele a békés pusztai magányba. Utána újabb és újabb csatlakozik. Mindegyiknek más a szava, hangja. Az első inkább mérges, a többi pedig kérdezős, nyugtázó. Kutya is felemeli a fejét. Kati annyira ismeri, hogy tudja, most mi játszódik le benne. Felemelkedik a füle és ezzel a hókupacból két hegyes cápauszony merül fel. Hallgatózik és latolgat.

- Most én is mindent feladjak, és megnézzem, megtudjam, ki az a betolakodó, aki meg meri zavarni a nyugalمامat, vagy hagyjam a fenébe? Az a sarki bolond, még a kerítésoszloptól is fél. Talán leesett róla egy kupac ebből a hóból, és azt gondolja, megtámadta egy ördög - latolgat, és közben hallgatja a csak a kutyák által érthető szöveget.

A pálya oldalánál, az alsó utcácska sarkán élő udvarlakó nem nyugszik. Kitartóan és egyre hangosabban, izgága módon ugat. Most már a többiek is beindulnak. Eddig csak érdeklődtek, egy-egy vakkantással nyugtázták az első felháborodását, amit a teljes extázis vált fel.

Na, hiszen több sem kell a malacoknak. Azok bár nagyon okosnak tartják magukat, de a falánkságuk mindent felülír, kirohannak az ólból a kutrícákba és elkezdik döngetni a deszkafalat. Nagy szuszogásokkal nyalják, szagolják az esti maradékot, ami esetleg rátapadt a vályú szélére. Már csak a kakasok hiányoznak. Nem kell sokáig várni rá. Az utca végéről, hallatszik egynek a méltatlankodó kukorékolása. Úgy tűnik, elfelejtették rájuk zárni az ajtót, mert elég hangos a rövid eszű baromfik beszéde.

Katit is kezdi elhagyni a megszerzett nyugodt, békés boldogság. Még kapaszkodik az érzésbe, de a kíváncsiság erő-

sebb benne. Hátrább megy a szűz hóban a gazdasági udvar kerítése felé, mert ott ki tud nézni a pálya felé. Azon a részen több a lámpa. Ha valaki ott járkal, vagy ólálkodik, azt innen is ki lehet venni. Ágaskodik, a szemét mereszti, de csak a kutyák ugatása jelzi, hogy valaki van ott. Az inszeminátoréknál felkapcsolják a kinti világítást, és ajtó csapódik. Beszédet is hallani, de nem érthető, hogy ki, kinek, mit mond?

Aztán úgy hallgat el mindenki, ahogy előzőleg elkezdte. Először a pálya melletti, majd szépen a többi. A legtávolabbi, még időnként a maga mély hangján vakkantva kérdezi, hogy most mi van? De miután nem felel már neki senki, ő is elhallgat.

Katit a bejárati ajtó előtt érte el.

– Itt van nálad a Jancsi. Most legalább mindent megbeszélünk – hallotta maga mögött a régen, nagyon régen hallott hangot. A mondat nem kérdezett. A hívás nélkül érkező nem köszönt. De Katit talán meg is lepi, ha így történik. Most inkább ledöbben. A hangtól. A hang tulajdonosától. A fülét is utolérte az érzés, mert nem engedte tovább az érzékszerveibe a két mondatot. Mintha senki nem szólt volna hozzá, megy befelé az előszobába. Messziről a gondolataiba ivódott a hang, de azt hitte, csak hallucinálás volt. A konyhaajtó elé érve, elkezdte levenni a csizmáját, hogy az otthoni cipőjébe bújjon, megállja, hogy ne nézzen vissza.

Beleszagol a levegőbe. A füst és égett szag nagy része ki menekült a nagy nehezen befolyó friss levegő elől.

Becsukom az ajtót – határozza el. Ahogy a mozaikot súroló ajtólapot nyomná a tokba, szemben áll vele az, akit, ha előtte megkérdezik, azt mondja: soha nem akarom látni. Az idős, vékony asszony, hegyes tekintetével ránehezedik.

Pedig alacsonyabb Katinál. Kockás szövetkabát van rajta. A fején sötét színű kendő. Kívülről a lépcső pihenőjéről nyomja az ajtót, miközben Kati belülről tenné ugyanezt. Nem azért, mert ki akarja zárni, bár legszívesebben ezt tenné, hanem benne van a mozdulat a kezében. Egy ideig nyomkodják szegény ajtólapot, mintha az bármiről is tehetne.

- Na, mi van, nem akarsz beengedni?

- Jancsi! Kisfiam! Gyere már ide! Úgy is tudom, hogy itt vagy! - kiabál.

- Én bemegyek a gyerekekhez! - súgja közvetlenül Kati fülébe Terike, amint meglátja a boszorkány kinézetű asszonyt az előszobaajtóban.

- Hát, maga, anyám? Mit keres itt? - hallja édesanyja hangját Jancsi.

- Én kimegyek. Mondd anyádnak, ez az én házam. Csak akkor jöhet ide, ha hívom. Én pedig sem őt, sem téged nem hívtalak. Végre nyugalomban akarok lenni a gyerekeimmel - mondja, és belelép a csizmájába.

- Nem csak a te gyereked, te, gulyás lánya! Mit képzelsz magadról? Nem elég, hogy a fiamnak tönkretetted az életét, még engem is a föld alá tennél? Szégyellj magad, te cafka! - vágja hozzá az asszony, de már Kati háta hallja csak.

- Jancsi! Nem fogok miattatok megfázni. Igyekeztek innen elmenni, mert visszahívom a rendőrt és feljelentem anyádat - emeli fel a hangját az udvarból, de nem fordul vissza.

- Te engem? Mindenki kurvája! Mit nem képzelsz magadról? Ha közelebb lépsz, úgy megverlek ezzel a bottal, hogy rád sem fognak ismerni - kapja el az ajtó mellett falat támasztó seprűt, amivel a lábbeliről söprik le a havat.

- Mindenki a fiamra mutogat, hogy mekkora és mennyi szarva van. Hány férfi ágyában fetrengtél, te rihonya? Meg-

szülted a két gyerekedet, hogy magadhoz kösd a fiamat! Azt mondd meg, te cafrika, ki a gyerekek apja? A Jancsikát a rendőr vagy a Futó csinálta? A fiam biztosan nem, mert láttam én, semmiben nem hasonlít Jancsira. A kislányod pedig, ki tudja, kitől van? Azért szedted össze ezt a buta, szegény gyereket, és vetted rá, hogy menjen el veled, mert nem tudtad, ki csinált fel. Apád is jól kitalálta. Azt hiszed, nem ismerlek benneteket? Jobban, mint hinnéd! Az apád sem volt jobb nálad, pedig nem is az ő gyereke vagy! – mondja félig kiabálva.

Nem áll le. Megállás nélkül sorolja, újabb és újabb oldalról megvilágítva, de mindegyik mondatnak ugyanaz a kicsengetése. Az eleje még eljut Katihoz, de aztán már szokásához híven belemenekül a saját világába. Egyik pillanatban olyan messze érzi magát a férjétől és annak a családjától, mintha távoli idegenek lennének, a másikban pedig az anyósával szemben Jancsi melegbarna cirmos szeme jelenik meg, ahogy kislány mosollyal biztatóan néz rá. Az Isten, biztosan velem van – gondolja, hiszen változatlanul nagy pelyhekben hullik a hó, és ez olyan nagy békességet ad, ami mindent legyőz benne. A gyerekek járnak az eszébe. Tudja, Terike néni úgy védi, gondozza őket, mint egy nagymamának kellene.

Jancsi anyja nem az! Annak csak a fia számít! – lép túl a nagymama gondolatán. – Milyen egyszerű lenne az életem, ha csak mi négyen lennénk egy lakatlan szigeten. Jancsi akkor biztosan nem menne el sehová, hiszen az anyja azt sem tudná, merre van. Úgy éreznénk magunkat, mint amikor kint voltunk Ecsezugban. Milyen boldogok voltunk! Les-tük a nyulakat, ahogy nagy ugrásokkal bukdácsoltak a vastag puha hóban. Akkor készült a Jancsika – adja meg magában a választ anyósa szidalmazásaira.

Először csak hógolyóztak. Gyúrta és dobta Jancsinak a gömböket, amik hófoltot hagytak a kabátján. Persze ő is kapott belőle. Többnyire a hátára, mert ügyesen megfordult, mielőtt őt érte a találat. Aztán egyszer vigyázatlanul belelépett a gödörbe, és elesett. Több sem kellett Jancsinak, már nem gyúrta, hanem merte rá a havat. Nagy nehezen kászálódott ki. De amikor aztán kikerült úgy nekirontott a férjének, hogy az még elfutni sem tudott tőle. Kifulladásig állt meg. De ő még ennél is jobban elfáradt. Összeölelkezve, egymásra támaszkodva kezdtek el csókolózni. Majd a hóba merültek. Nem fáztak meg. Alattuk volt Kati kabátja, rajtuk pedig a Jancsié. A varjúk felülről, a nyulak, őzek pedig a szomszéd tábláról figyelték őket és voltak részesei boldogságuknak.

Akarattal lép ki a régi történetből. Nem gondolkozik rajta, miért pont most jut eszébe, pedig tudhatná, anyósa szövege miatt. – Már soha nem lesz olyan. Gyenge ember. Mindig is az volt. Mit is szerettem benne annyira? Nem okos, nem szorgalmas, nem megbízható, és van nála jóképűbb is. Na, meg szegény, legalábbis az anyja mindig azt mondogatja. De mit tegyek, őt szerettem – mondja ki majdnem hangosan, de a múlt időt nagyon elharapva. Már attól is fél, hogy magában kijelentse, már nem szereti. Mert szereti, de nem akarja, hogy így legyen – jön rá, és ettől nem jobb a lelke, sőt. – És nincs nála szebb férfi, meg nem buta, és amit kértem tőle mindig megcsinálta, s erős, bátor.

Az Imrének is nekiesett, pedig az látszólag erősebb nála – cáfolja magát. Rohangálnak a gondolatai a fejében. Tudja, hogy be kell mennie és kénytelen szembenézni az anyósával. De megpróbálja elodázni az elkerülhetetlent. Az egyik percben azt gondolja, mindenki menjen a fenébe, és csak

ők legyenek itt négyen nagy szeretetben, békességben. A másokban pedig, ha az egyéb dolgok jutnak az eszébe, csak egyedül a két gyermekével, esetleg Imrével szeretne élni és soha többet nem látni, hallani Botos Jánosról és az anyjáról.

Nem határozza el előre, hogyan reagálja le a kialakult helyzetet. Belép a lakásba. A bejárati ajtó fa alja a megszokott hangon súrolja végig az előszoba mozaikpadlóját. Nagy erővel nyomja vissza a helyére és körülnézés nélkül megy be a szobába, majd a kicsibe a gyerekekhez. Terike nénit találja a széken ülve, amint előrehajolva, az ölébe rejtve fejét alszik. Óvatosan megy közelebb a gyerekágyban nyugodtan pihenő Jancsikához. Megigazítja a ráterített takarót, majd Katikához lép, aki a fal másik oldala mellé a sarokba állított gyerekeheverőn alszik. Keresztbe fordult. A lába lent lóg a padlón, a felsőteste pedig az ágyon. Felteszi, eligazítja, és betakarja.

Az olajkályha halkan duruzsol. A fedőlap közepén lévő lyukon kiszökő fény nem csak láthatóvá teszi a kicsi szoba lakóit, hanem különleges hangulatot is varázsol. A mennyezeten táncolnak a képek, amiket mutatni szeretnének a lángok. Kati leül a kopott, de még elég vastag szőnyegre, és nekitámasztja a hátát a gyerekágy fakeretének. A lángok által vetített mozit nézi. Közben időnként beszűrődik kintről anyósa ideges káromgása, majd Jancsi dühös, ingerült hangja, de nem foglalkozik vele.

Itt van a gyerekeivel és Terike nénivel, aki olyan vele, mintha az anyja, nagymama lenne. Nincs nyugalom a lelkében, hiszen a mai napon estére teljesen felborulni látszik az élete, de kétségbeesve sincs. A biztonság, a hit, hogy megtalálta az élete értelmét, egyre nagyobb erővel tölti el. Katika és Jancsika szuszogása, békés forgolódása adja neki ezt a

furcsa keménységet, ami egyszerre foglalja magába a bársonyos puhaságot, nőiességet, anyaságot. Alig néhány perce még Jancsiról és a régi történetekről álmodozott. Hol van az már. Ha eszébe jutna, biztosan csodálkozna magán. Most, ahogy a kicsi törékeny gyermekei feltöltik ezzel a mindennek felett álló érzéssel, annyira messzi idegennek érzi a kintieket, hogy most azonnal el akarja őket zavarni.

Már tudja mit fog tenni. Elhatározza, kimegy és megkéri Imrét, hogy a Botos családot, a Jancsit és az anyját tegye ki, majd ő is menjen haza. Nem fog senkivel sem beszélni. Közli velük, mit akar és kész. Nem fogja ott megvárni, míg Imre lerendezi. Amint elmondja, visszajön, és csak akkor megy ki, ha minden csendes lesz. Nem fog ránézni sem a férjére, sem az asszonyra. Csak az Imrével fogok beszélni – írja magában a forгатókönyvet.

Most nagyon jól érzi magát. Ezért még nem mozdul. A táncoló lángok képét bámulja. Eszébe jut, hogy játékosan kereshetne ábrákat, madarakat, állatokat, tárgyakat a plafonon, de aztán el is veti, mert olyan gyorsan pereg a kép és ropják a táncukat a fénynyalábok, hogy nincs idő a rátalálásra.

Terike néni mozdul. Gyorsan egyenesedik ki. Azonnal nem látja meg a szemben vele a padlón ülő Katit. Megigazítja szürkésfekete, hosszú otthonkáját a térdén. Lesöpri, mintha ráesett volna valami. Jancsikát és Katikát keresi a szemével. Akkor látja meg Katit.

– Hát te? Ezek, hol vannak? – suttogja, ami csak az ő fülével hallatszik annak. A gyerekeket nem zavarja meg.

– Még itt. De mindjárt véget vetek ennek – áll fel, és megsimogatja Terike néni arcát. Ilyet még nem tett. Most viszont olyan természetes volt, hogy sem neki, sem pedig a

szomszédban lakó asszonynak nem volt meglepő. A félhomályban, ahol csak az olajkályha fedelén lévő lyukból kiáramló fény tesz kísérletet a sötétség elűzésre, Terike néni és Kati szeme fénylik és fonódik egymásba. A két kisgyermek az erőn kívül, elszántsággal, szeretettel, tisztelettel is feltölti a szobában tartózkodó két felnőttet.

- Imre! Kérem, mondja ezeknek meg, hogy...- lép ki az ajtón Kati. A konyhaajtó nyílásán át látja, és hallja, hogy anyósa és Jancsi osztják egymást. Csak érintőlegesen jut el hozzá, hogy a férje azt kiabálja közvetlenül közelről az anyja arcába:

- Nem megyek vissza. Elegen van abból, hogy maga mondja meg, mi a jó és mi a rossz nekem. Két gyerekem van. Családapa vagyok, és az is akarok maradni. Mit értem el vele, hogy hallgattam magára? Most már mindenki engem gyaláz. Mert elhagytam a családomat, a gyerekeimet. Maga beszélte tele a fejemet! Én soha nem láttam, hallottam, csak magától, hogy a Kati kivel és hogyan csinált volna.

- Az egy kurva! Elhiheted nekem. Ismerem az egész kompániát.

- Ne mondjon ilyent a feleségemről, a kurva életbe! Én tisztelem magát anyám, de ilyet még maga sem tehet! Hallotta? - kiabálta annyira erős hanggal, hogy az udvaron heverésző Kutya nevű kutya is felállt és eloldalgott a ház elé.

Pontosan jókor tette. Ahogy a sarokhoz ért, és szokásához híven emelte volna a lábát, hogy az esőlefolyó csatornát megtisztelje, a kinti alig világításban valaki a kapu drótkarikáját fessegette. Na, hiszen több sem kellett neki. Mint egy felpaprikázott fenevad ugrott neki a kerítés drótlán és sárga fogsorát mutogatva ugatott. Bent a házban, amint kilépett a nagyszobaaajtón,- Katit ez a nagy összevisszaság

fogadta. Imre állt egyedül nyugodt magabiztossággal az előszobában, és a csizmáját húzta a lábára. Előtte alaposan feltekerte a kapcáját és így lépett bele a barna bőr lábbelibe.

Éppen jókor jöttem ki – futott át a gondolat Katin. Ha elmegy, hogyan teszem ki ezeket? Miközben Jancsi és az anyja egymást gyepálták a sértegető szavaikkal, a kutya is visszafutott már az udvarba és ott vicsorított. De közben, mint szokott, a tanyasi összes házőrző beszállt ebbe az alkalmi hangversenybe. Az utca végén élő mély hangú és nagy testű barna szőrű eb, biztosan nagyothall, mert általában később csatlakozik, kevesebbet, ritkában ugat, és amikor a többiek abbahagyják, neki még egy jó ideig csenghet a füle, mert bizony belebelehasít a mély hangja a csendbe. Most még nem tartunk ott. De már a basszus hangnál és rekedtebb ugatás megszólalt.

– Igaza van anyádnak! Jobban ismeri a K. Nagy Károlyt és a családját, mint azt te hiszed! – A fiatalosan csengő hang birtokosa a Kutya ugatásától kísérve, meg sem állt a konyháig. A rókabunda és a fejét betakaró vörös szőrű állat bőréből készült fejfedő még jobban kiemelte a nő alig hervadó szépségét. Keménynek látszó keble nehezen tűrte a szépen szabott, varrt kabát fogságát. A rövidre szabott bunda megmutatta a lábak kecses ívét. Csizma helyet kicsit magasított sarkú bordó színű cipő, ügyesen kerülgethette a vastag havat, mert úgy tűnt, mintha csak a szomszéd szobából jött volna. Viszont a vékony bokáit megmutató fekete harisnya, még a legádázabb nőgyűlölő, vagy legbigottabb hűséget megfogadó férfi fantáziáját is megmozgatja.

Kati az elharapott mondattal a szájában, tágra meredt szemekkel nézi az ő házába betáncoló nőt, aki mindent úgy tesz, mint aki otthon van.

– Lesz mit megbeszélünk egymással – folytatja.

- Taxi hozott ki. Itt van a ház előtt. Nehezen találtam ide, mert úgy nézett ki, hogy mindenki titkolta az én Katim helyét. Már azt gondoltam feleslegesen utaztam ilyen messzire. Mikor kiértem jöttem volna egyenesen a régi házhoz, de tévesen azt mondták, hogy itt már más lakik. Pedig gondolhattam volna, itt semmi nem változik. Minden ugyanúgy van, mint tizen éve.

- Ugye? - húzta meg a szót és nézett szembe Jancsi anyósával - te sem változtál egy fikarcnyit sem. Vannak emberek, akik az arcukon hordják a sorsukat. Sajnálom. Illetve dehogy! Minek? Mindenki azt kapja, ami jár neki! - húzza végig szórakozottan az ujját a kredencen és veszi kezébe a Kati által visszatűzött borítékot. Kinyitja. Úgy olvassa el, mint aki tudja, mi van benne. Biztosan érzi, hogy Kati kint az előszobában, a szobaajtó előtt állva látja, de még egy apró figyelemre sem méltatja.

- Maga az Imre? Ad nekem egy pohár vizet? Kérem!

- Sajnos, más nincs - nyújtja a poharat.

- Jaj, majdnem elfelejtettem! Kimenne kérem az autóhoz? Van ott mindenféle csomag, meg pakk, behozná?

Imre, mint egy nagyon szolgálatkész beosztott, úgy rohan. Közben Jancsi, nem tudni hogyan és miért, de Kati-val találja szembe magát. A konyhában beszélő, intézkedő dáma, lassan, kortyonként ízlelgeti a vizet. Mint aki rendszeren inni sem tud. Kigombolja rókabundáját és lassan, szinteg vontatottan veszi le. Közben megállás nélkül beszél.

- Még szerencse, hogy a szolnokiak, a megyétől voltak valami képzésen Szombathelyen és lehoztak ide. Nagyon messze van. Már teljesen elfelejtettem, hogy ez egy távoli zuga az országnak. Persze az utakat sem takarították itt.

A Dunántúlon sok hókotróval találkoztunk. Ha nem jöttek volna ezek az elvtársak, akkor kénytelen lettem volna a vonattal. A feketével! – nevet fel. Nem sértő a hangos mosoly. A csengő hang pedig kifejezetten barátságos. Kati nézi Jancsi szemét. Úgy érzi, ez most már a vég.

Megjött ez a nő, aki első benyomásra tetszik neki, hiszen nőies, de nem tolakodó, és okosnak, jó embernek érzi. Ráadásul olyan, mint aki nagyon ismerős neki. A hangja, a szeme, a járása, az arca, az ajka, az orra, mind így együtt nem tolakodik be a tudatába, hiszen már úgy érzi, nagyon régen benne van. Csak oldalról, a szeme sarkából mer rá nézni. Követi minden szavát, mozdulatát, így időnként futólag egy pillanatra elkapja az arcát is a nőnek, de aztán ijedten néz másfelé. Ha kérdezné valaki, miért ez a félelem, nem tudna rá válaszolni. És talán nem is félelem ez, hanem a szembesüléstől való tartózkodás. Közben pedig olyannyira szeretne közelről a szemébe nézni a szép jövevénynek, és megszagolni, hozzáérni, hallgatni olyan mondatokat, amik csak neki szólnak, miközben azt veszi észre, hogy az egész, mint egy egyszemélyes színház, neki szól. A gondolatai teljesen lebénulnak. Hallgatja a konyhai előadást, látja, amint Imre nagy csomagokat cipel be az ajtón és szabadkozva elnézést kérve mondja, még fordul egyet. Annyira valószínűtlen az egész, hogy nem tudja magát visszatartani.

Olyan elementáris erővel tör ki belőle a hisztériás nevetés, hogy az már inkább röhögésnek mondható. Próbálja visszatartani, de mikor Jancsi is vele tart, megállíthatatlan. Sorban pukkannak ki a röhögés léggömbjei. Egy fél percre elfordulnak egymástól, de aztán, ahogy meglátják

a másik vöröslő, dagadó arcát, újabb robbanás következik. Hajlongva nevetnek, köhögnek, fuldokolnak, majd ismét, amikor egymásra néznek, kezdődik előlről.

– Te mit keresel itt, Vica? Már nem tetted eléggé tönkre a gyerekek életét? Nem volt elég neked az enyémbe és a Karcsiéba is belerondítanod? Te semmit nem változol, Vica! Pedig éppen ideje lenne. Ahogy elnézlek a jóság rendesen betakarta a képedet – cseng a kicsit megkeményedett hang a konyhából. A rókabunda anyagul lóg a kezében. Keresné a helyét, de nem találja. Még érezni az égett szagot, és fél letenni vagy felakasztani az ablak kilincsére. Méregzöld, hosszú ujjú moherpulóver van rajta. Tökéletes az alakja. Nyakában borostyánlánc. A vékonyan felkent piros rúzsos ajkak, az arcát betöltő kék szemeket úgy kihangsúlyozzák, amittől a nő olyan ragyogással tölti be konyhát, amittől az elhangzott mondatok nevetségessé válnak.

Kati és Jancsi röhögése, mint a kettéhasadt nyár végi görög-dinnye hal el. A dinnye is láttatja édesnek tetsző vörös húsát, de ahogy a lé igyekszik le a zöld héj oldalán, már a közeledő őszt is jelzi. Kati és férje úgy jönnek ki az eszelős nevetés kényszeréből, hogy az együtt nevetés és egymásra találás örömet hozzák magukkal. Egy utolsó feltörő röhögés közben szorítják össze az ajkukat. Nem a Jancsi anyjának feltett kérdések miatt, hanem a megszólítás okán. Vica. Imre az, aki mindebből kimarad. Ő a csomagokat ügyeskedni be. Miután behordta a kisebb-nagyobb, szépen, mértani pontossággal, színes papírral befedett dobozokat, egymásra rakosgatja.

– Maga, Vica, anyám? – szólal meg végül nagy nehezen Jancsi. Kati ettől a hangtól, a csendes ijedt kérdéstől, a férje arcától azonnal egy másik világba esik. Látja a hosszú

göndör hajú Jancsit, a kisgyerek arcával, a lebiggyedő szája sarkával, amikor nem lehet tudni, most sírni fog, vagy mindjárt megsértődik és világgá akar indulni. Gerincében, szívében, lelkében tör elő a régi érzés. Elönti a szerelem. Ez már nem olyan, mint régen a vámosi szárító tövében. Azóta sok mindenben mentek át. Ebben benne van a féltés, az óvás, az anyai, asszonyi ragaszkodás, amit csak egy érzés ír felül. Ez pedig az örök igazság: Szerelem csak egy van! És neki mindig a Botos Jancsi lesz az.

Nézi az előtte álló ijedt, bátortalan férfit, aki a gyermekeinek az apja, aki az ő szíve szerelme és legszívesebben átölelve csókolná, vigasztalná. Miért is? Mindenért. Mert a Vica megszólítás neki nem jut el a tudatáig. Jancsi hangja, arca, testtartása, ahogy ráemeli kérlelő, kétségbeesett tekintetét, elindítja benne a már eltemetett érzést. Itt van a férjem. Itt van az az ember, akire mindig vágyakoztam. Aki nem néz le engem, mert a gulyás lánya vagyok, aki minden gondolatát megosztja velem, és érdeklő a véleményem, nem úgy, mint a sok beképzelt buta férfit, és aki gyengeségében is nagyon szerethető. Talán nem is gyengeség ez! – vitatkozik magával. Társ kell neki, mint nekem. És ki lenne az, aki ha kell segíti, amikor szükséges erősíti, vagy pátyolgatja, mint én, a szerelme – jut a végére, de nehezen szakad le az őt elérő érzelmi hullámról.

– Vica? – súgja halkán Jancsi felé, és felrántja a vállát, felhúzza szemöldökét. A férje is így szokta, csak mindig hozzátette: Ki nem szarja le?

Kati ritkán, nagyon ritkán használ csúnya szavakat. Most sem teszi. Jancsi anélkül is érti. Mosolyog és megfogja Kati kezét. Így állnak az előszobában, szemben egymással. A másik szemében kutakodnak. Tengernyi megbeszélőnivaló-

juk van, de ha mondatokba öntenék, akkor hazugság lenne minden szavuk. Hogyan tudnák elmondani azt, amit éreznek, itt a kicsi ház előszobájában, Tilalmason 1975. január 17-én este, amikor már elmúlt kilenc óra is? A bizakodás, a félelem, a szeretet, a múltba való kapaszkodás, miközben mindent el akarnak felejteni, ami rossz volt. Önmaguk feladása úgy, hogy abban reménykednek, mindent nem kell feláldozniuk, és még megannyi más érzés kavargat bennük.

Egy-egy pillanatig a bizonytalanság akar eluralkodni rajtuk. Ilyenkor Kati, vagy éppen Jancsi keze rándul meg. De aztán mindketten elhessegetik a rossz, romboló gondolatokat. Kati Jancsi szeméit fürkészve, először megpróbálja kitalálni a férje gondolatait. Időnként grimaszokat vág, hogy ezzel is megnyissa maga előtt a férfit. Belegabalyodik a kutakodásba. Nem azért, mert Jancsi bármit is eltitkolna előtte, hanem a felébredő kétségek miatt.

Lelki füleivel hallja, hogy Botos János, a maga egyszerű szavaival sorolja mennyit szenvedett az elmúlt időszakban. Hányszor, és miképpen leste meg őt és a két gyermeket, amikor mentek a boltba, amikor a növényvédős kikezdett vele, amikor az Imre akarta magához venni. Hallgatta az anyja szitkozódását, amikor rendre kétségbe vonta, hogy a Katika és a Jancsika az ő gyereke lenne. Aztán panaszkodott a fájdalmaira. Az egyik alkalommal, amint leskelődött Kati után, belesett az árokba és kifordult a karja. A fájdalomtól elájult. Hajnalban vitte be Karcagra egy traktor, ami állatokat szállított a vágóhídra.

Most boldog. Nem csak azért, mert itt állnak szemben egymással és úgy gondolja, innentől minden más lesz, hanem elsősorban Kati miatt. Érti, amit a szépség mond. Pedig nem hosszú.

- Hát megjöttél, te gonosz, te buta, te anyuka kedvence, te, te, akit azért teremtett az Isten, hogy velem legyen. Most már aztán innen, csak a bádogteknőben mész el! Hallod-e? Addig pedig még nagyon sok minden fog történni!

Csak messziről jut el hozzájuk, a konyhai osztozkodás, ami a két asszony között zajlik, és Imre távozása, amit az előszobaajtó súrlódása jelez. Kati a végtelen tengert megmutató szemeivel szeretettel nézi a férjét, aki az egyik pillanatban kicsivé, alacsonnyá zsugorodik, hogy a következőben hetyke, férfias szemtelen bámulással igyekezzen Kati fejében, szívében megtalálni magát. Aztán nagyot sóhajt. Ebben minden benne van. De úgy látszik, nem jött ki az összes rossz, mert többször is megismétli.

Mindez az ő játékok része. Még ezt nem tették, mégis olyan, mintha többször gyakorolták volna. Egyszerre szorítják meg a másik kezét. Egyszerre húzzák maguk felé. Majd egyszerre ölelik meg egymást. Egyikőjük sem kezdeményez. Mindent úgy tesznek, mintha egy test, egy lélek lennének. Nem jut eszükbe az elmúlt közel egy év. Ezt már mindketten annyiszor végiggondolták, hogy újat úgy sem tudnának belőle kiemelni. Nem foglalkoznak az egyedülléttel, a másik hiányának keserű ízével, az álmatlan éjszakákkal, a kilátástalansággal. Itt most csak a jelennel az újonnan a semmiből feltörő szerelemmel engedik feltölteni magukat.

Jancsit Kati kisugárzásának, arcának, szemének a megváltozása, ajkának a grimasza csapta meg, mikor az anya megszólítását ismételte meg, utánozva a nőt, aki különlegességével az egész házat uralja. Aztán halkán, ami talán csak a szájról volt leolvasható, Kati azt kérdezte, hogy Vica, és ki nem mondotta, ki nem szarja le? kérdést tet-

te hozzá, akkor úgy érezte magát, mint aki egy nagyon hosszú, végtelenül rossz utazás után, ide pottyant a boldogság házába. Így állnak a szobaajtó előtt ölelkezve. Nem csókolóznak. Eszükbe sem jut a szeretkezés.

Az egymásra találás katarziszát élék meg. Először még levegőt is alig mernek venni. Pedig Kati szeret szaglászni, de most megállja. Ott nyugszik Jancsi válla medrében az arca, és az ismerős nyakat maszatozza a könnyeivel. Jancsi sem tesz másként. Nem törli le azt a két-három nagy nehezen elinduló sós cseppet az arcáról. Hagyja, hadd cseppenjen le Kati szesínű, világosbarna fürtjeire.

Meleg van a lakásban. Az olajkályhák megállás nélkül duruzsolnak. Most senki nem foglalkozik a kinti hóeséssel, ami olyan intenzív, hogy lassan betemeti az egész tanyát. A tilalmasi belső részen elhelyezkedő rövid utca második háza olyan, mint ami a világtól kiszakadva a nagy univerzum egy távoli sarkában lenne. A bentiek, akik ideverődtek ezen a napon, mindnyájan önmagukkal vannak elfoglalva, miközben valaki mástól várnak megerősítést az elmúlt időszakban történt eseményekről alkotott véleményükben. Még Kati és Jancsi sem kivétel ebben. A szeretet, az ismét szárnyra kelt szerelem húzza-vonja őket az elképzelt szépreményű jövő felé, de közben mindketten egymástól várnak igazolást az őszintén szerető, hűséges tisztaságukra. Átadják magukat a rájuk tört szerelmi hullámvasút izgató, bénító, a végletességet magában hordó, s egyszerre a végtelenség illúzióját felfestő, szívszorítóan lebegő, régen tapasztalt érzelmeiknek.

Kati az egyik pillanatban hangos zokogásban tör ki, majd maszatos arcát Jancsi nyakába törli, miközben még erősebben szorítja magához. A férje pedig vele tart. Nem a sírásban, mert a két-három könnycsepp ezt letudta, hanem az

asszony magához való ölelésében, miközben akaratlanul az egyik marka már a szépség fenekét markolja. Most már olyanok, mintha egy test lennének. Jó így nekik. Ha kívülről látnák magukat, ők is elérzékenyülnének. A mozdulatlanul egygé vált két test olyanná lett, mint két növekedésében összefonódott fa. Vagy a szerelem örökkévalóságát megfaragó szobrász műve. De ők nem fa és nem is kő. Érző, lélegző emberek, akikből most ki szeretne törni az elmúlt közel egy év sivatagi, érzelmi viszontagsága, de félnek, ne-hogy elijessék az immár ismét megtalált párjukat.

Beszélnének. Elmondanák, hogy miképpen élték meg a hónapokat, de érzik, most nem szabad, és talán később sem. De hogyan lehet visszatartani azt, aminek kint van a helye? Hogyan lehet úgy élni és szeretni, ha nem mondhatják el? Nem azt, hogy vannak fájdalmas történetek is, hanem az ellenkezőjét. A szerelmet! Mert ők egy test, egy lélek, és ennek már így kell lennie! Hiszen minden, a szétválásuk, Jancsi elmenetele, szombathelyi kirándulása, Kati ügyei, mind-mind kettőjük szerelméről szólt. Egyikőjük sem akarta, hogy a szétválásuk végleges legyen. Mindent azért tettek, mert úgy képzelték, mindezt tudja és látja a szerelmük. Kati most legszívesebben meghalna és örökké így maradna. Már óvatosan szagol is. Nem érez idegent. Jancsi illata betölti érzékszerveit. Az orrán át, az idegfolyósokon szalad az ismerős férfi illata. Akaratlanul megrázkódik, apró vibráló rángatózással adja teste a jelzést, amikor már a lába kisujjában is tanyát ver, amit Jancsiból szaglászott.

Mindketten mosolyognak ezen. Bár ezt csak érzik a másikon, hiszen az összefonódásuk olyan erős, hogy szétválaszthatatlannak látszanak.

- Nézz ki! Na, nézz! Nem oda! - hallják a konyha felől az idegen szépen öltözött nő hangját.

- Az udvart bámulod, Vica? Mindig ezt tetted. Soha nem azt nézted, amit kellett, hanem ami neked tetszett.

Közben szék nyikorgása hallatszott, de Kati és Jancsi mozdulatlanul élvezték egymás közelségét.

- Az előszobában Vica! Ott vannak azok a gyerekek, akiket te mindenáron tönkre akartál tenni!

- Hozzám ne nyúlj, Hedvig! - hallatszik Jancsi anyja felháborodása.

- Én? Kicsi Vica? Isten ments! Te vagy az, aki mindig a máséhoz nyúlsz! De azért jó lenne, ha megnéznéd a gyerekeket, mert azoknak több eszük van, mint száz Vicának! Mesélted a fiadnak, hogy itt, a kerítés előtt leskelődtél a Karcsi után? Hallottam, hogy te voltál felháborodva, a gulyás lánya a menyed, miközben te, kicsi Vica, a felesége szerrettél volna lenni az apjának? Hát hogy is van ez, kicsi Vica? Ha nem a Jancsi csinálta volna ezeket a szép kis gyerekeket, akik az unokáim, akkor bizony isten felpofoználak. Mert megérdemled! Nézd őket! Most nem kell leskelődnöd. Állj ide, kicsi Vica eléjük, és mondd meg nekik, mennyi bűnt követtél el velük szemben. És mindezt a gyűlölet miatt, ami rágja a májadat. Ha nem vagy már beteg, akkor megmondom neked, csúnyán fogod végezni. Nem akarok én rosszat! Isten ments! De azért egy jó alapos verést megérdemelnél. A férjednek, annak kellett volna megnevelni téged. De te azt is eltetted a föld alá! Ki az, aki kibírja egy rosszindulatú, úrhatnám, gyűlölködő asszony közelségét. Majdnem tönkretetted a gyerekek életét is - sorolja. Nem halkan, inkább fennhangon és úgy, mint aki régen készült erre.

Kati és Jancsi ugyan össze vannak ölelkezve és mozdulatlanul állnak az előszobában, de már nem egymás melege izzasztja őket, hanem a szépasszony szövege, akit Hedvignek nevezett a másik. Egyik ámulatból a másikba esnek. Aprókat lélegeznek. Legszívesebben itt sem lennének, de nincs kiút. Csak az, hogy kihegyezett fülekkel hallgatóznak, és megpróbálnak úgy tenni, mint aki kívül van ezen az egészen. A két nő, akik a konyhában járkálnak és közben egymás szavába vágva veszekednek, mondják a maguk igazságát, a felszólítás ellenére sem figyelnek rájuk.

Összeölelkezve, mindketten kicsit oldalra fordítva fejüket figyelik, hallgatják őket. Az elhangzottak nem maradnak hatás nélkül. Először még időnként lanyhul a szorításuk, de aztán a következő pillanatban, éppen az ellenkezője következik. Akkor nem csak Kati kap nehezen levegőt, hanem Jancsi is. De nincs ellenükre. Most jólesik ez is. Nem veszik észre, a két asszony beszéde a testükre is hatással van. A lelkük szánkózik. Ha ültek volna a hullámvasúton, akkor bizonyára ismerős volna az érzés. De így, amikor az életük nagy részét itt kint a tanyán, illetve Jancsi a közeli kicsi faluban töltötte, ez nem juthat az eszükbe. Az egyik percben a magány, a teljes magukba roskadás uralkodik el rajtuk, majd a mindenki ellenség és keményen ki kell állni velük szemben, gondolat jön előtérbe, hogy aztán a szeretet olyan hiánya kerítse őket hatalmába, amitől sírni szeretnének.

Nincs idejük megdöbbenni. Arra sem, hogy csodálkozzanak. Most annak ellenére, hogy ez az egész esemény, ami itt előttük, velük történik olyan, mint egy rossz mese, mégis teljesen rendjén valónak gondolják. Csak a lelkük, testük reakciójával nem tudnak mit kezdeni.

- Te csak ne beszélj, Hedvig! Mindenki tudta, hogy csak kényszerűségből voltál itt, és elbújtál a tanyán, mert Pestről kitiltottak Nem, nem - persze tudom, hogy nem kurvultál, hanem még súlyosabb dolgot követtél el. Így van? Vagy inkább kurva voltál?

A szép, Szombathelyről érkezett nő, nem szólt azonnal. A bundáját próbálta ügyesen felakasztani az ablak kilincsére.

- Nézd már, a kicsi Vica! Hogy kinyílt a csipája? Régen még azt sem tudtad, merre van a nagyváros. Most meg már fantáziálsz is. Rólam meg meséket költesz? Nem így van, kicsi Vica! Nem tartozom elszámolással feléd, de azért majd egyszer talán kiokosítalak, már ha egyáltalán belefér a fejedbe még valami. Mert téged mindig csak egy érdekelt, igaz, kicsi Vica? Bár, ahogy elnézlek, nem is tudom, mit szerettek annyira rajtad a férfiak? Még a Karcsit is sikerült magadra erőltetned.

- Én? Én erőltettem? Te voltál az, aki magára hagyta! Ki vitte neki ki az ennivalót? Ki főzött rá? Ki mosta ki a koszos gatyáját, ingjét? Te, Hedvig? Nem, hanem én! Ki hallgatta éjjelente, meg este a hosszú gondolatait? Ki erősítette, ha baja volt? Én! És te addig hol voltál? Merre jártál? Ja, hogy nem férfinál? Még rosszabb helyen. Mindig is hideg voltál Hedvig. Csak számításból mentél férjhez a Károlyhoz. Ha nem hoztad volna a Katikát, akkor már régen elvált volna tőled - pattogott a hangja az alacsony, vékony, mákos hajú asszonynak, aki, miután levetette a vastag szövetkabátját, egy sűrke pulóverben állt a konyhaasztal sarkánál.

Ahogy mondta a Hedvignek szánt mondatokat, fél szemmel a fiatalokat is leste.

- És hány gyereket csináltattál el? Azt hiszed, nem tudom? Minden elmondott a Karcsi. Itthagytad neki a nagy szerelmed kislányát, de neki nem szültél. Hát milyen aszszony az ilyen?

- Na, aztán erről jobb ha nem beszélsz, Vica! Mert ha folytatjuk, akkor nem lesz jó vége! - dől neki a sparhelt körüli fényes kapaszkodónak. Az ott lógó konyharuhát kihúzza és beteszi a konyhaablak és a bundája közé. Nem megy könnyen. Mindig kicsúszik. Mielőtt a padlóra esne, elkapja. Mindketten az ügyeskedést nézik. Végül sikerül.

- Na, akkor ennyi? - lép távolabb Hedvig.

Jancsi anyja pedig, mint akinek csak most esett le:

- Engem fenyegetsz? Engem? Te? Hát ki vagy te, Hedvig, aki mindenkit csak kihasznált, tönkretett, hogy engem fenyegethatsz? Ugyan mit tudsz te tenni, mondani rólam, amit nem tudna mindenki? Meséljek én? Hol voltál minden héten egy napot? Hol voltál, minden második hét végén? Kit látogattál? Annak is tönkretetted az életét?

- Mit tudsz te erről?

- Mindent.

- Jó, és te kicsi Vica, megmondtad már, hogy a két kicsi, akik ott bent vannak, és békésen alszanak, nem a te unokáid? Csak az enyéme, ha már annyira odavagy az igazságért.

- Hazugság! - sikitja a Vica, és menne neki Hedvignek.

A szép nő maga elé vonja az asztalt. Ez elég ahhoz, hogy egy pillanatra meghátráljon.

- Jancsi, te ne hallgass ide! - szól ki. A megszólított és Kati már nem ölelik egymást. Hátukat a falnak támasztva, Jancsi leterített kabátján ülnek az előszobában szemben a konyhaajtóval, és hallgatva nézik azt, ami előttük történik.

- Kislányom! Nekem nincs semmi titkolnivalóm előt-
ted. Egyszer úgy is meg kell tudnod az igazságot. Hogy a
férjedről kiderül-e, hogy ki is ő valójában, az nem az én
asztalom – fordul Kati felé Hedvig.

Olyan természetesen szólítja meg, hogy nem lepődik meg a
kislányon. A lelke mélyén már előzőleg is érezte, de amikor
meglátta az asszonyt, akinek minden mozdulata, az arca íve,
szemei, ajka, a keze, az ujjai láttán azt gondolta, már talál-
kozott vele. Nem kellett sok időnek eltelnie, hogy rájöjjön, a
Hedvignek nevezett Keserű Jánosné az anyja lehet.

Amikor a szobaajtó üvegében egyszerre látta mindket-
tőjüket, már mindent tudott. Ha nem lett volna a kor-
különbség, akkor ikreknek is gondolhatták volna őket.
Jancsi ölelése közben, az üveget bámulva, hosszan néz-
tek egymás arcába. Most, amint megszólította és kislá-
nyomnak nevezte, mintha még mindig az a nagyon kicsi
gyermek lenne, feltörnek benne az érzelmek.

Nehezen tudja magát visszatartani. A kétségbeesett sí-
rással küszködés, az elementáris boldogság és a düh ke-
veréke burjánzik benne. Hol tisztán, a másik pillanatban
pedig keverve. Legszívesebben most jó alaposan beolvas-
na, nem csak az anyjának, hanem a másinak is. A teste
hamarabb szólal meg, mint a szája. Felhúzza a vállát.

- Engem ez nem érdekel – mondja –, a maguk dolga.

Vica a Jancsi szemét keresi. Kati férje lassan emeli fel a fejét.
Eddig hallgatva a konyhai szöveget, nem hozzáérve Katihoz,
a cipőjét figyelte olyan nagy odaadással, mintha valami nagy
újítás lenne rajta. Ahogy összeakaszodik a két szempár, Vica
olyan erős düh tör ki, hogy egy pillanatra mindenki leblokkol.

- Nem sülsz ki a szemed, te riherongy! - kiabálja. A nagy hangra Terike nyitja a szobaajtót, de aztán látva a két nő acsarkodását, gyorsan vissza is csukja, és eltűnik a függönynyel takart üveg mögött.

- Te kritizálsz engem? Igen? És te? Ki hagyta itt a Karcsira a mástól szerzett lányát? Ki mondta neki, hogy titkolja el, hogy nem ő az apja? Ki ment el úgy, hogy itt hagyott csapot-papot? És hol van a többi gyereked? Azokat kinél hagyta, te isten verése? Hányan vannak még azok, akik ennek a szerencsétlen Katinak a féltestvérei? Most kit teszel tönkre Szombathelyen? A nálad rendesebbeket már régen felakasztották! És még te vagy az, aki engem vonsz kérdőre. Igen, nem tagadom, a Jancsi nem az én gyerekem. De úgy neveltem kicsi korától, mint a sajátomat. És ehhez neked mi közöd van? Miért volt erre szükség? Ezért jöttél, hogy mindent felforgass, aztán elmenj vissza a mostanihoz, aki biztosan valami öreg jómódú ember lehet, ahogy elnézlek, aztán újra le se szarj bennünket?

Én legalább tisztességgel felneveltem a Jancsit. De te? Te egyiket sem. Pedig neked lehetett gyereked, nem úgy, mint nekem, pedig épp eleget jártam orvoshoz. Még a húgom sem volt ilyen aljas, mint te Hedvig! Pedig ő aztán megtehetette volna számtalanszor, hogy megmondja a gyereknek az igazságot. De ő látta a boldogságot rajtunk, és soha nem mondta volna, hogy ő adta nekünk a Jancsikát. Aljas vagy! Mindig is az voltál!

- Még sem sikerült a helyembe lépned, kicsi Vica! Pedig te aztán mindent megtettél. A férjedet te tetted el láb alól, vagy szegény magától akart az utadból elállni? Hallottam, mikor elmentem itt járkáltál nap, mint nap. Hozta, amit főztél a Karcsinak, meg vitted ki neki Ágotára a gulyához. Pedig neki soha nem kellettél.

- Ugyan már! Te nem kellettél neki. Engem nagyon szeretted! Csak azt nem értem, hogyan volt képed ennyi idő után előjönni? Azt hiszed, most idejössz, aztán elkezded osztani az igazságot, és ettől minden elfelejtődik? Hány éve? Húsz, vagy még nincs annyi? Hány éves volt Katika, amikor leléptél? Azt hiszed, mert összekurválkodtad a szép bundádat, meg ezt a szőrös valamit, ami rajtad van, már mindenki hasra fog esni előtted? Itt, Hedvig, eddig is éltünk. És ha nem is úgy, mint te, de büszkén. Itt, amit látsz, mindenért a Karcsi, a fiam, meg a Kati dolgozott meg. És te mit csinálsz? Hány K. Nagy Károlyt fogtál ki? Mennyinél hagytad ott a következő gyerekedet? Majd egyszer mondd el, ki egyáltalán a Kati apja? Nem mint-ha érdekelne valakit. De azt hiszem, te sem tudod.

- Te mondod nekem, kicsi Vica, hogy én járok ágyról ágyra? Nem sértődök meg. Buta vagy! Mindig is az voltál. Csak a lábaddal közepéig hord az eszed. Arra nem gondolsz, hogy amíg te az iskola mellé jártál, én tanultam. Már azelőtt, hogy megismertél. Mert én csak akkor jöttem rá, hogy kijársz a Karcsihoz és lerendezed, amikor már régen elhatároztam, én nem maradok itt, ebben a szikes sivárságban. Milyen nagy dobogóra állítod magad, kicsi Vica! Hogy te így meg úgy neveltetted a gyerekedet, a Jancsit! De közben nem tanítottad. Amikor aztán akaratom ellenére összejött ezzel a szegény árva lánnyal...

- Mi van? Már meg is haltál közben? Kit látok, hallok most itt? Gyerekek! Itt van egy szellem, de inkább boszorkány! - veti közbe Jancsi anyja, de Hedviget nem zökkenti ki.

- Rendesen közbeléptél. Hogyan nem száradt ki a nyelved, amikor mindenfélét össze-vissza beszéltél róla? Mi, kicsi Vica, soha érted, szívem? Soha senkivel nem feküd-

tünk le addig, amíg törvényes feleségek voltunk. Ez nem csak neveltetés miatt van így, hanem örökletes tulajdonság is. Mi nem kufirculunk fűvel-fával, kicsi Vica!

- Mit kicsi Vicázol te itt? Befejezhetnéd már ezt a beképzelt szöveget! - nyomja az asztalt Hedvig felé Jancsi anyja.

- Nana! Kicsi Vica! Te írtad így alá a leveleidet, amit Karcsinak írtál!

Kati eddig figyelte a veszekedést. Ezután is eljutott a fülebe, de aki ismerte, látta a szemén, ami átöltözött szürkés-kékbe, hogy már messze jár. Nézi a sparheltnek szorított asszonyt, amint mondja a magáét és tolja az asztalt Jancsi anyja felé. A nagy adok-kapokban még helyet is cserélnek. Ilyenkor a vékony, általa boszorkánynak titulált kerül a tűzhelyhez. Átsuhan rajta a gondolat, mi lenne, ha mindketten elégnének, de ennek több akadálya is van. A sparheltbe már nagyon régen gyújtottak be, és talán mindketten olyan nagy boszorkányok, hogy a tüzet is eloltanák. Ez az apró gondolat elég volt ahhoz, hogy mintegy kívülálló nézze, ami körülötte történik. Persze nem sokáig tart ez. Csak amíg jobban szemügyre veszi az anyját.

Sokat álmodozott róla, amikor kérdezték a hivatalos helyeken: Anyja neve? Hogy milyen is lehet az a Csabrendeky Hedvig, aki a személyi igazolványa szerint az édesanyja. Amikor az újság vasárnapi mellékletében olyan mesét olvasott, ami a régi királyok idejében történt, akkor azt képzelte, az ő édesanyja egy grófkisasszony. Aztán, ha rossz emberekről olvasott tudósítást, akkor eszébe jutott, hogy reméli nem egy hétpróbás bűnöző az, aki erre a világra szülte? És most, ma, január 17-én meglátta. Itt van

a házban, nem csak a nagyszoba falán megsárgult képen néz rá kacsintva, hanem szemben vele a konyhában. Igaz, éppen Jancsi anyjával van elfoglalva, de ez nem számít.

Ritkán pislant Kati. A gondolatok szaladgálnak a fejében, ami következtében teljesen leizzad, hogy aztán fázni kezdjen. Mennyi mindent kérdezne tőle, róla, ha végre olyan lenne, amilyennek egy édesanyának lennie kell! Mit érzett, gondolt, amikor meglátta őt, aki éppen megszületett. Egyáltalán hogyan volt? Ki volt ott vele? Ki vette először a kezébe? Sírós volt? Fájt a hasa? És hogyan tudta elhagyni? Egy idegenre, akit végül is az apjának hitt, és úgy is szereti, de akkor még nagyon kicsi korában, jogilag csak egy idegen volt.

Milyen anya, az ilyen? – jut el elég hamar ahhoz a kérdéshez, ami mindig is izgatta. Nézi az ő idősebb tükörképét, és legszívesebben megváltoztatná a szeme színét, az arca vonalát, mindenét, ami erre a nőre hasonlít.

Minék jött ide vissza? Ha egyszer már elhagyott és elvette tőlem az anyámat, akkor most mit akart?

– Azt hiszi, csak egyszerűen belép ide, az otthonomba, a gyerekeimhez, és azt mondja megjöttem, és kész? – hagyja el a száját a kérdés. Mintha egy láthatatlan kéz legyintett volna a kicsi ház felé, hogy csend legyen, úgy hallgatnak el. Mind a hárman Kati felé fordulnak.

– Igen! – ül változatlanul a hátát a falnak támasztva. Mellette Jancsi, aki nem néz rá, mint a konyhában Hedvig. Jancsi ismét maga elé néz le a mozaikra. A fekete-fehér mintás burkolat, ami talán új korában egy kevés ideig őrizte eredeti színét, most inkább sötét és világosszürke mintában mutatja a sakktáblát. A vékony, Vicának neve-

zett asszony, pedig feltűnően hátat fordítva az előszobának az ablakkilincstre akasztott bunda alá tett, majd onnan kicsúszott konyharuhát igazgatja a tűzhely fogantyúján.

- A legjobb az egészben, hogy mindenki úgy próbál - állítólag - segíteni nekem, hogy engem soha senki nem kérdez meg - nevet fel akarattal, kényszeredetten - az életem folyamán egyedül a párttitkár kérdezte meg, hogy vagyok. Mit tudna segíteni? Hogy vannak a gyerekek? Nevetnem kell. Ki nekem az az ember? Állítólag fontos és nagy a hatalma. Velem mit tudna tenni? De mindegy is! Csak eszembe jutott - áll fel.

Lassan és körülményesen teszi. Bemegy a konyhába. Megkerüli az asztalt. A falikútnál vizet ereszt a vastag falú pohárba. Iszik egy kortyot.

- Kati, én - szólal meg Hedvig.

Jancsi anyja vág közbe:

- Hogy jön ide a...

- Elég volt! Értik végre? - csattan Kati hangja. A tőle szokatlan kemény mondat úgy csap le a konyhára, mint egy hirtelen támadt viharban a villám.

- Legjobb, ha most azonnal elmennek innen! Senki nem hívta sem magát - mutat Hedvigre -, sem magát, néz Jancsi anyjára.

- Minek jöttek ide? Maga, aki anyámnak mondja magát, mit akart ezzel elérni? Amikor megláttam az idősebb tükkörképemet, azonnal tudtam, hogy a csak kisgyerekként látott anyám van itt. Igen. Izgalmas, furcsa érzéseim lettek. Hiszen volt egy apám, akit nagyon szerettem, de mint kiderült nem az apám volt, és várt is tőlem valami olyant, amitől felfordul a gyomrom, ha csak rágondolok. De anyám soha.

- Itt van a levél - veszi kezébe, és adja Hedvignek.

- Tudja maga, hogy mennyi minden történik egy gyerekkel, egy kislánnyal, mire felnő? Tudja, hányszor elképzeltem, hogy nekem is van anyukám, mint másoknak? Tudja maga, milyen sokat bámultam a képet a nagy ágy fölött, amin úgy néz le rám, mintha kacshintana? Tudja, hogy még meséket is mondtam magának? Egyáltalán eszébe jutottam valamikor? A Terike néni volt az életemben a nő, az anya. De ő már idősebb egy kicsit. De magát mit érdekelte a K. Nagy Katalin, akinek csak az igazolványában volt anyja. A Csabrendeky Hedvig. Tudja maga, mennyit csúfoltak az iskolában, mikor meghallották, hogyan hívják az anyámat? Ezt kitaláltad! Hazudsz, mert nincs is anyád! Téged a pocsolójában találtak, marhából estél ki, azért van ilyen szagod - kiabálták a szünetben. Hiába hívtam őket ide, és mutogattam a képet a falon, hogy ott van az anyám és néz-zétek milyen szép, csak nevettek.

- Nálunk a Jézus van. És az ott az apád? - kérdezték, de tudtam már a következő mondatokat előre.

- Hazudsz! Valahol vettétek azt a képet, mert neked nincs anyád, az apád pedig kint talált a gulya mellett - mondogatták. Nekem nem volt szépen megkent tízórais. Pedig apám mindent elkövetett. Ruhát is próbált szerezni, de jobbára nem lánynak, hanem fiúnak valók voltak. A Terike nénitől kaptam az első szoknyámat. És most itt van maga. Előjön valahonnan a messziből, hogy azt mondja kislányom? Én a maga kislánya vagyok? Mert huszonhárom éve, állítólag, maga szült engem? Mert talán szoptatott is? Amíg csecsemő voltam, talán gondoskodott rólam? Azért mert a maga haját húztam, markoltam, amikor felvett az ölébe? Ha fáj valaim, akkor maga volt az, aki babusgatott? Igen? Ez már feljogosítja, hogy kislányomnak nevezzen?

Nem kiabál. Nem suttog. A mondatokat úgy mondja egymás után, mintha könyvet olvasna fel.

- És maga volt, aki elhagyott? Pontosítsuk, itt hagyott? A tanyán. És maga volt, aki ide sem nézett az elmúlt évek alatt? Nem érdekelt, mi van velem? Hogyan élek, hogyan tanulok, hogy élem meg az anyanélküliséget, ki lett az első szerelmem, milyen vágyaim, álmaim vannak? Eszébe sem jutott, hogy mikor beteg voltam, vajon ki ápol, ki vigasztal, ki bátorít, hogy holnap jobb lesz? Biztosan jól elvult valahol. Nem hiányoztam én magának. De miért is lett volna másként, hiszen én itt, ebben a sivár tilalmasi puszta tanyáján éltem az apámmal, aki pedig csak a nevére vett, több közöm nem volt hozzá. Még annyi sem, mint magának. Maga a felesége volt. Mást nem jelentett biztosan magának. Nem szerette. Azért kellett, hogy nekem találjon egy embert, akire ráakaszthat. Eszébe sem jutott, hogy ő is férfi. És nem az apám. Hát köszönöm, nem!

Maga, nem az anyám - önti el szemét a könny. Hatalmas cseppekben folyik végig az arcán. Kicsit előrehajol. A sós gömbök lassan buggyannak ki a szeméből. Először ott gyűjtik az erőt, hogy aztán lassan, az utat keresve, a gravitáció törvényének engedve elinduljanak. Ahogy gurulnak le a szépséges puha arcon, időnként megállnak egy pillanatra és kipihenik magukat. De azt is lehet, nagyon tetszik nekik Kati, és nem szívesen érnek az útjuk végére. De nincs mit tenni! Jönnek a következők, és nekik is kell a hely. Közel egy úton folynak lefelé. Végül aztán Kati áll a sarkán szakadnak el a szép arctól és landolnak a padlón. Nem pislog. A hatalmas kék szemek, amik a tenger végtelenségének varázslatát adják annak, aki belenéz, fényesen

csillognak, és önmagába, befelé néznek. Kati nem törli meg az arcát, szemét. Hedvig lépne feléje. Ő érzi, vagy látja, mert felemeli a kezét, és tenyérével mutatja, ne menjen a közelébe.

- Hogy lehet valaki ennyire szívtelen? - mondja kicsit sírós hangon.

- Ha már látni szeretne volna az unokáit, akkor miért nem írta meg, hogy kicsoda, és mit szeretne? Ehelyett előjön, mint egy dáma, mint akinek van itt keresnivalója, és ráadásul a régi sérelmeken veszekszenek itt a házamban. El nem tudom képzelni, mit gondolt? Mit várt? Hogy amikor meglátom a csomagjaival, meg a fényes bundájával, a fekete nejlonharisnyájával, akkor azonnal a nyakába ugrok és megetetem a jércepörkölttel? Ott van maga előtt. Egyen, aztán menjen! De vigye magával az anyósomat is.

Iszik még egy kortyot a vízből.

- Meg ezeket a dobozokat is - fordul vissza az előszobaajtóból.

- Kati, én még mondanék neked... - tartóztatja Hedvig.

- Maga nekem már nem tud mondani semmit. Volt ideje! Huszonhárom éves vagyok. Hol volt majd húsz évig? De tudja mit, nem érdekel - lép vissza, most már kemény arccal.

- Mikor megláttam, mintha a saját magam tükörképe nézett volna vissza rám, az nagyon jó és persze ijesztő volt. Mikor megjött az az átkozott levél a szépen rajzolt cikornyás betűkkel, éreztem, tudtam, hogy maga lehet az. Akarattal hessegettem el még a gondolatát is ennek, mert féltem és örültem. Nem akartam, hogy felforgassa az életemet, ami egyébként is eléggé össze-vissza lett kavarva, amit az anyósomnak köszönhetek - mondja, de úgy viselkedik, mint aki nem vesz tudomást Jancsi anyjáról.

– Számtalanszor kitaláltam mindenfélét a levél írójáról, mert nem akartam, hogy maga legyen. Azt hittem, ha így teszek, akkor megúszom. Nem ez történt. Magát nem lehet visszatartani. Ha elindul, akkor jön, aztán nem érdekli, hogy mit hagy maga után. De most nem sikerült az, amit az apámmal tett.

Egy nagy üresség van bennem. Jó lecke volt. Örülök, hogy az anyósom is betért. Így legalább megmutatták az igazi arcukat. Először ellágyultam a maga láttán, a hangján, ami hasonlít az enyémmre, és ölelni szerettem volna, hogy érzem nekem is van édesanyám, mint másoknak. A szépsége levett a lábamról. Teljesen megbabonázva néztem magára. Ő az én anyám? Ilyen csodaszép nő, akin olyan bunda van, amit csak a mesében lehet olvasni? A hangja, az arca, mindegyik szebb, mint nekem van, aki a lánya vagyok, és mégis inkább büszke vagyok rá, mint irigyelném. Csak néztem és faltam a szememmel. Minden mozdulatát követtem. Egy pillanatot sem akartam másnak engedni, hiszen olyan sokáig vártam magára, hogy már azt hittem, nekem soha nem lesz ebben részem. Félttem, hogy talán nem is igaz ez az egész. Majd kiderül, képzelődöm, és nincs nekem anyám, mint ahogy soha nem volt. És csak azért látom ilyen szépnek, mert így akarom. Aztán eszembe jutottak az eltékozolt évek. Haragudni kezdtem magára. Az életem tönkretétele miatt, a felgyülemlett keserveim miatt, és főleg a hiánya miatt. Mert ezt nem tehetné volna meg velem!

Nekem is van kislányom. A Katika. Inkább belehalnék, mint elhagynám. A szívem szakadna ki a helyéről, ha nem láthatnám nap mint nap, ha nem érezném az illatát, hallanám, amikor szólít: Anyu! Még bele sem akarok gondolni, hogy maga, milyen ember, milyen anya, hogy képes volt itthagyni engem? Odalett a maga utáni vágyakozásom és

az utálatom, megvetésem is. Mindegyik érzés kiment a szíveimből. Maga, maga, aki a személyi igazolványomban az anyámként van írva, nekem egy ismeretlen, közömbös, senki. Örülök, hogy van, tőlem ellehet, de az sem érdekelné, ha nem lenne. Hiszen eddig sem volt számomra. Nem kérek, és nem várok el magától semmit sem. Csak egyet, és azt azonnal. Menjen innen! Vigye magával a barátnőjét is! – indul el ismét az előszoba felé.

A két nő, Hedvig és Vica egymásra néznek. Szinte egyszerre szólalnak meg.

– Kati!

– Nem! Nem akarok magukkal többet egy szót sem beszélni – vágja el a készülő mondatokat, és még háttal nekik, de lassan megfordulva folytatja.

– Maga, anyósom!- húzza meg cinikus hangsúllyal az anyós szót. Azért tette tönkre a házasságunkat, mert az apám nem vette el feleségül? Bosszúból? Hát milyen ember maga? Meg is látszik, hogy a Jancsi nem az édes fia, mert akkor biztosan nem tesz ilyent. Mit hordoz még számomra a jövő? Mivel kell még szembenéznem? Majdnem odakerültem maguk mellé, az apám ágyába. Gondoltak erre? Dehogy! Hiszen mind a ketten csak a saját érdekükkel voltak elfoglalva. Szegény apám, kint az ágotai pusztán, a gulya mellett mesélte, hogy maga – mutat Hedvigre – tanár, és tanult ember. Na hiszen! Jót tanulhatott. Magáról nem szólt semmit – néz Vica felé. Csak mikor megtudta a Jancsit, azt mondta: Vigyázz vele! De kivel? És miért? Na, mindegy, már tudom. Maga soha nem bocsájtotta meg az apámnak, hogy nem vette magához. Ezt akarta megbosszulni rajtam. Sikerült. Jancsika már fél éves és még nem látta az apját. De ami a legnagyobb szemétség volt a maguk részéről, hogy itthagytak félidősen.

Én ismerem a Jancsit. Ő magától ilyent nem tett volna soha! Maga, maga volt az, aki ellenem bujtogatta. Elérte, amit akart. Most boldog? Na, menjenek innen a házamból! – megy a szobaajtó felé. Jancsi áll fel vele szemben.

– Kati! – szólítja meg.

– Te meg dönts el, méysz, vagy maradsz? Ha maradsz, akkor annak feltételei vannak.

Katika mellett fekszik. Jancsika a kiságyban alszik. Biztonságot ad neki a két gyermeke halk szuszogása. Katika ráarakja a lábát az ő derekára, majd nagy kézcsapkodásokkal fordul keresztbe. Betakarja. Visszaügyeskedti maga mellé. Jancsika szájából kifordult a cumi. Visszateszi a szájába. A kisfiú álmában is azonnal elkezd szopni. Megsimogatja az arcát, majd visszafekszik Katika mellé. Az ablak felé néz a heverő, amin alszanak. Kint ismét feltámadt a szél. Hallgatja a nagy síkság repedéseiből felébredt vihar dörömbölését. Más ez, mint a nyári. Ilyenkor inkább énekel. Nyáron pedig táncol. Keresné magában a nyári emlékeket, hogy elterelje a gondolatait, de nem sikerül neki. Jancsi a nagyszobában alszik, ha alszik? A páros ágyban, fölötte a képen, K. Nagy Károllyal és Hedviggel, akik le nem veszik a szemüket a nagy kétajtós szekrényről. Ő inkább itt szeret lenni a gyerekekkel. Nem csak a melegség miatt, ami az olajkályhának köszönhető, hanem mindenekelőtt a gyerekek közelsége röpíti el abba a világba, ami neki az életet jelenti.

A kályha, most még jobban igyekszik ezt kihangsúlyozni. Az ablak előtt tutuló széllel együtt alkot egy együttest. Ő a másodhegedűs, vagy brácsás, ami időnként mély hangon húz egy nagyot. Olyankor még bele is remeg a zománcozott fehér füstcső. A vasfedélen lévő apró lyukon a lángok színes

vetülete rajzolja a különleges mozgófilmet a plafonra. Mindig szerette az eget kémlelni. A puszta tikkasztó melegben a bárányokat utánzó felhők mutatta ábrák üzenetét próbálta megfejteni. A mennyezeten ugráló fehér, rózsaszínű, piros formák olyan gyorsan változnak, hogy azok nézése következtében elálmosodik. Nyitott szemmel, hanyatt fekvé mered az előadásra, és hallgatja a nem ismételtető szimfóniát.

A mennyezetre vetített színes filmben van, ami nem változik. A tavaly nyári szűnyogtetemek nyomai. Máskor, ha még világosban feltűnt neki, ami ahogy ment az idő, egyre ritkábban fordult elő, elszégyellte magát, miközben mosolygott is magában. Nagy volt az invázió az elmúlt évben. Hatalmas vérszívók jöttek elő a vízzel tele árokból, nagyot csíptek, amikor vigyázatlanul szabadon hagyták valamelyik testrészüket. Katikát sajnálta. Neki még az arcán is nagy piros göbök keletkeztek. Kenhette bármivel, de az igazat megvallva, az eceten kívül más nem volt. Jancsival fél éjszaka hajkurászták a szűnyogokat a lakásban. Az összegöngyölt újságpapír nagyokat csattant a falon, szekrényen és a heverőről felugorva a plafonon. Na, azért maradt mindig még újabb, ami hiába bújtak a takaró alá, valahogy mindig betalált.

Most, hogy látja az apró, nem változó foltokat a lángok vetülete között, mindez nem jut eszébe. Újra és újra előjön benne az este története. Legtöbbet Csabrendeky Hedvig, az anyja hangját hallja és arcát látja. Jó érzéssel tölti el. Talán nem annyira rendes – vitatkozna magával, ha ilyen hangulata lenne, de most nem teszi.

Mint egy kívülálló, távolról próbálja előszedegetni az elhangzottakat. Mint kiderült két testvérem is van, akik ugyan más apától vannak, de mégis csak a testvéreim. Ta-

nult ember az én anyám. Nem volt elég neki itt kint a tanya-világ. Karcagra kellett volna neki naponta bejárni tanítani, vagy valami neki megfelelő munkahelyre. Hívta apámat is magával, de ő azt kérdezte, a marhákat hogyan vigyem magammal? – hallja fülében az anyja, Hedvig magyarázkodását, ami sokszor inkább beképzelt magamutogatásként hatott. Érzelemmentesen sorolja magában, mert közben folyton a kislányára, Katikára gondol. Ezerszer felmerül benne a kérdés, milyen anya, aki így elhagyja a kisgyereket? És nem csak az egyet, hanem mind a hármat. Már egy is egy egész világ, hát még három. Minek szül az ilyen, ha nem kell neki? – kiáltana fel, mert mostanra már képtelen távolról, kívülállóként nézni magukat.

És mégis valahol a szíve mélyén öröm bújik, ami időnként megmutatja magát. Megismertem az édesanyámat! – még magában is szinte láthatatlanul, hangtalanul, hangzik el az anya előtti jelző. Most döbben rá, milyen egyedül volt eddig a világban. Az apja meghalt. Neki is csak a nevét viseli, hiszen az nem derült ki az este, hogy kitől fogant. A Jancsi pedig hiába a férje, megmutatta, hogy az anyja fontosabb volt neki. Holott nem is ő szülte. Mindig érezte, a lelke mélyén benne volt állandóan az a szomorúság, aminek soha nem tudta az okát. Sőt, azt sem, hogy szomorú lett volna, csak nem tudott úgy Isten igazából semminek sem örülni. Elnézte azokat, akik boldogságukban futkároztak, ugráltak. Talán igyekezett is elfogadni őket ilyenek, de nem tudott azonosulni velük.

Ő egészen másként látta a körülötte lévő világot. A Katika és most pedig a Jancsika változtatta meg. Nem teljesen, de már tudott hangosan és önfeledten nevetni velük.

De csak akkor, ha már nem volt a közelükben. Mindezt tudja magáról. Azt is, hogy ő más, mint általában a tanyasiak. Amikor idejut a gondolataival, akkor azonnal a fülében hallja a tejházás főnöke és segítője, Erzsi szavait.

– Itt, a tanyán kicsim, mindenki egyedinek, különlegesnek tartja magát. Van, aki ezért, más meg azért. Ennek egyszerű az oka. Csak magadra és azokra számíthatsz, akik egyéb-
iránt nem tudnak szót érteni veled. Mint a fák, az állatok, és persze a szomszédok – nevetett hozzá.

Ma este úgy érzi mégis, mindezek ellenére, ő megváltozott. Anyja van! Egy asszony, aki kihordta őt, aki szoptatta, aki gondját viselte, aki enni adott neki, akire úgy nézett, mint egy istennőre, és aki úgy gondolja, őrá, mint a boldogsága hozójaként nézett. Elhagyta. Itt hagyta. De visszajött és most találkozott. Akármilyen is az anyja, mégis csak az övé.

Nincs már egyedül ezen a világon. Ugyan Szombathelyen él, és talán soha többé nem találkozik vele, de még sincs egyedül ezen a földön. Azt mondta a nyáron eljön, és ők is látogassák meg. Addig pedig levelezzenek. Mindent írjon meg a gyerekekről, és küldjön képeket róluk.

Minden vasárnap délután, amikor alszanak a gyerekek nekiállok és megírom az elmúlt hetet. Veszek szép borítékot. A Katika majd rajzol rá szép virágot, vagy hercegnőt. Aztán ő válaszol. Azzal a szépen rajzolt betűkkel írja le a nevemet. A kispostán majd nézegetik a borítékot. Ki az, aki ilyen szépen, kanyargósan, és mégis olvashatóan ír? Ki lehet a Kati, a gulyás lánya ismerőse, aki rendszeresen levelet küld neki? Aztán, mikor kérdezősködnek, mondjuk a másik sarkon lakó agronómus feleségétől, aki mindent tud, akkor már azt is meghallják, hogy bizony

olyan bundában jár a levél írója, amilyent még itt senki nem látott. És az illatos szép leveleket küldő asszony, a Kati, a K. Nagy Kati, aki most már Botos Jánosné, anyja.

Azért akkor sem volt rendes velem. Ahogy itt beviharzott, mint aki itthon van – ágálna maga ellen, de úgy elmerült az érzelmeiben, hogy elengedi az ellenkezést.

Végül is itt élt! Igaz, az már régen volt, és a ház is megváltozott azóta egy kicsit. Jó, de akkor is.

Ahogy itt fekszik Katika mellett olyan boldogságszerű kavalkád van a lelkében, hogy a kályha duruzsolása ellenére sem tud teljesen bealudni. Félálomnál megáll, és ismét éber lesz. Hogy aztán újra elérje a ház körül éneklő szél és a kályha zenéje, ami a bóbiskolásig taszajtja.

Nagyon jó, hogy van anyám! – nyugtázná. – De milyen? Jó az nekem, ha ilyen kiszámíthatatlan, megbízhatatlan nőhöz kötöm magam, még ha így messziről is? – szólal meg benne az elmúlt évek Katija. Ismét a régi énje kerül felülre. Még emlékszik a pár másodperce átélt érzelmeire, de hirtelen annyira messze kerül tőle, hogyha eszébe is jut, azonnal átsiklik fölötte. Maga előtt látja az estét és a kicsi házban lévőket. Az anyjának nevezett nőt, aki Keserű Jánosnéként írta a levelet, és a Jancsi anyját, akiről kiderült, a húgától kapta a gyereket.

– Hova kerültem? Miért sújtott engem ennyire a jó Isten? Az apámról kiderült, hogy nem az apám. Az igazit nem ismerem, sőt, nem fogom soha tudni, ki az. A férjem anyja nem az édesanyja. Ráadásul az apja, viszont igazi. Ezek szerint az anyósom húgának csinálta a Jancsit? És ezt nem lehet pontosan tudni, csak pletykákból. Mint amikor engem hoztak össze mindenkivel? Vagy mégsem? Amiket rólam terjesztettek szemenszedett hazugság volt. Ez most igaz lehet? Ha nem az

lenne, akkor már elfelejtették volna. Ebbe bele lehet bolondulni! – izzad le a gondolatai cikázása miatt. Fülében cseng a két nő esti veszekedése, amikor beolvastak egymásnak.

Nem sok időt töltött el itt kint a tanyán Hedvig, de ezalatt úgy összekeveredett a két család élete, amit nem könnyű kibogozni. Többször nekirugaszkodik Kati, de aztán valamelyik mondat után úgy elragadja az érzés, hogy elkalandozik. A végére aztán, mindig ugyanoda ér.

– Egyik sem különb a másiknál – nyugtázza. Amikor az-zal is szembesül, hogy a Jancsi apja az édesanyját el akarta csábítani, akkor már a hányinger is kerülgeti. Ez a rossz érzés érte el, az este is, amikor hallotta. Hallgatva a két asszonyt, próbálta magában összerakni, amiket egymás fejéhez vágtak, de olyan összevisszaság volt az egész történet, hogy akkor ott képtelen volt erre.

Itt Katika mellett fekvő, és hallgatva a kislánya egyenletes szuszogását, érezve oldalában a rugdosását, ha lelkében kering is az érzelmek lejtőjén, majd a forgókon, és kapaszkodik az emelkedőkön, nagyon mélyen nem ragadja el az indulat.

– Soha nem mondta az apám, hogy a Jancsi anyjával kezdett – de nem folytatja. – Vagy fordítva történt, ahogy az anyám mondta? – javítja magát, és megint Hedvignél landol. Szinte tapinthatóan, itt van előtte az édesanyja, akit immár jelzővel, az édes jelzővel együtt fogalmaz meg magában. A mennyezetet figyeli. Látja a láng játékát. A kis szobában kellemes meleg van. Katika nyugodtan alszik. Jancsika a kiságyban hanyatt fekvő, kicsi feje oldalra fordulva, álmában engedni kifordulni apró szájából a cumit. Kint a szél próbálkozik a hóval együtt járhatatlanná tenni a tanyát. Ettől itt bent a szeretet, a nyugalom, a biztonság szinte tapintható.

Kati anyja kék szemével egészen közléről keresi a lánya arcában a sajátja tükörképét. Ez kint a konyhában történt az este folyamán. Nem szóltak. Csak álltak egymással szemben. Hedvig fogta Kati vállát. Ő pedig engedte a kutakodást. Mikor magához ölelte, szorította az asszony, engedte. Nem viszonzta. Leengedett kézzel állt és nem tett semmit. Most itt, az ágyban, érzi a számára is kellemes parfüm illatát, látja anyja kézfejét, állát, arcát, szemét, hallja a hangját, és oldalra kell fordulnia. Olyan keserves sírás tör rá, mint még soha. Nem akar, és nem tud ellene tenni. Szüksége van rá. Most minden bánata, öröme ebben a mélyről feltörő érzelemben mutatja meg magát. A szomorúság keveredik a boldogsággal, ha nem törne ilyen formában ki ebből a szépséges, lányságát magán hordó asszonyi testből, akkor biztosan a szíve állna meg tovább dobogni. Nem volna értelme az élete folytatásának

Hogyan lehet feldolgozni egy ilyen traumát? Mi tud még történni vele, ami ennél bonyolultabb? Eddig mindig kicsinek, védtelennek érezte magát, de most itt az aprósága, kiszolgáltatottsága keveredik az ellenkezőjével. Amikor már tudja, itt van az édesanyja, akire ezután, ha bármi történik vele, mindig támaszkodhat majd. Nem lesz nyomorék, akinek még anyja sincs.

A zokogás visszatarthatatlanul rázza. A könnycseppek, mint sós folyam áztatják a párnát. Az nem jut eszébe, hogy Jancsika felébredhet, Katika megijedhet. Hüppögve rázkódik. Boldognak és szerencsétlennek érzi magát. Teljesen üres a feje, nem gondol semmire, csak azt érzi, hogy összetörve is boldog. Ha megkérdezné valaki tőle, miért sír, nem tudna rá válaszolni. Talán csak a fejét ingatná, vagy meg sem hallaná a kérdést. Mert mit is válaszolhatna? Hogy

egész életében erre várt? Hogy végre megérezte az anyja melegét, ölelését, amit mindig csak elképzelt, de már évek óta nem remélt? Hogy biztosan megvan az oka annak, hogy elhagyta, és ezért ő nem akar haragudni rá, elég volt abból az életből, amit nélküle kellett élnie. És az sem érdekelné, ha nem lenne tanárnő, ha szépségtől, bundától, mindentől távol állna, ha szegénysége miatt neki kellene róla gondoskodnia, ha betegség miatt ápolnia kellene. Akkor is az ő édesanyja lenne, aki csak egy van. És most neki is lett! De azt is elmondhatná, hogy miért kellett ennyit várnia? Mit követett el, hogy erre az életre ítélte az édesanyja? Amikor soha nem érezte magát biztonságban, és úgy gondolta, mindenek ő az oka. Még a tükörbe sem szeretett belenézni. Hiszen kitalálta, hogy azért hagyta magára, azért nincs neki is édesanyja, mert csúnya, vagy buta, vagy bármi. Hiszen mi másért lenne ő ilyen számkivetett?

Ezek az érzések keverednek benne. Boldogságában nevetne, miközben szaggatná magán a ruhát, tépné a haját szégyenében és szomorúságában, amitől számtalanszor nyomorultul érezte magát. De akkor, ezt ő így nem tudta. Most döbben rá és ettől még jobban úrrá lesz rajta a zokogás.

Katika félálomban megérzi az édesanyja lelkében végbenő változásokat. A rázkódás, keserves sírás lassan megszakad. A kislány hozzásimul, és olyan erősen öleli, hogy szinte fáj. Kati megvárja, míg Katika álmait ismét a mély-ségben keresi. Ekkor elernyednek a szorító karok.

Óvatosan fordul meg. A lelkét nagy, végeláthatatlan nyugalom tölti el. Most nem akar aludni. A rossz gondolatok a könnyekkel együtt eltávoztak a lelkéből. Nem egyszerűen jól, hanem boldognak érzi magát. Minden olyan egyszerű-

nek látszik. Amikor eszébe jut, hogy miként osztották egymást, az édesanyja és az anyósa, majdnem felnevet. Azért rendesen összekutyulták az életüket – mosolyog. Vica nem tudott gyereket szülni, ezért a saját férjével csináltatott egyet a hűgának, aki az ő férje lett. Az ő édesanyjának, Hedvignek, tette a szépet a Jancsi apja. Talán még viszonyuk is volt. Ezek szerint tőle örökölte Jancsi, a hetyke nőcskőzését. K. Nagy Károly, aki az ő apja, mint kiderült, vér szerint nem is az, a Vicával, az anyósával jött össze.

Húha! – most már majdnem elneveti magát. A két szoba közötti üveges ajtón vékony csipkefüggöny lóg. Kintről fellobbanó fény keresi az utat a kis szobába. A gyufa sercegését nem hallja, de tudja, Jancsi gyújtott rá a Szimfóniára. Szinte látja, ahogy felnéz az ég felé, amit most a sötét szunyogtetemes plafon helyettesít, aztán nagyot szív a cigarettaból. Haragudnia kellene a férjére, de hiányzik belőle ez az érzés. Az este tőle is sok mindent megtudott. Hallgatta a vallomásnak is nevezhető mondatokat, szavakat, de igazából, akkor nem hatotta meg.

Nem izgatta, hogy mint kiderült, állandóan figyelte, leste, és minden dologáról tudott. Az sem érdekelte, hogy a háta mögött Terike néni adott neki egy ágyat, és sokszor ott aludt, találkozgatott a gyerekekkel. Időnként mondogatta Katika, hogy így az apu, meg úgy, de, azt hitte hiányzik neki, és ezért kitalál magának történeteket. Ma aztán kiderült, hogy nem hazudott a kislány. A Terike néni, viszont jól elhallgatott mindent. Mint a tanya is. Bár, hihették, hogy csak külön élnek.

Az Imre nem tudott erről? – jut most itt eszébe, az ágyban, Katika mellett fekve., de nem merül el a felvetődő kétségbe. – Keresi magában a régi érzést, amit a gyufa sercegése,

Jancsi mozdulatai indítottak el. Hallgatózik. Annyira sötét van, hogy a szomszéd szobában felizzó cigarettaparázs, pirosuló fénye megfesti a csipkefüggönyt. Kutat, keres az emlékei között olyan történetet, amitől ismét érezné azt, amitől a szerelmüket múlhatatlannak tartották.

Visszagondol a nyárra. A vámosi szárítóra. Az öntözőcsatorna partjára. A nagyvárosi első éjszakájukra. Katika születése utáni hat hét leteltére. De hiába. A sötét éjszaka, meleg biztonságos szoba, a kinti hideg tutuló, ablakpárkányt csapkodó, fenyegető szellőkéséssel zuhogó hóesés ellenére az üresség tapintható a lelkében.

Tetszik neki Jancsi. Kicsit talán férfiasabb is lett, azóta, hogy nem látta. A hangja is mélyebb. A kiállása pedig imponáló. De mégis, valami hiányzik belőle. Nem a Jancsival van baj. Ha mint egy idegen nézi, akkor semmi kivetnivalót nem talál benne. Persze, ha nem vesszük figyelembe, hogy elhagyta az anyja hatására. Benne, saját magában nem stimmel valami. Akaratlanul, azt gondolja, az elmúlt év megpróbáltatásai tették ezt vele. Sorolja Jancsi helyett a védelem, a magyarázkodás mondatait:

Nem akart ő elmenni. Az anyja vette rá. Mindig itt volt a közelünkben. Egyszer ment csak el Szombathelyre, amikor a Hedvig kikérdezte, de egyébként fejgép-technológiára tanították be a Dunántúlon. Mindent megértett. Nem kételkedik semmiben. De mégis, valami elment, elszállt. Van egy szép arcú, hosszú szőke hajú, barna, meleg szemű férje, aki majd itt hagyta. Azóta neki nem volt senkije. És tudja a Jancsinak sem, aki most itt van a szomszéd szobában, a páros ágyban, és szívja a cigarettáját. És mégis, neki majdnem mindegy. Legalábbis az érzelmeinek. Tudja, érzi, Jancsi tisztában van vele, hogy ő is éber.

Most azon gondolkozik, hogy merjen-e halkán benyitni az ajtón, és megkérdezni tőle... Mit is? Azt, hogy legyek vele? Jó lenne, de egy idegennel? Hogy beszélgessünk? Miről? Már mindent tudok. Nem haragszom, és talán szeretem is. Csak nem úgy, és nem annyira – akad el magában a gondolat.

Az üvegajtón lebben a csipkefüggöny. Tágra meredt szemekkel néz az ajtó felé. Jancsit látja. Nem szól. Férje megkerüli a heverőt. Lassan, vigyázva felveszi Katikát és befekteteti a kisöccse mellé a gyerekekágyba. Kati becsukja a szemét. Semmihez nincs kedve. Elhatározza, hogy alvást színlel. És akkor megcsapja az orrát Jancsi régen érzett illata. A hátát férje teste forrósítja. Nyakán az ajka keresgél, miközben...

Milyen szúrós lett a szőr az állán. Megférfiásodott – villan be. Nyelve mélyén a torkában megjelenik az íz, ami eddig hiányolt. Gerincén úgy szaladgál a semmihez sem hasonlító érzés, mintha orgona billentyűzete volna, és neves művész tartana hangversenyt. Még talán hangokat is hall, amint a nem látható ujjak a klaviatúrán rohannak. Nehezen tudja visszatartani az ismét rátörő sírást, ami a túlcsonduló érzelmek forrása. De minden erejével ellenáll, nem adja át magát a feltörő katarzisznak. Élvezi a szeretetet, akaratot, és próbálja kívülről nézni magukat. Nem sokáig sikerül eltorlaszolni a felbuggyanó gejírt. Megadja magát. Nem harcol. Sem önmagával, sem Botos Jánossal. Becsukja a szemét, és önfeledten belerohan a boldognak látszó új világba.

A tanya reggelre úgy ébredt, mint máskor. A nagy síkság különleges tulajdonsággal bír. Olyan, mint a szik maga. Ha sok eső hullik, akkor nagy lesz a sár, pocsolya. Úgy gondolja olyankor az erre járó, hogy ha belelép, soha nem tud kikászálódni belőle. A bakancsokra, csizmákra rágyógyult

barna ragadós sár annyira ragaszkodik a lábbelihez, mint gyerek az anyjához. Aztán alig telik el egy csapadék nélküli hét, a meredeken sütő nap alatt a kietlen érdes, ráncos, poros felületű földet tapossa az itt lakó. Ezen a végtelen, hossza-széle nincs vidéken az érzelmek is hasonlóvá válnak a helyhez. Időnként összegyűlnek, mint a ragadós pocso-lya, amikor nem látni tőlük mást, csak a rossz szagú, ízű, kilátástalan jövőt, hogy utána kis idő múlva minden megváltozzon. Nem csak a sár tűnik tova, hanem az érzelmek is elterülnek a vége nincs síkságon, hogy újabb helyet, kátyút keressenek maguknak. Úgy éli Tilalmas az életét, benne Kattival és családjával, mintha az elmúlt este, és az azt követő éjszaka nem történt volna semmi.

A tehenészek korán hajnalban, taposva a szűz havat, keresve a járda szegélyét, mentek fejni, etetni, gondozni a jószágot. Az otthon maradtak ellátták a családot, a disznókat és a szárnyasokat. Tilalmas fényárban úszik. A tanyát a lapátok kotró hangja fedi be. Messze szalad a fehérség felületén a munka zaja. Minden portáról, és a központ felől, a havat eltakarító szerszám vas élének téli dallamát lehet hallani, amint a járda felületét kaparja.

Szombat van. A bolt nyolckor kinyitott. Egy kis tehenész-csoport parkírozott le a bejárat előtti féltető védelmében, vállalva majd később az asszony veszekedését. Itt csak az oszlopok tövében található a homokozóban gyerekek készíttette, hegyet utánzó hócsúcsok. Pálinkát isznak. A sör este dukál, de Kati, aki Jancsikával a karjában megy a tejházba a tejért, tudja, ha hamarosan nem indulnak haza a férfiak, akkor bizony a sör is előkerül. Mellette János, Botos János lépked. Ő a tehenészeti telepről a reggeli műszak

után azonnal hazajött. Megmosdott és rendesen felöltözve, a keskeny járda miatt, fél lépéssel Kati mögött, Katika kezét fogva megy. Sokan vannak kint az utcán. Amelyik ház előtt már ellapátolták a havat, annak is megmozdul a függőnye. Nem csak az meglepő számukra, hogy ma reggelre mennyire csodálatosan szép idő lett, hanem a Botos család is.

A téli nap szikrázóan keresi helyét a végtelen fehérségben. Időnként biztosan megelégteli, hogy állandóan saját tükörképét kell néznie a hó fődte síkságban, a házak tetejében, az udvarokon, mert vékony, majdnem átlátszó felhőt von a szeme elé. Az égi firhang éppen arra, jó, hogy az éjjel keletkezett hótorlaszok mögül kíváncsian kibújjanak a szelek. De csak azok, amik hajnalban nem találtak helyet a szikes föld repedéseiben. A többségük időben megkeverte a szállását, ahol az éjszakai tombolás után nyugodtan kipihenheti magát. Így aztán az a kevés renitens, aki egyébként a rendetlenségéről ismerhető meg, nyargal egyet a tilalmasi központban. Befutják a sportpályát, az iroda előtti placcot, a tehenészeti telepet. Még a műhely felé is elnéznek. Sietni kell, mert a nap, ha nem is szereti mindig magát nézni, de azért van annyi nárcisztikus tulajdonsága, hogy nem sokáig bírja ki önimádat nélkül, látnia kell saját szépségét, élvezni nagyságát és továbbhajtja a vékony felhőt a szeme elől. Össze-vissza szaladgálnak.

A bolt előtt egy elhajított, talán kenyeret takart papír igyekezik felugrani az egyik hátára. Belengeti az egyik sarkát a selyem vékonyságú anyag, de a szél, ami már egyre idegesebb, hiszen látja az Ecsezugba vezető út melletti táblákat – tükörnek használja, rá sem hederít. Kicsit azért beleharap. De felvenni magára azt már nem. Még nem voltak a házak környékén. Erre már kevés idő jut.

Szétválnak és így néznek be mindenhova. Belekapnak a puha hóba, és apró, testvérüket elhagyó pelyheket repítenek kényük-kedvük szerint a legképtelenebb helyekre.

Katiék is kapnak belőle. Ez általában jó érzéssel tölti el a síkság lakóit. Hiszen tudják ők, ez csak a szél játéka, és amikor a nap elnyomja maga elől a firhang felhőt, azonnal visszabújnak oda, ahonnan előjöttek. De most hiába incselkedik a Botos családdal az egyik elvetemült, a két felnőtt komoly arccal és szó nélkül megy. János kezében a tejeskanna. Jancsika alaposan bebugyolálva simul édesanyjához és élvezi az anyai biztonságot. Katika átveszi a szülők által ki nem mondott jeleket. Komoly arccal rugdossa a járda mellett feltornyozott hősáncot. A takarítás utáni megmaradt hótakaró megadóan ropog a talpuk alatt. Ebbe kicsit belehalnak, de ezt olyan boldogan teszik, hogy általában ettől a jellegzetes hangtól az embereknek jókedve kerekedik.

Kati szálfaegyenes háttal megy a nagy fehérségben, olyan, mint a végtelen síkság maga. A titokzatosságot, elérhetetlenséget, szépséget, egyedüliséget sugározza. Ezen felül még valami nehezen megnevezhető aura is bevonja. Olyan, mint egy ide szállt, megközelíthetetlen angyal. Hatalmas, tengert utánzó kék szemei, a hidegtől piros érzéki ajka, lágy, csábító álla és arca, amint találkozik a nap szikrázó sugaraival, egyesül vele és azonnal megváltoztatja Tilalmast. Sudár, vékony alakját, kerek feszes keblét hiába takarja a szürke szövetkabát, az út melletti vigyázó jegegyefák is irigyelik. Eddig ők voltak azok, akik a végtelen síkság egyetlen uralkodói voltak, amit szépségükkel, délceg kiállásukkal vívtak ki. De most, ezen a szombati napon, az elmúlt hóvihár után, amikor az éj sötétjében minden titokra fény derült, egy új királynő született.

Botos Jánosné K. Nagy Katalin, ha nem is a K. Nagy Károly édes lánya, de büszkesége, szíve olyan, mintha az lenne. Látja magukat, amint egy családként haladnak a tejházhoz. Nem felejtette el, hogy majd egy évig egyedül volt. Jancsi, akit úgy, de úgy szeretett, ahogy asszony szerethet csak egy férfit, magára hagyta. Most már tudja, nem volt kiszolgáltatva a tanya kénye-kedvének, hiszen megbújva, de minden lépését követte, a gyerekekkel pedig a Terike néni segítségével tartotta a kapcsolatot.

Megbocsájtott neki. Ahogy lépked a fagyos járdán és ropog a talpa alatt a megmaradt hókristály, fülében cseng Erzsi, a tejház kezelőjének hangja: Csak az erősek tudnak megbocsátani, Kati!

- Én erős volnék? - mosolyodik el.

- Nem, dehogy vagyok! Csak szeretem ezt az embert, a Botos Jánost - szorítja magához Jancsikát.

A kisfiú az út felé tekintget. Lánctalpas gép húz maga után egy nagy vasat, és azzal kaparja le a hó egy részét. - Terike néni sem hagyja ott a Sanyi bácsit. Pedig nincs jó sora mellette. Az Icát a másik utcában, majd minden héten megpofozza a férje, mégis azt mondja, nem tudna nélküle élni, annyira szereti. Az én Jancsim nem csinál ilyeneket. Még jól is néznénk ki! Igaz itt hagyott, de végül is nem voltam magamban - sorolja magában az érveket, mintha nem tette volna meg már több százszor.

Megáll. Majdnem összeütköznek férjével és Katikával, akik ezt nem vették észre. Megfordul. Hosszan nézi Jancsit. A férfi mögött ott vannak a tanyaközpont házai. Minden fehérrel befedett. A kémények füstölnek. Ott, ahol szénnel, fával fűtenek, vastag fehér, majd sötét füst

keresi a szikrázó napsugarak szülőhelyét. Az olajkályhák vékony, majdnem átlátszó füstöt eregetnek. A házak felől a szombat reggeli, délelőtti hangok hallatszanak. Beindultak a baromfik is. A kakasok nem nyugszanak. Biztosan a napsütés teszi. A cicerélés utáni, hosszú kukorékolás világgá kürtölése betölti a házak udvarát.

Jancsi szemlátomást nem tudja mire vélni Kati ácsorgását és az ő arcának, szemének vizslatását. K. Nagy Kati pedig, mint egy teljesen kiszáradt szivacs, szívja magába a férje, gyermekei, a tanya látványa okozta érzéseket. Ez itt az ő családja. Erre vágyott, amióta a világon van. Szép, okos gyerekei vannak, és itt van az élete szerelme, aki mégis csak őt szereti, nem pedig valaki mást, akit az anyja szemelt ki számára. Óvatosan, hiszen előtte van Jancsika, megöleli a férjét. Most nem sírja el magát. Eszébe sem jut. Az érzelmei most egészen más területet karcolnak a lelkében. Belebújik Jancsi vállába. Nagyokat szippant az ismerős férfiillatból. A birtoklást érzi. Lehajol Katikához. Találkozik saját gyermeki kék szemével. Apró puszt nyom a hidegtől kipirult arcocskára.

- Ha hazamentünk, akkor hógolyózzunk és építsünk hóembert, jó? - mondja vidáman. Ettől Jancsi és a kislány felvillanyozódik, és lelkesen helyesel.

- Nekem majd holnap el kellene mennem anyámhoz - veti fel Jancsi. Nem reagál azonnal. Az éjszaka óta mindent tud. Azt is, hogy az anyósa a madarasi házuk szomszédjában lakó elvált nőt kommandálta a férjének. Talán még volt is köztük valami. Amikor hallotta rosszul esett. De most már nem érdekli. Azért, nem szereti, ha Jancsi odamegy. Felesleges lenne az igyekezetem, már nem változik meg semmi? - merül fel benne.

- Most ismét fellegvárat építetek? Azt gondolom, minden újra olyan lesz, mint régen volt? Hogy boldogan élünk, szeretjük egymást, és senki, még az anyósom sem tud közénk állni? Aztán egyszer csak megint elmegy? Újra a szomszéd-ból leskelődik?

Nem. Ezt nem! - fordul el Jancsikával az ölében, és indul a tejház felé. János észreveszi a hangulatváltozást, de nem tudja, mi zajlik Katiban. A gondolatok nagy részének megvan az a tulajdonsága, hogy csak azok hallják, akikben megszületnek. Most is így van. Kati viaskodik önmagával. Ahogy lépked a járdán, már nem egy földre szállt, szépséges, esendő angyali nő látható, hanem a harcos amazon.

Lehet, hogy azt hiszi ez az ember, hogy azt csinálhatja, amit eddig, de téved. Ha az eszemre hallgatok, akkor elküldöm. És azt mondom, tűnj el, akkor lássalak, amikor a hátam közepét. De miért jó az nekem, ha ezután örökre boldogtalan leszek? Hiszen őt szeretem. Senki más! Másik férfi, úgy, soha eszembe nem jutott.

- Nem mész anyádhoz. Mondd neki, hogy jöjjön ő. Szívesen látjuk - löki hátra. Jancsi biztosan ezt várta. Olyan boldogan és azonnal vágta rá:

- Jó, megüzenem neki.

Nem érez elégedettséget. Legszívesebben visszafordulna a férje felé és hangosan a szemébe kiabálva kérdezné tőle:

- Férfi vagy? Csak így egyszerűen elfogadod, amit mondok?

Nem teszi. Felnéz a szikrázó nap felé. Már érezni az erejét. Az arcát, mintha kicsit égetné is. Megáll egy pillanatra és becsukja a szemét. Jancsika fészkelődik a kezében, nem tudja mire vélni az ácsorgást. Mögötte Jancsival Katika, aki a havat rugdossa. Láthatóan élvezi, mert nem unja meg. -

Hátha lesz belőle még olyan ember, aki akkor erős, amikor kell ! – zárja le magában a feltörni készülő indulatot. – Őt szeretem, a fene egye meg! – teszi hozzá.

A boldogság ízét keresi magában. Itt kellene lennie a nyelve tövében, a szívében, hiszen ismét együtt vannak a szerelmével, gyermekei édesapjával. Mindig családról álmodozott. Talán valami ilyenről, vagy hasonlóról. És mégis, a keserű íz ott lapul a boldogságot szerző édes alatt.

– Jaj de szépek vagytok Kati! – csapja össze a kezét Erzsi a tejháznál.

– Majd gyere le, és mesélek érdekes dolgokat – folytatja. Kicsit még udvarol Jancsinak, aztán hosszan nézegeti Jancsikát.

– Ugye, nem a rendőr csinálta? – súgja oda Katinak, amikor átveszi tőle a tejjegyét. Ezt mondogatják a pletykás hülyék.

– Hagyjál már! – vágja rá.

– Hát, Édesem! Én nem csodálkoznék. Jó kiállítású, szép férfi, és bizony a Jancsika is az lesz, már most látszik.

Az égi nagyúr, a nap, aki mindennek tudója, biztosan látni sem akarja azt, ami alatta történik, mert ismét felhőt húz a szeme elé. Karcagtól tíz kilométerre, a végtelen síkságban, a szikes föld repedéseiből kinőtt tilalmasi tanyaközpont magára marad. A fekete rigók is eltűntek a hófödte sportpályáról. A gerlék, akik a munkásszálló környékén a villanyvezetékeken szokták megbeszélni az eseményeket, szintén elbújtak valahová. Ecsezug felé nézve lehet látni három őzet. Ők kíváncsian figyelnek a tanya felé. A kakasok is érezhetnek valamit. Nem kergetik a tyúkokat. Kicsit csi-

pegetnek, aztán unatkozva felborzolja a szárnyukat, és a többi hátsó udvari lakóra ügyet sem vetve a kerítés tövében lépegetnek. A tyúkok előzékenyen térnek ki előle. Minden csendes. Talán vihar előtti csend? Vagy éppen a vihar utáni, amikor minden kifáradt. A nagy alföldi pusztában élő ember, így a Tilmason lakók is, együtt lélegeznek, a szívük egyszerre dobog a végtelen pusztával és az Isten által teremtett világgal.

Kati és családja ennek a repedt arcú végtelen szélességű, határa sincs szikes pusztának a része. Aminek az egyik fontos sajátja, a csend, a kevés beszéd, sok gondolat. Ahol, amit a füleddel hallasz, annak semmi jelentősége nincs, amit a szíveddel, az mindent eldönt, meghatároz.

Az apró szellő tudja a dolgát. Felkavarja Katiék körül a porhavat és játékosan a szemük közé szórja. Prüszkölnek, törölgetik a gyerekek és saját arcukat, miközben nagyokat nevetnek. Ismerik a szél gyermekét. Ő mindig akkor jön, ha a pusztai embernek szüksége van rá.

Jancsika, akit maga előtt a melléhez szorítva visz, biztosan érez valamit ebből, mert a tejház felé fordul. Biztosan azt lesi, ki látja, aki előtt felvághatja az ő édesanyjára. Koncentrációjában a száját is tátva felejt. A cumi leesik a havas járdára.

- Jancsi! A cumi... - hangzik el, de addigra Jánosnak már a kezében a fehér műanyag.

A járda a pálya mellett vezet. Három feketerigó keresgél a hófödte felületen. Kati hangjára felnéznek a szép asszonyra. Sokféleképpen lehet mondani a két szót.

- Jancsi! A cumi... - de mostanában, talán ők sem hallottak ennyire kicsi helyen ilyen sok érzelmet összepréselve. A Jancsi kicsit mély hangon úgy szólt, mint egy szerelmes gerlepár tavaszi vallomása. A cumi szóban pedig minden benne volt, ami a boldog jövő ígérését hordozza.

Vége

A KARIZMA KÖNYVKIADÓ
további kötetei:

2007

Muskátlikantri – Nyállal ragasztott papírlapok

2008

A dong könyv

2009

Palkó István, a kutya magyar

Mi ketten: te és én

A janta könyv

Álomfejtés a jantákkal

A jövőt jelző janta

2010

Mesém

6 kötet

A nyomozó

2011

Csoki Maci utazásai

Mesém

A nagy kötet az összes mesével

Szerelem

2012

Rúzs és Fésű

2013

Mínestrone

2014

Hazugság

Cirokseprű és légycsapó

Karizma Kiadó
2016